

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 3 ДИНАРА

БЕОГРАД, ЈУЛ 1998. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 542

**АТМОСФЕРА У ВЛАДИ
УЛИВА ОПТИМИЗАМ**

**КОСОВО, НИТИ ЈЕ ПРЕСТАЛО НИТИ ЈЕ НЕСТАЛО,
НИТИ ЋЕ ИКАДА ДОК ЈЕ НАС** Исидора Секулић

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешелъ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Душан Весић

Редакција:
Момир Марковић, Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић, Јадранка Шешелъ,
Јасминка Олујић, Александар Вучић,
Жана Живаљевић, Рајко Ђурђевић,
Весна Арсић, Коста Димитријевић,
Драгољуб Стаменковић, Вељко Дукић,
Дмитриј Јанковић

Секретар редакције:
Љиљана Михајловић

Технички уредник
и компјутерски прелом:
Северин Поповић

Дизајн корица:
Борис Ступар

Лектор:
Зорица Илић

Кариكاتуре:
Синиша Аксентијевић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:
Томислав Николић,
Маја Гојковић, Драган Тодоровић,
Ратко Гонди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчегић, Владимир Башкот

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Штампа:
НИГП "АБЦ-ГРАФИКА" д. д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су
у Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под
бројем 1104, од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације Републике
Србије 19. августа 1991. године
дало је мишљење број 413-01-551/91-01 да
се "Велика Србија" сматра производом из
Тарифног броја 8, став 1, тачка 1, али-
неје 10, за чији промет се плаћа основ-
ни порез по стопи од 3%.

У овом броју:

Др Војислав Шешелъ на Телевизији Крагујевац:
АТМОСФЕРА У ВЛАДИ УЛИВА ОПТИМИЗАМ 2

Др Војислав Шешелъ на БК Телевизији:
**СТО УСПЕШНИХ ДАНА
ВЛАДЕ НАРОДНОГ ЈЕДИНСТВА** 18

Разговор др Војислава Шешелъа
са делегацијом Срба из Македоније:
**СРБИЈА НИЈЕ ЗАБОРАВИЛА
СРБЕ У МАКЕДОНИЈИ** 26

Др Никола Поплашен:
РАДИКАЛИ ПОБЕЂУЈУ АРГУМЕНТИМА 34

У сусрет изборима у најмлађој српској држави:
РЕПУБЛИКУ СРПСКУ МОРАМО САЧУВАТИ 42

Драган Тодоровић на БК Телевизији:
ШОРОМ ЧЕЗЕ А ДУНАВОМ ШАЈКЕ 46

Др Бранислав Блажић на Радио Шиду:
**БОРБА ЗА ОПСТАНАК
ЧОВЕЧАНСТВА ЈЕ ПОЧЕЛА** 54

Зоран Красић на Радију М:
ШПЕКУЛАНТЕ ИЗА БРАВЕ 62

Игор Мирковић на Радију 021 у Новом Саду:
**НОВИ САД ЗАСЛУЖУЈЕ
КОРЕНИТЕ ПРОМЕНЕ** 68

Зоран Дражиловић Чича у делегацији Савезне
скупштине у посети Мексику и Холандији:
НАЈЛЕПШЕ ЈЕ БИТИ СРБИН 73

Вељко Ружић у делегацији Савезне скупштине
у Белорусији:
РАДИКАЛИ СВУДА УЛИВАЈУ ПОВЕРЕЊЕ 77

Делегација Савезне скупштине у Белорусији:
**БЕЛОРУСИЈА ПРОТИВ МЕШАЊА
У УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ СРБИЈЕ** 81

Драшко Марковић у гостима код Козака:
КРСТ И МАЧ РУСИЈЕ 82

Конференције за штампу Српске радикалне странке 84

АТМОСФЕРА У ВЛАДИ УЛИВА ОПТИМИЗАМ

Влада је саздана на добрим основама, на озбиљним договорима. У фази припрема за формирање Владе народног јединства, нисмо расправљали о амбасадорским положајима, о вилама на Сењаку, Дедињу, Кошутњаку. Нисмо разговарали о привилегијама него о обавезама и циљевима.

Водитељ: Поштовани гласаоци добро вече. Ово је емисија "Резервисано време", недељом од 20,00 часова. Уколико сте у протеклих неколико дана пратили наш програм свакако знате ко ће бити мој вечерашњи гост. Добро вече у студију радио телевизије Канал 9 желимо др Војиславу Шешељу, потпредседнику Владе Републике Србије и председнику Српске радикалне странке. Добро дошли.

Др Шешељ: Боље вас нашао.

Водитељ: Јако је топло, преко 30 степени у Крагујевцу данас. У нашем студију, чини ми се, који степен више. Мислите ли да ћемо успети да ово приведемо крају на најбољи начин?

Др Шешељ: Деловаћемо као у сауни, али надам се да ћемо успети.

Добар темељ Владе – минимум заједничких програмских циљева

Водитељ: Пре неколико дана сте изјавили да у Влади народног јединства влада конструктивна атмосфера и да ће тако остати и даље, а да ће народ ову Владу памтити као добру и успешну. Претпостављам да ово већ доста говори о томе какав је однос са вашим коалиционим партнерима.

Др Шешељ: Влада је саздана на добрим основама, на озбиљним договорима. У фази припрема за формирање Владе народног јединства ми нисмо расправљали о амбасадорским положајима, о вилама на Сењаку, Дедињу, Кошутњаку, дакле нисмо разговарали о привилегијама, него смо разговарали о обавезама и циљевима. Искристали смо један минимум заједничких програмских циљева, три политичке партије које су ушле у Владу народног јединства и од првог дана радимо на реализацији тих циљева. Једна радна, конструктивна атмосфера која постоји у Влади свима нама улива много оптимизма, да ће рад Владе заиста бити успешан и да ће се ова влада у Србији памтити као преломна влада, по резултатима које ће остварити. Неке резултате смо већ остварили, које са поно-

сом можемо констатовати. Дакле, нешто опипљиво, нешто крупно смо већ постигли. Најозбиљнија ствар коју смо постигли је обарање стопе пореза и доприноса на просечну плату са 124% на 98%. Дакле, за 26%, поена смо оборили. У историји Србије то се није десило. То је огромно растерећење за привреду. Практично из овога следи да свако предузеће може одмах повећати плате 13% својим радницима или запослити нове раднике или уложити додатно новац у производњу. Код плата које су ниже од просечних то обарање иде чак до 70%. Ми из тога на дугу стазу очекујемо веома добре и конкретне последице. Наставићемо тај тренд обарања стопе пореза и доприноса на плате, а идемо у правцу потпуне ревизије пореског законодавства, његове кодификације, смањивања пореске стопе у свим сферама. Мислимо да овим смањивање пореских стопа, а за то смо се залагали у предизборној кампањи, на томе смо инсистирали, олобаћамо привреду, омогућавамо много веће инвестиције и ширимо круг пореских обавезника, па рачунамо да се прилив новца у буџет неће смањити него повећати и да ћемо на основу тог повећаног прилива новца моћи да испуњавамо уредније, ажурније друге своје обавезе. Ако успемо са приватизацијом неких кључних фабрика у нашој земљи, које су најинтересатније страним инвеститорима, мислим да ћемо у догледно време да вратимо и стару девизну штедњу, да исплатимо заостале пензије, две и по редовне пензије, седам зельморадничких пензија, за годину дана дугује држава дечије додатке, дугује инвалидине, социјалну помоћ итд. Дакле, читав тај склоп државних обавеза везујемо за успех кључног дела приватизације, онога што је најприхватљивије. Прошле године је приватизовано 49% државне телефоније и то је значило прилив од милијарду и по марака. Ако ове године успемо да приватизујемо нешто крупно, нешто значајно, онда ћемо ми заиста моћи много конкретнијих ствари да урадимо. Влада ради

и у свим другим сферама. Донели смо један веома добар Закона о универзитету. Конкретан пројекат је израдила Влада, закон је прихваћен у Народној скупштини, прихваћен је на свим универзитетима и од студената и од професора. Заиста смо поносни што смо напокон дошли до једног доброг, солидног правног решења које ће се дужо одржати у нашој друштвеној пракси. Радимо на Закону о информисању, на Закону о локалној самоуправи, вероватно на Закону о својинској трансформацији ћемо правити неке измене. Сада формирамо у Влади једну радну групу која ће се бавити искључиво својинском трансформацијом како би тај процес убрзали.

Уозбиљење политичких структура државе

Водитељ: Такође сте изјавили да сада грађани сигурније доживљавају државу и државне органе. Откуд вам такав утисак?

Др Шешељ: Држава је сигурно стабилнија, јер је нестало неких крупних страначких анимозитета. Имамо по први пут једну веома стабилну Владу, Владу са комотним упориштем у Народној скупштини. Друго, социјалисти и остали левичари су били пред јасном дилемом пред формирање ове Владе. Ту није било великог избора.

Ви се сећате да је Српска радикална странка инсистирала на четворној коалицији - радикали, социјалисти, СПО и Југословенска левица. Међутим СПО је одбио сваку помисао да уђе са радикалима у владу, а хтео је са левичарским странкама. Левичарске странке су биле пред дилемом или ће прихватити са нама коалицију или са СПО-ом. Да су ушли неким трагичним случајем са СПО-ом, народ би одмах знао, хаос у Србији попут оног хаоса који постоји у општинама где влада Коалиција "Заједно". Ви у Крагујевцу најбоље знате како то изгледа и оде Косово из Србије, оде вероватно Санџак, Војводина итд, јер је таква национална политика СПО-а.

Склапање споразума са Српском радикалном странком значи у очима свих грађана Србије да ће се Косово очувати до задњег даха, да нема одвајања Косова од Србије, да ћемо сломоти тероризам и на томе интензивно радимо.

Видели сте још једну велику успешну акцију наше полиције на Косову и Метохији и уништење велике терористичке банде. Ми од тога нећемо одустати. Не долази у обзир никакво страна мешање. Ту нам је народ дао потпору на референдуму у априлу месецу. 75% грађана Србије је изашло на тај референдум. Формирање ове Владе са радикалима значи уозбиљење политичких структура државе уопште. Прилази се раду са ентузијазмом и томе су допринели српски радикали. Повећава се степен одговорности свих државних службеника, свих оних који треба да служе народу, контрола рада свих министарстава итд.

Императив сваке државе, борба против тероризма

Водитељ: Преговарачки тим албанаца са Косова није се одазвао позиву на дијалог и разговори су стога одложени, а разлог неодрживању су, како кажу Шиптари, појачане војно полицијске мере српске државе против албанског живља на Косову. Како то коментаришете?

Др Шешељ: Ми немамо никакве појачане мере против албанског живља. Ми уништавамо терористе, као што би то

радила свака друга нормална држава у свету. Са терористима нећемо да преговарамо, за терористе нема милости.

Ми имамо довољно полицијских снага, имамо добре, обучене полицијске који су у стању да тај посао доведу до краја. С друге стране, непрекидно ћемо им нудити дијалог. Наша делегација, делегација Владе Србије ће непрекидно да путује у Приштину.

Ми хоћемо дијалог, хоћемо дијалог о свим питањима и нећемо да везујемо наш дијалог за борбу против тероризма. Албанске партије тај дијалог везују за борбу против тероризма и на тај начин стављају до знања јавности да су у спрези са терористима.

Наравно, тероризам смо одавно оглушили, не би га ни било у озбиљној мери на Косову и Метохији да иза терориста не стоје западне силе. Западне силе желе да терористи овладају делом Косовско-Метохијске територије, па да се уместо тероризма њихов сукоб са режимом представи као грађански рат, а грађански рат би већ био подведен под неке друге норме међународног права. Вероватно би био повод за примену тачке 7. Повеље УН, условио би неку врсту страног мешања. Све док је чисти полицијски обрачун са тероризмом на делу нема шанси за било какво страна мешање. Све док не дозвољавамо терористима да овладају сигурно ни са једним делом косовско-метохијске територије, они не могу претендовати да представљају било каквог партнера у односу према Влади Србије.

Силеције штићеници западних сила

Водитељ: Преговарачки тим Г-15 апеловао је на међународну заједницу да предузме све што је у њеној моћи да смири стање на Косову и да се престане са употребом силе, како они кажу, и да је то основни услов да би се дијалог наставио.

Др Шешељ: Силу користе штићеници западних сила, а то су терористи. Њихова примена силе није ни легална, ни легитимна. Наша примена силе је у циљу сузбијања тероризма и зато је легална и легитимна. Ми нећемо одустати од примене свих средстава силе које нам стоје на располагању да би смо угушили и уништили тероризам.

Водитељ: Да ли је дошло до неких разлика након повратка делегације косовских Албанаца из Америке, где су разговарали са највишим структурама америчке администрације?

Др Шешељ: Непрекидно тињају сукоби и унутар Руговине странке и међу појединим шиптарским странкама на Косову и Метохији. Они се разликују у погледу даљих метода политичког деловања и веће или мање спреге са терористима. Они се у последње време разликују око крајњег циља.

Некима је искључиви циљ потпуно независно Косово одмах, а други би прихватили опшију Косова као треће федералне јединице у Савезној Републици Југославији, што је једна веома опасна завереничка намера Америка-

Стабилнија држава: с Владом народног јединства нестали су крупни страначки анимозитети

наца да нам наметну једно решење које би у перспективи створило правну основу за косовско отцепљење, за отцепљење Косова у рукама Албанаца. Наравно, ни једно, ни друго не долази у обзир. Наш је став и на томе инсистирамо до краја да Косово мора остати саставни део Србије и статус Косова максимално може бити изражен оним што већ прописује Устав Србије. Дакле, садашњи статус Аутономне Покрајине Косова и Војводине. Ми радикали смо за потпуно укидање аутономних покрајина, али то у некој другој перспективи, сада је битно да не долази у обзир јачање ингеренција аутономних покрајина. Како је сада Устав прописао, на томе морамо остати и то је мак-

ту. Мислите ли да ће таква порука уопште стићи?

Др Шешељ: Сада не верујем. Сада ће НАТО пакт опет да прети, да звањка оружјем. Чим западне силе дигну велику галаму против Србије то вам је најбољи доказ да су терористи гадно добили по носу. Уништене су многе њихове базе, склоништа, утврђена, складишта оружја ослобођена је једна веома озбиљна територија, негде у појасу Дечана, Пећи, Ораховице, Баковице.

Они су у једном тренутку магистрални пут контролисали. Сада су потпуно разбијени, сузбијени. Имали су огроман број жртава, малтретирали су цивилно становништво, чак су стрљали неке своје сународнике јер нису хтели да

чиста агресија и ми бисмо узвратили свим средствима. Друго, рачунамо да је немогуће и у Савету безбедности УН да се донесе таква одлука о директној војној интервенцији. То би био стравичан преседан за цели свет.

Једном су УН направиле такав преседан у време Корејског рата и из тога су вероватно многе силе у свету извукле поуке и не верујем да је то могуће. У садашњим околностима је немогуће.

Политика вруће-хладно

Водитељ: Како смо чули, САД су поново расположене да одмрзну недавно замрзнуте санкције Савезној Републици Југославији. Да ли је то извесно?

Др Шешељ на Косову и Метохији: основни интерес је сачувати све што је сада у границама Србије

симум. Спремни смо да разговарамо о разним облицима културне аутономије албанске националне мањине.

О томе смо говорили и раније, ви знатне какви су наши страначки ставови по том питању и у томе смо сагласни са својим коалиционим партнерима у Влади народног јединства.

Галама против Србије, доказ да су терористи извукли дебљи крај

Водитељ: Потпредседник Владе Републике Србије, господин Томислав Николић је пре неколико дана изјавио да док се Ругови и преговарачком тиму из света не поручи да прекину са тероризмом, дијалог ће дефинитивно тапкати у мес-

им се прикључе. Некада су цивили користили као живи штит и нема чиме се нису служили. Али, наша полиција је заиста наступила прибрано, увежбано, стручно обавља посао како треба.

Водитељ: Да ли је могуће да ће доћи до интервенције снага НАТО-а?

Др Шешељ: Ја не верујем. По садашњим условима не може да дође до интервенције. Могло би да дође када би Шингари претходно обезбедили неку тзв слободну територију, дакле територију под својом контролом на коју би могли да се искрцају трупе НАТО пакта и да онда могу да служе раздвајању како би се спречила даља оружана дејства.

Ми им то не смемо дозволити. Сваки други излазак трупа НАТО пакта би да би

Др Шешељ: Американци ће према нама непрекидно да воде ту политику вруће-хладно, час да мало попусте санкције, па да их даље заопштавају. Сама ова претња санкцијама нама наноси огромне штете на економском плану. Многи потенцијални страни инвеститори одустају или се премишљају око већ оглочетих преговора о уласку у процес приватизације, улагање капитала у нашу земљу и слично. То нам наноси огромну економску штету, али ми морамо издржати, немамо алтернативе. Ми смо сатирани у један утао и морамо да се брзимо, нема одступања.

Водитељ: Шта значи одступање? Одступање значи жртвовање Косова и Метохије. Одступање значи жртвовање Рашке об-

ласти, жртвовање Војводине. Србија би се свела на границе Београдског паша-лука. Наш основни интерес је да сачувамо бар оволику Србију колика је сада, ако нисмо успели да сачувамо сплетом разноразних околности све западне српске земље. Бар ово сада да сачувамо што је сада у границама Србије.

Влада ће сачувати Косово и Метохију, или је неће бити

Водитељ: Говоримо о платформи на којој би требало да се одвијају разговори између представника Републике Владе и албанске мањине на Косову. Како можемо дефинисати, с обзиром да сте Ви малочас говорили о неким варијантима за које се залажу Албанци на Косову...

Др Шешел: Платформа постоји. Платформа је да је Косово саставни део Србије и нема издвајања Косова из Србије. Платформа је садашње уставно одређење статуса аутономних покрајина. О свему другоме можемо разговарати. Можемо и о овоме разговарати, али нећемо пристати да се ту било шта мења. То је за нас минимум испод кога се не може ићи.

Водитељ: Дакле, то је она ваша изјава да ће Влада народног јединства учинити све да Србију сачува у границама које је затекла...

Др Шешел: Ова Влада пре свега почиња на вољи, на одлучности да се сачува Косово и Метохија у саставу Србије или је неће бити. Ми можда нећемо успети у томе, али ћемо и ми онда нестати, онда ће и та влада нестати.

Поларизација (за Момира или Мила) не може дуго да траје

Водитељ: Прошлу недељу су дефинитивно обележили избори у Црној Гори. Резултати Српске радикалне странке на превременим парламентарним изборима у Црној Гори, објаснили сте поларизацијом бирачког тела између две водеће партије.

Др Шешел: Не само поларизацијом бирачког тела. Српска радикална странка је тамо скоро уништена била још крајем 95. године. Свих осам наших посланика су брутално избацили из Народне скупштине и довели полицијске агенте да глуме да су они српски радикали, па су нас прогнали, малтретирали, хапсили, протеривали, мене су на рукама једном изнели из Црне Горе.

Две године су ми забрањивали улазак у Црну Гору, затварали су наше народне посланике, страначке функционере итд. Доживели смо прави атомски удар црногорског режима и мукотрпан је процес опоравка, а тамо нисмо имали јаку страначку инфраструктуру, добро организовану странку као у Србији, па да одолимо свим репресивним мерама режима. Требаће нам још времена да све ствари доведемо у ред, а са друге стране поларизација је била тако стравична да је просто самлела мање странке. Видели сте да је нестала

Српска народна странка у свему томе, нестала је Странка демократске акције, ове две албанске странке су добиле само по једног посланика јер им је закон то унапред гарантовао, иначе су и Албанци гласали за Ђукановића.

Либерални савез је више него преполовљен, сведен је на 5% гласова. Та поларизација по природи не може дуго да траје. Овога пута су се људи изјашљавали ко је за Момира, ко је за Мила и ништа више. То не може дуго тако да траје.

Републички избори и Савезна скупштина

Водитељ: После објављивања изборних резултата, избора у Црној Гори, медији су отворили бројна питања. Конститутивна седница новог сазива Републичког парламента у Црној Гори би према неким информацијама требало да буде одржана 10. јуна, дакле за који дан. Најављује се да ће тада бити донет Закон о избору посланика у Већу република. Мислите ли да на тај начин евентуално може да се блокира рад тренутног савезног премијера?

Др Шешел: Победник на црногорским изборима сада је на великом испиту. Ми чекамо тај његов први потез, а први потез је избор делегације Народне скупштине Црне Горе у Већу република Савезне скупштине. По важећем црногорском закону састав делегације мора бити пропорционалан односу снага у Народној скупштини, дакле, све парламентарне партије које желе морају партиципирати, а тако је и у Србији.

Постоје најаве да би скупштинска већина могла монополисати за себе, свих 20 мандата а то би значило да Ђукановић иде у правцу блокирања рада Савезне скупштине. Он би онда контролом свих 120 посланика у Већу република, могао да блокира и доношење свих закона. То би био велики проблем и то би био велики удар на Савезну државу. То решење је неуставно и ми бисмо тражили интервенцију Уставног суда да се то спречи.

Српски радикали нису похлепни и користољубиви

Водитељ: Да ли резултати избора у Црној Гори нешто мењају у погледу подршке Српске радикалне странке Савезној влади?

Др Шешел: Не, ништа не мењају, ми смо изразили вољу да учествујемо у конституисању Савезне владе и за који дан очекујемо да се она реконструише, а можда и раније и очекујемо да пропорционално своју снагу у Савезном парламенту учествујемо у новом саставу Савезне владе, али сматрамо да треба понудити и Ђукановићу, његовој странци, да и они учествују пропорционално својој снази у Савезној влади, а и све друге веће парламентарне групе у Савезној скупштини, рецимо СПО, и њима је понуда отворена, иако они

опет наступају са неким небулозним дилемама.

Кажу - они би хтели у Владу, али под условом да нема радикала у тој влади. Радикали ће ући у ту Владу јер њихова је снага већа од СПО и друге политичке партије, радије би сарађивале са нама него са СПО-ом, јер ми нисмо превртљиви. Оно што се договоримо, то поштујемо до краја. Знамо да радимо поцао, нисмо похлепни, користољубиви, нисмо расположени сви пљачкашки.

Али, и ми остајемо даље при инсистирању да треба да буде места и за СПО и очекујемо да ће СПО наћи једног, два или три, своја истакнута члана да буду министри у Савезној влади који би се компетентно бавили одређеним пословима, како се то договори у консултацији са савезним премијером.

Дакле, ми смо за то да све озбиљне политичке партије партиципирају у тој Влади и Ђукановић, Драшковић и сви остали. Али, наравно и Српска радикална странка. Она има вољу, жељу да уђе у ту Владу, а договорили смо се већ са премијером Булатовићем око нашег уласка.

Савезних избора неће бити

Водитељ: Дакле, анулирају се све шпекулације о могућим савезним изборима?

Др Шешел: Не верујем да ће сада доћи до савезних избора јер их нико не може изнудити. Када би требало да се иде на савезне изборе? Ако се постигне неки договор са албанским политичким партијама онда би било рационално да илемо прво на локалне изборе, покрајинске, савезне, јер би Албанци радије ишли на савезне него на републичке, и перспектива је републичка.

Сада нема никаквог конкретног разлога да се иде на савезне изборе, а могуће је да ако Ђукановић блокира Веће република Савезне скупштине, да онда иза марта месеца следеће године, ако буде немогуће да се усвоји нови савезни буџет, да се распусти Веће грађана и да се иде на савезне изборе. Та варијанта је једна од могућих, али не верујем да ће до савезних избора доћи у току ове године. Ми не бежимо од савезних избора, они би чак нама били корисни, јер Српска радикална странка би сада сигурно имала много више гласова него 1996. године. 1996. године ми смо имали проблем у Србији, јер су медији вештачки надували дилему да ли су грађани за левичарске партије или за коалицију Заједно, а ми као трећа снага ту смо били не мало сабијени и нашли смо се у одређеном теснапу, али смо имали велики раст од 30 процената у односу на изборе 1993. године. Имали смо 200 хиљада нових гласова, а пошто смо 1997. године и даље напредовали, пошто смо постигли много већа упоришта у бирачком телу, очекујемо да би се и у Савезном парламенту нагло повећао број наших посланика, тако да не бежимо од савезних избора.

Универзитет није ничија прђија

Водитељ: Малочас сте поменули Закон о универзитету, и даље се о њему доста говори. Како представници Владе, тако и људи који раде на факултетима, студенти такође коментаришу. Према неким информацијама до сада је поднело седам декана оставке факултета и универзитета у Београду, а какви ће бити даљи потези Владе?

Др Шешел: Подносили, не подносили оставке, сада ћемо поступати по новом закону и Влада ће бирати нове декане и ректоре универзитета по Србији. Они који очекују да не би могли остати на тим местима, унапред и сами подносе оставку. Зашто да не поднесу оставке? Ми ћемо овај закон у потпуности спровести, он је добар, сви паметни људи га у овој земљи подржавају и напакон заводимо ред на Универзитету.

Универзитет не може бити ничија прђија, ничија политичка партија, а на Универзитету покушавају монопол да остваре управо пропали политичари чије странке ништа не постижу на српској политичкој сцени.

На Правном факултету у Београду доминира Грађански савез и један једини пут када је Грађански савез изашао сам на изборе, то је било 1992. године, добили су нешто око 15.000 гласова, добили су мање гласова него странка Мирка Јовић.

А, сада да они доминирају на Правном факултету - е, то не може. Професори има да обављају свој посао а студенти су дошли да студирају и што пре да стекну диплому. Гарантујемо аутономију наставног процеса, гарантујемо аутономију научно-истраживачког рада.

То је суштина аутономије универзитета, али ћемо ми контролисати како се користи државни новац и нећемо дозволити да било ко манипулише студентима у политичке сврхе. Нећемо дозволити да се факултети претварају у политичке партије као што је често раније био случај.

Паре за универзитет рационално користити

Водитељ: Значи ли то да ће јунски рок бити одржан регуларно како је и предвиђено, без обзира на све?

Др Шешел: Сигурно ће бити одржан јунски рок, а ако негде буде проблема на факултету, ми ћемо организовати аутобусе и студенте пребацити на неки други факултет да полагају испите, а оне који бојкотирају испитне рокове и који одбију да испитују студенте, ми ћемо отпустити службено. Ту нема милости. Са нама се тако не могу поигравати.

Универзитет је ту да се студенти што пре образују, да дођу до дипломе како би на основу те дипломе остварили парче хлеба у будућности. Родитељи их финансирају, држава их помало финанси-

ра, а недовољно јер стипендије су бедне, кредити су лоши, али смо бар обезбедили солидне услове у студентским домовима, храна у менаџама је негде око просека хране у нашим домовима, на крају крајева.

Знате, ако радници примају плате 200 - 300 динара, имамо и таквих случајева и ако по шест месеци негде касне плате и ако се од свих плата које се примају у Србији, издвајају паре и за универзитет, нећемо дозволити да се неко поиграва са тим парам које су са муком сачењене.

Оне морају бити рационално коришћене за добре, вредне, марљиве студенте и неће нам бити жао да улажемо максимално колико год будемо могли, али факултет има да се заврши за четири године. Или медицински, машински рецимо за пет година, како је прописано.

То је прописано према способности просечног студента, а онај ко не може да заврши може да настави и да студира, али нека му неко други плаћа. Нека сам плаћа, а не да ми одвајамо од плата свих наста да се финансира неко ко студира 15 година.

Међу овим наводним студентским лидерима који су испљувани тамо у Београду, а има неких који су стари готово као ја, а видели сте како изгледају неки. Долазе седих брада, седе косе на те митинге.

Професори побегли с мегдана

Водитељ: Да ли је усвајањем амандмана у ствари направљен уступак студентима, с обзиром да су испоштовани њихови захтеви.

Др Шешел: Знате шта, ми смо изашли у сусрет и сваки паметан предлог ми смо прихватили. Међу овим професорима да су се нашли људи који би изашли са паметним предлозима и то би прихватили, али они су то ан блок одбацивали, као они ништа не прихватају.

Они да пишу закон, па кога је народ овластио да пише законе? Народ је посланике овластио да пишу законе и нама је на септембарским изборима народ дао мандат да владамо ове четири године. Ми владамо у име народа и ми проводимо практично вољу народа кроз наше понашање, а ми народу одговарамо на следећим изборима.

На следећим изборима народ ће проценјивати колико је која од садашњих странака из Народне скупштине била добра или лоша. Ако смо били лоши, народ ће нас казнити мањим бројем гласова, ако смо били добри народ ће нас на следећим изборима наградити већим бројем гласова.

Ту су ствари кристално јасне и чисте. Шта онда има професор универзитета да пише у закону? Међу људима који су радили на овим законима има професора универзитета. Ратко Марковић је професор универзитета и министар Јово Годоровић је професор Универзитета и ја сам професор Универзитета и многи други који су у томе учес-

твовали су професори Универзитета што значи да се разумемо у тај посао који смо радили.

Друго, ја сам позивао све те професоре који су се највише бунили на директан телевизијски дуел, на телевизијско сучељавање. Тридесет професора БУ је одбило да изађе на тај јавни мегдан.

Влада ће одговарати народу на следећим изборима

Водитељ: Због чега?

Др Шешел: Немају аргумената. За сваку одредбу закона имамо убедљиве аргументе и не могу да се буне, да кажу - не свиђа им се то. Кажу - неће да буду државни службеници а ако неће да буду државни службеници зашто примају државну плату. Савако ко прима државну плату је државни службеник, а то је државни универзитет и коме се не свиђа тај универзитет, нека формира свој приватни.

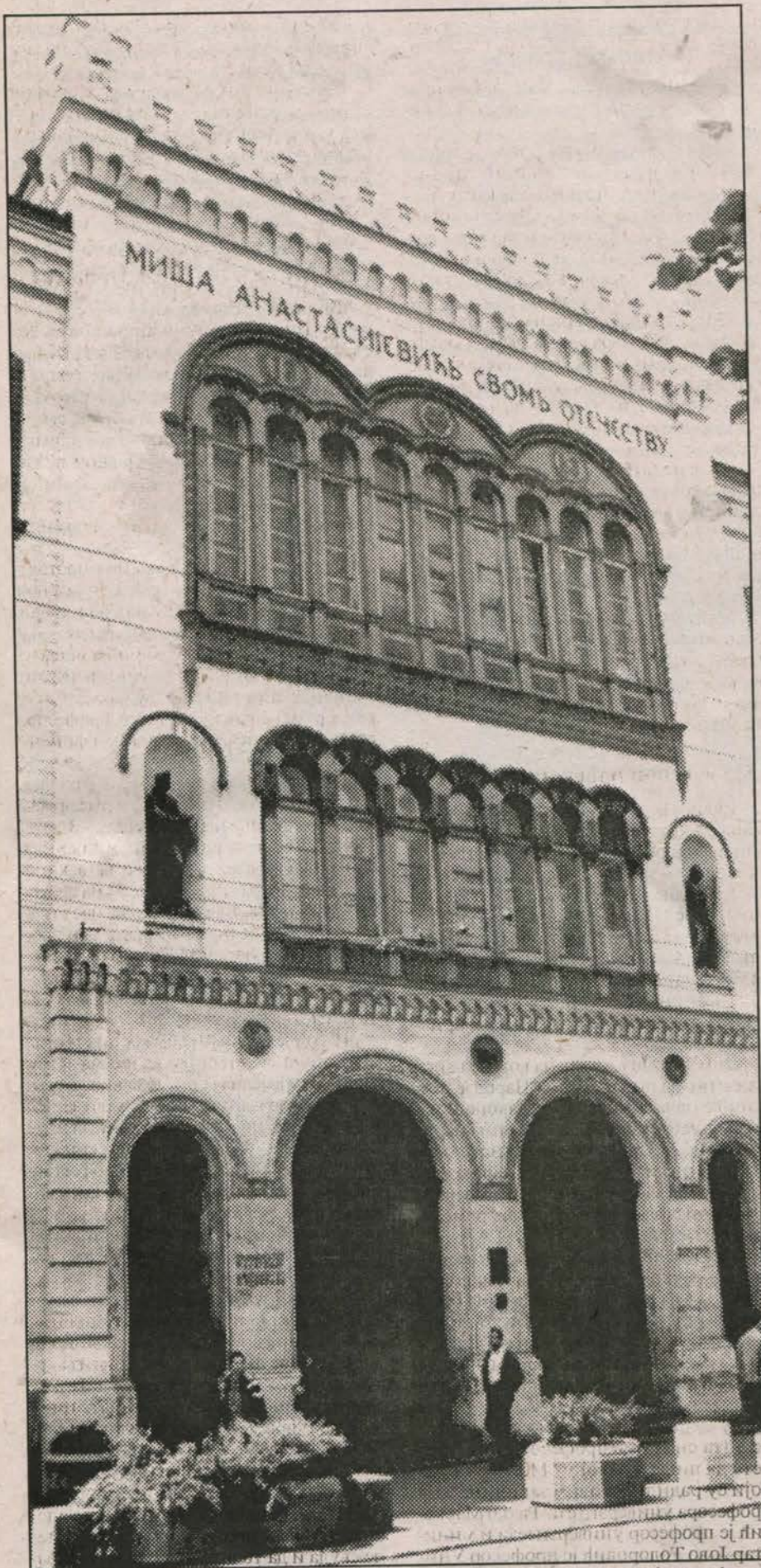
Ако их неко подржава из иностранства, нека им тај да паре и ја ћу им помоћи у Београду да нађу најбољи плац, да подигну приватни универзитет. Да ли се неко Богољубу Карићу меша у рад његовог приватног универзитета. Он финансира и он одређује ко ће бити ректор, декан и ко ће бити професор, све он одређује јер је власник и финансира.

Овде је власник држава, а државу заступа Влада. Ко одлучује у име државе о коришћењу пара из буџета - Влада. Тако је Уставом прописано и тако је у свим демократским земљама, а коме Влада одговара - народу. Када - на следећим изборима. Све су до краја ове ствари јасне и коме би одговарали ови професори да се поступи по њиховим жељама? Ником. Као да су у причи довели универзитетске катедре, факултете итд.

Не, он је државни службеник прима државну плату и свако ко прима државну плату је једна врста државног службеника. Мора да одговара држави за свој рад, али се не мешамо у оно што је традиционално - аутономија универзитета. Не одређујемо ми професору како ће држати предавања, како ће испитивати студенте, како ће писати уџбеник, како ће држати часове консултација, вежбе, семинарске радове, лабораторијске вежбе и тако даље.

Не одређујемо ми професорима којим ће се сегментима бавити у оквиру своје научне дисциплине и какве ће научне радове писати, шта ће бити садржај њихових монографија, студија, расправа, чланака, есеја итд. Уопште им се у то не мешамо и постоји потпуна слобода научног рада. Научни рад верификује само научна јавност, њихове колеге и у то се не мешамо, а тамо где се располаже новцем, то је наша надлежност. Наш је циљ да постигнемо уштеде свуда и да то што уштедимо усмеравамо тамо где је то за државу и народ најпотребније.

Стоп политичким манифестацијама: суштина аутономије Универзитета је аутономија научно-истраживачког рада и наставног процеса

Друго, без обзира на девалвацију коју је прогласила Савезна влада, ми смо донели одлуку у Влади Србије да не идемо ни по коју цену на ребаланс буџета. То значи - оно што вам је прописано, у буџету то остаје. Унутар буџета ћемо правити прерасподелу, у неким министарствима ћемо уштедети, у неким другим ћемо мало више новца користити, у министарствима која се тичу социјалног старања, помоћи најугроженијим социјалним слојевима и неке ствари ту већ постижемо.

Вероватно вам је познато, фебруарске пензије смо повећали за 5 процена, мартовске за 11 процената и тешком муком. Некако то остварујемо, а у перспективи се наламо да ако нам успе процес приватизације да исплатимо и заостале пензије, заостале лечје додатке, да исплатимо све оно што држава дугује.

"Застава" на пола копља

Водитељ: Драги гледаоци, знате већ, мој вечерашњи гост је др Војислав Шешељ, потпредседник Владе Републике Србије и председник Српске радикалне странке. У току емисије имали сте прилике да видите наш број телефона 034, позивни знак за Крагујевац, 331-509, изволите јавите се, питајте др Шешеља оно на шта бисте желели да добијете одговор, а Милан, радник "Заставе", докторе Шешељ Вас пита, каже да му је плата недовољна за храну и за плаћање електричне енергије.

Др Шешељ: Па, радници "Заставе" су у очајној економској ситуацији, ја то знам. Влада покушава да нађе неко решење. Неке су варијанте сада у игри. Једна делегација је ишла на разговор са "Пежоом". Ту су ствари запеле. Ове сталне америчке претње санкцијама нам просто одбијају евентуалне стране инвеститоре. Без страних инвеститора, без продаје "Заставине" фабрике нема напретка.

Није уопште битно хоћемо ли ми добити неки новац од продаје или не. Битно је да ми нађемо страног партнера који би озбиљно ушао у приватизацију "Заставе" и који је спреман да инвестира новац за неку нову производњу. Јер, са садашњим асортиманом производње "Застава" не може успети. Технологија је застарела. Нерационална је. И, наша земља нема могућности да сама уђе са великим инвестицијама. То је када је реч о "Заставиној" фабрици уопште.

Када је реч о фабрици - Наменска, ту је проблем што је Савезна влада у обавези према Наменској. Неко оружје је још раније испоручено. Још није плаћено. У питању су милионски износи.

Влада Србије није у могућности да ту нешто посебно помогне. Ми непрекидно помажемо новцем. И недавно је извесна сума исплаћена. То није много. То можда није ни довољно, али нешто представља и нешто помаже радницима који су у питању. Правог решења ми ту не можемо имати. Реч је ту о овој фирми СДПР и Савезној влади, које су

презеле обавезу за неке раније испоруке, да не улазимо ту у детаље.

Мислим да је грађанима Крагујевца детаљно то познато, да им је јасно о чему се ради а постоје неке ствари које баш нису за неко јавно детаљисање. Надам се да ће Савезна влада ту нешто учинити. Ако уђемо у Савезну владу запећемо из петних жила да се то истера до краја, али и Наменској је потребна трансформација. Потребно је изнаћи неку нову варијанту. Сад да видимо да ли ће бити "Пежо" за "Заставу" најповољнији партнер, да ли ћемо успети неку јапанску фирму да приволимо, или неку трећу.

Све су опције у игри. Не можемо да урадимо то тако брзо колико бисмо желели, јер све фирме из иностранства са којима се разговара, са којима се отпочну преговори, углавном се претећих санкција и боје се да не уложе неки новац а да касније не могу да наставе нормално да послују.

То нам кочи приватизацију и свих других фабрика. И оних фабрика чија би приватизација довела до значајне суме новца. Рецимо, приватизација цемента или "Матроза", или неких фабрика за које постоји велики интерес.

Шарене лаже СПО-а

Водитељ: Мића Видић пита - да ли је тачно да сте у предизборној кампањи обећали просечну плату у Србији од хиљаду немачких марака? и, пита Вас такође - када ће бити обављен попис становника на Косову, да би се тачно знало ко је држављанин Србије и Југославије?

Др Шешељ: Минималне плате и минималне пензије од хиљаду марака неки други су обећавали а ми смо им се тада смејали. Ми никада тако нешто нисмо обећавали. У перспективи наравно, ако успемо да изађемо из ове кризе и ове беде и социјалне беде, плате би морале бити неупоредиво веће од хиљаду марака. Али сада то је још неки сан који не можемо да реализујемо.

Сада је то заправо код нас максимална плата, која не подлеже годишњем опорезивању. Ми смо сада смањивали стопу доприноса и пореза на плате а увели смо поново тај годишњи порез на укупна примања и тај порез се наплаћује за оне који имају просечну месечну плату изнад хиљаду марака, који годишње зараде више од седамдесетдве хиљаде динара. Они ће морати још 25% да уплате на рачун државе на име тог годишњег пореза.

Водитељ: А, што се пописа становништва тиче?

Др Шешељ: Што се пописа становништва тиче - мораћемо га обавити у најскорије време. Мислим да не смемо чекати 2001. годину кад нам долази редован попис становништва.

Мораћемо раније да га урадимо и наравно остаје све оно наше залагање по питању грађана који нису наши држављани а који делују сепаратистички. Њима нема опстанка на територији наше земље.

О девалвацији и старој девизној штедњи

Водитељ: Пензионерка из Крагујевца пита - када ће бити враћена стара девизна штедња? И - зашто су покушаје ња готово свакодневна? Хоће ли динар опет девалвирати?

Др Шешељ: Динар се чврсто држи. Мислим да неће девалвирати у догледно време. У то сам убеђен. Ми смо а priori против било каквог додатног штгапања новца, такав је став Владе Србије. Упозорили смо гувернера Народне банке Југославије да апсолутно не долази у обзир доштапавање новца, и од девалвације наовамо динар је чврст.

Шест динара за једну марку, на црно се постиже 6,30, значи 5% изнад овог званичног, што је подношљиво. Што је заправо солидно.

А, што се тиче пензија, на то питање сам одговорио. Код - старе девизне штедње и на то питање сам одговорио. Народна скупштина Републике Србије на предлог Републичке владе је донела одлуку да се понуди Савезној скупштини решавање тог питања. Потребна је сагласност Скупштине Црне Горе да би се донео савезни закон о старој девизној штедњи. Ту ће, могуће је, црногорско руководство да отеже, али брзина враћања тог новца из старе девизне штедње зависи од успешности процеса приватизација. Јер, та приватизација, продаја државне имовине, је једини начин на који можемо вратити стару девизну штедњу. Иначе, из редовног буџетског прилива то је немогуће. То је свима јасно у земљи.

Здравствени билтен

Водитељ: Радован Ракић пита - може ли здравство без партиципације и да ли радите нешто?

Др Шешељ: Не може. Здравство не може без партиципације и ми смо једина странка која је у прошлој предизборној кампањи поштено народу рекла да не могу лекарске услуге бити потпуно бесплатне, и ако се сећате нападали су нас због тога.

Да бисмо обезбедили бесплатну здравствену заштиту грађанима у случају најтежих болести, где су стравично скупи лекови и медицинска техника и све остало, ми морамо имати извесну ситуацију партиципацију код пружања редовних лекарских услуга.

Сада је мислим 9,00 динара та партиципација, код прегледа код лекара опште праксе. Мислим да тај износ није превелик. Зашто? За онога коме је неопходна лекарска помоћ то неће бити неки нарочити проблем, али мора бити толики да би одвратио оног коме не треба лекарска помоћ да не иде узалуд код лекара.

Ми имамо поприлично висок проценат грађана који сваки час одлазе код лекара. Практично им није потребна лекарска помоћ. Те иду мере притисак, те ме ово боли, те боли ме колена, те боли ме ово, те боли ме оно. Лекар

некад онако и овлаш преписује рецепте, прописујући неке бенигне лекове, да би само такве људе скинуо са грбаче.

Ми морамо направити неке уштеде у здравству и прерасподелама повећати плате и лекарима и другом медицинском особљу и обезбедити набавку нужно потребних лекова.

Ја сам говорио у предизборној кампањи, колико су присутне злоупотребе антибиотика код наших грађана. Ми смо дошли у ситуацију да грађанин сам себи прописује антибиотике. И, да се то набавља овако преко везе, да овај, да онај, да лекар.

Од кривине се лечи антибиотиком. Антибиотици ту ништа не помажу. Апсолутно не помажу. А људи се кљуцају. У Америци, лекар антибиотике прописује тек када све друге методе испроба, кад се види да не може да се излечи болест која је у питању. Тек онда прописује антибиотике.

Код нас се људи кљуцају. Стварају се отпорни сојеви бактерија. На крају дођу у ситуацију да им запрети опасност сепсе, јер више ниједан антибиотик не помаже. Веома је опасна та злоупотреба антибиотика. А, они су, на крају крајева, скупи.

Ми морамо дакле, завести ту поприличан ред у здравству. Ред се и заводи. Видели сте и Уредба је донешена, да лекари који раде у државном сектору не могу истовремено да држе и приватну лекарску праксу. И то је веома важно. Јер, то је био извор различитих злоупотреба.

Ми ћемо да видимо још неке мере, да се у везу томе спроведу да би здравствена заштита била што ефикаснија. Подстаћи ћемо и приватни сектор. У неким сегментима он има шансе и да се поприлично развије. Али, најбитније је да подижемо стандард лекарских услуга према просечном грађанину. Према већини становништва Србије. Тај стандард лекарских услуга је данас на минимуму.

Нису глупи ал' су покварени

Водитељ: Јован Петровић каже да сте малочас изјавили да су сви паметни људи подржали нови Закон о универзитету. Мислите ли онда да су професори Светозар Стојановић, Никола Милошевић, Стојан Протић и Драгољуб Мићуновић, недовољно паметни?

Др Шешељ: Не, видите, не може се рећи да су глупи, али су покварени. Јер, они из неких анационалних интереса, деструктивних интереса нападају тај закон. Ви знате ко је Светозар Стојановић. Кључни човек из Панићевог тима, специјални саветник Добрише Ћосића, и главни у тиму Милана Панића.

Сваки његов потез је био антисрпски од 1990. године наовамо. Такође, и ова тројица која су ту побројана. Дакле, њихови мотиви су неморални а аргумента немају ни једног озбиљног. Сви они су били понуђени. Светозар Стојановић.

Водитељ Стојан Протић и Драгољуб Мићуновић.

Др Шешељ: Сви су били понуђени да учествују у дуелу на БК Телевизији, али су побегли главом без обзира. Јер немају шта да кажу. Него тако неке пароле, неке фразе. Треба Светозар Стојановић да одговори каква је пракса на америчким универзитетима.

Тамо постоји Управни одбор, БОРД директора, који поставља Влада, ако је реч о државном универзитету. Ако је реч о приватном универзитету онда власник поставља тај БОРД директора који управља. Знате, свуда у свету држава управља државним универзитетима.

такве владе се свуда у свету формирају у неким пресудним тренуцима када је земља у најдубљој кризи, када прете опасности споља, када је економија уздрмана, када социјална беда угрожава народ и слично.

Црква не може да се бави политиком. Како би се то црква бавила политиком? Црква треба да се бави црквеним пословима. Онај ко жели да се бави политиком нека оде у политичаре, нека формира политичке партије.

Знате, црква по својој природи није политичка партија, није политичка организација. Шта то значи - ако ће се црква бавити политиком, ја онда не могу

па је морао под притиском црквене хијерархије да поднесе оставку.

Дешавају нам се неке невероватно ствари. Рецимо, да једна група свештеника шабачко-ваљевске епархије напише проглас грађанима пред изборе и определи се за једну политичку странку.

Или да свештеници агитују за монархију. То је невероватно. А, ми који смо за републику, значи не можемо бити чланови цркве. Или, ако је ово тачно да је Свети архијерејски синод издао неко саопштење пре неколико дана, да је напао Закон о универзитету - то је онда нешто невероватно.

То значи да не можемо бити задо-

Обавеза Савезне Владе: држављанство свим Србима избеглим са простора бивше Југославије

Црква треба да се бави црквеним пословима

Водитељ Обрадовић са аеродрома Вас пита - шта то значи Влада Народног јединства? и због чега црква не би требало да се бави политиком?

Др Шешељ: Влада Народног јединства је једна широка коалиција а најповољније би било да је то најшира коалиција, да су све озбиљне странке учествовале у тој влади. Та широка коалиција се формира у критичним тренуцима по један народ и државу.

Таква коалиција у Србији је формирана пред Први светски рат. У току целог Првог светског рата таква коалиција је деловала под председништвом Николе Пашића. Такве владе смо дакле имали у нашој српској историји и раније и

припадати тој цркви, јер се не слажем са њеним политичким ставовима.

Црква припада свима нама. И радикалима, и социјалистима и Српском покрету обнове, свим верујућим људима припада црква. Ако се црква бави политиком онда ми више не припадамо цркви или црква не припада нама.

Нашу цркву чини огромна већина часних и поштених свештеника. Али има и поприличан број оних који нису ни часни, који нису ни поштени, који злоупотребљавају цркву у политичке сврхе, који странчаре, који се приклањају појединим политичким странкама. Типичан је случај ђакона Љубе Ранковића из Ваљева, који је чак потпредседник Српског покрета обнове. СПО је имао и неког свештеника, народног посланика из Крушевца, мислим да је био,

вољни неким људима који предводе цркву, да не можемо бити задовољни понашањем неких свештеника, злоупотребљавајући цркву у политичке сврхе цркви наносе огромну штету и још већу штету српском народу у целини и својој држави.

Политиком треба да се баве политичари, треба сви грађани да се баве политиком, неко активно неко пасивно, али коме је до политике нека формира политичку странку и нека иде на изборе. Само онај коме је народ на изборима дао одређен проценат гласова тај може да претендује да заступа народну вољу. А не неко ко избора није ни видео.

Нема никога ко је богом дан да глуми политичара. У демократским условима сви политичари морају да своју уверљивост показују народном вољом на избо-

рима. Ми смо важни, ми смо уверљиви, у оној мери у којој смо освојили симпатије народа и у којој смо постигли добре или лоше резултате на изборима.

Из кризе се не може изаћи преко ноћи

Водитељ: Наш гледалац Драгиша Јошовић наводи неке примере из свог живота. Пензионер је са 33 године стажа. Примања су 750 динара месечно. Подсећа да је партиципација 9,00 динара по рецепту плус преглед код лекара опште медицине. Пита - када ће се и да ли ће се повећавати пензије?

Др Шешел: Грађани изнад 65 година не плаћају партиципацију код пружања лекарских услуга и деца не плаћају. Односно, млади људи до 18 година до пунолества, а редовни студенти су ослобођени и до завршетка студија плаћања те партиципације.

Што се повећања пензија тиче, о томе сам већ говорио. Ми радимо на томе и већ смо нешто постигли. Фебруарску пензију смо повећали за 5%, мартовску за 11%. Видећемо колико ће моћи. Да ли ћемо моћи и колико ћемо моћи априлску пензију да повећамо. Трудимо се да повећамо.

Не могу унапред да дајем таква обећања и највише се бојим претераних очекивања. Из ове кризе се преко ноћи не може изаћи. Тако смо се постављали и у предизборној кампањи. Критиковали смо политичке противнике, нападали их, тражили слабе тачке, али нисмо нудили празна обећања и решења преко ноћи. Дуго година ћемо ми решавати проблеме.

Питања гледалаца

Водитељ: Гледалац Николић каже - да је симпатизер Ваше странке и да је увек гласао за радикале, али му се чини да сте се од доласка на власт променили. Не знам да ли мисли лично на Вас или ....?

Др Шешел: Не знам у чему сам се променио. Мислим да сам остао исти и Српска радикална странка се уопште није променила.

Водитељ: Вера Луковић каже - да студенти имају право да примају породичну пензију до 27 године живота, али има факултета који трају и дуже него што студент наврши, претпостављам 26 година живота, шта је са њима?

Др Шешел: Ниједан факултет не може да траје толико дуго. Факултети трају 4 или 5 година.

Водитељ: Срђан Станковић Вас пита - хоће ли Косово бити продато као што је то било са српским крајинама?

Др Шешел: Док је ове Владе, сигурно неће бити продато. То гарантујем.

Водитељ: Павле Цветковић Вас пита - Хоће ли Ви као политичар бити зециз бајке, или Брут из историје?

Др Шешел: Не разумем питање. Можда би разумео део питања за Брута, али за зеча из бајке не разумем.

Водитељ: Не знамо о којој се бајци ради.

Др Шешел: Можда нисам стигао све бајке да прочитам.

Водитељ: Владета Милошевић је из Шумарина пита - Зашто му нисте одговорили на питање које Вам је упутио писмом, а односи се на девизну штедњу?

Др Шешел: Нажалост, не могу уопште да читам писма која ми стижу сваки дан. Неколико стотина писама дневно добијам. Нисам у стању да их читам.

Писма која стигну у Владу, читају службеници у мом кабинету. На писма се реагује. Писма се усмеравају одговарајућим службама, зависно од проблема која грађани износе, а ако је реч о конкретним проблемима, писма која стигну у Српску радикалну странку, чита генерални секретаријат Странке и по неким од њих се поступа, ако се такође односе на конкретан проблем.

Писма која ми стижу на кућну адресу, а таквих има све више и више, једноставно не отварајем, да вам искрено кажем. Физички не могу постићи да читам писма. Неколико стотина писама дневно стиже. То је немогуће.

"Наменска производња" и отмице Срба

Водитељ: Гледалац Радишић Вас пита, ово сте већ поменули, како видите решење у Фабрици "Наменских производа" у Крагујевачкој "Застави". А Виолета Шмигић каже да је њена тетка, Достана Шмигић, заробљена на Косову 18. маја и да о њој нема никаквих информација. Пита коме да се обрати?

Др Шешел: О решавању проблема "Наменске" сам говорио. Дугорочно се проблем може само решити кроз процес приватизације. "Наменска" у погледу својих могућности даље производње, шта и како производи, а морамо да нађемо и страног партнера који би у све то ушао, јер нам је сужена могућност појављивања на страним тржиштима.

Ми имамо још оружја које можемо продати у иностранству. Имамо квалитетне врсте оружја, али за извесно време ћемо бити спречени да повратимо стара тржишта. А, краткорочно, треба притиснути Савезну владу да своје дугове према "Наменској" исплати, ако не може одмах, онда то треба да буде у неким правилним временским размацима, како би људи могли да преживе од онога што је већ одавно урађено, што је већ одавно зарађено. Ово што може да помогне Влада Србије и што Влада Србије помаже, није оно за нормалан живот, за нормалну исплату плата.

Што се тиче, грађана који су отети од стране шиптарских терориста, видећемо на који ће начин наша полиција успети да то реши. Углавном, отети грађани се држе на неким скровитим местима и вероватно ће албански терористи покушати, да их замене за своје ухапшене чланове. Видећемо на који начин ћемо тај проблем решити, јер сада конкретно не могу да дам обећања. Про-

BLEM JE PRISUTAN. ZNAMO ZA NJEGA I RESHAVAHEMO GA.

Стари прописи криви за разлике

Водитељ: Србислав Обрадовић пита - због чега је просек примања за дечији додатак 320, а у Крагујевцу је 215 динара?

Др Шешел: Моје мишљење је за дечији додатак да просек у целој Србији треба да буде идентичан. Ту постоје неки раније донесени прописи, који праве разлику, а Министарство за дом и породицу мислим да ће о томе да се посвети.

Морам рећи да је Министарство за дом и породицу сада у најтежем положају по питању обезбеђивања пара за дечију заштиту и ми смо наследили кашњење од равно годину дана исплате дечијих додатака.

На универзитету треба сасећи у корену корупцију и непотизам

Водитељ: Гледалац Милан пита - да није било комунистичког система и бесплатног школовања, да ли бисте икада били доктор наука и председник једне политичке странке?

Др Шешел: Тешко је на то питање одговорити. Мислим да бих, јер сам био спреман и као основац, као средњошколац да сам себи зарадим нешто новца који је био довољан за основне животне потребе. Као основац сам позајмљивао неку троколицу у комшидуку и превозио сељацима са железничке станице до пијаце гајбе са воћем, поврћем.

Некада сам помагао у продаји и зарађивао неки динар. Дакле, ја бих нашао начина. Друго, ти износи који се плаћају на име школарине у нашој земљи нису високи, неће се повећавати у догледно време и ту је чврст став заузела Влада, дакле, какви су били прошле године, остају и за ову годину.

Ми смо ту поприлично увиђајни, али се мора неки ред заводити. Правни факултет сам завршио за две и по године. Не тражим од свих других да га заврше за две и по године, али тражим да га заврше за четири године. То је суштина.

Да ли бих ја докторирао? Никада нисам имао ни стипендију, ни кредит. Други су имали кредите и стипендије, или су им очеви били министри, директори, итд., па нису успевали да заврше факултет, или су га с тешком муком завршавали за 10 година.

Мислим да људи из сиромашних породица, а лично сам ја пореклом из једне врло сиромашне породице, имају више мотива да на време окончају школовање и да се озбиљније сучељавају са животним проблемима. Деца из добротожених породица су много чешће размажена, ако им родитељи испуњавају све жеље, онда им није ни стало до факултета.

У нашим условима корупција је поприлично велика. Мада, да многи заврше факултете, стекну дипломе, а да никакав напор не уложе. То очеви новцем

подмажу. Код неких професора универзитета, нажалост, прочуло се, да постоје прави ценовници код полагања испита. Наш је циљ да у корену сасечемо корупцију на универзитету и да уништимо непотизам. И, то смо народу обежавали у предизборној кампањи.

Бранићемо се свим средствима од НАТО пакта

Водитељ: Митровић Вас пита - чиме ћете да се браните у случају интервенције НАТО-а?

Др Шешел: Бранићемо се свим средствима која нам стоје на располагању, а имамо чиме да се бранимо. И НАТО пакт зна добро да имамо чиме да се бранимо.

Водитељ: Гледалац Петровић каже - да је још прошле године цена бензина повећана, да би се ефикасније исплаћивале пензије, али то очигледно до сада није имало ефекта. У међувремену, следила су нова поскупљења горива?

Бензин је ипак луксузна роба

Др Шешел: Поледни пут је само бензин поскупео и висок проценат из тог поскупљења, опет иде за обезбеђење пензија, а један део иде за финансирање здравства. Оставили смо исту цену нафте и нафтиних деривата због пољопривреде, градског, приградског превоза, транспорта роба.

Значи, оно што директно утиче на пораст неких других цена, утиче на пораст трошкова живота, остало је на истом нивоу. Бензин је ипак, луксузна роба.

Онај ко данас вози аутомобил, ипак има нешто мало више новца у кеси. То је једна врста трагичне прерасподеле новца. У економији, не можете неком да дате, док другом не узмете. Тако вам је исто у државним финансијама. Ми смо оборили стопу доприноса на просечну плату са 124 на 94%, те паре којих смо се одрекли у наплати пореза и доприноса на плате, морамо да надокнадимо неким другим ставкама. Морамо неком другом да узмемо. Запосленим и радницима узимамо мање, али ономе ко има нешто више, морамо да узмемо да бисмо то надокнадили.

Дисидент број један

Водитељ: Ненату Милошевићу из Крагујевца се чини да у имену Ваше странке, нема ничег радикалног, он каже - да више нагињете комунизму и пита да ли је његова констатација исправна?

Др Шешел: Било би ми интересантно да је тај господин рекао, шта је то у нашем понашању, што он мисли да нагиње комунизму. Ми имамо један чист либерални концепт у економској сфери, која нема апсолутно никакве везе са комунизмом.

У политичкој сфери смо одани до краја кључним демократским принципима. Апсолутно нема ништа што може

На бранику отаџбине: војска је способна да заштити границе

представљати основу за такву тезу, да смо склони да нагињемо комунизму.

Водитељ: Милош Марковић из Крагујевца Вас пита - Да ли сте антикомуниста. Пита како коментаришете референдум о страном немешању на Косову, пошто оно, по мишљењу нашег гледаоца ипак постоји?

Др Шешељ: Не само да сам антикомуниста, већ сам се против комунизма отворено борио кад је то било веома опасно и кад многи други нису смели са мном ни да се рукују на улици због тога.

Било је опасно срести се са мном и попричати две три речи на улици. Толико сам се енергично, жустро борио против комунизма. Једно време сам проглашаван за дисидента број један у оној бившој Југославији. Што се тиче другог дела питања....

Американци стоје иза шиптарског сепаратизма

Водитељ: Како коментаришете референдум о страном немешању на Косову, пошто оно, по мишљењу нашег гледаоца, ипак постоји?

Др Шешељ: Нема никаквог страног мешања. То је велики успех Владе народног јединства. Србија је одлучно одбацила било какво страном мешање. Посредовања и тог мешања нема. Шта значи страном мешање и посредовање?

То је институционализован облик у међународном праву. Посредник је онај ко две сукобљене стране доводи пред преговарачки сто и председава његовим преговорима. Дакле, директни је учесник у процесу преговора. Ми то не дозвољавамо.

Ми хоћемо са свим да разговарамо и о косовско-метохијском питању и о другим питањима.

Наша земља је отворена. У њу скоро свако може допутовати и пропутовати кроз све њене делове. Може разговарати са сваком о свему. Али, за онај сто, за који ми водимо дијалог са представницима албанских политичких партија, не може нико са стране да седне.

Дошао је амерички амбасадор из Скопља хтео да присуствује првој сесији дијалога делегације Владе Србије и албанских политичких партија. Нисмо дозволили. Седео је у суседној просторији. Неки чланови наше делегације су отишли са њим да се рукују и поздраве коменционално, али није могао да буде ни у просторији у којој се води дијалог.

Може да разговара са свима о том дијалогу. Представници албанских странака су му одмах поднели извештај. Кад је Ругова био код Милошевића, знате, одмах је отишао у Америчку амбасаду да поднесе извештај, да рапортира.

То су све докази да Американци стоје иза албанских сепаратиста. Видите Гелбардове изјаве и како се грли страсно са Руговом кад оде на Косово и све остало. Деловање НАТО пакта је у том правцу усмерено. Али, нема учешћа у пре-

говарачком процесу. Зашто је то опасно?

Посредовање у међународном праву је један облик арбитраже. Посредник се постави као учесник у дијалогу. Када две стране не могу да се договоре, онда је његова реч пресудна. Замислите, какву је раније грешку, режим направио са Гонзалесом.

Без обзира, ми знамо да је било много неправилности у изборима 1996. године. Било је много проблема око одузимања одборничких мандата. Поништавања избора итд. Али је то требало да решавамо ми у нашој земљи, нашом политичком вољом и консенсусом политичких странака. А, не да долази страни посредник и да нам он прописује правила како треба да се понашамо и шта треба да радимо.

Сада опет покушавају да нам пошаљу Гонзалеса, да он води процес решавања косовско-метохијског проблема, е, то не може.

Плате државних службеника

Водитељ: Радник Општинског суда у Крагујевцу пита - хоће ли се повећати плате у судству, и пита Вас, да ли знате колике су мале њихове плате?

Др Шешељ: Свим државним службеницима су мале плате. У Влади Србије су плате мале. Запослени са средњом стручном спремом имају плату испод хиљаду динара. Запослени са високом стручном спремом имају око 1.500 динара. Запослени у рангу саветника имају 1.500 динара.

То су веома мале плате. Тако је исто и у судству. Плате морају свуда да се повећавају, али када, кад будемо могли. Све плате које се исплаћују државној администрацији су плате које потичу из буџета, а буџет се пуни порезима и таксама. Наша политика је смањивање пореских стопа, такси и доприноса итд.

Што значи да сада морамо ослободити привреду, да ослободимо грађане и приватни сектор од давања према држави, како би се они размахали у својим пословима, како би њихово пословање било што успешније, па би онда са мањим процентом држава добила више, и како би се проширио круг пореских обвезника.

Тако морамо да поступимо, другог решења нема. Иначе, судство у догледној перспективи морамо реформисати. Имамо једно нерационално, неефикасно судство. Постоје грађанске парнице које трају по 17, 20 година, што је непоштољиво. Имамо проблема са извршењем судских пресуда. Имамо читав низ других проблема, има корупције у правосудју, много корупције има.

Стање у државним медијима

Водитељ: Др Вучићевић каже - да смо у Србији све предизборне скупове господина Момира Булатовића видели на државној телевизији, док нисмо видели сличне скупове које је одржавао Мило-

Ђукановић. Пита, да ли је таква демократија у Србији по Вашем укусу и да ли је то што се ради интерес Србије?

Др Шешељ: Не. На исти начин се понашала, још горе, Ђукановићева телевизија у Црној Гори. Мислим да ни једно, и друго није добро, мислим да нам није добро стање на државној телевизији, на државном радију, државним медијима уопште. То стање мора да се мења, али некако нам то још није био приоритет.

У припреми је и нови закон о информисању, који ће инкорпорисати и ранији закон о државној телевизији. Инсистираћемо да се формира вишестраначки управни одбор, да формирање тог вишестраначког управног одбора буде у надлежности Народне скупштине и да се радикално мења садашњи приступ програмској шеми, програмској оријентацији државног радија и државне телевизије у прилог коректнијем и професионалнијем информисању јавности.

Дакле, ни данас нисам задовољан са државном телевизијом Србије, иако је стање тамо очигледно боље него што је било уназад две-три године. Ипак и опозиционе странке имају приступа.

Додуше, сада у Србији постоји само једна озбиљна опозициона странка, то је Српски покрет обнове. Али и он има приступа на државној телевизији. Ако се сећате, 1994-1995. године скоро ниједна опозициона странка није имала никаквог приступа, није било никаквих информација о нашим активностима.

Хиљаду девест деведесет пете године мислимо Српској радикалној странци да ништа нису објавили, осим када смо били похапшени, Томислав Николић и ја и група наших сарадника у Ђњилану.

Мислим да је то било једино што је државна телевизија о нама објавила целе 1995. године. Сада је стање ипак другачије, али још није добро и мора да се мења.

СПО минирао четворну коалицију

Водитељ: Драгић Цајевић каже да сте рекли да нећете ући у Владу док нема те већину у Скупштини Србије. Да ли сте то рекли?

Др Шешељ: Не, ми смо желели већину у Скупштини Србије, сматрали смо да је то за нас оптимално решење, а одмах после септембарских избора, када је народ пресудио да ниједна политичка партија појединачно нема већину, ми смо шест месеци инсистирали да се прави четворна коалиција, концентратиона влада националног јединства. Мислим да сам једном и на вашој телевизији говорио у том правцу.

Водитељ: Говорили сте у предизборној кампањи.

Др Шешељ: Али и тада смо се залагали, то је била предизборна кампања за председничке изборе, за децембарске председничке изборе. И тада сам понављао да смо ми за четворну коалицију.

Што није дошло до четворне коалиције: одговорност лежи искључиво на Српском покрету обнове. Хтели су радикали, хтели су социјалисти, хтео је и ЈУЛ четворну коалицију, само Српски покрет обнове није хтео четворну коалицију. Он је хтео тројну коалицију, али само са социјалистима и ЈУЛ-ом.

Непрекидно је Вук Драшковић понављао да радикали не долазе у обзир. Ја мислим да је то са политичког аспекта крајње ирационално, бесмислено понашање. Недавно је тако исто условљавао за Савезну владу. Рекао је - хоће Српски покрет обнове у Савезну владу, али под условом да радикали не улазе. Шта то значи?

О протеривању и такси на електрично бројило

Водитељ: Исти гледалац вас пита - који Вас је режим протеривао из Црне Горе, да ли онај ранији или овај садашњи?

Др Шешељ: Када су ме протеривали из Црне Горе, заједничким снагама су ме протеривали Момир Булатовић и Ми-

ло Ђукановић. Тада међу њима није било никакве разлике, бар не уочљиве.

Водитељ: Марковић из Станова вас пита - шта ће се догодити са таксом на електрично бројило и на телевизијску претплату.

Др Шешељ: Наша је намера да се та такса фиксира, да не зависи од цене киловата електричне енергије, да се фиксира на неком износу. Ми бисмо желели да то буде мањи износ од овог садашњег. Сада је то нешто око 22-23 динара само за телевизију.

Али, такса мора да постоји. Она постоји у скоро свим европским државама. У неким се наплаћује такође уз електрично бројило, јер је то најефикаснији начин наплате.

Зајам за препород Србије државна обавеза

Водитељ: Петроније Смиљанић из Крагујевца пита - када ће бити исплаћен Зајам за Србију и да ли на том пољу нешто чини Влада Србије?

Др Шешељ: Један турнус исплате је био, мислим пре 2-3 године. Од тада је све

стало. Зајам за препород Србије мора да има исти статус као стара девизна штедња. Дакле, онда када дођемо до озбиљније суме новца из процеса приватизације и продаје државне имовине.

Сада приводимо крају и попис државне имовине, а многе општине су се оглушиле и нису доставиле попис државне имовине са своје територије, па смо запретили да ћемо им оспорити исплату новца из буџета. Знате, можемо да се оглушимо.

Нећемо званично донети одлуку да им се не исплати, али ћемо им много каснити у исплатама, па ћемо их тако натерати да испуне своје обавезе према Влади. Када направимо дефинитиван попис те имовине, онда ћемо ићи сукесивно у продају појединих делова те имовине, онога што није неопходно за функционисање државе и новац одмах усмеравати према испуњењу ових државних обавеза. То је једна такође крупна државна обавеза, мања од старе девизне штедње, али ту је поприлично новца и то ће морати да се исплати. Динарски део је одавно обезвређен, једном је чак био и ревалоризиран. Овај девизни део мора да се исплати у целости.

Бирачи ће бити уз радикале и на следећим изборима

Водитељ: Пера Јлазић вас пита - сматрате ли да сте издали изборну вољу својих бирача?

Др Шешељ: Сви они који су гласали за Српску радикалну странку, гласали су због нашег програма, због наше уверљивости, због тога што нам верују и што су убеђени да их нећемо изневерити.

Можда ће неко од њих сматрати да смо га изневерили, можда неко више неће хтети да гласа за нас, али сам сигуран да ће бити неупоредиво већи број оних, који раније за нас нису гласали, а сада ће гласати на следећим изборима, јер ће бити задовољни учинком у Влади народног јединства.

Нашу владу и сваку партију унутар Владе народног јединства треба посматрати, не на основу наших идеолошких опредељења или идеолошких разлика међу нама, него на основу конкретних ефеката, које Влада постигне у одбрани српских националних интереса, у важним државним реформама, као што је и ова реформа универзитета, у изласку из економске кризе и решавању питања социјалне беде.

На основу тога треба ценити да ли је требало да улазимо у ову владу или не. Ако постигнемо неке значајне резултате, а богами каква је ситуација и какве све аждаје јуришају на Србију, довољно је да сачувамо Косово и Метохију у границама Србије, па да оправдамо тај улазак у Владу и конституисање Владе народног јединства.

Дугови, бонови и струја

Водитељ: Хоће ли влада Србије нешто учинити са дуговима за струју избеглица или оних, који их издржавају - пи-

Маратонске парнице: имамо нерационално и неефикасно судство

та вас гледатељка, која се представи-ла као избеглица.

Др Шешел: И то је један велики проблем, који бисмо покушали да разрешимо, ако успемо да дођемо до веће суме новца, па инвестирамо у електропривреду. Знате, једна варијанта, о којој размишљамо и по питању исплате заосталих дечијих додатака и заосталих пензија.

Ако приватизујемо неке веће фабрике и дођемо до веће суме новца, рећемо милијарду марака, заостале пензије и заостали дечији додаци управо износе око милијарду марака. То је шест милијарди динара. То бисмо уложили у електропривреду, у ремонт постројења, у поправку преносне мреже, у повећање површинских копова угља, у све оно што је потребно, да би нам електропривреда спремно дочекала зиму.

Свих шест милијарди бисмо тамо уложили. На пример. Ово је само условно речено. А онда бисмо штампали бонове у вредности ових шест милијарди динара и заостале пензије, заостале дечије додатеке и заостала социјална давања исплатили, као и заостале накнаде, које припадају избеглицама, исплатили би кроз бонове за плаћање електричне енергије, тако да би пензионери, породице са децом наредних неколико месеци своје рачуне за струју плаћали тим боновима. То би им било велико олакшање у породичном буџету, држава би измирила своје дугове према њима, а новац био концентрисан у једном правцу, где је сада веома важно да постигнемо крупне резултате. Мислимо да би то била веома успешна варијанта са економског социјалног аспекта. Али размишљамо и о другим идејама, наравно, много тога, убеђен сам, реализоваћемо ускоро.

Има нека тајна веза

Водитељ: Члан ваше странке пита - зашто је дато 11,5 милиона долара за кабл од Кипра до Бара и коме то служи.

Др Шешел: Па, ја не знам ко је дао тај новац за кабл од Кипра до Бара. Први пут, да вам искрено кажем, чујем за тако нешто. Не знам за тај кабл од Кипра до Бара.

Водитељ: Мирослав Илкић из Босанске улице у Крагујевцу пита вас - шта је са републичким законом о локалној самоуправи.

Заоштрити питање одговорности

Др Шешел: Ради се на том закону. Већ је једна верзија увелико готова, продискутована је од стране владиних радних тела. Један део је излаган приликом састанка делегације Владе Србије са представницима других етничких група на Косову и Метохији, док још Албанци нису пристајали на разговоре. Могуће је још у току јуна месеца да усвојимо нови Закон о локалној самоуправи.

Водитељ: Милан вас пита - зашто смо мењали дозволе за ношење оружја, када се 50% криминалаца илегално наоружава?

Др Шешел: Добро би било да се смањи количина оружја, коју грађани свакодневно носе. У неким претходним идејама, још нисмо ушли дубоко у тај посао, размишљамо да нови закон о оружју, о ношењу оружја садржи све варијанте ношења и поседовања, да буде либаралнији у погледу поседовања, а да се оружје држи у кућама. А да буде много рестриктивнији у погледу права да се оружје носи на јавним местима, да то могу само службена лица и да то могу грађани под посебним системом одговорности. Дакле, они који морају да чувају неке важне објекте или физичка тела и тако даље. Дакле, тиме би смо доста смањили могућност злоупотребе наоружања, а наравно, с криминалом треба много озбиљну битку спровести. Мислим да треба заоштравати питање одговорности за оне, код којих се најчешће налази неелегално оружје. Али, када променимо закон, онда да идемо на много веће, ригорозније контроле. Јер, сада и држава и судови су поприлично толерантни према кривичном делу незаконитог поседовања и ношења оружја. Прописана је затворска казна до три године, али углавном судови осуђују условно и осуђују на благе казне. Ту ћемо морати да ствари заострим и да дефинитивно уведемо ред.

Све за Србију, а Србију низашта

Водитељ: Владан Нешковић пита - како као оснивач Српског четничког покрета сада можете да сарађујете са социјалистима.

Др Шешел: Све могу што је у интересу Србије.

Водитељ: Стеван Младеновић пита - како коментаришете чињеницу да се плаћа лекарско уверење за упис у средњу школу, а са друге стране за лецу до 18 година лечење би требало да буде бесплатно.

Др Шешел: Лечење је бесплатно, али издавање лекарског уверења није лечење. Могу се сложити са ставом да је неоправдана таква врста плаћања, али то су две различите ствари.

Водитељ: Стевић вас пита - зашто већ годину дана нисте променили Закон о загарантованим личним дохоцима и зашто се брже не сузбија криминал у Србији.

Др Шешел: Влада народног јединства постоји од 24. марта. Што се тиче загарантованих личних доходака, једноставно немамо пара да ту гаранцију спроведемо о живот. Онда кад смогнемо економске, финансијске снаге да то проведемо у живот, онда ћемо ићи на та повећања. Знате, практично смо у ситуацији да оним фирмама, које не могу саме да исплате, дајемо новац.

Не дамо Србе на врбе

Водитељ: Милан из Крагујевца вас пита - шта чини садашњи састав републичке владе да се избеглице, дакле Срби из Босне и из Хрватске врате у завичај. Каже да му се чини да је председник Југославије покривитељ политике да се тамошњи Срби не враћају у завичај.

Др Шешел: Нема ништа од тог повратка, док се не прекине окупација Републике Српске Крајине и других српских територија. Да наше сународнике враћамо под усташки нож, не пада нам на памет.

Видите шта се десило са српским избеглицама из Дрвара, који су се полакомили, јадни у својој беди и невољи и несрећи, поверовали обећањима западних сила и вратили се. Гласали прво на изборима за локалне органе власти. Формално је српска странка победила на тим изборима, требало је Срби да преузму локалну власт, вратили су се и тамо изложени убијањима, прогонима, малтретирањима, шиканирањима и морали су да беже назад.

Нема повратка под усташку или исламску власт прогнаним и избеглим Србима. Када се ослободе те српске територије, онда ће тек бити могућности за повратак. А то ћемо ослобађање још морати попричекати. Оно што ради Влада народног јединства и Министарство за везе са Србима ван Србије, то је стварање услова за обезбеђење статусног положаја избеглица и ми ћемо сада жестоко да притиснемо Савезну владу да се брже крене са уписом у књиге држављана свим избеглим Србима са простора бивше Југославије, свима онима који су били држављани претходне Југославије, морамо гарантовати упис у садашње књиге држављана и свим Србима уопште, који желе да буду држављани Србије и Савезне Републике Југославије. То је предуслов за решавање свих других њихових проблема.

Пријемне испите прегазило време

Водитељ: Да ли сте расположени да макар за десетак минута продужимо емисију, с обзиром да имамо јако пуно питања.

Др Шешел: Колико ви желите, колико имате питања, ја вам стојим на располагању.

Водитељ: Мирослав Петрашиновић из Крагујевца пита - да ли ће до 2000. године бити укинута пријемни испити за будуће високошколце.

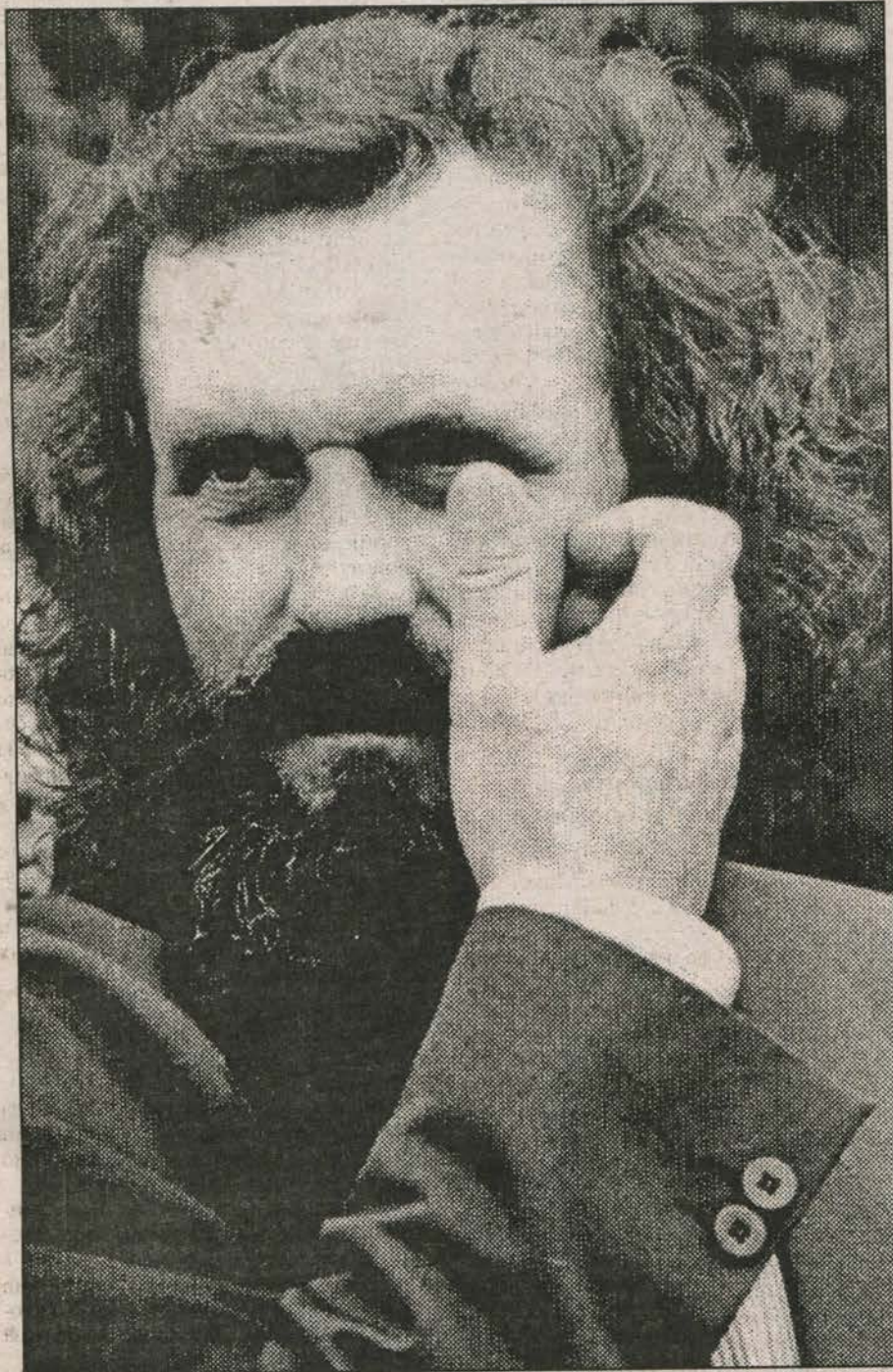
Др Шешел: Надам се да хоће. Покушали смо и ове године. То нису само радикали покушавали. И социјалисти, и ЈУЛ, сви смо хтели да тражимо решење да се укину пријемни испити. Јер, бесмислено је да средњошколци полажу матурске испите, па да их онда на факултетима сачекују са пријемним испитима.

Један од тих испита је чист вишак. Најлогичнији је да се полаже један озбиљан матурски испит и да се то признаје

приликом уписа на факултет и да упиши на све факултете буду слободни у прву годину студија. Да се у тој првој години нагомилају чисто теоријски предмети, па ко положи на време прву годину, наставља бесплатно да студира, ко не да све испите из прве године, може да настави студирање, али да сам плаћа.

да уведемо да се неки прелиминарни испити полагају у јулу, августу, да то буду испити, који су из наставног програма факултета, али да се полагају раније, па они, који положи, рецимо, два-три испита у јулу и августу, да могу онда да се директно упишу на бесплатан студиј, а остали да иду на разне облике ванредног студирања.

Српски барон Минхаузен: обећавао је плате и пензије од хиљаду марака

То би била најправичнија варијанта. Али је проблем сада што би огроман број, више хиљада студената нагрнуло на медицински факултет, на правни, на електротехнички и што ти факултети не би могли да савладају тај огроман број.

Ту сад морамо да тражимо неку варијанту како то да превазидемо. Можда

Имамо сада та два облика, где делимично себи плаћају и где потпуно себи плаћају. Дакле, то би била једна од варијаната. Интензивно о томе размишљамо. Можда ћемо већ за следећу годину бити у стању да понудимо решење. Уместо овог пријемног испита, рецимо, да се на Медицинском факултету положи испит из хемије, из биологије, ти оп-

шти образовни предмети. Нешто да се одреди, ево, рецимо, полагаје се у јулу, полагаје се у августу, или да се одреди да се могу полагаати сви испити из прве године, па да потенцијални студенти сами бирају који ће од тих испита да положи, али да то буде неки предуслов, како не бисмо имали толику навалу на прву годину студија, како би, једнаставно могли да примимо све те студенте.

Пулени жуте штампе

Водитељ: Живковић вас пита - како оцењујете активности Момчила Трајковића и епископа Артемија.

Др Шешељ: Па, то је бесмислено. Знате, Момчило Трајковић је на челу једне ванпарламентарне странке, у коју косовски Срби немају никаквог поверења. Да су у њих имали поверење, за њих би гласали на изборима. Грађани Косова и Метохије српске националности, ромске националности, муслимани, Горанци, Турци гласали су или за левичарске партије или за Српску радикалну странку.

Значи, ми заступамо њихове интересе. Имали смо ми примедби и око прерасподеле тих гласова, али скоро нико озбиљан није био спреман да гласа за Момчила Трајковића и његову странку.

Пошто косовски Срби, који их најбоље познају, у њих немају поверења, а владика Артемије их је подупирао у предизборној кампањи. Потпуно се уз њих сврстао. Онда они не могу никога представљати, одлазе тако, путују по Америци, Француској, ко год их позове. Дају неке небулозне изјаве, а заправо никакву озбиљну улогу у свему томе не могу играти. Њима дају публицитет ови из жуте штампе.

Пописи становништва на шиптарски начин

Водитељ: Анђелић вас пита - да ли имате приближно тачно информацију колико има Шиптара на Косову.

Др Шешељ: Ја сам убеђен да их нема више од милион. Неки процењују да их има свега 800 хиљада. Али, без пописа становништва не можемо знати колико их има.

Раније су фалсификовали пописе. Док су Шиптари држали у комунистичком периоду власт на Косову, редом су се фалсификовали. Измишљали имена. Роди се шиптарско дете, па га пријаве у 7-8 општина. Па умре неки Шиптар, па породица не пријављује смрт, да би још 10-так година примала пензију. Свашта се дешавало. Без једног објективног пописа не можемо тачно знати колико их има.

Водитељ: Мислите ли да би на Косову било боље ако би се поделила на два дела - пита вас гледалац, који се није представио.

Др Шешељ: Не, не смеју никакве поделе да се дешавају. Зашто да се дели на два дела? Ми и овако контролишемо

целу територију и сузбићемо сваки облик тероризма, сваки покушај побуне, ту нема милости. А имамо чиме да сузбијемо. Имамо добро организовану, обучену полицију. Наравно, у материјалној оскудици је наша војска и наша полиција, али имамо професионалце, људе који добро обављају тај посао. Војска је способна да заштити границе и то је доказала.

Издајника к'о кусих паса

Водитељ: Има ли међу лидерима политичких странака у Србији издајника националних интереса - пита вас Миленковић из Крагујевца.

Др Шешељ: Наравно да има. То су сви они који служе западним силама против свог народа, који непрекидно призивају стране посреднике, којима треба Гонзалес за сваки проблем у Србији.

Ми смо имали много примедби на председничке изборе прошле године, је ли тако? Сећате се наших примедби. Није нам пало на памет да тражимо Гонзалеса.

Хтели су из ОЕБС-а да разговарају, нисмо хтели. Рекли смо - наша земља уопште није чланица ОЕБС-а, избацили сте нас. О чему да разговарате? О изборима. Е, све оно што је наш унутрашњи проблем, ми ћемо с тешком муком расправљати у Србији, овде, па можда ће то дуже трајати, док се не реши, али ваша нам помоћ није потребна.

Како саставити крај са крајем

Водитељ: Бранислава Аниминовића интересује како мислите да четворочлана породица преживи месец са 500 динара. И пита, уколико желите да кажете, колика вам је плата.

Др Шешељ: Немогуће је да четворочлана породица преживи са 500 динара месечно. Мора се тражити додатни извор прихода. Моја плата је сада нешто изнад 5.000 динара, око 5-5,5 хиљада. То је плата савезног посланика. Ја сам остао на тој плати, дакле, нисам прешао у радни однос у Владу Србије из неког можда сад разлога што ми се чини лакше да оптерећујем буџет савезне државе, него републичке државе, јер смо овде на власти, па сваки динар да се уштеди.

Заиста се тако штедљиво понашамо. Моја плата је висока, врло висока. Али, ја од те плате издржавам више члану породицу. Моја жена не ради, добила је отказ још 1993. године, непосредно након што се удала за мене.

Имам троје деце, четврто је на путу и издржавам мајку и тетку, донедавно, и сестру, које су избегле из Сарајева. Имам поприлично велики број чланова породице. Без обзира што имам велику плату, она се испоставља као поприлично недовољна, она покрива само најскромније потребе и живимо веома, веома скромно.

За активност Нове демократије надлежни правосудни органи

Водитељ: Николић вас пита - како коментаришете нови политички курс Нове демократије?

Др Шешељ: Како може имати политички курс странка, која практично не постоји? Да им није Вук Драшковић покљонио неколико посланичких мандата 1993. године, никада их сами не би освојили. А онда су са тим мандатима трговали, улазили у разноврне комбинације.

На овим изборима 1997. године, да им левицарске странке нису покљониле неколико мандата, никада их Нова демократија сама не би освојила. Према томе, Нова демократија се не може третирати као озбиљна политичка партија. Може се третирати као нешто друго, али то што је Нова демократија, надлежни су правосудни органи да рашчишћавају.

Коалициони партнери једни друге контролишу

Водитељ: Марко вас пита - како коментаришете именовање неколико десетина заменика и помоћника министара у Влади Републике Србије.

Др Шешељ: Није повећан број, укупан број заменика и помоћника није повећан. Смањен је број помоћника, а повећан је број заменика, јер су се све три странке, коалициони партнери договорили да једна другу међусобно контролишу.

Тамо где је министар радикал, заменици су из ЈУЛ-а и Социјалистичке партије Србије, тамо где су ЈУЛ-овци или социјалисти министри, заменици су из Српске радикалне странке. И то је добро да једни друге контролишу. То може само да повећа међусобно поверење, да смо сви у току шта се дешава у целој Влади, у свим министарствима.

Водитељ: Томашевић вас пита - да ли ће на Косову бити рата.

Др Шешељ: Ја мислим да рата неће бити. Мислим да наша војска неће дозволити да било ко наслупа на нашу територију, а полиција је у стању да сузбије тероризам и она ће га сузбити.

Терористичке активности ће још потрајати. Не треба ту имати никаквих илузија. Западне силе то и даље подстицају и плаћају, финансирају, шаљу плаћенике и све остало. Али ми ћемо спречити да терористичке акције прерасту у прави рат.

Кадровска политика чаршије

Водитељ: Да ли ће професор др Мирјана Марковић бити нови ректор Универзитета у Београду?

Др Шешељ: Не, то је лансирала ова жута штампа, знате и са неком злонамерном политичком позадином. Нико од нас, ко је председник једне од владајућих политичких партија, нема ни времена, ни могућности да се прихвати таквог посла. Неки од нас ће бити члано-

ви управних одбора, јер ће Влада директно кроз то да контролише рад универзитета и факултета, на свим универзитетима. Али, да будемо ректори и декани, то једноставно не долази у обзир, било би бесмислено.

Милан Панић огадио приватизацију

Водитељ: Бобан Милосављевић пита - како мислите да приватизујете велике системе, када се Европа стално меша у унутрашње ствари наше земље?

Др Шешељ: Неки системи су се показали подобним за приватизацију, што је доказ да могу и сви остали, који још нису приватизовани. Само треба упорније трагати за погодним партнерима, одстранити посреднике, оне који узимају провизију, одстранити разне криминалне афере, оне који приватизују кроз чисту папирологију. Јер, ми се још нисмо опоравили од велике преваре, по којој је приватизована Галеника, по којој је Милан Панић узео Галенику.

Никада он држави ниједног динара за то није исплатио. Неких 70 милиона долара уплатио је на рачун швајцарске банке, када је преузео Галенику те паре је вратио у Америку. Никакве користи нисмо имали. Сада стално подиже цене лекова и тврди да му Влада дугује.

Влада му ништа не дугује. Овај Ненад Ђорђевић, који је ушао са њим у неке комбинације, у затвору је и њега чека тешка робија. Он је био директор Републичког фонда здравственог осигурања. Ушао је у разноврне малверзације. Ви сте видели, сада ми инсистирамо на смањивању трговачке марже на цену лекова, идемо у правцу обарања цене лекова. Те цене су превисоке и непоштољиве. Буне се сад неки апотекари због тога.

Богами, нека се буне, али друштво не може поднети тако високе марже на лекове. Ако можемо да контролишемо цене брашна, уља, шећера и других прехранбених производа, можемо под извесну контролу ставити и цене лекова.

Питања на која се не знају одговори

Водитељ: Алексић из Ђуприје вас пита - шта знате о отетим људима у Штрпцима.

Др Шешељ: Па, ја не могу да дам никакву званичну изјаву по том питању. Знам оно што знају остали грађани шта се тамо десило. Знате, практично је свима познато шта се тамо десило, а нико не може да докаже.

Ја као потпредседник Владе Србије не могу излазити у јавност са тврдњама, које не могу поткрепити конкретним доказима, ко су починиоци, како је то изведено и све остало.

Водитељ: Богојевић вас пита - да ли постоји могућност распуштања Савезне скупштине?

Др Војислав Шешељ и Томислав Николић на једној конференцији за новинаре Српске радикалне странке: примена силе у сузбијању тероризма легална је и легитимна

Др Шешељ: Сада не постоји та могућност. Могуће је следеће године, ако дође до њене блокаде.

Политичар за највише функције

Водитељ: И последње питање за вечерас, наш гледалац Денић вас пита - искрено, да ли сте желели да budete председник Републике Србије?

Др Шешељ: Ја као политичар желим највише функције, а све се препушта вољи народа. Ја сам веома амбициозан као политичар и сваки посао, који сам у политичкој сфери до сада обављао, обављао сам са великим ентузијазмом, улажући комплетну енергију.

Мислим да сам био доста успешан као политичар, као председник Српске радикалне странке, јер смо почели у најтежим околностима. У почетку били смо једина забрањена странка и постигли смо много. Постали смо врло брзо највећа опозициона, сада једна од владајућих странака. Друго, као председник општине Земун мислим да могу да се поносим резултатима које смо до сада постигли. А убеђен сам на крају овог мандатног периода да ћу моћи да се поносим и резултатима Владе народног јединства, у којој сам потпредседник.

Радни дан потпредседника Владе

Водитељ: Шта ћете сутра ујутру прво урадити, када будете дошли у кабинет, што се послова тиче на месту потпредседника Владе? Имате ли већ програм за следећу недељу?

Др Шешељ: Наравно, имам веома пребукиран програм. Чекају ме неке седнице сутра у Влади, могуће је да буде и седница Владе, биће неке радне групе.

Одбор за привреду и финансије ће бити сутра или прекосутра. Имам неколико заказаних састанака, примаћу и директоре неких фирми сутра. Негде иза подне ћу отићи у седиште Српске радикалне странке и обавити неке страначке послове, а навече имам телевизијску емисију у Бачкој Паланци.

Водитељ: Добро, имате испуњен дан у сваком случају.

Др Шешељ: И сваки дан ми је тако испуњен. Јуче и прејуче сам био у Републици Српској, претходних дана такође, радни дан ми траје практично неограничено.

Водитељ: Добро, ви ћете свакако наћи поново времена да будете наш гост.

Др Шешељ: Кад год ме позовете.

Водитељ: Хвала вам за вечерас.

Др Шешељ: Било ми је задовољство.

Водитељ: Хвала и вама, поштовани гледаоци, на пажњи. Била је ово емисија "Резервисано време".

Хвала вам још једном на пажњи, на великом интересовању које сте показали за вечерашњу емисију. Останите и даље уз програм Радио-телевизије К-9.

СТО УСПЕШНИХ ДАНА ВЛАДЕ НАРОДНОГ ЈЕДИНСТВА

Јесен неће бити бурна како се наговештава у жутој штампи. Међутим, биће још проблема. Биће проблема са платама просветних радника, са платама државних службеника, биће проблема у металском комплексу, биће проблема са пензијама...
Те проблеме, један по један, почећемо да решавамо

Водитељ: Добро вече ово је БК Гравитација. Гост БК Телевизије је потпредседник српске Владе, лидер радикала, др Војислав Шешељ. Др Шешељ добро вече и добро нам дошли.

Др Шешељ: Добро вече. Боље вас нашао.

Водитељ: Господине Шешељ данас је почела исплата другог дела априлских пензија. У ових неколико дана док се чекала та пензија незадовољни пензионери најчешће су помињали ваше име. Да ли се и ви осећате најпрозванијим за исплату пензија, као што то пензионери доживљавају?

Фонд који су појели скакавци

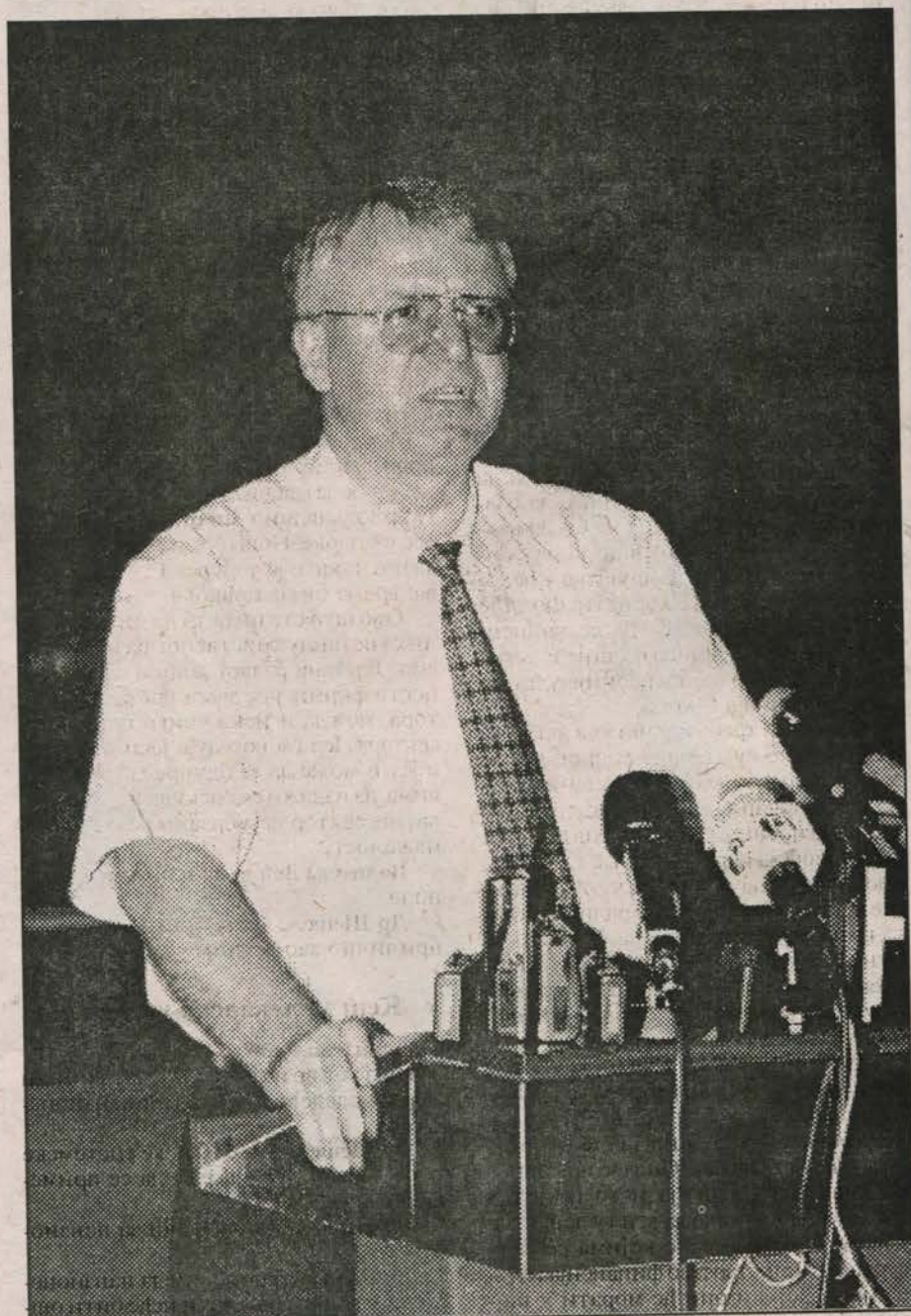
Др Шешељ: Па, осећам се одговорним, као што се сваки члан Владе осећа одговорним, јер Влада је гарант исплате пензија. Главни државни орган који одговара је Фонд пензијског осигурања. Али тај Фонд практично не постоји већ годинама.

Водитељ: Како не постоји?

Не постоји јер у њему нема новца, фонд је фонд док постоји новац у том фонду. Чим нестане новца ни фонда нема, остаје само она инфраструктура, остаје чиновнички апарат. Ви знате да је тај Фонд пензијског осигурања упропаштен још лавних 70-тих поготово 80-тих година. Супстанција је поједена. Сада се сваки пут изнова за сваку пензију мора прибављати готов новац.

Што се тиче самих замерки пензионера они су у праву, нису они криви што је Фонд остао без новца, и нису они криви што се касни са исплатама. Крива је власт, наравно, и ту носим одговорност. Али било је и неких прозивки које су неозбиљне, хоштангерске а то су прозивке које потичу од овог тзв. независног синдиката пензионера, неких удружења, партија пензионерских итд.

Неки Милан Ђурић репимо, један хоштангер и лажов, једном сам гаврлио заједно са делегацијом независног синдиката пензионера, он је одмах после тога дао лажне изјаве у јавности го-

Без обзира на притиске и проблеме, држава би морала да примени све мере и уништи шиптарски тероризам

ворио да сам рекао неке ствари које нисам рекао. И то је био повод да се у "Великој Србији" објави комплетан стенограм разговора. Јер ја сам прилично опрезан човек и све службене разговоре водим у присуству државног службеног стенографа, тако да не може бити никаквих недоумица у погледу праве садржине разговора. Он је некакве небулозне захтеве износио тада, чак да се од 1989. године врши ревалоризација пензија, да онај реални износ који су пензионери добијали 1989. године да им се призна за све ове године. Што је бесмислено. Где то у свету постоји? Пензије увек зависе од плата и од доприноса који се уплаћују из плата.

Имали смо велики проблем са исплатама овог дела пензије, 10 дана кашњења јер новца није било. Тражили смо новац на све стране. Пошто га ниле нисмо нашли новац смо узели из Фонда за развој. Пензије се данас већ исплаћују.

Фонд за развој као хитна помоћ

Водитељ: Да ли то значи, да једемо своју будућност што се узима из Фонда за развој?

Др Шешел: Не. Јер наша будућност не зависи од Фонда. Ако би наша будућност зависила од Фонда онда би све пропало. Фонд за развој је такође једна државна институција у коју се слива новац од приватизације. Фонд за развој је формиран да се тај новац не би потрошио на неки бесмислен начин, да се не би расуо, да не би ишао за разноразне привилегије, да не би државне структуре то употребиле за сопствене неке сврхе, а да друштво у целиности нема опипљиве користи. Фонд је замишљен као место где се концентрише новац од приватизације и усмерава тамо где је најпотребније у циљу урбаног развоја Србије.

Сада, овде треба истаћи још неке моменте. Неке су грешке у прошлости прављене, огромне грешке. Рецимо, дошло је до стварања две методологије обрачуна. До прошле године је ишла једна методологија обрачунавања, где се део нонсенс да су из обрачуна пензијске основнице искључени радници који су на принудним одморима. Они су потпуно елиминисани као да нису запослени. А њима тече радни стаж. За њих се уплаћује допринос у пензијски фонд.

Дакле, они морају у целини да буду укључени у ту масу радника и масу плата које се исплаћује радницима, мада они не добијају ништа, па да се из тога извлаћи просек. Онда је примењена нова методологија и то на један изврнут начин, тако да је и ту дошло до извесних проблема, с којима се сада суочава Министарство финансија и Пензијски фонд и они ће морати у најскорије време да понуде целисходно решење.

Захваљујући, односно заслугом оних који су на овакав начин направили хаос у сфери пензијског осигурања, ми данас имамо ситуацију да је укупна маса пензија у Србији за 15% већа од укупне масе плата.

Запад омета процес приватизације

Водитељ: Ко су то они?

Др Шешел: Они који су раније те ствари примењивали. У питању је Фонд пензијског осигурања, ја мислим и Савезни завод за статистику да је у томе учествовао дајући неке податке који су се испоставили као небулозни. Ја не могу сада конкретно да именујем кривце, али могу да говорим о последици. Поготово не могу појединачно, не могу поименично јер практично и не знам. Знам која је последица и знам из ког правца та последица долази, а Влада мора да реагује и мора тај проблем да решава.

Видите без обзира на ово садашње кашњење од 10 дана ми смо имали и ове године непрекидно повећање пензија од фебруарске за 5%, мартовске за 11%, сада априлска за 10%. Влада се труди да то постигне.

Наш је проблем у томе што нас опет са свих страна притишћу западне силе, што нам нове санкције примењују, што су препоручиле западним компанијама да не улазе у процес приватизације у Србији и што нам теже иде та приватизација него што се претпостављало. Када бисмо ми ишли озбиљније у процес приватизације кроз продају још једног дела фабрика које могу да послују врло успешно, ми бисмо попунили све фондове. Пошто та приватизација касни, пошто је успорена ту ће још дуже време бити тешкоћа.

Ово што сте питали да ли смо појели супстанцу сопственог развоја - нисмо. Јер наш развој зависи од успешности фирми, пре свега приватног сектора, можда и искључиво приватног сектора. Јер он поседује једини виталност и може да се одупре свим изазовима, да издржи сва искушења. Тај приватни сектор се убрзано развоја, али најалост...

Водитељ: Већ је на половини, пола пола.

Др Шешел: Јесте, али најалост у прилично хаотичним условима.

Кеш за лекарска уверења

Водитељ: Реците ми да ли има излаза из тог врзиног кола. Шта ће бити сада са следећом исплатом пензионерима?

Др Шешел: Мораће неке системске мере у најскорије време да се примењене.

Водитељ: Шта то значи за пензионере?

Др Шешел: Ја мислим да пензионери ни у једној варијанти неће бити оштећени. Дакле, не долази у обзир да се износи пензије које они сад добијају

смањују. Ми морамо тражити варијанту да се то не смањује, али да небулозе из прошлости поравнамо. То ће нам припремити Министар финансија, то ће нам припремити Фонд пензијског осигурања, па ће тек онда ићи на Владу, ићи ће вероватно и на Народну скупштину, вероватно ће се ићи на неке измене Закона итд.

Онда ћемо морати да заштримо услове одласка у пензију, знате имамо данас пензионера са три четири године радног стажа. То је неподношљиво. Неподношљиво је да један радник практично ради да би издржавао два пензионера.

Дакле, оно што су за нас реални пензионери то су људи који имају 40 година радног стажа или 65 година живота. И наравно, они који имају инвалидске пензије, дакле, инвалидитет стечен на радном месту, тај се највише вреднује. Ако у овом случају не разматрамо питање ратних војних инвалида. И затим, инвалидитет у приватном животу до кога дође, такође, мора на изванредан начин бити третиран од државе и мора се обезбедити нормална egzистенција онемо ко постане инвалид и не може више да ради. Али, има доста корупције у оној сфери здравства где се издају лекарска уверења на основу којих се стиче право на пензију.

Катанац за неликвидне фирме

Водитељ: Питаћу вас конкретније, да ли ће следећа исплата пензионерима опет да касни.

Др Шешел: Ја се надам да неће. Не знам да ли ћемо сада успети да надокнадимо свих ових 10 дана код следеће исплате. Трудићемо се да то урадимо. Ми смо овом исплатом из Фонда за развој премостили једну кризну ситуацију, и мислим да ће се за то време накупити довољно новца на основу уплате доприноса. Ми се сусрећемо и са тим проблемом, јер велики број фирми у Србији, обично су то велике фирме, некада и јавна предузећа не уплаћују доприносе редовно, не уплаћују месечне доприносе за пензијско и здравствено осигурање. И ту ћемо морати такође да заведемо рогорозну дисциплину. Неке од њих не плаћају ни гас. Неке од њих не плаћају електричну енергију. Онда се поставља питање ако не плаћа гас, не плаћа електричну енергију не може да уплати доприносе за пензијско и здравствено осигурање, не исплаћује плате редовно, зашто онда постоји та фирма? Која је сврха њеног постојања?

Водитељ: А када ће то почети да се ради, јер о томе се причало, колико се ја сећам, још пре шест месеци је било не плаћа се гас, те фирме ће...

Др Шешел: Влада је већ предузела неке мере за ове фирме које не плаћају гас и ту се иде поприлично ригорозно. Не можемо баш све фирме одједном да угасимо, али утерујемо дисциплину и позивамо на одговорност ди-

ректоре. Већ има повећан степен наплате гаса. То је веома важно када имамо у виду и чињеницу да се код нас гас још увек продаје испод цене коштања, испод оне цене по којој ми плаћамо Русији.

Повећани трошкови Владе

Водитељ: Да ли је тачно да су пензије касниле, да није било пара због тога што је новац ортишао због сукоба на Косову?

Др Шешељ: Није тај новац отишао. Знате ја сам вам већ рекао зашто је празан Пензијски фонд. Али Влада има повећане трошкове због ове ситуације на Косову. То је свакоме јасно. Много додатног новца се троши јер морамо имати довољно полицијских снага на Косову, интервенишемо са стратешким прехранбеним намирницама ради успешног снабдевања становништва на Косову и Метохији и то су чињенице, то је свакоме јасно.

Водитељ: Поминемо Владу, како оцењујете ових првих већ скоро 120 дана Владе у којој су радикали?

Др Шешељ: Ја нисам склон преувеличавању, нисам склон неком еуфоричном расположењу али сам лично веома задовољан резултатима ове Владе. За првих 100 дана Влада је доста тога учинила.

Водитељ: Можемо ли да набројимо то.

Др Шешељ: Мислим да је главна заслуга ове Владе што није дошло до ребаланса буџета, иако би можда свака друга Влада у оној ситуацији у којој смо се ми нашли одмах ишла на ребаланс. Тиме смо заштитили курс динара, курс динара је и даље стабилан иако је дошло до једног психолошког удара.

Ја мислим да су том удару кумовале разне стране обавештајне службе, неки наводни економски експерти попут Младена Динкића и сличних, који лажним вестима узнемире јавност. Он се прочуо једном солидном књигом, знате и код једног дела јавности ужива репутацију доброг економисте. И када лансира тако неку тезу постоји одређен број људи који то прихвати здраво за готово. И онда дође до штампеда и то не траје дуго. Када Влада делује стабилно, када Влада упозори јавност да је ипак реч о психолошком притиску, да нема реалних услова за раст курса девиза онда долази до смирења.

Такмичење у лажима

Водитељ: Може ли један монетарни систем да зависи од изјаве једног економисте?

Др Шешељ: Не може само од једног економисте, али зависи од читавог спектра околности. Деловања жуте штампе, видите шта ради "Дневни телеграф", шта ради "Данас", шта ради "Наша Борба", "Демократија", "Блиц", "Глас јавности", "Недељни телеграф", "Нин", "Време", просто се такмиче у ширењу лаж-

них вести. Више пута поновљена лаж на крају постаје истина јер сви почну да верују да је то заиста истина. И дође до извесног штампеда.

Онда штампеда на црном тржишту изазову и поједини дилери и они учествују у ширењу разних гласина. Неке монополске фирме некада шпекулишу на тржишту, шире гласине да скаче курс девиза, људи почињу убрзано да купују девизе по вишем курсу, они распродају своје девизе, сачекају онда да прође та психоза и онда девизе продају за динаре и огромну зараду остваре. Много више новца него да су ове девизе улагали у производњу.

Мафијашки кланови утичу на курс марке

Водитељ: А зашто се марка није вратила на онај курс који је званичан и који је био?

Др Шешељ: Ја мислим да ће се вратити или ће се стабилизovati на овом курсу. На црном тржишту била је 6,3 сада је негде 6,5. Знате није то нека битна промена која би представљала већу тешкоћу у свакодневном животу, јер са тим курсем девиза се не сусрећу обични грађани. Обични грађани једва да имају за иоле нормалан живот. Значи, нити купују девизе на црном тржишту нити имају девиза за продају. То пре свега раде неке фирме, раде мафијашки кланови, извозни монополисти, извозни монополисти итд.

Они који лако добијају дозволе за учешће у контингенту, дозволе за извоз, дозволе за увоз и слично. Тек када укинемо тај систем увозно извозних дозвола и контингентата имаћемо нешто нормалнију ситуацију јер ће и на том пољу да делује слободна конкуренција.

Затим, ишли смо у правцу смањивања опсега тзв. антимонополске уредбе. Скидали смо листу производа чије су цене контролисане од стране Владе јер се показало да та контрола цена упропаштава производњу у великом броју фирми. Поготову у оним фирмама које производе техничку робу. А да шпекулацијама на тржишту долази до енормног богаћења људи који су у могућности да преко система веза и утицаја добију ту робу директно из фабрике па је онда сами препродају. Рецимо, један пример да вам наведем. Желите да купите цемент. Ево позовите једну од ове четири цемента у Беочину, Поповцу, Косјерићу, назовите телефоном рећи ће вам нема цемента. Али ће вам рећи ако случајно буде, оставите ваш број телефона па ћемо вам јавити. И оставите ваш број телефона, запишу име и онда после сат, два зове вас неко други и каже чуо сам да тражите цемент. Имам цемент али цена је толика и толика. Обично два пута скупља од оне фабричке, или не знам тачно колико износи можда и више од два пута. Сада сте у ситуацији да купите или да не купите. Толико је та мафија организована.

Екстра профити монопола

Водитељ: Што Влада то не пресече и не делује на ту мафију?

Др Шешељ: Ми то можемо да пресечемо ако применимо две мере, и применићемо их. Планирали смо већ сада да скинемо цемент са система контроле цена. Међутим, ове робе које смо скинули са система контроле цена већ изазивају месечно поскупљење од 1,25%. Када се сви други ефекти ту саберу, психолошки, овакви, онакви можда то изађе до 2,5%. Ако бисмо још скинули цемент, детергенте, пиво и вињак, о чему се размишљало, то би било додатних 2%, и уз ове психолошке и друге ефекте 4%. Дакле, нисмо могли одједном. Имали смо једну измену Уредбе негде пре два месеца, сада имамо другу измену Уредбе и рачунамо да ћемо у догледно време ићи и на скидање цемента, детергената, пива и вињака са овог система контроле цена, поготово ако нам успе идеја да приватизацијом продамо цементарне јер су ту страни купци најзаинтересованији.

Видите шта се дешава код детергената. Имамо контролисану цену, али по тој цени нигде нема детергента. А увозни детергент је три пута скупљи од те цене домаћег кога не можете да нађете на тржишту. Значи, ту корист имају само увозници. И увозници су формирали монополи, увозници су формирали клан, све контролишу и остварују екстра профит. То морамо да променимо у најскорије време али то није тако лако. Ти монополи су јаки, утицајни, имају разгранате везе, спречавају сваку иницијативу да се то постигне. Са друге стране смо у ситуацији, као Влада, да не идемо одмах на скидање свих тих роба са система контроле да не бисмо онда повећали степен инфлације. Инфлација се колико толико одржава на месечном нивоу између 2-4%.

Шпекулације са дефицитарном робом

Водитељ: Колико је то можда ренџачки, та процена инфлације, јер слична ситуација је и са уљем и шећером. У друштвеним фирмама и овим које добијају из робних резерви тих производа нема а код приватника је виша цена.

Др Шешељ: Јесте. Ја сам свестан да ми користећи податке Савезног завода за статистику оперишемо нечим што у пракси већ не постоји. Али сви они који се руководе подацима о месечној стопи инфлације руководе се према тим званичним подацима који потичу из савезног завода за статистику. Савезни завод за статистику третира и даље ту цену детергента каква је по антимонополској Уредби. И не миче од тога. Дакле, не осврће се на реалне цене на црном тржишту или цене увозних детергената. Тако вам је исто код цигарета. Цена просечне паклице цигарета ове средње врсте, средњег ква-

литета из Дуванске индустрије Ниш је 4 динара. А ви нигде не можете да купите те цигарете за 4 динара него за 7 динара. Оне се произведу у фабрици, купац на велико плати одмах у фабрици, плати све дажбине држави и однесе и нема их у киосцима. Однесе негде, ускладишти, и онда продаје на црно за 7 динара, нека 1 динар да оном ко их продаје њему остаје 2 динара екстра профита. Е, сада ми понегде откријемо та складишта али још нисмо у стању да откријемо све. Министарство трговине ради интензивно, инспекције су непрекидно на терену, морамо мало, наравно, да прочистимо и те инспекције јер и ту има корупционашких неких радњи код појединаца. Није то генерална појава али има доста, има поприлично. Морамо и то стање сређивати и доводити у ред комплетно тржиште. Али све то може да се елиминира само онда када будемо имали слободан систем формирања цена. Када држава ту укине сопствени монопол. То сада нећемо тако брзо постићи. То сада једноставно не смемо да радимо. Не пада нам ни на крај памети да мењамо цене основних прехранбених производа. Радије финансирамо додатно из буџета произвођаче, дотирамо их да би цене остале исте.

Има доста спекулација са уљем. Имамо довољне количине уља, довољно се уља упућује из робних резерви на тржиште, али неко ко први стигне да то покупује узме, затвори у своја складишта и нестане у продавницама.

Бензин попуњава аграрни буџет

Водитељ: Да ли је нормално да у једној земљи у Црној Гори је бензин 5 динара, а у Србији 7 динара? Зашто?

Др Шешељ: Зато што ту постоје надлежности Републичке владе. Републичка влада је искористила те своје надлежности и онда када је требало да негде нађемо паре, ја мислим да је било најпаметније да подигнемо цене бензина. Да подигнемо цене бензина да би хлеб остао јефтин, да би мелко остало јефтино, месо, уље, шећер итд.

Негде смо морали да нађемо те паре којима дотирамо произвођаче основних прехранбених намирница. Негде смо морали да нађемо паре да попуњимо аграрни буџет. Негде смо морали да нађемо паре да додамо у Фонд пензијског осигурања. Где? Најбоље је на бензину. Јер када већ треба да негде нађемо паре уларивши намет на потрошаче на грађане, најлакше је на бензину. Знате, ко се много вози тај има много пара и од њега узимамо више. Ко се мало вози тај нема много пара, а огромна већина се уопште и не вози. Нисмо подиали цену нафте и нафтних деривата, имали смо у виду потребно је за пролећну сетву, потребно је за жетву, потребно је за градски, међуградски, приградски превоз, за транспорт роба и слично. Дакле, повећање цена бензина није утицало на повећање ни једне друге робе. Бензин не спада у транспортне трошкове, зашто се мрштите кажите ми на шта утиче?

Водитељ: Зато што се често појављивало у јавности да када поскупи цена бензина не знам на пијаци поскупи

зато што то урачунавају у трошак довоза робе.

Др Шешељ: Не, то није тачно. Ко то довози робу користећи бензин. Неко ко својим приватним колима доведе одређене мање количине на пијаци. Онај ко довози камионом тај троши нафту. Је ли тако? Дакле, нафта је основно гориво у транспорту и пољопривредних производа на пијаци и у транспорту свих других производа.

Водитељ: Можете ли ви као потпредседник Владе да нам кажете да ли ће ова марка оволика, колики је сада курс, остати у даљем периоду на том нивоу. Зато што се често у јавности појави и од уста до уста иде, кажу до краја године марка мора да буде 10. Да ли ће стварно марка да буде 10?

Др Шешељ: Не. Неће да буде сигурно 10, не могу да гарантујем да ће бити 6 до краја године или да ће бити 6.5. Можда ће опет негде на јесен доћи до извесног померања, али не великог. Не верујем да ће доћи до великог померања ако ми истрајемо у садашњем курсу, а мислим да ће ова Влада сигурно истрајати. Против смо било какве долатне емисије новца, од када је ова Влада формирана Народна банка Југославије није штампала ни један једини динар, ту имамо апсолутне гаранције. То би се одмах прочуло то се не може сакрити. И мислим да неће бити неког значајнијег померања курса. Е, сада не можемо ми ни рачунати на апсолутно чврст и на апсолутно стабилан динар. Знате, неке ће корекције морати да се ураде за годину две дана решимо, да се опет изврши нека девалвација да се усклади стање званичног курса са стањем на црном тржишту. Дакле, не може се гарантовати у условима овакве привреде каква је наша да динар буде до краја чврст и стабилан. Али он је релативно чврст и стабилан и такав ће остати.

Пуне руке посла и закона

Водитељ: Господине Шешељ проишле недеље били сте на Косову

Др Шешељ: Да само сте ме мало пре још нешто питали, није мој одговор био потпун, када сте ме питали за резултате Владе у првих 100 дана. Мислим да је врло важно да се каже да је ова Влада по први пут можда у историји Србије успела да смањи стопу пореза и доприноса на плате, и то са 124% на 98% и тај тренд ћемо наставити. У догледно време ћемо ићи на још веће смањење. То је за 26% смањење. Затим, ова Влада је донела, односно Скупштина изгласала на предлог Владе нови Закон о универзитету који је веома добар. Идемо сада на ревизију пореског законодавства, на кодификацију. На томе се интензивно ради. Такође је завршен закон о локалној самоуправи. И читав низ других послова је урађено.

Главна заслуга ове Владе је у томе што није дошло до ребаланса буџета

Жута штампа лош прогнозер

Водитељ: Протекле недеље, међутим, штрајковали су из Раковице, ишли су Ибарском магистралом, и радници металског комплекса, пензионери су протествовали, а и просветни радници за 1. септембар најављују да ће каснити школска година ако се не исплате заостала дуговања. Какву јесен предвиђате, хоће ли то да се смири?

Др Шешељ: Ја мислим да јесен неће бити бурна како се наговештава у жутој штампи. Биће још проблема, биће проблема и са платама просветним радницима. Биће проблема и са платама здравствених радника. Биће проблема и са платама државним чиновницима. Биће проблема у металском комплексу. Биће проблема са пензијама. Али ја мислим да ћемо један по један те проблеме да решавамо. У металском комплексу влада је и до сада интервенисала помажући кључне фабрике, дајући им новац из Фонда за развој.

Међутим, ми смо суочени са ситуацијом да у једном броју тих фабрика постоји највиши степен недоговорности, од стране руководећег кадра. Затим, постоји много манипулација од стране тзв. независног синдиката. Рецимо, неким од тих фабрика Влада је дала новац за конкретан посао, новац су потрошили посао нису урадили. Има једна фабрика на Новом Београду нема потребе да помињем називе, која је морала да произведе извесну робу и од њене робе зависи рад читавог низа других фабрика из металског комплекса. Требало је рецимо, да се спајају трактори, комбајни, требало је да се обави посао из овог бартер аранжмана са Кином, требало је да се произведе одређен број комбајна који би се дао пољопривредницима у замену за пшеницу, кукуруз итд. И они су то саботирали, буквално саботирали.

Помоћ на кашичицу

Водитељ: И шта је сада са директором тог предузећа или руководиоцима?

Др Шешељ: Тамо ће Влада врло ригорозне мере да примени. И са друге стране идемо отворених рачуна. Добијате паре да урадите то и то. Ако нећете нећемо више да разговарамо. Фабрикама се новац не може давати као нека социјала, ако ће фабрика радити ево дајемо јој новац, почетни капитал да уради. Па када уради да врати, када заради да исплати плате итд. Значи, да почне полако да обрће и постепено да враћа оно што је уложено. А не да потроши супстанцу. Ако је до трошења супстанце кроз социјална давања, онда се иде на шалтер социјалне помоћи онда се иде на ове државне фондове итд. Када се улаже у производњу мора се улагати у конкретан рад. И ту се мора зауставити ригорозна дисциплина.

Имамо проблем "Црвене заставе" у Крагујевцу. И тај проблем не можемо решити без Савезне владе, јер Савезна

влада дугује велики новчани износ заставиној наменској фабрици за неку робу која је својевремено извезена и плаћена и девизе су остале у касама Савезне владе. Потрошено је не знам за шта, није битно за шта али мора то да се плати. Мора се ићи чистих рачуна. Влада Србије је непрекидно помагала међутим, та наша помоћ је на кашичицу ми немамо из буџета довољно новца да дамо да фабрика цела стане на ноге. А она може сама по себи стати на ноге ако јој се исплате дуговања од савезне државе, Савезна влада мора како зна и уме то питање да разреши.

Рапорт са Косова и Метохије

Водитељ: Прошле недеље сте били на Косову и Метохији. Какви су вам утисци какво је стварно стање доле на терену?

Др Шешељ: Ситуација је тешка, ту нема никакве сумње. И даље дивљају шиптарски терористи. Не би то био неки превелик посао за нашу полицију да није страних притисака. Због тих страних притисака претњи, уцена наговештаја бомбардовања нашој полицији су практично на извршан начин блокиране руке. Али она држи ствари под својом контролом. Шиптари практично ништа не контролишу, али су разасути на терену, на одређеној територији између Приштина и Пећи, и тамо вршљају. У правом смислу речи вршљају.

Водитељ: Докле држава то може да толерише?

Др Шешељ: Ја мислим да је држава већ морала да примени све мере да ту угуши, да то уништи.

Водитељ: Без обзира на притиске са стране?

Др Шешељ: Без обзира на притиске и на претње, међутим, не могу да кажем да људи који су много опрезнији по том питању греше. Можда ја грешим. Ја лично мислим да НАТО пакт не би смео да бомбардује нашу територију без резолуције Савета безбедности Уједињених нација.

Водитељ: И мислите да би требало ризиковати, рашистити банде

Др Шешељ: Да. Ја мислим да би требало ризиковати. Али шта ако грешим? Значи, и ја сам ту у дилеми.

Зашто ова друга опција има слабости? Зато што извршан број Срба бежи, губи стрљење. Поготово они који су у родним селима, који су непрекидно присиљени да држе ноћне страже, да копају ровове око села, да нагрозирају и слично. То их одваја од пољских радова, то им ствара сикозу несигурности итд. Значи, толико је компликована ситуација да не могу да кажем да бих имао чаробни штапић да одмах то све решим.

Водитељ: Може ли се десити да та тзв. ослободилачка војска Косова толико ојача да једног дана више полиција не може да разбије банде?

Др Шешељ: Могла би али не тако брзо. За годину две три би можда могла. Сада не може јер наша војска чврсто држи границу и онемогућава снабдевање тих терориста. Непрекидно наша војска пресеца караване шверцера који преносе оружје, видите то и на телевизијским снимцима скоро свако вече. Терористи немају тешко наоружање, имају пешадијско наоружање, углавном пушке, аутоматске пушке, имају нешто мало минобачача и безтрзајних топова. Наши су наишли до сада на неколико противтенковских мина. Они практично нису добро наоружани. Наоружани су као пешадинци али то за добро обучену полицију и добро опремљену полицију, а поготово за војску није никакав проблем.

Било би веома опасно када би дошле стране трупе на ту територију јер би под заштитом страних трупа дошло до снабдевања албанских терориста тешким наоружањем, и онда више они не би били само терористи него устаничка војска, а то је и циљ западних сила које би желеле да ми преговарамо заправо са ОВК.

Нема забрањених зона

Водитељ: Како ви гледате на ове дипломатске мисије које су последњих дана почеле да се крећу по Косову и Метохији?

Др Шешељ: У принципу све дипломате које су уредно акредитоване у Београду имају право да путују у све делове наше земље. У нашој земљи нема забрањених зона. Ни на једном делу територије Савезне Републике Југославије није проглашено ратно стање или стање непосредне ратне опасности или ванредно стање. Па да дође до рестрикције у путовањима, у кретању странаца итд.

Све док је оваква ситуација могу да путују где год желе. Могу да разговарају буквално са киме год желе. И у принципу немамо ништа против тога. Али, и даље Влада народног јединства остаје при одбијању било каквог страног посредовања у решавању косовско-метохијског проблема. Ми желимо дијалог и нудимо дијалог албанским политичким партијама од тога не одустајемо. Али страни посредници у томе не могу да учествују.

Посредовање један од облика арбитраже

Водитељ: А шта су дипломатске мисије Афанасијевог и Холбрука?

Др Шешељ: Нису то посредовања.

Водитељ: Шта је то, шта то представља?

Др Шешељ: Видите то су дипломатске мисије, добро сте рекли, кроз које се дипломате упознавају са ситуацијом, саслушају мишљење државних званичника Србије, Савезне Републике Југославије и представника албанских политичких партија и могу да изнесу своје ставове. Али то није посредова-

ње. У међународном јавном праву посредовање је један од облика арбитраже.

Да би неко постао посредник морају са тиме да се сагласе обе стране у спору. И чим се сагласе посредник практично постаје страна у дијалогу. И ако те стране у спору не могу и даље да се договоре око нечега пресудан је глас посредника. Посредник излази пред међународне организације, пред међународне институције и тамо где се двојица свађају међународне институције су увек спремне да чују глас посредника. Сетите се Бадинтерове комисије, Европска унија тада је још увек била Европска заједница мислим да се није конституисала у Европску унију, када је бадинтерова комисија завршила рад глат је прихватила његов извештај. И држала се као пијан плота тог његовог извештаја.

Са Холбруком више разговора нема

Водитељ: Да ли остајете и даље при ставу да не треба разговарати са господином Холбруком? Односно да ви не бисте разговарали са господином Холбруком.

Др Шешел: Ја не бих разговарао од оног момента када се састао и са албанским терористима. Јавно се састао и тиме демонстрирао да иза тог тероризма стоји америчка Влада, да га подупире, да га подржава. Види се да и Западне силе све то раде, видели сте шта се десило сада на конференцији ОЕБС-а у Копенхагену. Да је терористички представник наступио на тој Скупштини.

Водитељ: Како гледате на ово све што се десило у Копенхагену, да наша делегација није ништа могла ни да каже?

Др Шешел: Ми смо се око тога спо-рили још пре неколико месеци у Одбо-

ру за спољну политику Савезне скупштине и тада сам рекао, као представник Српске радикалне странке у том Одбору, Маја Гојковић је други члан наше странке, обоје смо заступали тај став, да не треба да се путује на скупове међународних организација у чијем чланству нисмо или из чијега смо чланства избачени, суспендовани како год хоће-те.

Нисмо успели за то да се изборимо, водио сам један дуг дијалог са Љубишом Ристићем по том питању. Пошто нисам успео да се изборим наша странка једноставно не учествује у таквим путовањима. Ми идемо само тамо где смо равноправни члан, дакле, био је наш представник на Интерпарламентарној унији у Намибији, идемо у билатералне посете у пријатељске државе. Рецимо, у Белорусију, у Русију, у многе друге и идемо на скупове оних међународних организација чији смо члан.

На савет Европе није требало ниједном ићи, само смо тамо понижавањем и није требало ићи на скупштину ОЕБС-а. Зашто? Љубиша Ристић и Милан Божић су тамо, они сада дају различна образложења, мене та образложења не интересују, служили само као шлагворт да се на скупштини појаве представници албанских терориста. Да није било наше делегације не би се скупштина ОЕБС-а усудила да доведе представника албанских терориста.

Ми би је блокирали на тај начин. Овако наши су дошли, нико их ништа није ни слушао, дали су само шлагворт за учешће албанских терориста и за једну изразито антисрпску и антијугословенску резолуцију која је усвојена.

Водитељ: Како гледате на овај почетак који је најављиван да је прошле недеље ту био представник ОЕБС-а и раз-

говарао са одређеним људима из савезног министарства за иностране послове о обнављању нашег чланства и повратку у ОЕБС?

Др Шешел: Ја мислим да је наша Савезна влада ту ствар добро поставила. Ако се сећате када смо суспендовани у ОЕБС-у 1992. године тада смо ми радикали непрекидно захтевали да се укине мисија ОЕБС-а у нашој земљи. Поготово мисија на Косову и Метохији – они су тада имали мисију. И напокон је наша власт то урадила. Сада је поставила услов да нас врате у пуноправно чланство ОЕБС-а а онда ОЕБС може имати мисије свуда на територији наше земље.

Водитељ: Је ли неће одустати од тога, да дође прво ОЕБС на Косово на онда...

Др Шешел: Ја мислим да то може у исто време да се уради, надам се да неће одустати било би то трагично са Савезну владу да одустане.

Расплет ће показати бољу варијанту

Водитељ: Још нешто желим да вас питам око Холбрука. Да ли могла овај ваш став представља неку врсту притиска на оне који разговарају са Холбруком и који ће разговарати, како гледате на то што неки ипак одржавају контакте и разговарају са Холбруком?

Др Шешел: То је њихово право. Право је савезног председника Слободана Милошевића да прими било ког страног дипломату који се овде појави. То је његова уставна надлежност. Ја лично могу да кажем да га ја после овога не бих примио, можда је то погрешно. Можда је боља ова варијанта коју он примњује. То ће тек расплет ових збивања показати.

Водитељ: Време.

Др Шешел: Али само могу да јавно саопштим како бих поступио у таквој ситуацији.

Друго, постоји ту још једна опасност. Веома веома озбиљна опасност. Да НАТО пакт понуди, као сада шиптарски терористи не слушају савете са Запада, настављају и даље да се брутално понашају да НАТО пакт понуди неку војну операцију против терориста. То је сада можда готово извесно. Наша земља то не сме да дозволи. Ми не смо дозволити ниједан НАТО авион чак ни терористе на Косову да бомбардује.

Водитељ: Зашто?

Др Шешел: Јер то би била само једна глума, једна фарса, а десило би се преседан. После тог преседана НАТО авиони би летели свуда над нашом територијом и бомбардовали шта их воља.

Водитељ: А ми не би смели да реагујемо.

Др Шешел: Да. Ми морамо да реагујемо на сваки страни војни авион који се појави над нашом територијом да га одмах обарамо.

Пензионери ни у којој варијанти неће бити оштећени

За аутономију Шинггара, а не Косова и Метохије

Водитељ: Да ли је за Српску радикалну странку прихватљив овај неки тиролски модел аутономије који се помиње у последње време, ако сте упознати са тиме, отприлике доста надлежности

Др Шешељ: Не. Зато што је веома компликовано. Ми Албанцима практично нудимо више него што тиролски модел аутономије нуди аустријским Немцима. Шта је оно што је проблематично у тиролском моделу аутономије? Зато што огромну суму новца италијанска Влада сваке године издваја за ту тиролску аутономију.

Ми не можемо ни динара да издвајамо за аутономију Албанаца. Албанци могу да имају аутономију коју ће сами финансирати, а можда и уз помоћ западних сила. То нас не интересује. Дакле, ми радикали смо за аутономију Албанаца а не аутономију Косова. Остаје практично ова аутономија каква је по Уставу из 1990. године. Као што је данас аутономија Војводине. С тим што би се ишло на дводомне или вишedomне скупштине, како не би било мајоризације прегласавања. Али, Албанцима да се да да сами уређују школство, здравство, пензијско осигурање, социјално осигурање, културу, спорт, информисање итд.

Све оно што је њихово сами да уређују, али сами да финансирају и да имају сопствене фондове. Али оно што сада Запад покушава да нам наметне пошто виде да не могу да пробију са ставом да Косово треба да буде трећа федерална јединица, они би тражили нешто између. Ни аутономна покрајина у саставу Србије ни у пуном смислу речи федерална јединица. Али у сваком тренутку оно што би они сада конституисали може да постане федерална јединица и више од тога. Ми то не смемо да дозволимо.

Саставни део Србије, а не федерације

Водитељ: Без обзира на назив како би се звао.

Др Шешељ: Ми не смемо да дозволимо да се стране силе појаве као гарант било каквог решења неког нашег унутрашњег проблема. То не сме ниједним актом да се предвиди, не сме ниједан такав акт да се потпише. То би било страшно опасно. То је опет један преседан мешања страних сила у наше унутрашње односе, институционализованог мешања и онда смо после тога готови.

Водитељ: Има ли брзог решења за Косово и шта ако ваши коалициони партнери рецимо, прихвате неко решење које није овако како ви видите?

Др Шешељ: Брзог решења под садашњом констелацијом снага великих сила нема. Мислим да ће то бити наша мука и у наредних неколико година, не знам тачно колико не може ни-

ко то предвидети. Али, ми имамо пуно сагласност све три странке, сва три коалициона партнера у влади народног јединства да Косово мора остати саставни део Србије.

Решење у оквиру актуелног устава

Водитељ: Не федерације?

Др Шешељ: Не федерације него Србије. Затим, да се решење за косовски проблем мора наћи у оквиру садашњег Устава Србије. Да нема никаквог мешања страних сила. И да ниједан страни војник не сме да дође на нашу територију. И тога се чврсто држимо. Ја мислим да ниједна партија не би смела прихватити ништа супротно од тога. Онда смо еластични у погледу налажења неких варијанти за аутономију Албанаца.

И друго, Контакт група по свој прилици, ја сам дошао до неких података на неформалан начин, мислим да су поуздани, тражи да Албанци имају и своју полицију. Што је не прихватљиво.

Полиција је у савременом свету један облик оружаних снага. Ако већ не представља облик оружаних снага, а представља и у нашој земљи представља, и многе земље имају војне чиновне у полицији она је облик ипак физичке силе. А држава је држава пре свега по томе што поседује монопол физичке силе. У једној држави не могу постојати две физичке силе. То нигде у свету нема.

Судбина Владе везана за Косово

Водитељ: И овај други део, шта ако коалициони партнери прихвате нешто што излази из овог...

Др Шешељ: Ја једноставно мислим да неће прихватити. Убеђен сам да неће прихватити. Може да се деси, свашта може да се деси, али онда би ова Влада изгубила било каква значаја даљег постојања. Ова Влада је формирана пре свега да брани Косово и Метохију.

Можда ћемо бити успешни у економији, можда нећемо. Можда ћемо бити успешни у социјалној политици можда нећемо. Велика је мука над нама се наднела, а има и неких идеолошких разлика међу нама. Не може то да иде брзо како би свако од нас планирао да уради да има самосталну власт.

Али у сваком случају смо се максимално усагласили око питања Косова и Метохије. Мислим да је судбина наших странака које су ушле у коалицију Владу народног јединства везана за очување Косова и Метохије.

Шпекулације са односима коалиционих странака

Водитељ: Како функционише сада Савезна влада и какви су односи између коалиционих партнера, с обзиром

да се, ви сте рекли да добро функционише, последњих дана нешто шпакулисало у јавности да су малто захладили односи.

Др Шешељ: Између кога?

Водитељ: Између Српске радикалне странке и СПС-а и Јула?

Др Шешељ: Нити су захладили нити су се отопљавали. Они су нормални какви су од почетка, од формирања Владе народног јединства и прилично лако се усаглашавамо по кључним питањима. А, оно са чиме се не усагласимо једноставно остаје за даљу расправу и водимо рачуна који су аргументи значајнији, пресуднији, бољити.

А што се тиче Савезне владе, ту је извесно затишје. Мислим да је дошло до извесног отопљавања између режима у Београду и режима у Подгорици, то је добро. Мора да се нађе неки заједнички језик. Видећемо какав.

Чим су тако загламили Килибарда и Ракчевић које је Демократска партија социјалиста Црне Горе Мила Ђукановића на својим плећима изнела на овим изборима, јасно је да је ту дошло до значајног отопљавања. Нема више ни пропагандног рата између Београда и Подгорице, у штампи, на телевизији и слично. Е сада, како ће се то одвијати у будућности видећемо.

Прво, ви знате када је формирана ова Влада премијера Булатовића да смо се договорили да већ у јуну идемо на реконструкцију Владе, било је договорено учешће Српске радикалне странке и још неких странака. Сада се нико не жури да дође до те реконструкције. Што значи, да сви ишчекујемо неки крупнији значајнији договор и даље смиривање тензија између Београда и Подгорице.

Чекајући договор

Водитељ: Шта би представљао тај крупни договор?

Др Шешељ: Е то да видимо, не могу ја унапред сада о томе да причам, било би бесмислено. Могао бих нешто и да покварим. У сваком случају ја мислим да о свему треба разговарати и покушати да се изнађе најнедисходније најпаметније решење. Оптерећује нас сада проблем црногорске делегације у Већу република. Јер је Демократска партија социјалиста као апсолутно већинска у црногорском парламенту изабрала само своје чланове у ту делегацију.

У принципу та делегација мора да буде пропорционална, саображена односу снага у Народној скупштини. И тако је урађено у Србији. Међутим, сада ће морати о том питању да се изјасни Савезни уставни суд. Ја мислим ако судије Савезног уставног суда уђу суштински у ову проблематику да би морали да пониште и србијански и црногорски Закон о избору посланика у Већу република. Јер је недемократски сам начин избора где скупштина бира делегате, а не народ посланике.

Устав прописује да се посланици у Веће грађана бирају на непосредним тајним изборима. По принципу један човек један глас, с тим што се у случају Црне Горе врши извесна корекција па се Црној Гори гарантује 30 посланика у Већу грађана, и ако не би по броју становника могла да има толико. А за посланике у Већу република каже се скупштине република федералних јединица доносе Закон по коме се бирају ти посланици, доносе закон у реду је, али где су оне ту самосталне да тај Закон буде већински, пропорционални, комбиновани итд. Што не искључује овај уставни принцип непосредности. А он је искључен увођењем практично делегатског система. Наш Устав не познаје делегатски систем. Практично је негација делегатског система, делегатски систем је

ово било најцелисходније решење и да би се у будућности многи други проблеми елиминисали.

Радикали без идеолошких предрасуда

Водитељ: Имамо још само пар минута до краја емисије, интересује ме да ли ви стварно мислите да ће Мило Ђукановић прихватити да господин Булатовић буде премијер и даље, да га он призна? И друга ствар, да ли је Српска радикална странка и даље спремна да уђе у том неком великом договору, ако буде једног дана, у владу са Српским покретом обнове, Демократском партијом социјалиста Црне Горе Мила Ђукановића?

Др Шешељ: Да. Зато што смо ми људи без идеолошких предрасуда. Ми сма-

А што се тиче односа Ђукановића и Булатовића мене ти односи практично много не интересују. И ти односи не би смели да оптерећују укупну политичку ситуацију у нашој земљи. Десили су се избори у Црној Гори, такви какви су се десили, ми радикали нисмо задовољни изборним резултатима, ни својим ни укупним. Али то су већ нека друга питања. Оно што је за мене веома битно то је да обе делегације Црне Горе и Србије односно сви посланици одговарају пропорционално снази политичких партија и у једној и у другој федералној јединици. То је оно што је битно. А ко ће бити савезни премијер о томе може да се расправља надуго и нашироко, знате ми се не везујемо за личност него за принцип.

"Независне" новине не треба читати

Водитељ: Да ли је тачно да је Милан Беко отишао из Републичке владе због неслагања са радикалима?

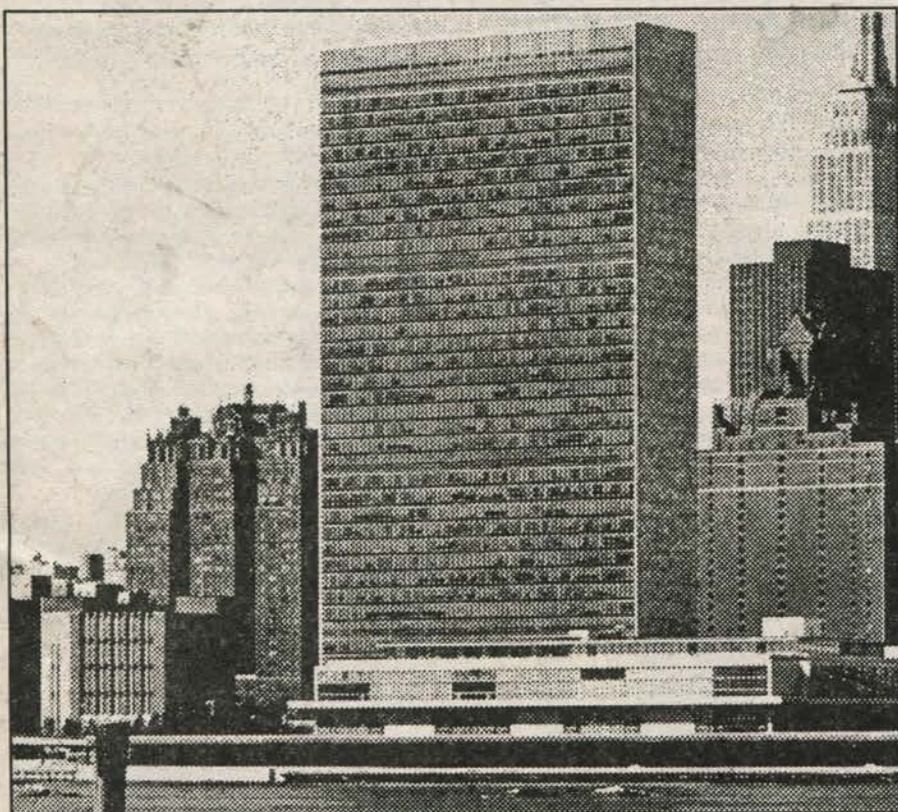
Др Шешељ: Не. Не могу да кажем да није било никаквих неслагања, јесте имали смо различите ставове по неким питањима али све је то било у границама коректности. Жута штампа је ту шпекулисала радикали против Бека, чак је једна жута новина објавила да сам наговештавао хапшење Беково што је бесмислица. То су глупости. Једноставно ту жуту штампу не треба читати. Нема другог начина да се томе парира. Али Беко се сада прихватио једног веома важног и опасног посла. Без обзира што се разликујемо по многим питањима идеолошким, политичким и по неким концептима приватизације и слично, ја лично мислим да је Милан Беко способан човек.

Кокодакали на празно

Водитељ: Хоћете ли му помоћи у овом послу?

Др Шешељ: Да. Све што буде у мојој моћи да му помогнем у овом послу око санације и консолидације Заставе може рачунати да ће имати на располагању. Друго, мало је људи у Србији за које се може рећи да су способни да се суоче са тим проблемом. Многи који су се раније суочавали више су кокодакали, што би народ рекао, а јаја нису носили. У овом случају треба приступити озбиљно, одговорно и брзо. Ако Беко успе сва слава ће пре свега припасти њему и заслужиће је. Ако не успе биће то велики проблем за целу Србију. Ја бих желео, ја искрено желим да Милан Беко успе на овом послу на који је сада кренуо.

Водитељ: Господине Шешељ ја вам се захваљујем на гостовању у емисији Гравитација. Останите и даље поштовани гледаоци уз БК Телевизију и пратите наш програм. Пријатно вече.

НАТО не би смео да бомбардује нашу територију без резолуције Савета безбедности Уједињених нација

недемократски. Значи, ми би тек морали да идемо на изборе за Веће република и у Србији и у Црној Гори, али да грађани непосредно бирају.

Ту се бира по 20, значи, није принцип један човек један глас, јесте али у оквиру федералне јединице. Федералне јединице су равноправне јер се у обе бира по 20, али на непосредним изборима. Па онда пошто Републичке скупштине одлучују о Закону по коме се врши тај избор, оне ће да одлуче да ли ће цензус да буде 5% или 3%, да ли ће бити већински избори, да ли ће бити пропорционални, да ли ће бити комбиновани итд. То је суштина.

И волео бих да Уставни суд уђе озбиљније у ову проблематику и да се усмери у овом правцу. Мислим да би

трамо да у овим тешким критичним временима свака Влада треба да има најширу могућу подршку у парламенту. То какви су наши односи са Српским покретом обнове то је бесмислено. Шта ми мислимо о Вуку Драшковићу итд. није битно. То уопште ништа не значи, у овом процесу формирања Савезне владе. Ја лично мислим да на неким следећим изборима практично и нестаје Српски покрет обнове.

Сада морамо да имамо у виду чињеницу да он има 16 посланика у Већу грађана и 4 посланика у Већу република. И по томе морамо да се понашамо. Радикали су спремни да уђу у Савезну владу, желимо да та Савезна влада буде што шира, да би одговорила изазову садашњег историјског тренутка.

СРБИЈА НИЈЕ ЗАБОРАВИЛА СРБЕ У МАКЕДОНИЈИ

Политичка је реалност постојање државе Македоније и чињеница да у тој држави живи већина хришћанског становништва које нам је веома блиско. Један велики део тог народа не жели да припада српском народу, а ми немамо намеру да било кога, ко то сам не жели, насилно терамо да буде Србин. Међутим, ми у сваком случају морамо да водимо рачуна о положају тог дела нашег народа који је остао на југу бивше Југославије, да се његовим припадницима омогући уживање свих грађанских права и људских слобода у складу са светским цивилизацијским стандардима

Др Шешељ: Ја вам у име Владе Републике Србије и у име Српске радикалне странке желим добродошлицу и изражавам спремност да у границама наших могућности помогнемо вашој политичкој партији и вашем удружењу.

Мислим да помоћ до сада није изостајала, није била онолика колико би требала, можда није била ни онолика колику сте и очекивали, али у сваком случају мислим да Србија није заборавила део српског народа који је остао на југу бивше Југославије. Оно што је сада једна политичка реалност, то је постојање државе Македоније и чињеница да у тој држави живи већина хришћанског становништва које нам је веома блиско. Ту један велики део не жели да припада српском народу, а ми немамо намеру да било кога ко не жели да припада српском народу насилно терамо да буде Србин.

У сваком случају морамо да водимо рачуна о положају делова нашег народа и да то буде у складу са неким светским цивилизацијским стандардима, да се припадници нашег народа који су остали ван матичне државе поштују, да уживају сва грађанска права и људску слободу и, спремни смо као Влада да ангажујемо и заштиту тих права. Ту је било неколико фаза након распада бивше Југославије, које су више или мање биле угрожене, мислим на права српског народа и мислим да је сада нешто мирнија атмосфера по том питању, него оних првих година еуфорије, након проглашене независности Македоније. Ми још нисмо задовољни ни уставним положајем Срба у Македонији ни конкретним облицима реализације њихових права и људских слобода.

Један део тих проблема треба да се решава у комуникацији између Савезне Владе Републике Југославије и Владе Македоније, у томе ће учествовати и Влада Србије преко Министарства за Србе ван Србије, а један део проблема у директној комуникацији српских

удружења и партија са Владом Србије и надлежним министарством, где би наша помоћ била непосредног карактера, а ја сам чуо да имате проблеме и око смештаја, а мислим да би ту Министарство финансија могло да помогне у извесној мери.

Требало би да видимо шта би још могло да се уради како би ваш положај био много бољи. Македонија се такође налази у једној веома тешкој ситуацији, а можда режим у Македонији није ни свестан шта све следи, јер они се уздају у заштиту Американаца и НАТО пакта, а та заштита је мизерна, никаква, а деловање НАТО пакта и западних сила у Македонији има изразит антисрпски карактер и циљ је да се Србија упропасти и да се делује против Србије на многе начине, а Македонију угрожава и албанско становништво.

По неким проценама Шинггара има око 40%, а 25 је признато, али ми знамо какво је реално стање, поготово у западним деловима Македоније, све западно од Вардара практично је под албанском контролом, јер тамо су Албанци који очекују да ће одвојити део српске територије, а следећа фаза би сигурно била западна Македонија и Македонија уопште. Ту су Срби опет на удару, Срби су концентрисани и у Кумановској области и западно од Вардара све доле до Охрида. Све је то појас где не живе Срби, више или мање национално свесни, али у сваком случају становништво наше етничке структуре.

Удружење српске заједнице

Небојша Томовић: Господине потпредседнице, желим да вам изразим захвалност, а као што и сами знате имамо многе проблеме, а још једном желим да вам изразим захвалност што сте нас примили. Желим да вас упознам са проблемима који нас тине и очекујемо од вас помоћ и на нивоу између

двеју држава, а и самих Срба у Македонији.

Ми смо овде представници Удружења српске заједнице, ја сам председник, потпредседник Српске заједнице је господин Милорад Шкиљевић, један од потпредседника који је и у међународном савету, ту је председник Демократске партије Срба у Македонији, господин Драгиша Милетић и председник Извршног одбора Демократске партије Ђорђе Полић. То су две српске асоцијације у Македонији које претендују да буду доста јаке и да представљају све Србе у Македонији.

Ми смо организовани већ од самог почетка, од разбијања Југославије па до дана данашњег, тако да имамо развијену структуру која покрива превасходно централну Македонију, западну Македонију, значи организовани смо и на осталим подручјима, од Куманова па даље.

У току нашег рада, за ових пет до шест година, ми смо се изванредно излагали као две легитимне асоцијације, као две странке које су признате и од самих власти, македонских, самих међународних институција које су присутне у Македонији и од Владе Републике Србије и од саме Југославије. Са њима сарађујемо од самог оснивања наше странке до данашњег дана. Већ сте набројали многе проблеме, а ја бих само у кратким цртама рекао вама нека наша очекивања која смо поставили пред Министарством, пред министима, да вам кажем само у кратким цртама неке наше закључке и очекивања нас Срба од Министарства, односно од Владе, од државе Србије.

Ту је превасходни режим и ми тражимо јасну материјалну помоћ као матица, јер сматрамо да садашња политичка подршка није довољно јака, мада нам и она помаже, али све је то недовољно, јер у склопу те политичке делегације, потребна нам је много јача подршка када се ради о институцијама које долазе службено у посету Македо-

нији, а до сада је то само био сусрет са господином Контићем, да се јасно захтева од ресорних министарстава у Србији у подручју образовања, културе, спорта, да имамо један исти режим и приступ као Срби у Србији.

Није наша кривица што смо ми остали овде где јесмо. Надам се да ће се решити проблем српских кућа, то је сада већ у фази решавања и рачунамо да ће бити решено на наше велико задовољство, а ми смо се такође нешто договарали уколико српске фирме, у одређеним местима где ми имамо своје просторе, да уступимо њима просторије да бисмо могли да држимо одређене делове и у Куманову, где би се Срби окупљали. Сматрамо да ресорна министарства могу да нам помогну, такође очекујемо да ће бити још позитивних резултата.

Потребна је помоћ око каналисања економске сарадње, јер ситуација је таква да малте не све оно што је српско није у рукама Срба. Велика је појава Шиптара као и на Косову, то је свима јасно, и што се тиче овог питања, такође би требало да се обезбеди заштићеност свих Срба, јер ми уопште нисмо заштићени. Ми смо тотално незаштићени.

Онда, тражили смо да се помогне од стране Министарства, да нас не бојкотирају дописници разних штампи у Македонији, да будемо заступљени онако како би требало да будемо. Наше активности су веома велике, да се обезбеди школовање Србима у Македонији, да се среди са просветом, здравством

и на крају да нам се омогући двојно држављанство Републике Србије.

Срби немају разлога да се сукобљавају

Др Шешел: Ја мислим да су сви ваши захтеви сасвим на месту. Ја ћу са своје стране учинити све што могу. Не могу да вам обећам нека велика финансијска средства, сви ви знате у каквој смо економској ситуацији, колико имамо проблема на Косову и колико морамо да финансирамо додатним мерама ради заштите земље од евентуалне агресије НАТО пакта која није била раније толико помињана, међутим, сада је све чешће заступљена.

Ја ћу са своје стране све учинити код министра финансија, да вам се изађе у сусрет у свим конкретним захтевима и да се са наше стране уради оно што може, по питању ваше финансијске обезбеђености за нормалан рад, а као странка смо били доста увиђајни већ неколико година. Била је иницијатива да се формира Српска радикална странка у Македонији, чак се кренуло са тим, један број људи се окупио, а онда смо донели одлуку на Централној отаџбинској управи да од тога одустанемо и усмерили смо све те људе да се укључе у једну јединствену демократску партију Срба, тада се ваљда звала Срба и Црногораца. Нешто је ту било знам, неко Удружење Срба и Црногораца и сматрали смо да би био превелик луксуз да Срби имају више поли-

тичких партија од једне у Македонији.

Требало би да ту једну партију израђујете и да вам ми помогнемо колико је то могуће да та партија функционише како треба и да буде парламентарна. Ту има такође проблема са функционисањем изборног система, а вероватно и још неких других прикривених мера режима, и без обзира што су односи између Србије и Македоније данас у основи солидни, што је економска размена добра, а имамо практично и неку врсту беспаринске зоне, очигледна је резерва режима према Србима који живе тамо и покушај да се њихово питање некако заташка и остави по страни.

Друго, мислим да би требало министар за Србе ван Србије, у најскорије време да путује у Македонију, да оствари званичан контакт и са властима у Македонији, али и да се сусретне са свим виђенијим Србима у Македонији, посебно да буде гост Удружења Срба и Демократске партије Срба. То је, дакле, прва ствар коју би требало урадити.

Као странка, ми до сада нисмо имали никакве контакте са македонским властима. Предпостављам да ће ту мало да отопли атмосфера, да се неке ствари ипак доведу у неки склад, јер ми немамо разлога да имамо сукобе са Македонцима. Ако ми нисмо исти народ, онда су нам они најближи словенски народ и ту треба да видимо у којој варијанти, што се тиче поправљања односа и међустраничких и међу-

Срби немају разлога да се сукобљавају са Македонцима: ако већ нису исти народ, онда су бар најближи словенски народи

државних, да побољшамо положај Срба који тамо живе.

Треће, требало би да се види са неким фирмама које постоје у Србији и Македонији, да обухвате својим аранжманима и српске фирме, да се то сигурно прихвати без обзира што више или мање добро послују, да се и њима олакшају послови. Економска моћ Срба, појединачно, приватника и евентуално неког предузећа, а то доводи до повезаности економске моћи и Српске националне заједнице.

Долина Вардара жила куцавица и за Србију и за Македонију

Што се тиче заштите Македоније, она сада рачуна на заштиту НАТО пакта, а мислим да је то велика заблуда и да ће се у крајњој дистанци режим у Македонији на крају ипак обратити Србији и Савезној Републици Југославији. Ми са своје стране нећемо избежавати да пружимо помоћ а каква ће та помоћ бити, ког обима, ког облика, ја то не могу ништа унапред да говорим. О томе се практично никада овде није званично ни разговарало.

Не мислимо да остављамо на цедилу Македонију, нити мислимо да учинимо било шта да се дестабилизује Македонија, јер нама није циљ дестабилизација Македоније. Нама је циљ да на том простору постоји, иако није у саставу наше заједничке државе, једна држава са којом ћемо имати пријатељске односе и где ће припадници наше националне мањине бити заштићени и нормално трговати преко Грчке.

Значи, долина Вардара је од великог значаја за све нас и не бисмо желели ни по коју цену да том долином овладају народ или држава која је непријатељски усмерени према Савезној Републици Југославији.

Што се тиче пропагандних напора, мислим да би то требало да се види са Министарством информисања, а то ће да уради и министар за Србе ван Србије, и ја такође. Министар информисања је из Српске радикалне странке, тако да можемо да радимо у двојном колосеку, у колосеку Владе и колосеку странке. Утицаћемо да се више пише, да се више информисање србијанска јавност у Македонији, да државна телевизија шаље екипе, да дописници бар за државне медије што више извештавају.

Са друге стране, са страначког аспекта можемо вам ставити на располагање странице наших страначких новина "Велика Србија", али можда тај назив у Македонији може да изазове проблеме, па ви сами размислите да ли вам то може донети корист или штету, али у сваком случају да знате, да вам то стоји на располагању. Могућа су и специјална издања која би се делила бесплатно, а то бисмо као странка финансирали. Ви морате сами да процените шта то може изазвати у Македонији, да ли можда појава тих новина може да отежава ваш положај или не,

значи, ту треба бити паметан у овом тренутку и извући оптималан закључак.

То је дакле, у основи оно што мислимо да можемо одмах да урадимо. Ја ћу о овом нашем састанку известити и органе Савезне државе и поднети један захтев за одлазак наше званичне делегације у Македонију, да се организује сусрет са представницима Срба који тамо живе и њиховим удружењима и демократском партијом Срба.

Мислим да је то један сасвим разуман захтев и да вама може помоћи, а Србију ништа не кошта, мало добре воље и ништа више.

Што се тиче комуникације са македонским режимом, рекао сам вам већ да људи из наше странке нису никада у томе учествовали, а било је неколико спонтаних сусрета са македонским амбасадором у Београду, који су били доста лепо, толерантни, љубазни и слично, али ништа званичније.

Ви знате, ми смо имали неколико наступа у македонским медијима, на неколико телевизијских станица, и неку руку помирења смо пружили. Не знам тачно, али ја сам чуо да је био леп одјек у македонској јавности, дакле тај наш став може да отвори врата за сва разумевања. Ја не знам лично, за Глигорова, али у сваком случају чуо сам да је одјек био и тамо добар. У перспективи, и ја бих вероватно путовао у Македонију, у Скопље, па би пре свега то зависило од наше процене да ли то користи Србима у Македонији или не. Када ви процените да би то могло да буде од користи, ја сам спреман да дођем, али то морате добро да процените, морате паметно да размислите, да не би то изазвало неки контра ефекат.

Отворена врата за све облике сарадње

Небојша Томовић: Мислите, да не би то на пречац радили.

Др Шешел: Ништа на пречац нећемо радити, ја само кажем да смо отворени за све облике сарадње и да смо спремни да помогнемо где год можемо, а сваки пут ћете ви одлучивати који вам облик сарадње треба.

Драгиша Милетић: Ево, видите господине председнике, као партија постојимо неких осам година и постали смо незаобилазан фактор у Македонији и у међународној јавности. Имали смо пар сусрета са господином Глигоровим, председником државе, новонастале државе са потпредседником и са председником парламента и са председником Владе. Међутим, оно што нас посебно забрињава, нису само опструкције долазиле из средина где живе Срби, већ су долазиле и из матичних држава од појединачно, а ми једноставно доле наступамо као колектив и као јединствена странка.

Др Шешел: О каквој је опструкцији реч?

Драгиша Милетић: Па, реч је о опструкцијама где појединци једноставно из Србије, узимају себи за право да све те наше напоре и наш целокупан рад, ставе под своју капу и једноставно прикажу да су они то све успешно урадили.

Др Шешел: А ко је то?

Драгиша Милетић: Конкретно ћу вам рећи, ми смо грдне муке имали са господином Вељковићем, а сада имамо и са амбасадором Савезне Републике Југославије, са господином Зораном Јањаковићем. Сматрам да је овде место где можемо бити отворени, можемо рећи све, а ауторитет, конкретно и лично партије нарушен је доласком амбасаде, јер смо доживљавали и то да као представници партије не смемо дати поздравну реч на гробовима палих бораца, а то смо чинили све до доласка амбасаде. Не смемо давати поздравну реч тамо где смо освојили српску општину као партија и где имамо и нашег градоначелника.

Проамеричка оријентација је у великом паду

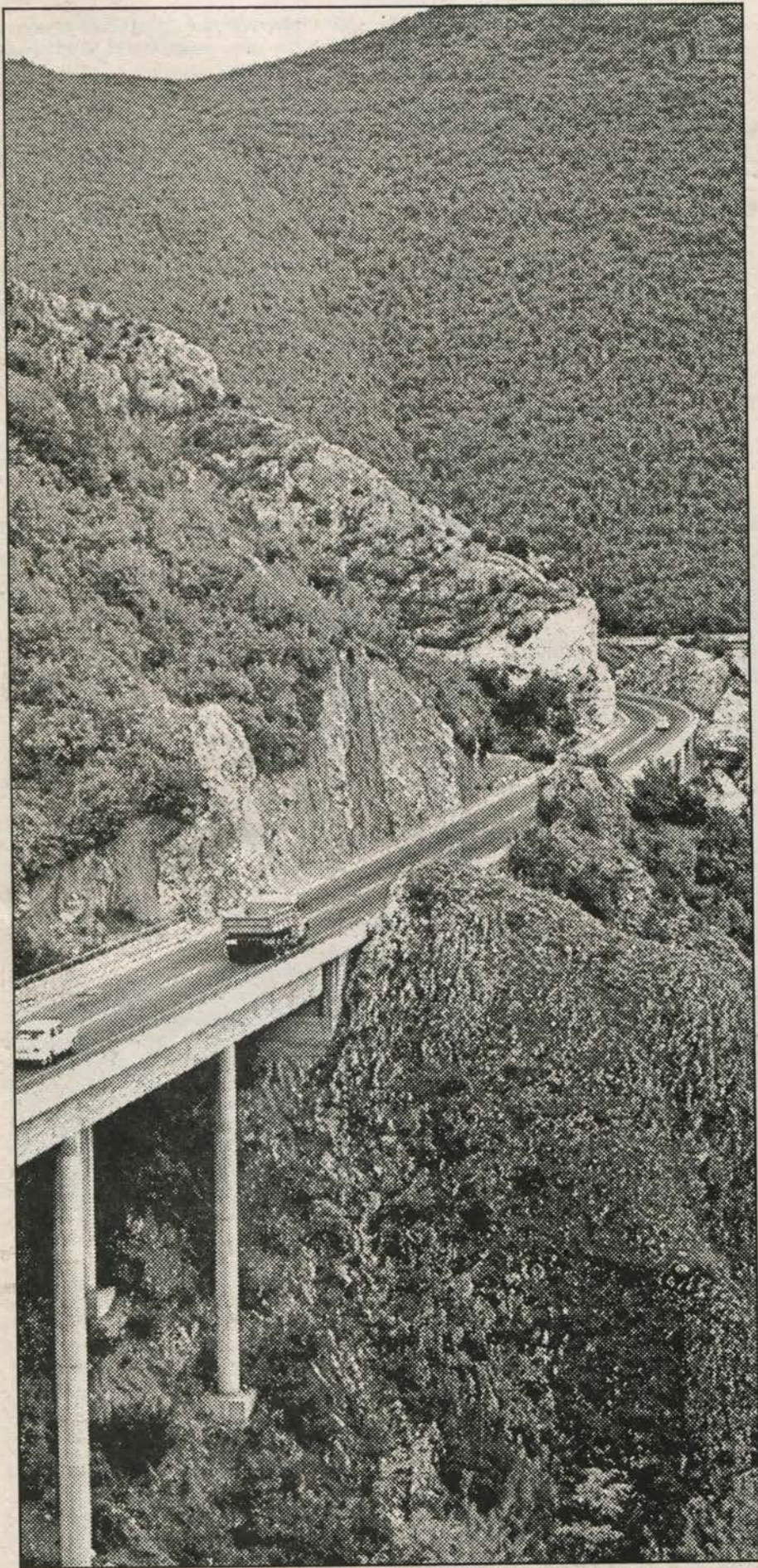
Др Шешел: Која је то област?

Драгиша Милетић: То је општина Чучевсаде у склопу Скопске Црне Горе. Ту смо освојили и било је три пута присутно гласање. Друго, што је очигледно и приметљиво, доласком амбасаде, на пример, дописник "Експрес политике" и дописник "Вечерњих новости", нису били присутни на конференцијама демократских партија Срба, ни српске заједнице у Македонији. Очигледно је да је тај притисак од стране нашег амбасадора, али без обзира на све, ми смо као партија много допринели у откривању истине и док је трајало све у Босни и сада у најновијој несрећној ситуацији на Космету. Нон-стоп смо кроз прес конференције и састанке са разним политичким партијама и са највећим политичким руководством Македоније, једноставно објашњавали шта се ради тамо, зато што је медијска блокада и од стране Македоније веома велика. Државна телевизија није присутна, а независне куће ипак долазе на наше прес конференције.

Оно за шта смо ми посебно забринути, је неефикасно деловање наше државе на самом Космету. Та блиска повезаност Македоније и Космета је заједнички проблем и Македоније и Србије зато што има истих проблема са Албанцима.

Мора се рећи да је више пројугословенска оријентација присутна, а да је проамеричка оријентација у великом паду. То су морала да признају и нека македонска средства јавног информисања, посетиле су нас и многе амбасаде, а задњи пут нас је посетило на њихов захтев и Министарство одбране Аустрије.

Главно питање је било да ли би у случају коришћења Македоније као НАТО базе за напад Савезне Републике Југославије, Срби остали и даље лојал-

Стратешки значај Вардарске долине: небисмо желели да овом комуникацијом овлада држава непријатељски настројена према СР Југославији

ни грађани. Наш је одговор наравно био негативан, и то једноставно не би могло да успе. Значи, врше се од свих тих политичких структура и осталих политичких структура у Македонији неки опити шта би се десило ако би дошло до евентуалне агресије на Савезну Републику Југославију.

Тражимо од свих политичких партија да имају консензусно питање Срба у Македонији и ми се доле не можемо више делити политички. Мислим на више политичких партија, морамо имати једну партију, без обзира што у нашој партији има и симпатизера разних партија у нашој матичној држави. Међутим, наша је величина што смо успели све то да ставимо под један кишобран и да делујемо у смислу српског националног интереса у Републици Македонији.

Народ који живи на својој земљи

Др Шешел: Ја мислим да би добро било да одмах министар за Србе ван Србије, направи један демарж Савезном министарству иностраних послова, поводом понашања наше амбасале у Скопљу, а поготову амбасадора Јанаковића и да се тражи промена тог односа.

Мирчић: Господине потпредседнице, чекали смо да се промени назив удружења, јер назив је био Удружење Срба и Црногораца и сада је на Скупштини промењен назив у Српска заједница, према томе нема више разлика и толиког простора да се делује неефикасно од стране амбасале.

Др Шешел: Да, али могу и овде, у овом првом случају, јер је реч о амбасали Савезне Републике Југославије. Мора одмах од Живадина Јовановића да се тражи промена става југословенске амбасале према Демократској партији Срба и према Српској заједници у Македонији. У складу са свим овим чињеницама које смо овде чули.

Драгиша Милетић: Ми смо писмено доставили и самој амбасали у Републици Македонији, који су то моменти и који су то детаљи где је нарушен ауторитет Демократске партије Срба и Српске заједнице у Македонији.

Знате шта, не може се гледати само у амбасале, као на представнике Југославије.

Морало би јасно да се стави до знања да смо ми домаћини у тој новонасталој држави и као домаћини нико нам не може диктирати шта би требало да радимо, а ми смо у сваком случају за консултације. Међутим, нисмо за издавање директива. Наша сарадња је основна а најважнија је сарадња са Министарством за Србе ван Србије.

Др Шешел: Ви сте народ који тамо живи на својој земљи држављани сте Македоније, а српске националности, и амбасада треба вама да помаже, а не да вам поставља било какве захтеве или да вам она води политику. То је један став око кога морају сви политички

фактори у нашој земљи да се сложе. То ћемо ми подржати.

Око 250.000 Срба живи у Македонији

Драгиша Милетић: Желели бисмо такође господине потпредседничке мало више на скупштинама Републике Србије, па чак и овим федералним скупштинама, да чујемо неку реч и о Србима у Македонији. Једноставно мора се чути и морају Македонци знати и њихова власт да се ипак дискутује о Србима у Македонији, јер се осећамо заостављеним и чак се поставља питање да ли је на нас матица заборавила. Године то понашање није било добро, нема праве подршке, а једину подршку коју смо имали је захваљујући Министарству за Србе ван Србије, институције која је и намењена за то, али мислим да то није довољно.

Др Шешел: Колико има Срба у Македонији по Вашој процени?

Ђорђе Полић: Око 250 хиљада људи, међутим то су људи који и не смеју јавно да се прикључе нашим одборима, јер одмах бивају одбијени на својим радним местима, а деца која се уписују на српском, доживљавају, могу слободно рећи трауме. Још увек је врло тешка ситуација без обзира што постоје неки добри односи, а ти односи се само заснивају на економском интересу. Македонци, једноставно, сада када су осетили опасност од Албанаца, у њиховој држави, приклонили су се Србима и оног момента када не буду то више осећали, они ће окренути исти лист и.....

Др Шешел: Само, то је дугорочна опасност. Пазите, тако вам је са свим државама.

Небојша Томовић: А могу да Вам кажем да број Срба зависи и од ситуације, а постоји један старији човек из партије који каже - ако се дозволи двојно држављанство, онда ће бити 500,000 Срба.

Др Шешел: Видите, око тог двојног држављанства, ми смо већ један корак напред направили, потписивањем споразума Савезне Републике Југославије и Републике Српске о двојном држављанству Срба који живе на простору бивше БиХ. Тај споразум је ратификован у Савезној скупштини, међутим није ратификован у унији БиХ и практично још нема са аспекта Међународног јавног права правоснажност, али мислимо да ће иницијативе ићи и у том правцу, да се свим Србима који то желе, омогући стицање двојног држављанства.

Изборни услови неповољни за Србе

Ђорђе Полић: Око овога што причамо сада, о броју Срба, било би значајно за нас, за наш опстанак партије а и за јачање Срба, због уласка у парламент. То би био један бољи приоритет у овој години за нас.

Др Шешел: Када се избори очекују?

Ђорђе Полић: У октобру су парламентарни избори.

Др Шешел: А по ком принципу?

Ђорђе Полић: По принципу где ми имамо већинских 85 посланика, а пропорционално 35 посланика. И један и други модел нама не иде на руку, јер држава је тако конципираола, да Срби не прођу тамо где су се прикључили Шиптари, Македонци или у оне крајеве где доминира Социјалдемократска савезна владајућа партија. У том погледу смо врло хендикепирани, али имамо реалних шанси да прогурамо једног до два посланика, што би сада било задовољавајуће, што би значило много јер кад би неко изашао за говорницом, мислим да би то било довољно охрабрење за оне Србе који се двоуме, да ли су Македонци или Срби, зависно од ситуације.

Са друге стране, једноставно требало би да осветлимо и да расветлимо све проблеме Срба у целој Македонији.

Др Шешел: Шта би ту требало да учинимо?

Ђорђе Полић: Тренутно, код ових политичких, техничких и програмских разлога, требало би да се допуни нашим искуством, а материјална и политичка помоћ је неопходна. Знате, да се избори добијају новцем, а ми један програм имамо, потребно нам је доста средстава, а размишљали смо да би та средства требало да се пласирају готовински из ове државе, кроз овај део као што сте и сами рекли у вашем излагању на почетку, да се отвори пут економске сарадње српских предузећа наших чланица са предузећима у Србији. То значи, да се иде на оно решење да се отворе сва врата.

Ми радимо већ 8 година, али немамо довољно пара а одређени људи који имају средстава могу све да раде, а то би нама значило много и са друге стране би значило једну материјалну стабилизацију и чланства и руководства, јер немамо таквог искуства са руководством.

Помоћ у предизборној кампањи

Др Шешел: Добро, ако вам се штампа пропагандни материјал овде нема сметњи.....

Ђорђе Полић: Ми смо до сада штампали у Прешеву у једној штампарији.

Др Шешел: Да видимо, ако је у Београду нека штампарија јефтинеја да Министарство узме на себе да се штапају постери, плакати, неке брошурице, да се осмисли та кампања и оно што може овде да се уради овде и да се помогне ако то може Министарство информисања и то може на неки начин да се плати одавде.

Мирчић: Ми смо већ разговарали о овоме раније.

Др Шешел: Да видимо сада на чему смо конкретно. Потребно је да напра-

вите програм шта вам треба, а не би било лоше да се видите и са министром информисања.

Да се види са министром информисања да имате један сусрет, да се договорите о конкретним стварима, да вам он помогне око израде пропагандних спотова на телевизији, јер он је веома стручан и успешан и око осмишљавања плаката и постера. То је, такође, веома важно, дакле на највишем стручном нивоу, да се то уради, да се уради најквалитетније.

Ако су избори у октобру, негде до 1. септембра мора бити готово.

Гранична рампа за "Велику Србију"

У сваком случају важан вам је било какав контакт. Да ли "Велика Србија" допире до Македоније?

Небојша Томовић: Не.

Драгиша Милетић: Ја сам добијао раније. Добијам још увек.

Др Шешел: Да ли праве проблеме на граничном прелазу, када се појаве новине "Велика Србија", да ли цариници праве проблеме.

Драгиша Милетић: Видите господине потпредседничке, ја из Приштине добијам тај ваш часопис и колико могу преносим доле, пошто радим на Косову од 1981. године.

Др Шешел: Да ли може легално да прође?

Драгиша Милетић: Не може.

Др Шешел: Један камион би вам пребацили, један велики тираж, да поделите бесплатно, један број би специјално за вас ишао.

Драгиша Милетић: Не, не може.

Ђорђе Полић: Добијена је дозвола за три до четири листа, то је Политика, Новости, ове спортске новине и наравно ове независне, све што је проамерички, све то иде.

Др Шешел: Да видимо још неку варијанту, не треба одустати од те варијанте. Симон то зна како се то ради. Ми би можда ишли на једно специјално издање "Велике Србије" што би ми финансирали и што би било за ваше потребе, а ви нам пошаљите материјал који треба да се објави, поред свега тога ту би била и наша порука Србима да се гласа за вашу партију, да је то партија свих Срба.

Ђорђе Полић: Могуће је и наше везивање за неку од партија које би ушле у обзир.

Др Шешел: То не ваља. А мислите на неке партије тамо у Македонији. Која би то партија дошла у обзир? Овде нам не ваља ако хоћете да се везујете за неке партије.

Драгиша Милетић: Од свих имамо понуду господине потпредседничке. Међутим, шта се ту јавља, они нам нуде једно место у парламенту, па чак и једно место заменика министра, да будемо на њиховој листи. А то је отказивање од нашег идентитета. Ми нећемо пропасти будите сигурни и да не

уђемо у парламент, а ја нисам велики оптимиста за улазак.

Семинар за обучавање контролора за изборе

Др Шешељ: Македонија сада имама око 2,5 милиона становника. Ако има 250.000 Срба то је више од 10%, значи постоји основа за улазак, само сада треба мотивисати Србе да гласају. Они су се сви прешли што су бојкотовали изборе, они се кажу, а ви нисте бојкотовали изборе?

Ђорђе Полић: Не, нисмо.

Др Шешељ: А колико сте имали процената?

наши коалициони партнери немају тог искуства и као опозиција нису излазили на изборе, а ми смо увек до сада као опозиција излазили и извежбали смо се у тим системима контроле, тако да вам ту можемо дати поприличну стручну помоћ и упутство.

Министар Мирчић, после овог нашег разговора би требао да направи један подсетник шта смо се све договорили и шта смо све обећали.

Ђорђе Полић: И чешиће јавно обраћање Србима у Македонији.

Др Шешељ: Видите још једну ствар, ако штампамо једно издање "Велике Србије" и ако наши буду тамо пре граничног прелаза са наше стране, и ако

Др Шешељ: То је што се тиче овога, што ће бити конкретно са страначке стране, да се овде ваши постери штампају, да се штампа нека ваша идеја, да се ураде спотови, телевизијски спотови. То је значи што се тиче Владе и министарства, а што се тиче странке, морамо да урадимо једно специјално издање, 20.000 би било довољно?

Ђорђе Полић: Довољно је, а може и мање, с обзиром да то код нас људи размењују.

Др Шешељ: Добро, једна количина може да се дели само на граничном прелазу, код Прешева, Прохора Пчињског.

Због заједничког проблема са Шингарима, у Македонији је све присутнија пројугословенска оријентација, док је проамеричка у паду

Ђорђе Полић: То није било по процентима, то је било по изборним јединицама, али били смо увек у другом кругу. Драгиша је био у другом кругу и за десет гласова је требао да победи, али је насилно истеран. У Куманову смо такође били тако изиграни.

Др Шешељ: Видите још једна ствар, још ми је једна идеја пала на памет. Могли бисмо да вам направимо један семинар за обучавање људи за контролу избора, у Прохору Пчињском. Тамо би смо могли да направимо једно саветовање, а ту бисмо довели ове наше страначке експерте који знају, јер бвде из ове друге владајуће партије,

буду то делили свим путницима, да ли ће то имати позитивног ефекта у Македонији?

Драгиша Милетић: Имаће ефеката, али може да се пренесе, мислим да није проблем...

Др Шешељ: Да ли би вам један тираж од 20.000 примерака био солидан, када можете доставити материјал и шта ви мислите да би требало да се објави?

Драгиша Милетић: До 1. августа то можемо да урадимо.

Др Шешељ: Ми би то одмах штампали.

Драгиша Милетић: И да се пусти негде два месеца пре избора.

Македонија не жели да служи као база за напад на Србију

Драгиша Милетић: Не би било лоше да постоји једна званична посета радикалне странке Србије, пардон, Српске радикалне странке, Демократској партији Срба и Српској заједници у Македонији. То може само да служи нашем рејтингу.

Др Шешељ: То вам не би стварало никакве проблеме?

Драгиша Милетић: Не, никаквих, јер камо среће да нас свака партија посети. Зашто би то био инцидент?

Др Шешел: Наши разговори би били и наше посете у складу са овим разговором, ми можемо овај разговор да објавимо, ако вам то нешто значи, можемо одмах да објавимо у новинама. Нема ничега у овом разговору што не можемо јавно поменути, нити имамо разлога да улазимо у неке разговоре који би нарушили односе између држава или вашу позицију у Македонији.

Борђе Полић: Уколико би било то остварено у блиској будућности, да ли би остварили контакт са неким великим партијама?

Др Шешел: Ту нисмо имали никакве контакте и не знам ко би ту дошао у обзир, шта ви мислите.

Драгиша Милетић: Конкретно би дошла у обзир Либерална демократска партија, тј. Стојан Андов, они су се жестоко борили да се донесе резолуција да Македонија не може служити као база за напад неке суседне државе.

Др Шешел: Да ли би они пристали?
Драгиша Милетић: Пристали би и они, пристао би и ВМРО, скоро све партије.

Др Шешел: Хајде да нешто разјаснимо, мени се овде јављају неке странке из Македоније, чак сам и примио једну, сада се јавила нека Хришћанска, то су све мале, безначајне, ванпарламентарне странке, не знам представљена је само као Хришћанска. Ево, ви можете да остварите контакт са Андовом, ко би ту још дошао у обзир?

Драгиша Милетић: Можда Конзервативна странка.

Др Шешел: Да кажете да смо ми за све међупартијске контакте, да не испадне да смо одбијени, па онда брука у јавности.

Драгиша Милетић: Не, одлично се знамо са лидерима.

Ко је старији — јаје или кокошка?

Др Шешел: Рекли смо да смо спремни за међустраничне контакте и ако они пристану, а можемо и ми њих да позовемо, да их лепо примимо, да се мало отопли та атмосфера и да се у овом лету све то заврши. Требало би да се остваре контакти, то ћете ми одмах јавити, уколико пристану, а ми им одмах шаљемо званичан позив за посету, једној, па другој и која прва пристане, нећемо све од једном, него једну, па другу за 15 дана.

Борђе Полић: То би изазвало велике симпатије у Македонији.

Драгиша Милетић: Ове су две озбиљне партије.

Др Шешел: У току јула, ми би могли овде да угостимо делегацију и једних и других на страначком нивоу.

Драгиша Милетић: Ја ћу још у понедељак ступити са Љупчетом Георгијевским. Међутим, они су били по овом питању Косова да је то унутрашња ствар Србије и да се у то не сме мешати.

Др Шешел: А овај Гошев?

Небојша Томовић: Он је југословенски лидер, али треба се искористити ова ситуација.

Милорад Шкиљевић: Господине потпредседниче, ја бих хтео нешто да кажем о самом положају Срба у Македонији у вези школства. Сада смо имали један састанак где је ишао извештај да се негде око 600 српске деце школује на српском језику, а број македонске деце је много већи, а број шиптарске деце није тачно утврђен. Ми ћемо на још једном састанку да се заложимо, да свуда где има српске деце, где има школа по чисто српским селима, да се настава не изводи на македонском језику, а нас радује што овде у Београду постоји јединство међу партијама који ће моћи да иступе у заједнички интерес Срба у Македонији.

Ми би хтели на нивоу државе да имамо подршку у вези школе и сада је у Македонији тенденција око изучавања историје у Македонији, да се Срби приказују као окупатори, ми ћемо на то да реагујемо, а то би ипак требало на државном нивоу да се реши и да се неке ствари прате.

Друго, треба исто тако на државном нивоу, поред тога што је црква одвојена од државе, да ипак морају заједнички да раде у интересу српског народа, јер у Македонији црква има јаку одбрану, али црква и држава морају заједнички да наступају, јер држава подржава цркву тако да јој свуда помаже.

Др Шешел: А ви цркву и немате?

Милорад Шкиљевић: Немамо цркву.

Мирчић: То би требало такође да се разматра.

Милорад Шкиљевић: Господине потпредседниче, срамота је за Србију, Југославију, да македонске власти враћају српске свештенике са границе, да не могу да пређу границу, да се на државном нивоу постави то питање, јер не може Кири Глигоров да каже да треба прво српска црква да призна македонску цркву, па тек онда после да се дискутује. Него мора да се зна ко је старији, јаје или кокошка. Ипак, српска др-

жава треба да до знања да тим људима по Уставу следе сва она права која су чисто српска, да ту мора да постоји свештеник а то би требало да се разматра на једном државном нивоу.

Др Шешел: Добро, ми смо се све договорили.

Мало чешћи контакт, а ви ћете сада да остварите контакте са Андовим и Георгијевским и да видимо, уколико они пристану, ми би им одмах слали позив, то би било у јулу месецу, оба сусрета да организујемо, а онда би мој долазак био најбољи тамо негде темпирати пред саме изборе, да буде непосредно, да буде довољно близу пре избора. Добро је да онда спадне тензија између вас и ових македонских странака, да ту буде једна опуштенија атмосфера.

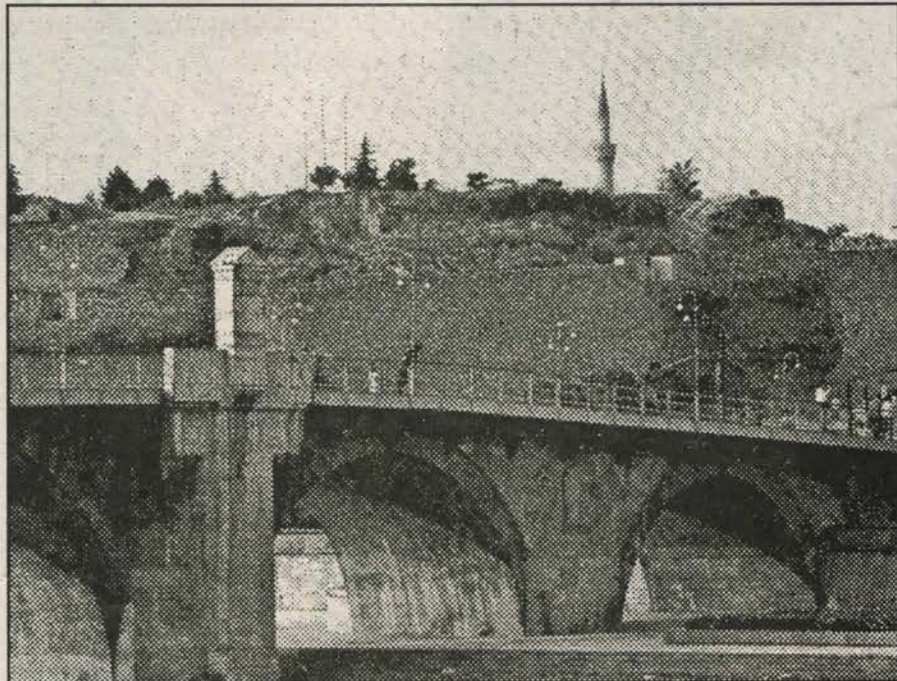
Добро, онда смо се договорили око конкретне помоћи Министарства и Владе за изборе. Ту ћемо паре да нађемо и око конкретне помоћи Српске радикалне странке, то би било једно специјално издање листа "Велика Србија", ми бисмо ту објавили и разговоре са неким другим представницима и оно што може да побољша ту ваш положај, то је попуштање атмосфере између Срба и Македонаца, односно српско-македонских односа, а не заоштравање.

Немојте да штедите Министарство за Србе ван Србије, него сваки дан контакт и да се реши све како и доликује једној држави.

И на крају, мени је драго, надам се да ћемо имати прилике да се чешће виђамо.

Требало би да направимо инструктажу за контролоре за изборе у Прохору Пчињском, негде крајем августа месеца.

Добро, хвала вам, још једном сви-ма.

Сваки други становник Македоније није Македонац

САОПШТЕЊЕ

Потпредседник Владе Републике Србије проф. др Војислав Шешелъ примио је данас у Влади Србије делегацију Удружења српске заједнице у Македонији, у којој су председник Удружења Небојша Томовић, потпредседник Милорад Шкиљевић, председник Демократске партије Срба у Македонији Драгиша Милетић и председник Извршног одбора Демократске партије Ђорђе Полић.

Представници Удружења су изложили чињенице и ставове у вези са положајем и приликама у којима живе Срби у Македонији, уз закључак да иако са македонском државом остварују коректне званичне односе, у конкретном животу је очигледна велика резерва актуелног македонског руководства према Србима. У Македонији, према званичним подацима, живи око 250 хиљада Срба, што је око десет одсто укупног становништва. У политичком животу циљ Удружења је да постану парламентарна странка, што би у већој мери допринело очувању културног идентитета и потпунијем остваривању грађанских права и људских слобода Срба у Македонији. Представници Удружења затражили су боље контакте и редовније комуникације са институцијама матичне државе, истичући да су до сада подршку и помоћ добијали од Министарства за везе са Србима изван Србије и да нису задовољни досадашњом сарадњом са Амбасадом СРЈ у Македонији.

Потпредседник Владе др Војислав Шешелъ је нагласио да Република Србија није заборавила део српског народа који живи у Македонији и да ће се увек залагати за цивилизацијски третман у погледу остваривања грађанских права и људских слобода Срба у Македонији. Присуство НАТО снага и експанзија албанског становништва у Македонији су чињенице које додатно отежавају позицију Срба у Македонији и Република Србија ће у директним контактима са македонским руководством и политичким партијама на власти тражити адекватну заштиту и гаранцију грађанских права и људских слобода Срба у Македонији, јачање њихових веза са матичном државом и богатију сарадњу у сваком погледу - од привреде, до културе.

3. 7. 1998.

МИНИСТАРСТВО ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ

ДР НИКОЛА ПОПЛАШЕН, ПРЕДСЕДНИК СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, 12. ЈУНА 1998. ГОДИНЕ,
У БАЊАЛУЧКОМ СТУДИЈУ СРПСКЕ РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈЕ

РАДИКАЛИ ПОБЕЂУЈУ АРГУМЕНТИМА!

Влада Милорада Додика процењивала је да треба обезбедити много већи степен кооперативности са међународном заједницом, како би она променила однос према Републици Српској и српском народу у целини. То што Влада назива кооперативност или отвореност према међународној заједници, у нашим терминима је послушност, полтронство и превара.

Водитељ: Поздрављамо вас поштовани гледаоци српске телевизије и желимо вам добро вече. Као што је то и обичај претходних дана био, тако и вечерас, настављамо са представљањем појединих страначких првака, појединих коалиционих првака у Републици Српској, након што је објављено да ће бити формиране поједине коалиције уочи предстојећих септембарских избора у Републици Српској.

Данас је дан који је по много чему значајан, јер је обележио и фактички инсталисао у политичком простору Републике Српске неколико нових коалиција за које се већ одавно најављивало да ће постојати, али су де факто данас оне и устројене и објављено је њихово постојање, заједнички излазак у заједничким листама на предстојеће парламентарне изборе у Републици Српској у септембру месецу. Вечерас је наш и ващ гост, господин Никола Поплашен, председник Српске радикалне странке Републике Српске. Добро вече и добро дошли.

Др Поплашен: Добро вече и боље вас нашао.

Коалиција патриотских странака

Водитељ: Дакле, ово није разговор са поводом, него разговор са професором Поплашеном, а поводом најновије коалиције у Републици Српској, између Српске радикалне странке и Српске Демократске странке.

Господине Поплашен, можете нам одмах на почетку рећи и објаснити смисао, данас потписане коалиције између СДС-а и Српских радикала, дакле оно што је већ најављивано, а данас је обзнањено и озваничено.

Др Поплашен: Видите, ту се ради не о коалицији за парламентарне, него и коалицији за председничке изборе, да будем нешто прецизнији поводом тога, јер на парламентарне избо-

Српски радикали су остали доследни на српском простору у целини, с циљем да повежу све српске земље

ре и Српска радикална странка и СДС излазе самостално са листама и за Народну скупштину Републике Српске и за парламентарну скупштину Босне и Херцеговине.

Смисао ове коалиције као и сваке коалиције у страници је политичка победа на изборима. Ми се и удружујемо у коалицију, процењујући и очекујући и надајући се тој победи, а у крајњој линији би требало да политичка воља народа одлучи о победнику.

Дакле, више је коалиција и вероватно се сви надају истом и предстоји политичка конкуренција, надам се демократског карактера. Зашто баш Српска радикална странка и СДС? Ја морам да подвучем да је СРС Републике Српске од најављених избора у септембру ове године била отворена и за друге политичке странке, нарочито за странке које имају изразито патриотски карактер деловања и изразили смо спремност, да не прецизирам, за удруживањем мањег или већег степена и за заједничку политичку оријентацију као чланови Републике Српске, у јачању привреде, чувању државних елемената Републике Српске у складу са Дејтонским мировним споразумом, ради будућности Републике Српске.

Десио се то да су остале парламентарне странке у Републици Српској, које додуше заједно имају много мање посланика него Српска радикална странка и СДС, коалициони партнери и тренутно имају формирану владу.

Претпостављам да се те странке надају да ће репродуковати постојећу политичку ситуацију или је поправити и да је то један интересни мотив који је довео до чињенице да имамо те две кључне коалиције.

Поред свега тога, Српска радикална странка, ту би био слободан да кажем, и ова коалиција у будућем периоду отворене су за ту врсту сарадње, а поготову не можемо прејудиирати ствари онакве какве ће бити у септембру, након пребројавања гласова. Надам се да ће бити код политичких странака много више еластичности, много више способности за компромис и много више осећаја за политичку и националну одговорност и да ћемо доћи до формирања јединствене владе иза које стоје кључне странке у Републици Српској.

Нема додирних тачака са СДА

Водитељ: У данас потписаном протоколу у Бјелјини, ви сте нагласили да је ова коалиција отворена и за друге опције, односно друге политичке снаге које би се евентуално удружиле са радикалима и са СДС-ом.

Видите ли ви на политичком небу Републике Српске неку такву снагу или такву странку која би се евентуално у нешто каснијем периоду могла прикључити радикалима и СДС-у.

Др Поплашен: Заиста је око тога рано, али принципијелно, ми однос према другим странкама, да не кажем шире и политичким снагама, формулишемо везано за то како се оне понашају и какве ставове имају у односу на кључна политичка питања.

Је не бих имао разлога да посебно апострофирам неку странку или да је посебно искључујем, јер оно што је у овом тренутку сасвим извесно, јесте да неким стицајем, да не кажем наших и светских околности, у парламенту Републике Српске налази се и Странка демократске акције, која има испишан програм и понашање које је супротно Српској радикалној странци.

Није наш разлог што не можемо са странком Демократске акције, због неке друге врсте искључивости, него је програмска оријентација такве странке неспојива са било којом тачком проблема Српске радикалне странке, а то је разлог што је немогућа коалиција, немамо тачку која би обезбедила да рационално и конструктивно седимо са представницима Странке демократске акције, да би нешто плодно радили. Код свих осталих странака такви елементи постоје и зато не могу да буду искључив у односу на било коју странку.

Друга ствар је ствар процене појединих политичких тренутака, можда појединих политичких догађаја или политичке оријентације у односу на ово или оно где смо ми близу или далеко од неке странке, али у вишестраначком систему и постоји више странака зато што људи различито процењују различите ситуације.

Разговор са будућим председником

Водитељ: Дозволите за још нешто што смо приметили пратећи данашње детаље код формирања коалиције радикала и СДС-а. Оно што је интересантно и одмах пада у очи, јесте чињеница да радикали, како је објављено, кандидују свог човека за председника Републике Српске.

Ја бих могао да вас питам, да ли то значи да ја, уколико победи ваша политичка опција, да ја тренутно разговарам са будућим председником Републике Српске?

Др Поплашен: Доста вам је снажан тај кондиционал уколико победимо, а ми се надамо да је то пред нама. Разуме се, наш споразум проилази из наше процене сразмерних политичких снага, а СДС тренутно има 24 посланика, ми имамо 15, а нека је ствар компромиса и заједничке процене да је то однос два према један. СДС ће кандидовати члана председништва у Босни и Херцеговини, потпредседника Републике, сразмерно нашој снази је место председника Републике и то је ствар, очигледно нашег договора.

Додуше, СДС још није одредила своје кандидате за та места, али правила не налажу да се до данас одреди, то је

могуће и у следећих 10-так дана, па ћемо имати довољно простора и решења. Дакле, ту је ствар политичке процене и Српске радикалне странке Републике Српске и СДС и ми смо дошли до ове процене о којој ви говорите, а све што ће следити иза тога заиста зависи од резултата избора.

Српска у најтежој историјској ситуацији

Водитељ: Како, господине Поплашен, оцењујете актуелни политички тренутак у Републици Српској и шта значи, ако се не варам, ваша констатација да је на сцени унијанско-републиканска поларизација политичких партија у Републици Српској? Можете ли нам мало појаснити ту конструкцију?

Др Поплашен: Мислим да се Република Српска налази у тешкој, да тако кажем, не само политичкој него и историјској ситуацији, у пуној је неизвесности и искушењу, међутим међународне околности су такве да не иду у прилог очувању Републике Српске. Нажалост, постоје значајне политичке снаге и у Републици Српској и унутар српских земаља које су укључене, ослоњене и инструментализоване тим трендом ерозије Републике Српске.

Оно што је нама преостало да би смо сачували чињеницу која произлази из Дејтонског мировног споразума, где је јасно исписано да постоји БиХ конституисана у ова два ентитета, дакле, сасвим је јасно да не постоји БиХ конституисана на други начин, него је конституисана од два ентитета.

Да би знали шта је то конституција БиХ, односно шта је то БиХ, очигледно претходно морамо написати и дефинисати ентитете који БиХ чине. Описујући те ентитете, ми заправо описујемо снажне државне елементе Републике Српске, додуше и Федерације иза које стоје потписи највећих светских сила и БиХ, Републике Хрватске и Савезне Републике Југославије.

Дакле, ту се ради о једном међународном документу са којим ми јесмо и нисмо задовољни, он је потписан на легитиман начин и ентитет - Република Српска, дефинисан је појмом Република који описује иза тога тактаивно низ снажних државних елемената. Оне снаге које желе очување тог ентитета и које опис државних елемената желе остварити, реализовати у пракси из дана у дан, дакле, не насупрот међународној пракси и не насупрот Дејтонском мировном споразуму, него управо у складу са њим и изведено из њега, ја сам можда метафорично означио као републиканске снаге или републиканску политичку оријентацију унутар Републике Српске.

Морам да кажем да истовремено и у свету, па и код нас, посебно у БиХ постоје политичке оријентације или политичке снаге које будућност Босне и Херцеговине виде у разарању

државних елемената у ентитетима и у федерацији и у Републици Српској, делегирању тих овлашћења који продукују те државне елементе од политике, правосудја и свега онога што је описано у Дејтонском мировном споразуму.

Дакле, желе да делегирају према централним и заједничким органима Босне и Херцеговине. Последица таквог деловања јесте ерозија државних елемената и ентитета, њихово претварање и премост тих овлашћења на заједничке органе.

Уколико то самостално ураде ентитети, односно органи ентитета, не би се могло рећи да је то нелегитимно и недегално. Због тога примећујем да унутар ентитета па и унутар Републике Српске постоје политичке снаге које желе на легалан, односно на легитиман начин да пренесу, да изврше Републику Српску и то пренесу на заједничке органе.

Додуше, сасвим је јасно да постоји у свету врло снажна политичка оријентација која стимулише те политичке снаге у ентитетима, да то учине, наводно својом вољом а та стимулација делом се проводи и кроз једну аргументацију која произилази из онога што зовемо - амерички стил живота или амерички начин живота, то је од фармерки, кока-коле, обећања марака, долара итд. фри-шопова, разних других шарених варијација или неваралица до очигледних политичких притисака, уцена па и претњи.

Ту се ради и о наговештају војне интервенције у овом или оном погледу, нарочито на подручју српских земаља и ради се о развијању једних елемената који више подсећају на карактер једне тихе окупације него на израз слободне демократске воље.

То се додуше види и у карактеру изборне процедуре, изборних правила по којима се одржавају ови избори у начину доласка до тих правила, као и у садржају тих правила које морамо поштовати сви.

Дејтонски споразум – арбитража јачег

Водитељ: Господине Поплашин у контексту свега што сте малопре рекли, како тренутно оцењујете Дејтонски мировни споразум, у којој се он фази налази и чини ми се да га је неко из ваше странке својевремено назвао - Дејтонски неспоразум.

Све вас то питам у вези са тренутним надградњама Дејтона, најпре у Синтри, а потом и у Бону, а чини ми се и у Луксембургу према оним информацијама које су до нас стигле, поново су изражене те тежње, да се унитаризује Босна, да се разврсте ентитети, па је, чини ми се, овог пута постигнут својеврстан консензус између свих српских представника који су били у Луксембургу, а они су мање више једногласни у томе да не прихвате све оне ставке из завршног документа, а ви

сте такође упознати са тим, па би вас молило да нам, с тим у вези, све то прокоментаришете и да можда, евентуално лоцирате те снаге, које нас, како сте малопре рекли, гурају у унитарну Босну.

Др Поплашен: Ми смо нашу оцену Дејтонског мировног споразума објавили и описали образлажући нашу оријентацију. Ја морам да подсетим да је Српска радикална странка у целини, и у Републици Српској и у Југославији, врло чврсто инсистирала, а ми смо били опозициона странка тада и у Србији, а опозициона странка смо још увек у Републици Српској, врло снажно смо инсистирали да се држи чврст курс у Дејтону, приликом формулисања основних принципа.

Чак смо били и против делегације коју је предводио господин Милошевићу, иако је то усвојила наша Скупштина Додуше, нисмо имали посланике, па наш предлог, односно наша сутестичка није могла да иде даље од јавне речи и то у оним медијима који су нам били доступни.

Када је ипак дошло до Дејтона, наша делегација је отишла са неким принципима које је усвојила наша Скупштина. У Дејтону се одступило од тих принципа и историчари, нарочито они који се баве политичком истрагом, вероватно ће још дуго година описивати шта је све било у Дејтону и како се догодило.

Морам да кажем, да то што је потписано, ипак је потписано на један легитиман начин. Српска радикална странка је и у оном тренутку признавала Народну скупштину Републике Српске. Народна скупштина је донела једну одлуку која је била против воље Српске радикалне странке, али то је наша Скупштина и ми нисмо имали другог избора, него да прихватимо став наше Скупштине и потпис који произилази из одлуке те Скупштине.

Одмах смо проценили да је Дејтонски мировни споразум, као један акт који има низ белина, више политичко-правног карактера, није потребно да сада доказујем јер смо то учинили, односно објавили у штампи, у тиражу од преко сто хиљада примерака.

Аргументовали смо да ће у времену које је пред нама, након Дејтонског мировног споразума, бити ситуација у којима ће се у кључним питањима арбитражи, јер нису написани услови под којима се нешто може или не може, па се онда зна шта следи ако нешто учините, а шта ако не учините. На терену увек арбитражи онај који је јачи.

Кључне тачке намерно нерегулисане

Водитељ: Зато долази до различитог тумачења одредби Дејтона.

Др Поплашен: До различитог тумачења Дејтонских одредби долази због тога што је документ политичког карактера, а политички ставови се увек

различито тумаче и то није спорно. Да је то документ примарног правног карактера, онда бисмо били у другој ситуацији.

Међутим, често се каже да је он писан у стилу америчког права, да су формулације много слободније, који се разликује од европског. Међутим, то није тачно или није првенствено тачно. Тачно је то да су кључне тачке које регулишу ситуацију у бившој Босни и Херцеговини и Југославији остављене са одређеном намером нерегулисане, да би се створио простор да неко може да интервенише у тај нерегулисани простор и обезбеђује овакву или онакву ситуацију.

То је оно што је изазавало наше незадовољство. Међутим, враћам се на то да је то легитиман папир, потписао га је овлашћени представник и ми смо у Дејтонском мировном споразуму, с обзиром на светске односе и на односе међу великим силама, на ситуацију створену након пада источног блока, закључили да тај мировни споразум ипак пружа довољно елемената за опстанак српског народа у овом периоду, за његову самосталност, аутономију, да је његов најважнији допринос да је престало крвопролиће и разарање, да је могуће на бази Дејтонског мировног споразума развијати врло интензивне и вишестране односе са Србијом и Србима источно од Дрине, да је могуће развијати одређене односе и са федерацијом и са Хрватском, у мери у којој то одговара и нама и њима, без присиле и да је то једно смирујуће стање, једно стање које треба политички да стабилизује ситуацију, да постоје снажни државни елементи Републике Српске и да се морамо определити за други тип аргументације, да не кажем политичке борбе.

Не постоји политички акт који је непроменљив

Водитељ: Да, али тада се појављују Синтра, Бон и Луксембург.

Др Поплашен: То се често зове изменама или ревизијом Дејтонског мировног споразума. Најпре, Синтра, Бон, па неки дан и Луксембург. Ревизија би била један такође легитиман поступак.

Не постоји политички акт или документ у историји који је непроменљив и који је толико добар да у неком периоду, иза његовог потписа не би могао да доживи побољшање.

То се уобичајено ради ревизијом. Ништа није спорно, али ревизија подразумева сагласност потписника да је поједина од одредби промашена, да треба формулисати другу и да су сви потписници сагласни, па онда са новим потписом стају иза ревизије. Али, ту се не ради о ревизији, него се ради о кршењу или флагрантном кршењу Дејтонског мировног споразума и то од једне стране.

Немате пристанак највећег броја потписника на оно што је урађено у Синтри, Луксембургу, Бону итд.

Кршење Дејтонског споразума одговара Западу

Водитељ: Ипак се у крајњем случају креће у интересу само једне стране, у БиХ. Чини ми се да то највише одговара ипак муслиманима који се највише боре за унитарну БиХ.

Др Поплашен: Нисам сигуран да би могао потврдно да станем иза те констатације. Можда се чини српској страни да је тако, али ја претпостављам да би Хрвати или муслимани рекли да то њима не одговара, али је тачно да је једнострано.

Мислим да то насиље над Дејтонским мировним споразумом највише одговара некој од западних сила, а да не одговара ни Србима, ни Хрватима, ни муслиманима. Србима, Хрватима и муслиманима одговара мир и договор око будућности БиХ. Они су тај договор имали почетком 1992. године, када је дошло до рата.

Пристали су и српска, муслиманска и хрватска страна на решење босанско-херцеговачког питања, без крвопролића, без рата, потписали су Лисабонски папир, господин Изетбеговић се вратио из Лисабона у Сарајево, повукао потпис и почео рат.

Дакле, то кршење и насиље одговара некој од западних сила, највероватније оној прекоокеанској, а није у интересу ниједног народа који живи на овом подручју. У интересу народа

који живе на овом подручју јесте трајан мир и стабилност, а не уравнотежавање војних снага. Зашто се неко није определио, ако хоће мир на овом подручју, за општу демилитаризацију. Ако нећете рат, онда најпре искључите оружје.

Међутим, овде се поједине стране дозирају разним врстама оружја, а медији дозирају неистину из које произлази афект који се назива мржња. Афект мржње уз оружје је главни регенератор оружаних сукоба.

Према томе, нису ни Срби, ни Хрвати, ни муслимани произвођачи овог оружја, нити ове мржње. Све се то продукује негде споља. Могу да закључим, нажалост у праву сте. Та једностраност је далеко од ових простора, она се производи са неким смислом и неким намерама. Нама је једино преостало да инсистирамо на већем степену разумевања, чињеница, да би демократским аргументима дошли до смирења ситуације.

Лажна обећања премијера Додика

Водитељ: Господине Поплашен, ви као потпредседник Српског парламента и лидер српских радикала чини ми се да сте веома жесток критичар Владе премијера Додика и њега лично, с обзиром да му је више пута са разних страна приписивано да Републику Српску утапа у унитарну БиХ.

Како објашњавате његово дистанцирање завршног документа у Луксембургу? Његови ставови су готово

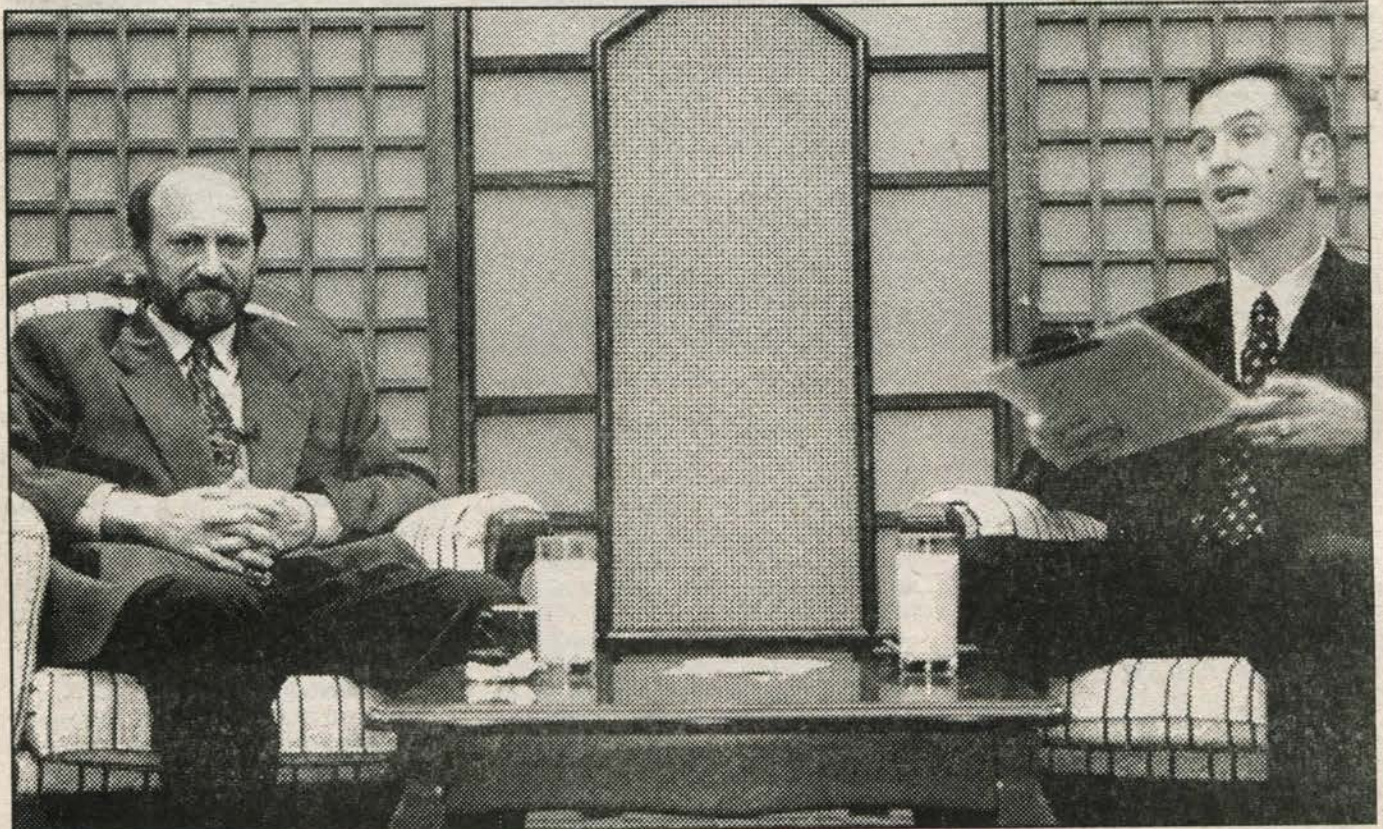
идентични са Крајишниковим ставовима. Хоће ли се Срби коначно ујединити око минимума српског националног интереса?

Др Поплашен: Ја јесам критичар те политике, али зашто бих имао нешто против личности господина Додика? Но, то је мање важно. О чему се ту ради? Ту се ради о томе да државни органи, у које примарно спада Влада и премијер Владе, морају водити одређену политику на бази одређене политичке процене, о потребама, интересима и циљевима државе коју воде и о међународној политици концентрисаној или усмереној на ово подручје.

Наша процена је била да у сваком тренутку треба снажно инсистирати на државним елементима које нуди Дејтонски мировни споразум. По нашој оцени Влада господина Додика, односно премијер Додик, процењивали су да треба обезбедити много већи степен кооперативности или сарадње са међународном заједницом да би променили однос међународне заједнице према Републици Српској или српског народа у целини.

То је по нашој оцени у старту промашај, јер то што они називају кооперативност или отвореност према међународној заједници, у нашим терминима је послушност, полтронство и превара.

То је по садржају и по карактеру, јер се ту ради о једној серији лажних обећања од којих се ниједно не реализује. Чињењем уступака из дана у дан тоне се све дубље, а ниједна од тих ствари се не реализује.

Др Никола Поплашен у бањалучком студију Српске радио-телевизије

Ви ћете се добро сетити када је изабрана Влада премијера Додика, додуше против воље посланика Српске радикалне странке, поред осталих ми смо рекли да су нам прихватљиви сви елементи које је изложио господин Додик, али шта је од тих елемената остварено.

Господин Додик је најавио оставку уколико Брчко не остане у Републици Српској. Брчко није остало у Републици Српској, шта више у документу о Брчком је речено да је одложена предаја Брчког федерацији БиХ до одређеног времена, док господин Додик не испуни одређене услове, али није речено да ће бити предато Републици Српској, него да је само одложена предаја федерацији Босне и Херцеговине.

Од привредног просперитета и привредне помоћи од тзв. Међународне заједнице имамо само симболе, имамо само боју без икаквог покрића или је то толико симболично да не може битно да утиче на привредни просперитет. Дакле, ради се о томе да по нашој процени Влада није радила оно што је исписала као свој властити програм.

Ви ћете се сетити да је у поводу Брчког странка Демократске акције подржала да Брчко буде у Републици Српској, гласајући за програм премијера Додика, дижући руку за то, онису гласали да Брчко припадне Републици Српској, а сада имамо једно потпуно друго понашање.

Према томе, та недоследност и неприципијелност је бескрајна, као што је бескрајна и страховито последична, што производи страховите последице, неприципијелност тзв. Међународне заједнице, посебно западних сила у поводу бивше Југославије и стране на Балкану.

Недоследност радикала фраза без основа

Водитељ: Када сте већ код те недоследности, вашој странци, чини ми се нарочито у матици, у Србији се управо то замера, да је једино доследна у својој недоследности. Замера јој се што пуно шурује у датом тренутку са режимом у Србији, потом се дистанцира, дакле она је добила у најширој политичкој јавности један такав атрибут.

Да ли ви сматрате да је то тако, на чему то почива и каква је уопште веза српских радикала у Републици Српској и Србији? Наиме, овде је популарно да се одређене политичке снаге дистанцирају од матице, када је то у интересу неких других људи, како би се показала аутономност одређених политичких партија у Републици Српској.

Др Поплашен: Ту сада има много питања. Пре свега, тај први део или први блок питања, то што сте рекли није тачно.

Прво није тачно да смо доследни у недоследности. Ја бих вас молио да

кажете у чему смо то недоследни? У којој тачки смо недоследни у Савезној Републици Југославији? Шта је то чиме се аргументује недоследност Српске радикалне странке?

Нема таквог показатеља. То је само једна фраза која треба да елиминира Српску радикалну странку, доследност или недоследност. Није тачно. Доследни смо у свему. Ми смо једина странка која није променила програм, ниједан принцип, ниједан кључни принцип.

Према томе, ако се исконструише једна примедба која не стоји и од мене се тражи да одговорим на ту примедбу, онда се долази у једну бесмислену ситуацију. Ја бих молио да чујем у чему смо то недоследни, па ћу онда одговорити на то питање.

Што се тиче овог другог дела, разумем се да постоји блискост Српске радикалне странке, Републике Српске и ту нема ништа спорно. Шта има спорно што је Српска радикална странка једина странка на простору српских земаља, прво то је најснажнија странка на простору српских земаља.

Морамо поштовати вољу народа

Водитељ: У Црној Гори сте доживели дебакл, то је најблаже речено.

Др Поплашен: Одговорићу и на то питање. Наведите ми странку која у српским земљама има више посланика од Српске радикалне странке? Нема ниједна друга.

Дакле, то је најјача странка на простору српских земаља. То говоре резултати избора.

Водитељ: Да, када говоримо о укупном српском простору.

Др Поплашен: Ја и говорим о свесрпском простору и говорим да смо остали доследни на српском простору у целини с циљем да повежемо све српске земље.

Водитељ: Да, нажалост тај свесрпски простор није у политичком смислу јединствен тако да, што би рекли људи, слаба фајда од свега тога.

Др Поплашен: Ако ви пред собом имате политичког противника који је од вас јачи и кажете да је то неизменљиво, онда је у питању нека врста фатализма.

Замислите да су постојале снаге које су за време Александра Македонског говориле да је он најјачи, за време Римске империје, Наполеона, Хитлера итд. Све су то империје које су постојале, којима су се многи људи дивили, њиховој снази, сили и које су нестале у историји.

Данас имамо исту ситуацију. Ми кажемо да, нажалост, не можемо у овом тренутку повезати све српске земље и нигде Српска радикална странка није рекла да треба објавити рат Америци или западним земљама, да бисмо то учинили, него смо рекли да се морамо борити политичким и демократским аргументима.

Од тога нисмо одустали. Од тога нисмо одустали ни у Србији улазећи у коалицију са Социјалистичком партијом. Где смо се ми одрекли онога што смо изговорили о Социјалистичкој партији и господину Милошевићу? Ниједног става се нисмо одрекли. Где смо се одрекли онога што смо изrekli овде о паду Републике Српске Крајине па и о паду једне трећине Републике Српске итд.

Шта значи то инсистирати на једном политичком ставу без обзира на политичку вољу народа? Ми смо у Србији добили 82 посланика, не можемо сами формирати Владу јер нисмо добили 126 гласова.

Шта смо сада, по овим тзв. нашим критичарима, требали рећи народу - људи извините, наших 82 посланика неће бити у Народној скупштини, ми смо на вас љути јер нам нисте дали довољно гласова. Ми морамо респектовати политичку вољу народа.

За рад у интересу народа

Водитељ: Ја предлажем да будемо прецизнији и у одговорима и краћи, с обзиром да имамо још десетак минута до краја ове емисије.

Ја бих вас молио да кажете зашто није била могућа коалиција између српских радикала и социјалиста у Републици Српској, као што је то био случај у Србији?

Др Поплашен: Разговори између Српске радикалне странке и Социјалистичке партије најављени су од стране лидера и Социјалистичке партије Републике Српске и Српске радикалне странке Републике Српске.

До тог сусрета, из мени непознатих разлога, није дошло. Ја сам био на неком путу у иностранству, у источном делу. У међувремену се догодила коалиција између Социјалистичке партије, Српског народног савеза и Независних социјалдемократа.

Очигледно су они имали ако не одлуку онда врло снажне мотиве за ту коалицију и пре очекиваног разговора са представницима Српске радикалне странке. То право им не оспоравам. Они су у власти. Интересно су повезани.

Вероватно очекују да ће поновити ову сличну или бољу ситуацију и то је ствар одлуке Социјалистичке партије. Међутим, не кажем да је потреба за разговором престала.

Видите, ту се ради о неким блоковима који би морали бити у односу политичке конкуренције а не у неком другом. Не у односу мржње, међусобном разарања или, не дај Боже, неке друге врсте сукобљавања.

Морамо навићи на једну демократску атмосферу где нуђењем оријентације, аргумената, народ треба да се определи а очигледно смо дужни и једни и други и трећи да радимо у интересу народа.

После Луксембурга – уцене без граница

Водитељ: Господине Поплашен да се накратко само вратимо на овај завршни документ из Луксембурга.

Да ли сте прочитали тај документ, и да ли можете навести бар један пример где је прекршен Дејтон или где се одступа од одредби Дејтонског споразума?

Др Поплашен: Нажалост, нисам стигао да га прочитам. Обећано ми је или обећано је руководству Скупштине да ће он бити умножен и подељен свим народним посланицима на заседању у понедељак, уторак.

Оно о чему сам погрешно инфор-

вероватно је господин Додик увидео да уценама нема никад краја и да једном мора стати.

Лоповима ни длака са главе

Водитељ: Криминал, корупција, издаја - најчешће су помињане примедбе на период владавине СДС-а. Ви као потпредседник Скупштине засигурно знате докле се одмакло у осветљавању свих тих афера и како сте се уопште упустили у коалицију са протагонистима политике којој се много тога ставља на душу.

Др Поплашен: Видите, не бих рекао, видите ја сам као народни посланик или потпредседник Скупштине,

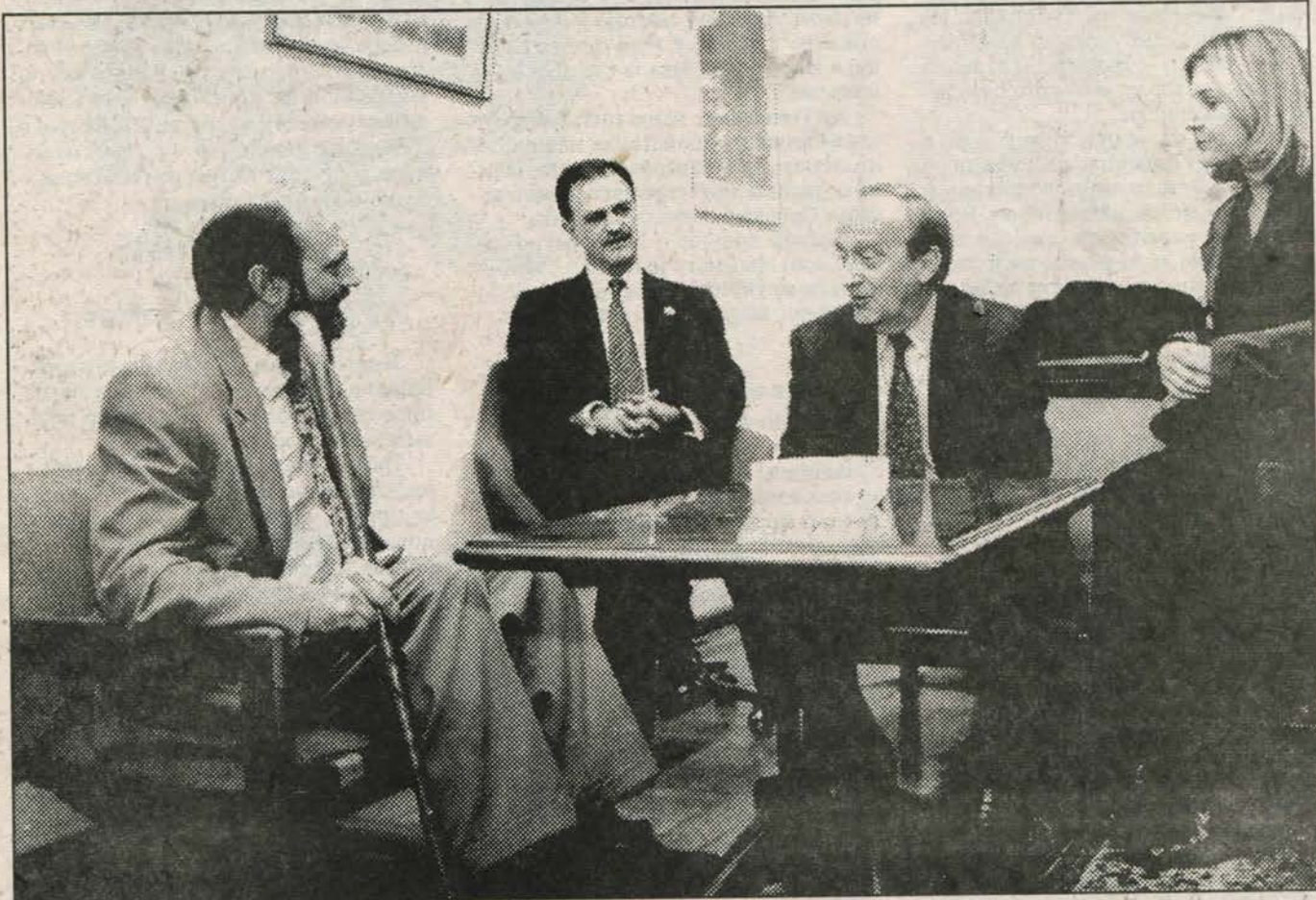
Не могу да изразим своје задовољство степеном и обимом борбе против криминала. Иако је то било једно од кључних обећања приликом избора Владе премијера Додика. Што се тиче другог питања - зашто с њима, иако они носе та оптерећења о којима ви говорите.

О тим оптерећењима Српска радикална странка је врло снажно говорила 1992. и 1993. године. И, били смо на тај начин и у вези са тим, да не кажем.....

Криминалци у ладници

Водитељ: Били сте лучоноше својевремено?

Др Поплашен: Не, не. Били смо игнорисани и шиканирани. Никакве лучо-

Неби нас чудило да Вестендорп ускоро установи правила како треба да се поздрављамо на улици

мисан, ево наводим одмах пример, на подручју Републике Српске уводи се једна квота муслиманске полиције што нигде не пише.

Врста полиција је у надлежности ентитета и то је непотребно, и нигде не пише, дакле, ради се о ономе што сте ви инсистирали да одговорим о унификацији или унијатском приступу, разарању државе, потпуно непотребно.

И, сада се можемо повезати са једним претходним питањем, и не чуди ме да су ту заједничку оцену - да је то тако, изrekli и господин Крајишник и господин Додик.

мала је разлика у опозицији и нисам информисан, но не својом злом вољом или својим пропустима него карактером прописа и карактером рада, јер нисам оперативно укључен у рад Владе тамо, па о многим стварима нисам информисан.

Видим да се донекле скренуло у борбу против криминала. У вези са тим ја сам прилично незадовољан. Не видим, како бих рекао, да су заустављени главни токови криминала или да је бар један сет криминалаца, да не кажем - ето добар део, или - већина, да је санкционисан, да је кажњен, да је ухапшен или да је поступак у току. Не видим да је то тако и нисам задовољан с тим.

ноше нисмо били. Сви кадрови Српске радикалне странке 1992. и 1993. године су посмењивани и шиканирани од стране Српске демократске странке, тадашње државне власти, а у тадашњој државној власти су били сви кадрови који седе у руководству Српског народног савеза.

И, на то је јасно указивано. Морам да поменем пример који се често помиње око голф афере итд. да је на моје инсистирање дошао списак од 350 лопова који су то урадили овако и онако и да су имена тих 350 људи, добијених из МУП-а Србије, достављени државном руководству Републике Српске, у којима су били људи из Српског народног савеза, па су то четири годи-

не држали у ладици. Дакле, ту постоји незадовољство. Морам и на други део - зашто ипак савез са СДС-а. Ја никада нисам порицао да постоји подударност између стратегијских циљева Српске радикалне странке и Српске демократске странке.

И то је оно што је омогућило наш споразум око избора кључних људи на врху Републике. Та подударност о стратегијским циљевима односи се на независност и аутономију Републике Српске, на нашу оријентацију за уједињење са Србијом и Црном Гором, некада и Републиком Српском Крајином, на потребу приватизације и то интензивне.

Додуше, ми смо ту у погледу захтева за приватизацијом много агресивнији од Српске демократске странке јер је она део оног самоуправног власништва претворила у државно и ставила под своју контролу, и од тога очигледно имала користи.

Дакле, ти елементи који говоре о стратегији су блиски и омогућили су коалицију. Остало стоји за критику и биће и убудуће предмет критике, јер са овим ми нисмо изгубили свој идентитет, нити смо игде рекли да је исто Српска демократска странка и Српска радикална странка.

Руководство Скупштине на леду

Водитељ: Молио бих вас господине Поплашен, с обзиром да имамо још много питања, ако је могуће неколико кратких питања и по могућности врло кратких одговора. Једно од њих гласи - да ли ваша функција потпредседника Скупштине Републике Српске је на леду, с обзиром да је Вестендорп припремио господину Калинићу да ће га ускоро сменили уколико не изабере трећег потпредседника.

Да ли то значи да је укупно руководство Народног скупштине на леду? Укључујући и вас.

Др Поплашен: Да, одговорићу директно. Из овог што сам ја до сада причао требало би разумети да су сви државни руководиоци, политички радници у Републици Српској на леду с обзиром на Вестендорпа и тзв. међународну заједницу, па не чуди да сам и ја. Господин Калинић и садашње руководство Скупштине је изабрано легитимно, посланичком већином у Народној скупштини. Оно може бити и смењено легитимно посланичком већином и ја то не могу да оспоравам.

Ако четрдесет два посланика гласају за смену - то је легитимно. Ми ћемо као клуб посланика такву одлуку прихватити јер има и легалитет. Друга је ствар да ли смо ми политички сагласни са једном таквом оријентацијом Скупштине.

Било куда Вестендорп свуда

Водитељ: Да ли знате за данас објављену намеру господине Вестендорпа

да након наметања таблица, грба и заставе наменге, како се каже у овом саопштењу - националну химну БиХ. То је то саопштење.

Др Поплашен: Да, то видим. То може да иде у бескрај. Не би ме чудило за једно годину дана да господин Вестендорп подели садржај и карактер провог часа у првом разреду у свим основним школама у Републици Српској, кога треба поздравити, коју реченицу изговорити, како треба да се поздрављамо на улици.

Мене више забрињава што се ми брзо и непотребно с тим усаглашавамо и од баналности правимо величине и то хвалимо као једино могуће решење.

Водитељ: Плашите ли се губитка радикалног идентитета, с обзиром да на овом простору постоје још две радикалне странке у Републици Српској - Народна радикална странка и Радикална странка.

Др Поплашен: Ваше питање произлази више из пропаганде наших политичких противника. Не, нема, једино од радикалних странака једино постоји Српска радикална странка.

Постоје додуше и те две регистроване, али премного је и један аутобус за њихово укупно чланство и нема ту озбиљног политичког конкурента.

Ако се одустане од Косова, немамо никакву будућност

Водитељ: Моје претпоследње питање господине Поплашен је Косово. Да ли се на Косову догађа завршница агоније српског народа?

Можда смо и иначе овом питању требали посветити већу пажњу раније у емисији.

Др Поплашен: Можда јесмо. Давно беше када су се тзв. пацифисти смејали на тврдње, не само радикала него и патриота, која је гласила да се Косово брани у Книну.

Упозоравали смо да ће доћи до Косова, Војводине, Санџака итд. губитком западних српских територија. Нажалост, то се догађа уколико Србија и Црна Гора тј. Југославија одустану од одбране Косова ту се не ради о агресији на било коју територију.

Ради се о одбрани територије која припада једној држави и то легитимним средствима. Не говорим о насиљу, о убијању, о ономе што је фалсификовано и присутно у великом броју медија на западу.

Дакле, уколико се одустане од тога онда немамо никакву будућност. Надам се да ће наша снага бити довољна а видим и у свету постоји све више размисања за ту чињеницу и надам се да ће све то бити у реду.

Коалиција "слога"

Водитељ: Већ сте се изјаснили шта мислите о коалицији Слога коју чине Српски народни савез, Странка независних социјалдемократа и Социјали-

стичка партија Републике Српске. Занима нас ваше мишљење о Српској коалицији за Републику Српску, Српске странке Крајине и Посавине, Демократске патриотске странке, Народне странке Републике Српске и Српске патриотске странке. Која је такође данас фактички заживела.

Др Поплашен: Да, то је трећа коалиција. Могу да кажем да ме најпре радује назив те коалиције. Надам се, да не кажем да сам убеђен да је тај назив покривен и одговарајућим садржајем и одговарајућим политичким ангажманом странака које чине ту коалицију.

Ту се ради о једном броју непарламентарних странака које су, додуше, присутне на локалним изборима и имају одређене резултате након локалних избора, дакле имају и одређеног утицаја и не видим да ће та коалиција сметати Републици Српској. Заправо, мислим да може стимулисати њен опстанак и очување Републике Српске у целини и због тога им желим и успеха у септембарским изборима.

Увертира за "демократске" изборе

Водитељ: Како ће у свим овим странкама и коалицијама гласачи моћи да препознају оне који ће најбоље штитити интересе српског народа.

Наиме, свима њима је заједнички прокламовани циљ заштита Републике Српске, заштита српског националног интереса. Како ће то уопште бити могуће да избије у први план, с обзиром на тежњу међународне заједнице да фаворизује, чини ми се, додатно, странке тзв. грађанске или мултиетничке опције.

Др Поплашен: Не треба да вам се чини. Представници тзв. међународне заједнице то отворено кажу, кога ће фаворизовати. Они кажу да ће фаворизовати све ненационалне странке, све странке које....

Водитељ: Али како ће у мору националних гласачи се снаћи и гласати за оне који...

Др Поплашен: Тешко ће се снаћи. Треба разликовати шта поједине политичке партије, односно политички лидери причају и шта чине. Разлика између декларације и практичног понашања је кључни моменат који треба запазити.

Разумем да у изјавама постоји велика сличност али у практичном понашању треба тражити те елементе и очигледно ће ту морати постојати извесна политичка детекција српског народа у Републици Српској до септембра.

Нажалост, у једној ситуацији недемократских медија то ће бити доста тешко али за то постоји политичка борба и политичка конкуренција, па ћемо чинити колико можемо.

Српска телевизија је нешто друго

Водитељ: Када сте већ код медија господине Поплашен ипак морам да вас и то питам - шта бисте ви проме-

Др Поплашен: Да. Оно што бих учи- нио - ја бих усагласио деловање државне телевизије са Уставом Републике Српске. То је кључно.

Дакле, у управном одбору телевизије не може бити неко ко није гра-

пише горе у углу. То је једна ствар. Друга ствар, за све остале медије треба расписати конкурс и поделити фреквенције, и телевизијске и радио, свима који испуњавају услове.

И, нека људи слободно раде и кон- куришу. Ова општа теледиригована контрола свега што се говори и изго- вара на државној телевизији и дру- гим медијима је једна несрећа која про- изводи друге врсте несрећа на овом простору.

Нека најбољи победи

Водитељ: Добро господине Попла- шен, коначно и то последње питање у току ове емисије, ускоро ће и 45 ми- нут, иначе толико је времена и пред- виђено за ову емисију, за крај обично очекујемо да чујемо ваше наде, проце- не, поруке, очекивања од предстоје- них септембарских избора.

Др Поплашен: Моје је ето да спојим и наде и очекивања, јесте да ће избо- ри у септембру и ток свега што се бу- де догађало у септембру, дакле чита- ва предизборна кампања и политичка борба до септембра имати минимал- ни демократски карактер, уколико из- бори буду имали минимални демокра- тски карактер.

Ако читава изборна кампања буде имала такав карактер, уколико не бу- де сувише велик обим превара и фал- сификата у септембру, када се догоде избори и нарочито када се буду заок- руживали и пребројавали гласачки листићи. Српска радикална странка је спремна да унапред призна те резулта- те без обзира у каквој ћемо ми позици- ји бити.

Међутим, не могу да прихватим да имамо огроман фалсификат и да при- знамо те изборе легитимним. Много то- га што се догађа говори о једном дефек- ту који се догађа. Од карактера изборних прописа, карактера регистрације бира- ча који су у току, тако да ћемо све то будно пратити.

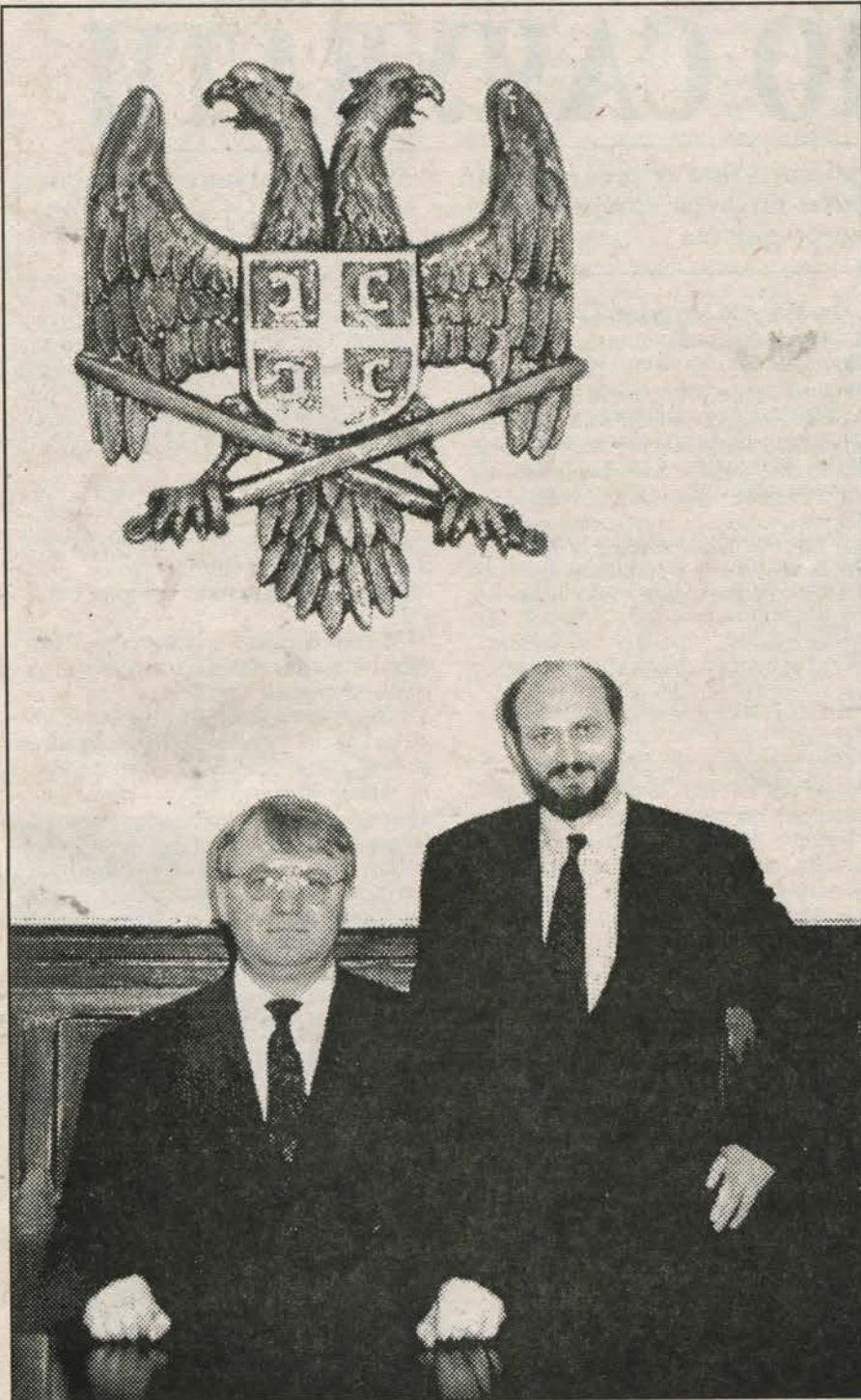
Но, ми смо уверени да су и друге политичке странке а скоро све из Републике Српске се декларишу слично, да ће инсистирати на правној регу- лативи, демократском карактеру из- борне процедуре избора у септембру и да ћемо ипак доћи до минималних резултата и најважније да се поштује политичка воља народа.

Водитељ: Господине Поплашен, без обзира што смо начели интересантна питања и што нисмо успели да одгово- рима на велики број питања која су се наметнула током самог разговора, зна- мо да је много више наших гледалаца који нестрпљиво очекују почетак фуд- балске утакмице.

Наиме, већ се увелико захуктало светско фудбалско првенство па пред- лажем да завршимо ову емисију. Ва- ма се захваљујемо на гостовању у на- шем програму.

Желимо вам много успеха у пред- стојећој борби за благонаклоност би- рача у Републици Српској, а вама пош- товани гледаоци захваљујемо за паж- њу и до следећег сусрета и гледања.

Др Поплашен: Хвала и вама.

Заједно до коначне победе: др Војислав Шешел и др Никола Поплашен

нили у медијском простору Републике Српске како би се та укупна ситуација променила набоље и како би слика медијска била повољнија по српски народ и уопште по грађане Републике Српске. Ви сте иначе велики критичар медија, нарочито државних чини ми се.

јанин, ко није држављанин Републике Српске. То је противустановно. А, нарочито, ниједан члан управног одбора не може бити општи диригент политичког програма државне телевизије Републике Српске, један странац.

Дакле, оно што је важно - државна телевизија би морала бити телевизија ове државе и српска телевизија, као што

РЕПУБЛИКУ СРПСКУ МОРАМО САЧУВАТИ

Предстојећи избори у Републици Српској шанса су да се грађани одлучујући исправно и по савести одреде за страну која се потврдила штитећи интересе српског народа и којој је приоритет уједињење српских земаља и јединство српства

Треба паметно одлучивати у ситуацији када је сваки тренутак драгоцен, јер Запад неће одустати од остваривања свог суморног плана – разбијања српских земаља. Питање је само – Ко томе може да се супротстави? – Неко ко се доказао бранећи Косово!

Српски радикали и њихов лидер др Војислав Шешељ, ту су да учине све што могу да сачувају и ову српску земљу и помогну српском народу.

Израстајући на темељима патриотизма, ојачана уласком у владу, Српска радикална странка свакодневно стиче све више присталица и симпатизера.

Сусрет Српска радикална странка – Српска демократска странка

Лидер српских радикала др Војислав Шешељ и делегација Српске радикалне странке у пратњи новинара кренули су 5. јуна на заказани састанак са руководством Српске демократске странке на Палама.

Др Шешељ и Мирко Благојевић, председник Извршног одбора Српске радикалне странке за Републику Српску, разговарали су о предстојећим изборима са Алексом Бухом председавајућим председништва Српске демократске странке, Момчилом Крајишником, чланом председништва Босне и Херцеговине из Републике Српске и Велибором Остојићем.

Састанак је одржан иза затворених врата, а новинарима су се после разговора обратили др Војислав Шешељ и Алекса Буха.

Усагласили смо се да би било најбоље да све странке изађу на изборе са јединственим кандидатима за кључне функције: функцију председника Републике Српске, члана председништва БиХ и потпредседника Републике Српске, истакао је Шешељ.

Јавно позивамо друге патриотске политичке партије српског народа Републике Српске да заједнички конципирамо наш изабрани наступ. До 12. јуна треба да региструјемо заједничке кандидате.

Очекујем да ће грађани Републике Српске, свесни свих ових реалности и међународног окружења и притисака западних сила, своје поверење указати патриотским странкама које су доказале свој патриотизам и гласати у прилог Републике Српске, нагласио је председник Српске радикалне странке.

Коментаришући изборне услове, Шешељ је оценио да постоји проблем са западним силама, ОЕБС-ом и иностраним посредницима јер из дана у дан мењају услове, спремају читав пакет нових промена и праве компликације које су очигледно на српску штету.

Алекса Буха је у изјави новинарима рекао:

Настављамо консултације око формирања заједничких листи и то на свим нивоима када су у питању предстојећи избори. Желели бисмо да се на тим листама појаве кандидати свих српских патриотских странака. Ако будемо "присиљени" да се задовољимо са коалицијом, алијансом са једном странком онда је у првом плану Српска радикална странка, истакао је Буха.

Српска демократска странка у понедељак и уторак (8.6. и 9.6.) одржава годишњу скупштину и то ће бити прилика да се обнови Главни одбор, па чак и председништво странке.

Изборне услове Буха је окарактерисао као неповољне за Републику Српску.

Око 250.000 наших суграђана избеглих у Југославију по овим правилима не могу гласати зато што не желе у федерацију БиХ, а не могу у Републику Српску. Недопустива пракса је да изборни прописи још нису готови, закључио је Буха.

На Палама

Др Војислав Шешељ је 5. и 6. јуна гостовао на локалним ТВ станицама на Палама, у Сребреници и Власеници и обишао општинске одборе у тим местима. Свуда су војводи симпатизери и чланови дочекивали френетичним аплаузом док су из звучника одјекивале песме Баје малог Книнце посвећене радикалима и војводи.

Шешељ је познат као човек који своје речи увек потврђује делима, никад не покушавајући да истину замагли лажним обећањима, понекад грубо реалан. Такав је и у разговору са одборницима и члановима Српске радикалне странке.

У општинском одбору на Палама Шешеља су известили да је конституисањем скупштине града српског Сарајева ојачана позиција странке и добијено место заменика градоначелника.

Лидер српских радикала је, међутим, одлучно одбацио идеју о преграђивању српског Сарајева.

То су милијарде долара, ко то може да врати? Ту се не треба заваравати, истиче Шешељ. Народу не треба давати лажна обећања која се не могу испунити. Важно је ако се може, да се помогне неким инвестицијама да функционише привреда, да функционишу већ постојећи капацитети, да школе функционишу и ових неколико факултета којих има. А ако мислите да неко може сад да гради градове, то је бесмислено. Наравно, треба новац усмеравати како буде долазио за српске избеглице, а онда да се концентрише та насеља тамо где је стратешки најважније. Пале су изузетно стратешки важне и не смеју бити испражњене, наглашава председник Српске радикалне странке.

Број становника мора да се повећава, људи морају да се подстичу, али кључно подстицање иде кроз индивидуалну стамбену изградњу, а не кроз зидање облакодера, зграда, комплекса... Ту има доста мегаломаније. Одмах се поставља питање – ко ће то да финансира?

Народу не треба обећавати оно што није реално! Народу треба обећавати само оно што можемо да испунимо. Морам да вам кажем како стоје ствари, ако сте мислили да ће сад неко да зида веллеград или тако нешто као што сам ја слушао у пропагандним наступима Српске демократске странке, то не може. Можда ће једнога дана моћи, али када, ко зна?

Основни циљ је да ово што сад постоји иоле нормално функционише, а

онда се и други људи подстичу да се насељавају. Кад се човек насељава, онда треба обезбедити посао, треба од нечега да се живи...

Не треба се зато заваравати са тим илузијама, преградиће се српско Сарајево, преградиће се ово, преградиће се оно... Треба овим људима који већ ту живе обезбедити да имају од чега да живе. Да раде и да живе – то је суштина, поручио је Шешел.

Одборници су истакли и проблем коалиције са Српском демократском странком, јер кажу, народ тражи да се радикали одмакну од њих.

Ми смо се одмакли максимално, напустили смо све нивое локалне власти где су они пристали да уђе Српска демократска акција – муслимани, одговара им председник Српске радикалне странке. Ми нисмо хтели са муслиманима у извршну власт. Али оно што је ваша иницијатива, ако могу да се договоре све српске странке да се изађе на изборе са заједничким кандидатима за кључне функције, председника и потпредседника Републике Српске и члана председништва Уније, најбоља варијанта би била – Српска радикална странка, Српска демократска странка и Социјалистичка партија Републике Српске. Ми смо са Крајишником и Бухом начелно разговарали о овим питањима. Предстоје нам разговори са социјалистима у Београду, да ли ће бити договора или не, то ја сад не знам унапред.

То би било веома паметно, оцењује Шешел, с обзиром да ће ОЕБС и

западне силе опет манипулисати са огромним бројем муслиманских гласова за које ми знамо да не постоје, али се у њиховима доносе двадесет дана после избора и наштамавају се изборни резултати. Да бисмо ту почетну предност коју би амерички фаворити имали на изборима на неки начин неутралисали, било би добро да ми удружимо своје снаге, потенцијале и да истакнемо заједничке кандидате, ако буде могуће. Хендикеп је што нам ОЕБС непрекидно мења изборне услове, што нас стално изненађује са новим правилима, ми треба томе на адекватан начин да парирамо.

Очигледно је да, ако свака странка изађе са својим кандидатом за ове кључне функције, да ниједна неће успети и да ће бити изабран онај кога подупиру Американци њиховим гласовима.

Очигледно је да ни после ових избора ниједна странка неће имати апсолутну већину, неће моћи сама да влада, биће нужне и постизборне коалиције, али је питање да ли ће се договор постићи, изјавио је лидер српских радикала и додао: "Ми радикали сматрамо да није добро за Републику Српску да се опет формира мањинска влада или да та влада буде подупирана посланицима који уопште не живе у Републици Српској, који припадају Српској демократској акцији или некој сличној странци, који су кривци за овај рат и да ту владу непрекидно уцењују муслимански посланици као што је

то сад случај у скупштини Републике Српске.

Што се тиче посланичких избора, ми идемо сами, нагласио је Шешел. Ви сте видели у Народној скупштини да је јасна разлика између нас и Српске демократске странке. Свакоме је сад јасно, наш профил не може нико да угрози. Друго, они нису били коректни свуда где смо склопили локалну коалицију. Али то нам је некако најближа странка по идеологији. То су чињенице. Према томе, ми правимо јасну дистинкцију између нас и њих, али опет смо упућени да сарађујемо са њима, евентуално још са социјалистима.

Довољна полиција на Косову и Метохији

У општинском одбору су са забрињивошћу питали за стање на Косову.

Наша полиција је успела јуче и прејуче (3. и 4. јуна) да ликвидира велику банду терориста, да им разруши све базе, да потпуно пашификује тај терен, прича Шешел. Наравно опет ће Американци да их подстакну на неком другом месту. Ово је већ друга велика победа.

Треба ли добровољаца за Косово, питају.

Треба вас што више овде да остане, да се ово сачува, каже Шешел. На Косову ми имамо довољно и војске и полиције. То су показале све ове акције. Ово треба да се сачува. Значи, треба да гледамо шта можемо да урадимо, како

Српски војвода у Републици Српској: др Шешел је познат као човек који своје речи увек потврђује делима

да помогнемо да што више становника остане у Републици Српској, да не излазе из ње. Да видимо прво од чега се сад живи овде, и да се зачува Република Српска и она је још увек у опасности. Не сме да се испразни, ако се испразни готова је.

Указују му да нема услова за живот. Шешелј истиче да Американци на то и рачунају. Све знам, али шта да радимо, они рачунају да ће ово за 10, 15, 20 година остати празно и пашће као зрела крушка.

Председника Српске радикалне странке је занимало како је одјекнуо улазак радикала у власт у Србији и шта народ ишчекује од тога.

– Мисле да смо уз Милошевића.

Др Шешелј: Нисмо уз Милошевића, него смо склопили коалицију и ушли у власт.

– Није баш позитивно, зато што се овде Милошевић сматра за издајника.

Др Шешелј: Знам, али бесмислено је у тим категоријама разговарати јер сад бранимо Косово. Да ли је икад жешће брањено Косово него сада, да ли смо имали референдум о одбијању иностраног мешања? Значи, очигледно је нови курс у Србији, изразито патриотски. Ваљда је то суштина, а не да ли неко неког политичара воли или не воли.

– Народ се плаши да постоје тајни договори и да сад нас увлаче као покриће.

Др Шешелј: Нема тајних договора, оно што је потписано, потписано је у Дејтону. То је већ реализовано. Сад би западне силе да редигују Дејтон, да врше ревизију Дејтона, Републику Српску увлаче у заједничку државу и то морамо спречити. Видели сте гласали смо против Устава, против уставних промена, свуда тамо где уђу муслимани у локалну власт, ми напуштамо. Нама је драга власт, али нам није толико драга да бисмо пристали са Странком демократске акције да правимо коалицију и нећемо.

Путарина се плаћа за ауто не за путника

У свим општинским одборима су се распитивали за повећање цене путарине.

Ту постоји пропис који мора да се извршава, постоји путарина за домаћа возила, то су возила са регистрацијом Србије, Црне Горе и Републике Српске, и возила са страном регистрацијом, објашњава Шешелј. Како онда да се остави ономе ко наплаћује да проверава да ли је онај који је дошао са страним возилом Србин или муслиман. И Србин који ради у Немачкој који дође са колима немачке регистрације плаћа путарину за странце. Путарина се плаћа за ауто, а не за путника. Ауто се плаћа зависно од регистрације. Ја не знам какво би сад решење ту могли да тражимо. Кад би се потписао неки међународни уговор са БиХ онда би то могло да се скине. Иначе још много људи ула-

зи. Из Републике Српске се још увек улази са старим таблицама. Само они који путују даље у иностранство, они имају нове таблице. Ваша полиција не дозвољава да се прође, српска полиција пушта.

Почетак је сточарство

Војвода се никад не одмара. За време вечере 5. јуна у хотелу у Сокоцу, он стрпљиво саветује и члановима и одборницима и одговара на сва питања.

Разматрајући услове и могућности поднебља, Шешелј упућује: "Има доста пашњака, значи треба развијати сточарство. Један човек треба да има по 2000–3000 оваца, па се после развијају кожарство, прехранбена, текстилна индустрија...

Неки од чланова истичу како Додик добија паре, али Шешелј их одлучно сасече:

"Додик је обећавао стотине долара помоћи са Запада, скоро ништа од тога није стигло, добио је неке мрвице, те паре неће бити ни дате Републици Српској. И ту, чак, постоји једна велика завера. И да се формално одобри нека велика сума новца на име кредита Републици Српској, али усмереног кредита, па се каже: од тих пара ће се финансирати реконструкција железничке мреже да би Република Српска чвршће била везана за Муслиманско-Хрватску Федерацију и путеви који воде тамо. Све путеве ће усмеравати ка центру Босне. Тражиће да се од тих пара финансира изградња станова за муслимане који би се вратили, поготово у рејону Брчког. Тражиће да се од тих пара реконструишу цамије, да се граде нове цамије... а Република Српска да се задужи и да онда отплаћује те кредите.

Скелане морају да се припоје Сребреници

Док улазимо у Сребреницу, Шешелј коментарише: како мали град, а колико муке око њега. Два пута смо га освајали и губили!

У разговору са одборницима у Сребреници, лидер српских радикала указује на нужност интегрисања и враћања на предратну поделу општина.

Скелане треба поново прикључити Сребреници. То је невероватно како је Српска демократска странка правила глупости, рекао је Шешелј.

Скелане морају да се врате у општину Сребреница и ту морамо из петних жила да запнемо. А да ли ће бити могуће неко даље укрупњавање, видећемо. И Милићи морају да се припоје Власеници. Све оно што је у складу са предратном поделом на општине, то може и треба да се уради закључио је председник Српске радикалне странке.

Др Шешелј је истакао да је време да рудник у близини Сребренице почне да ради и да у том правцу треба дело-

вати. Војводу је занимало да ли се муслимани форсирају и да ли су их убацили у Извршни одбор.

Убацили су их, а ми смо поднели оставке. Све ћемо их избацити из Извршног одбора, рекао је одборник. Министар за избегла и расељена лица, Драгојевић, нас је убеђивао да је то став владе и да морамо да гласамо за.

Не треба се освртати што они прете, каже лидер српских радикала. Не може нас нико натерати у коалицију са неким са ким нећемо и готово, децидирано закључује Шешелј.

Одборници су се распитивали зашто је странка лоше прошла у Црној Гори.

Дошло је до велике поларизације, или си за Мила или за Момира и све мале странке су просто самлевене. И Странка демократске акције је потпуно нестала, анализира лидер српских радикала. За странку Мила Ђукановића су гласали сви муслимани, а странке албанске националне мањине имају по једног посланика зато што им је то законом гарантовано, иначе не би ништа добиле јер су и сви Албанци гласали за Ђукановићеву странку. А друго, немамо шанси за јавну афирмацију кадрова, јер као ванпарламентарна странка немамо могућности изласка у медије. Тако да нам странка није препознатљива по нашим људима из Црне Горе. Али тамо нам је највише штете нанео Ахим Вишњић, закључује Шешелј.

Председник Српске радикалне странке је посла посету општинском одбору гостовао на ТВ Сребреница. Помало необична коинциденција, водитељ емисије био је његов бивши студент. Он је присећајући се тих дана када је лидер српских радикала био професор на факултету политичких наука испричао причу која потврђује да је Војислав Шешелј човек који своје битке сам бије, који не штелећи себе, а следећи своја уверења увек иде до краја.

Покушали су да га избаци са факултета, прича бивши студент, три пута су га избацивали, а студенти га враћали. Али др Шешелј им је поручио:

"Не мешајте се. Мислите на себе. Пустите ви мене!"

Нећемо са муслиманима

Општински одбор у Власеници је проблематичан и неке ствари морају да се рашчисте, наговестио је др Шешелј пре доласка у Власеницу.

Из онога што је уследило видели смо да се кршење страначке дисциплине строго кажњава.

Имали смо дуже време великих проблема у општинском одбору у Власеници. Наши одборници се нису супротстављали избору муслиманских представника у органе извршне власти скупштине општине Власеница, што је страшно кршење страначке дисциплине и неопростиво је, прича др Шешелј после одлуке да се председник општинског одбора и председник општине

Станимир Рељић, и један број одборника искључи из Српске радикалне странке.

Став је странке да нигде нећемо у извршне органе власти са Странком демократске акције, са странкама из федерације. Не могу нама споља наметнути коалиционе partnere. Коалиционе partnere можемо само сами да бирамо. И данас смо једним ригорозним

понашају као српски радикали, немају шта да траже у нашим редовима.

Нама је драга власт, али не по сваку цену, не по цену губитка образа, чести, достојанства, поштења, оданости отаџбини, нагласио је Шешељ.

Нећемо дозволити ово што је дозволила Српска демократска странка, да јој се у страначким редовима наталожи свашта и први пут кад је дошла у озбиљ-

мократска странка направила, истакао је лидер српских радикала.

Без Милића Власеница нема српску већину

Не признајемо Милиће за општинску, у Милићима треба да остане само месни одбор. И нећемо учествовати на изборима, рекао је Шешељ. Треба по сваку цену спречити локалне изборе у Власеници. Ми нећемо учествовати у општинској изборној комисији, нећемо имати листу на тим изборима, бојкотоваћемо, позваћемо народ да не излази на изборе. Ти избори могу бити пропаст за Власеницу. Ми сматрамо да Милићи треба да остану по сваку цену у саставу општине Власеница. Без Милића, Власеница не може да има српску већину. Наметнуће нам гласове муслимана који су овде некад живели и изгубићемо власт. Ако падне Власеница, пашће Сребреница, упозорио је Шешељ.

Ми смо за то да све општине у Републици Српској буду у оном обиму, у оним границама какве су имале пре овога рата, а делови неких општина чија је главнина остала у Муслиманско-Хрватској Федерацији да се прикључе оним општинама којима је то прикључење најпогодније.

Зашто, на пример, општина Скелане? Да би муслимани имали убедљивију већину у Сребреници. Не, општина Скелане мора да се врати у састав општине Сребреница. И ми ћемо инсистирати на томе и нећемо повлађивати никаквом локалистичком интересу. То је у Власеници питање опстанка, истакао је председник Српске радикалне странке.

Интензивна кампања

Др Шешељ је најавио да ће по завршетку светског првенства и у самој завршници кампање да направи турнеје гостујући по локалним станицама у целој Републици Српској.

Од митинга нема неке велике користи. Трошимо много лара, много енергије а не доприноси, прошло је време митинга. 1996. смо имали огроман број митинга, имали смо масу света на тим митинзима и освојили смо шест мандата. Прошле године уопште нисмо држали митинге и освојили смо 15 мандата, казао је Шешељ.

Интензивификовали смо друге облике кампање, то је штампани материјал, аудио и видео касете, много новина. Урадићемо и добре спотове за кампању на ТВ и наши активисти ће ићи по локалним радио и ТВ станицама, истакао је председник Српске радикалне странке.

И, на крају, као што др Војислав Шешељ истиче – Власт је воља народа па, на вама је да одлучите!

Елена Божић Талијан

ОЕБС и инострани посредници стално мењају изборне услове на штету Срба

петезом завели ред и дисциплину у Српској радикалној странци у Власеници.

Може се испоставити да су скоро сви одборници искључени. Непосредан повод је био раније искључење Бранислава Дракулића из странке, томе се супротстављао општински одбор. Данас смо имали расправу која је трајала скоро два сата и тај разговор је резултирао једним радикалним резом, јер људи који не прихватају политику и програм странке, који се у пракси не

ну кризу они су показали своје право лице. Те људе треба на време чистити из странке. Директорка дома здравља, директорка дома културе,... све смо почистили, не могу се на такав начин понашати у Српској радикалној странци.

Др Шешељ је у разговору са одборницима нагласио да је потребно Милиће прикључити Власеници.

Не признајемо ништа од вештачки створених општина које је Српска де-

ШОРОМ ЧЕЗЕ А ДУНАВОМ ШАЈКЕ

Друмски саобраћај – Крајње је време да се селективно и промишљено улаже у ревитализацију путне мреже у Републици Србији.

Ваздушни саобраћај – Политичка ситуација се стабилизује и не верујемо да ће доћи до забране летова ЈАТ-а. У овом моменту не постоји никаква бојазан за оне који намеравају да путују.

Речни саобраћај – Дунавска флота мора да се обнови. То су дугорочне инвестиције које ће се, у сваком случају, исплатити.

Железнички саобраћај – Наш првенствени интерес је да обновимо возни парк и да, ремонтујући пруге повећамо брзине и теретног и путничког саобраћаја.

ПТТ саобраћај – Не постоји ниједно поскупљење које је са становишта било ког грађанина оправдано. На најновије поскупљење ПТТ услуга нисмо могли да имамо никаквог утицаја.

Водитељ: "Гравитација" БК Телевизије, наш гост вечерас је господин Драган Тодоровић, републички министар за саобраћај и везе. Добро вече, добро нам дошли.

Тодоровић: Добро вече, боље вас нашао.

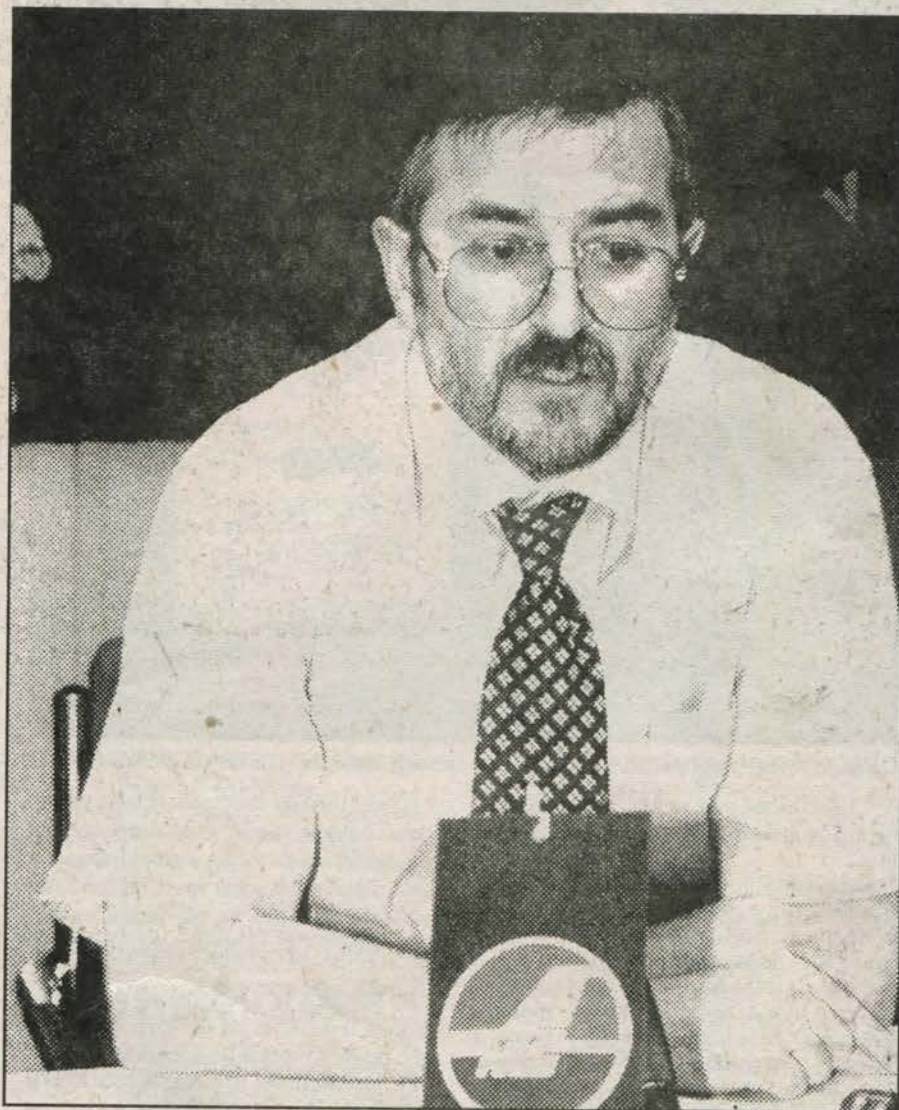
Највреднија имовина Србије

Водитељ: Стручњаци кажу да је највеће богатство Србије у суштини у привреди, која је везана за аутопутеве, за путну привреду, да је вредност аутопутева у Србији преко 13 милијарди долара, ако се не варам. Да ли је то тачно?

Тодоровић: То је тачно, али не аутопутева, него укупне путне мреже у Србији. Процена је да она вреди око 13 милијарди долара. То је највредније чиме Србија у овом моменту располаже.

Због тога је потребно да се тој путној мрежи поклони изузетно велика пажња, односно да све ове године, које су иза нас, које су протекле на овакав начин, на какав су протекле, где је дошло до велике амортизације, до хабања путне мреже из једноставног разлога што нисмо имали могућности, односно нису постојале могућности да се та путна мрежа одржава, односно ревитализује, због тога је сада крајње време да Република Србија томе поклони изузетно велику пажњу и да селективно и промишљено улаже у ревитализацију, односно у обнову путне мреже у Републици Србији.

Јер, уколико не будемо кренули да то радимо на време, постоји и бојазан да за одређено време никаква ревитализација неће бити могућа, односно да нећемо бити у стању да то поправ-

Драган Тодоровић, министар за саобраћај и везе у Влади Републике Србије

љамо и оштећења ће бити таква да ће изискивати велике материјалне трошкове. То ће нас коштати много више, него ако тај посао кренемо да радимо раније.

Мала средства за путеве

Водитељ: Колико се средстава прикупља, а колико се троши и колико је потребно да би се урадило то о чему ви причате?

Тодоровић: Знате, не постоји у овом моменту тачна студија колико је потребно да се уради, да би добили путну мрежу онакву какву желимо, односно какву би требало. Из простог разлога што смо у ситуацији да само вршимо практично неопходне радове, односно, што би наш народ рекао, да

деривата нафте. Мислим да је то сви-ма познато, то је око 60 пара.

Затим од возила, која користе гас или неку другу енергију за погон. Од објеката који имају непосредан прилаз са пута или аутопута, има укупно око једанаест тачака, по којима се убирају та средства. Али су она у сваком случају мала. Значи, најзначајнија средства су средства, која убирамо наплатом на аутопуту и средства, која се издвајају из деривата нафте. Међутим, она су јако мала. И процентуално су јако мала.

Морам да вам кажем да је у осталим земљама износ много већи, односно да је проценат из нафтних деривата много већи него што је код нас. То ће у будућем времену морати да се мења, уколико будемо желели да имамо она-

чи, нема никакве шансе да се издвоји за путеве.

Потребно је да цена горива буде приближна светским ценама, односно земљама у околици. Цена нафтних деривата у нашој земљи је једна од најнижих. А метар аутопута кошта исто и у Србији и у Немачкој или било којој другој земљи. То је неспорна чињеница. Тачно је то да је стандард наших грађана односно доходак много нижи него што је у Немачкој.

Међутим, нафту купујемо и ми и Немци, немамо овде изворе нафте, купујемо на истом тржишту и према томе исто је плаћамо. Тај део мора ипак реалније да се покрије, јер ћемо доћи у ситуацију да ће ово огромно богатство којим располаже Република Србија, бити руинирано и да ће онда бити

Реч министра: тренутна ситуација на Косову и Метохији неће утицати на нормално одвијање саобраћаја

крпимо рупе, које задају главобоље нашим возачима, односно корисницима.

То је основни фактор, који нас спречава да кренемо да тај посао радимо на прави начин, односно да плански урадимо тај посао тако да смо мирни за одређен временски период. Из простог разлога што је финансирање ревитализације, односно изградње путева сведено на јако мала средства. Највећи део тих средстава убира се од наплате путарине на аутопуту и то је око 83% укупних средстава којима располаже путна привреда. Толико се управо убира на аутопуту. Око 17% су остала средства, која се убирају од

кве путеве, који нам обезбеђују сигурну и удобну возњу.

Водитељ: А оно што плаћамо приликом регистрације аутомобила?

Тодоровић: То је тај један део, који иде за путеве. Међутим, највећи део иде за локалну управу, односно скупштине општина.

Водитељ: Да ли постоји могућност да се ви изборите да у овој цени од 7 динара, 7,09 динара добијате више?

Тодоровић: Не. У овој цени нећемо моћи да издвојимо више из простог разлога што смо онолико колико смо могли, издвојили. Од тих средстава, зна-

потребно много више средстава, да би урадили тај посао на прави начин.

Велико спремање аутопута

Водитељ: Ви сте доста пажње посветили ауто-путу Београд - Ниш. Који су највећи проблеми у експлоатацији?

Тодоровић: Не аутопуту Београд-Ниш, него пола аутопута од Суботице до Београда и од Београда до Ниша. Ја сам рекао због чега смо то урадили. Зато што је 83% укупних средстава, која су на располагању Министарству за саобраћај и везе, односно за об-

нову и изградњу путева, управо та средства која се убирају на аутопуту. Због тога смо кренули да ове године, пред ову сезону, припремимо аутопут, односно да припремимо пратеће службе, објекте на ауто-путу, расвету, да обележимо ауто-пут таблама упозорења, односно саобраћајним знацима, да што боље припремимо аутопут за кориснике, а очекујемо повећање транзита и оно је евидентно да се из месеца у месец повећава, сем дела транзита, који је везан од Ниша према Лесковцу.

Али томе су узрок ови догађаји доле на Косову и Метохији, па је због тога ту нешто мањи транзит него што се очекивао. Али је транзит у сваком случају на аутопуту повећан и ми смо гледали да се на најбољи могући начин за ову предстојећу сезону спремимо. Могу вам рећи да већ скоро месец и по дана ако не и два месеца интензивно радимо, да би тај посао урадили на најбољи могући начин и да би од тога држава имала највише користи. Једноставно, хоћемо да корисницима пружимо најбољу могућу услугу која је могућа у овом моменту.

Јер, морамо разумети да су многи објекти поред аутопута руинирани, да нису одржавани, јер је транзит био изузетно лош, да је било немогуће одвајати средства за одређене, такорећи естетске радове. То је уређење паркинг простора. Стубови расвете су доста зарђали, неки чак представљају и опасност за безбедно одвијање саобраћаја. Али, почели смо да радимо и мислим да смо на добром путу и да ћемо у сваком случају, по оној динамици, која је одређена, тај посао урадити на време. Односно, гледаћемо да то буде чак и пре времена тамо, где будемо могли. Ти ефекти ће се у сваком случају врло брзо показати.

Код ауто-пута имате једну добру ствар да ви у сваком моменту имате прилив, односно наплаћујете ту услугу, тако да је то једна од најпрофитабилнијих грана, односно послова у свим земљама. Томе се поклања изузетно велика пажња.

Ескивирање путарине

Водитељ: Последњих година је била доста великих проблема баш око наплате?

Тодоровић: Морам да вам кажем да по мојим информацијама, како сам дошао у Министарство саобраћаја и веза, раније сам те информације имао више из средстава информисања, сада имам и непосредне информације, ту постоје велики проблеми по питању наплате.

Морам да вам кажем да се велика новчана средства одливају, односно да постоји велики број неупарених картица. То значи да возила, која уђу на наплатну рампу, било где, њихове картице се не појаве на некој од излазних рампи.

То је изузетно велики проблем. То су велика средства, која се одливају. Немам утисак сем неких акција, односно неких мера, које су предузимане, да се том проблему приступило озбиљно, односно да се приступило озбиљно у оној мери, коју овај проблем захтева, јер су стварно изузетно велика средства.

Марке испариле на аутопуту

Водитељ: Имате ли података колико је то средстава?

Тодоровић: Како да не, имам доста солидан податак, односно податке, који су сада најактуелнији, а то је од 1994. до марта 1998. године. Морам да вам кажем да су укупно за тај период, значи, од 1994. до марта 1998. године изузетно велика средства одливена, односно да су покрадена. То је у маркама око милон марака, а у динарима око 4 милиона и нешто. Али, ако узмете да је то 1994. године и узимајући неку средњу вредност, то је преко милион марака.

Значи да је преко 2 милиона марака испарило на аутопуту, односно да је отишло у нечије цепове. Зато смо ми сада поклонили изузетно велику пажњу да потпуно затворимо и блокирамо све могуће излазе на ауто-путу. То је имала прилике да се увери и ваша екипа, која је ишла са нама и обилазила аутопут. Чак физички одвајамо леву и десну колону, да не дође до могућности да возила, која долазе на наплатну рампу и треба да плате путарину, прелазе у договору са инкасантима на леву страну и да пролазе без икаквих проблема, односно да их не региструју на инструментима на наплатној станици, и тако избегавају да плате путарину.

Сада смо успели да у највећој мери затворимо одређене излазе, који су нам стварали проблеме и то излазе, које су користили комерцијални објекти на аутопуту. То су одређени угоститељски објекти и пумпе на аутопуту. Чак смо им ми скренули пажњу да ће они бити одговорни, уколико дође до злоупотреба, односно до склањања ограда. Прво смо покушали да то радимо са еластичним оградама, а сада идемо са бетонским елементима, које постављамо на те дивље излазе.

Они су доста тешки не могу се без дизалице отклонити. Тако смо те проблеме у овом моменту решили. Међутим, према информацијама, које се трудимо да добијамо свакодневно, свакодневно се отварају нови дивљи излази. При томе се прави двострука штета.

Прво, не плаћа се путарина, друго, уништава се ограда аутопута, тако да имамо двоструку штету. Они корисници, који виде да постоји излаз, односно да је отворен неки дивљи излаз, а налазе се близу свог места становања, нормално је да скрећу и да избегавају наплату. Међутим, ми од овога нећемо одустати. Сада предлагемо измене и допуне Закона о путевима.

Пропустили смо ту да пооштримо казне, везане за избегавање наплате, али ћемо се потрудити да те казне буду драконске. Морам да вам кажем, рецимо, да је од Београда до Шида скинута ограда у дужини од 192 км, рецимо 200 км. По ценама када је то урађено, то је било око 317 динара. Када израчунате грубо, то је скоро 2 милиона марака, колико кошта само ограда од Београда до Шида са обе стране пута.

Видите која су то средства, која су једноставно грађани однели, односно разградили. Сад ту има једна ствар. Та жица се разликује од ове обичне жице, која је у комерцијалној употреби, по величини окца, по плетењу, по начину плетења. Зато мислим да они који су то урадили, могу лако да се открију и ми ћемо инсистирати, као што ћемо инсистирати и код правосудних органа, да се пооштре мере, односно да се убрзају.

И све оне починиоце, који се ухвате на делу, а кажем вам да је могуће да се утврди и то врло лако, јер су то обично мештани из околних села, односно општина које трасирају ауто-путу управу на тим местима. Тако ћемо се потрудити да органи гоњења, односно полиција ефикасније открива починиоце таквих дела, а и ми са својом инспекцијом ове, који излазе на дивљим местима на аутопут да хватамо.

Ја ћу видети, можда то звучи у овом моменту сувише ригорозно, али знате имате Закон о ловству да, уколико вас ухвате са неким средством, било да је ауто, трактор, било шта, у криволову, да вам одузимају све. Ако буде икако могуће, ја ћу предложити да се онај ко се ухвати да излази на дивљем излазу, да му се одузме средство са којим излази са аутопута.

Имате прилике да видите да су штете изузетно велике. Такође морам да кажем да су ове процене базиране на неким минималним бројевима. Ја рачунам да је овај износ много већи, односно бар да је дупло већи. Јер, ово је само за оне неупарене картице за које имамо евиденцију.

А колико постоји картица, које су фалсификоване, односно направљене управо да би се злоупотребиле и друге могућности које се појављују. Ово је минимални износ. Мислим да је износ много већи. Због тога ћемо се потрудити, кажем, да аутопут буквално затворимо да ни птица не може да пролети.

Друмови ће пожелет Турака...

Водитељ: Како, господине Тодоровићу, побољшати транзитни саобраћај? Ја сам скоро имао прилику да путујем аутопутем и видео сам да има камиона, страних више него што је било у време санкција, али далеко мање од оног што је било пре санкција, када буквално није могло да се пролази од турских, грчких, бугарских ка-

миона. Како побољшати тај транзит и ту више зарађивати?

Тодоровић: Морам да вам кажем да смо се са тим проблемом ухватили одмах на почетку рада новог министарства, односно ове нове групе људи, која се налази у министарству. Међутим, ту смо застали из простог разлога што за пар ствари није ресорно задужено наше министарство, него Савезно министарство за саобраћај и везе.

Ту је сада проблем, чекамо да дође до реконструкције Савезне владе, како би наставили тај посао да радимо. Међутим, мислим да смо добро и у досадашњој сарадњи евидентирали који су основни проблеми. Мислим да смо се сложили око тога.

Водитељ: Који су?

Тодоровић: Првенствено мислим да нема адекватне политике да привучемо што већи број теретног транспорта. Мислим на превознике везано за

Грчку, Македонију. Турци се полако враћају, полако се враћају и Бугари, али грчких превозника нема.

Они су кренули да трајектима одлаза за Италију, па да из Италије иду за западну Европу. Први проблем, који се јавља када дођете на границу, је питање визе. Морам да вам кажем да се сада тај режим доста ублажио.

Сада је то доста једноставније, односно посада камиона доста једноставније може да извади визу. Да се разумемо, ту се не задире у ингеренције Савезне државе, односно онај принцип који смо узели на бази реципроцитета, да према земљама, које су заведе визе према нашим грађанима, да и ми заводимо према њиховима.

Међутим, зашто те визе са убрзаним поступком не издати на граници, наплатити нормално као што то наплаћујемо у конзулату и омогућити да без заустављања, односно са крат-

ким заустављањем да се лако прође кроз Југославију. Други проблем, који вас одмах сусреће на граници, су паркинг простори.

Они су изграђени са мотивацијом да царина може да изврши лакши преглед робе, која улази у нашу земљу. То је у реду, тај мотив је у реду. Само није у реду да ти паркинзи наплаћују своју услугу и да та цена буде драконска. Односно, по нашој инспекцији, коју смо извршили свих паркинг простора, који се налазе од Бенерал Јанковића, Прешева, Хоргоша, Келебије итд., новог прелаза на Батровцима, према Румунији итд. мање више цене су уједначене и плаћате око 100 марака услугу, коју нигде на свету не плаћате.

Таксе отерале странце

Водитељ: Кома се то плаћа, чији су то паркинзи.

Тодоровић: Власници су разни, од предузећа, друштвених предузећа до приватних предузећа. Али, имате, рецимо куриозитет на Прешеву, нешто што је просто невероватно да се већ годинама дешава.

Прво, наилазите на паркинг Интеспида, где плаћате око 100 марака, плаћате различите прегледе итд. После тога вас терају на паркинг Заваривача Врање. И тамо плаћате 100 марака. Данас у цени транспорта, која је, да тако кажем, исцјеђена, односно на ивици је рентабилитета, а често није ни рентабилна, него се само одржавају странке, уколико наиђете уколико морате да плаћате и тај износ, ви једноставно са тим јелете сопствену супстанцу. Односно, не можете да издржите да то радите. И нормално да нас онда странци избегавају.

Трећа ствар, која нам се одмах јављује исто на граничном прелазу, то је плаћање осигурања. Оно је било оправдано у моменту када су уведене санкције према нашој држави, да нашим превозницима, којима није био признат зелени картон, да и ми страним превозницима, односно онима који долазе са својим аутомобилом наплаћујемо осигурање.

Реципроцитет и ту нема никаквих проблема. Међуим, и ту имамо један несхватљив проблем. У највећој мери осигурање наплаћују осигуравајућа друштва која се налазе на граничним прелазима. Имате овакву ситуацију. На крају 1997. године ми смо укупно инопартнерима по зеленој карти дуговали око 11 милиона марака, а нама су дуговали око 7 милиона марака, односно нашим осигуравајућим заводима.

Значи, разлика је око 4 милиона марака. Нормално да док не измиримо своје дугове, они нису хтели да нас приме у Интербиро, јер то је била основа, да ми измиримо. Али, морате да знате једну чињеницу, да сва осигуравајућа друштва на граници наплаћују девизно онима који долазе и да 60% узимају за себе, 40% иде држави. Значи, они су имали могућности из сво-

Приликом обиласка Приштине, министар Тодоровић посетио је Грачаницу

јих средстава да своје обавезе измире и да онда наши превозници не дођу у ситуацију када се појаве на граници Аустрије, Немачке или неке друге земље, да морамо да плаћамо енормно високе износе за то осигурање. Јер, њихово осигуравајућа друштва не признају нашу зелену карту.

То је све било на граници и било је довољно да велики број превозника одустане да користи нашу земљу. Нормално, уз пропаганду која је била изузетно жестока.

Губици због грчких превозника

Водитељ: Колико смо због тога изгубили пара?

Тодоровић: Изгубили смо огромна средства. Највећа фреквенција је била 1991. године са преко 2.100.000 возила. Нису сад битне толико тачне цифре. Ако узмете да је отприлике километар аутопута за аутомобиле нешто око 10 пфенинга да се наплаћује, код нас је то нешто ниже, али то је уобичајена цена у Западној Европи, онда може врло лако да се израчуна која су то средства. А то може да се види сада по овом повећаном обиму транзита, односно фреквенције, колико се пара слива на аутопуту.

То су огромна средства. Ми више не смемо дозволити да та средства губимо на овакав начин. Значи, морамо да вратимо грчке превознике, морам још да вам кажем да је један од ограничавајућих фактора била и наплата

путарине на нашем аутопуту. Међутим, то се сада избалансирало, односно изједначило се са условима у Западној Европи. Сада смо ту негде и то није више ограничавајући фактор, који би требало да спречи стране превознике да користе наше услуге.

Морам да вам кажем да је аутопут изузетно велики извор прихода. То је нешто што не сме ни у ком случају да се препусти олаком послу, односно да се не поклони пуна пажња и да се искористи свака могућност да се на аутопуту сваки динар, који потенцијално треба да се потроши, да се потроши.

Водитељ: Да ли треба дати концесије страним улагачима на аутопуту?

Тодоровић: На аутопуту не треба дати концесије страним улагачима. Зашто би то неко урадио? Аутопут је завршен, овај део од Београда према Нишу. Полуаутопут је завршен од Суботице ....

Водитељ: А за друге делове?

Тодоровић: За ове друге треба дати, зашто не би требало? Тамо где аутопут није изграђен треба дати концесију. На аутопуту, који је изграђен, ја ћу се борити и ногама и рукама, метар од тог аутопута да се не да никоме.

Зашто би дали нешто што већ ради, што је пуштено у експлоатацију, да дамо у концесију? Мислим да то ником не пада на памет и о томе не треба размишљати. Концесију треба

дати само за аутопут, који треба да се изгради.

Обилазница не обилази рокове

Водитељ: Господине Тодоровићу, шта је са обилазницом око Београда?

Тодоровић: Она је у фази изградње. Мислим да радови солидно одмичу и мислим да ће у неком предвиђеном року бити и то завршено. Обилазница око Београда сада није толико велики проблем, управо због тога што највећи део саобраћаја долази са новосадског пута, врло мали број је из правца Шида, тако да сада то није неки ограничавајући фактор. Ми смо обавезни да то завршимо због кредита, које смо раније узели, тако да мислим да ћемо тај посао завршити без неких великих проблема.

Водитељ: А шта је са дестинацијом Београд - Јужни Јадран - аутопут?

Тодоровић: Београд - Јужни Јадран је тек у почетној фази, односно у фази изградње пројекта. Прва фаза изградње пројекта од Београда до Рудника дата је да се ради. То је везано за концесију, морате да имате комплетан план. Значи, онај ко хоће да уложи паре, мора да дође на готов план, да би знао....

Водитељ: Које је интересовање страних улагања за тај правац?

Тодоровић: У овом моменту немам никакву информацију да постоји стварно неко конкретно занимање. Знате,

Стоп "слепим" путницима: неплаћањем путарине одливају се велика средства

Сустрет са чуварима ауто путева

постоје интересовања, односно питања каква је ситуација итд., међутим, то још ништа није озбиљно, да би давало неке наде за неке озбиљне разговоре, односно да би могли да кажемо - ево, постоји нека групација, која је вољна да крене да ради, односно да уложи толика средства.

Морате знати да је изузетно велика инвестиција прављење аутопута. Аутопут кошта између 2,5 милиона и 10 милиона долара по километру, у зависности од конфигурације терена. Рецимо, грубо говорећи, у Војводни се то креће око 2,5 милиона долара, терен Црне Горе, односно ако узмете Златибор, Златар и тај део, сигурно би био можда и преко 10 милиона долара по километру. Морате да знате онда колико је то средстава, која треба да се издвоје, да би се тај правац урадио. Морате да знате још једну ствар.

Да би се уопште кренуло у изградњу ауто-пута, морате да дођете до одређене фреквенције, односно броја пролазака на том правцу, да би кренули да радите ауто-пут. Јер, ауто-пут се отприлике даје, концесија се даје на 20 година и после тога онај који је добио концесију, обавезан је да вам пут врати у првобитном стању, односно да вам преда практично у оном стању, у коме је он почео да га користи.

Због тога се не треба надати да ће било ко кренути да улаже толика средства, ако не буде сигуран да ће успети да та средства за 20 година не само

врати, него да ће и да заради. Јер, то је основни мотив, који покреће сваког онога, који улаже своје паре.

У ваздуху све у реду

Водитељ: Да пређемо на ваздушни саобраћај. И поред најаве, ЈАТ и даље лети без проблема. Да ли ви у министарству имате неке најеве, неке податке, које би могли саопштити јавности, како стоје ствари са ЈАТ-ом?

Тодоровић: Мислим да ту нема ништа нејасно. Један од арсенала, који су користили, односно једна од претњи из арсенала свих претњи, које су стизале ових дана, је и забрана летова за нашу авио компанију, односно националну компанију ЈАТ. Међутим, мислим да се политичка ситуација доста стабилизује и у овом моменту не верујем да ће доћи до забране летова ЈАТ-а.

ЈАТ је национални авиопревозник

Саобраћај се одвија нормално, авиони нормално лете, нормално се продају карте, тако да у овом моменту не постоји никаква бојазан за све оне, који имају намеру да путују. Сви они, који намеравају да крену у Француску на утакмице могу слободно да крену ЈАТ-ом. И треба да крену ЈАТ-ом.

Водитељ: Рекли сте у Приштини да нам је неопходно функционално обје-

дињавање авиопревозника. Нашта сте мислили?

Тодоровић: Мислио сам да, с обзиром на чињеницу да ми располажемо са једним националним авиопревозником, односно Југословенским авиотранспортом, да располажемо са Београдским аеродромом, Аеродромом Приштина и Аеродромом Ниш и да је ЈАТ власник Аеродрома Тиват и део власништва Аеродрома Подгорица припада ЈАТ-у.

Водитељ: Шта је са "Монтенегро-ерлајнсом"?

Тодоровић: То је авиокомпанија, као што је и Авиогенекс и свака друга авиокомпанија. Међутим, она нема свој домицилни аеродром, као што има ЈАТ.

Потребно је да наш национални авиопревозник одређене услуге, које користи на нашим аеродромима, има под одређеним условима, односно сви наши аеродроми морају да излазе у сусрет и да планирају према потребама ЈАТ-а, а да при томе ни једног јединог момента нормално не доведу у питање своје пословање, односно економске разлоге свог пословања.

О чему се ту ради. Морам да вам кажем, баш конкретно везано за Аеродром Приштина, да је то изузетно добар колектив, да је то изузетно добар и сигуран аеродром. И сам сам био изненађен приликом доласка на Аеродром Приштина где су ми објаснили да имају најмодернију опрему за детекцију и да је практично преглед

пртљага на Аеродрому у Приштини као и на било којем другом аеродрому у Западној Европи.

Чак имају и модерније те инструменте, него многи аеродроми у самој Западној Европи. Томе поклањају велику пажњу. Чак су те апарате купили и полицији и царини, како они не би били ограничавајући фактор за функционисање, односно за брзо одвијање путничког саобраћаја.

Они имају изузетно велики број чартер летова и то из Западне Европе, Швајцарске, Немачке итд. Појављује се проблем да би наш авиопревозник требало да обави највећи број тих превоза, из простог разлога што је наш национални авиопревозник. Према томе, требало би да има предност. Поготову што страни аеродроми, мада под привидном равноправношћу свих авиопревозника, ипак у сваком моменту воде рачуна о својим авиопревозницима.

Избалансираним мерама можемо ЈАТ довести у позицију да на нашим аеродромима по истом принципу како су страни превозници на сопственим аеродромима прихваћени, тако да и ЈАТ буде прихваћен на нашим аеродромима. Мислим да ту неће бити никаквог проблема, односно људи из Аеродрома Београд и Аеродрома Приштина. Идуће недеље треба да посетимо и Аеродром Ниш и ту неће бити никаквог проблема, да ћемо тај део посла завршити. Већ су дате одређене како ћемо то урадити и врло брзо ћемо то довести до краја.

Старе летилице не могу у Европу

Водитељ: У јавности је процируила вест да ЈАТ намерава да обнови своју флоту Ербасовим авионима. Да ли нам можете нешто више рећи о томе?

Тодоровић: Видите, наш авиопревозник, опет морамо да се вратимо на период који је иза нас, управо захваљујући том периоду није имао могућности да улази у неке нове аранжмане, односно набавку нове флоте, чак није могао ни да у правој мери одржава сопствену, постојећу флоту.

Морате знати једну ствар да је летилицама, које су старије од 25 година, забрањено да лете у Западној Европи. Значи, њима ће са 25 година старости бити забрањено да излазе из нашег ваздушног простора.

Ми имамо могућности до 2005. године. Значи, имамо 7 година на располагању да користимо ове летилице које сада имамо, нормално уз ревитализацију одређеног броја летилица. Ревитализација је везана за радове по питању мотора, по питању заштите од буке, односно од издувних гасова.

Имате двоструку баријеру, једна баријера је у томе што морате на аеродромима да плаћате много веће таксе, него такозване летилице са зеленим моторима. А на одређеним аеродромима не дозвољавају да слетите са так-

вим моторима, односно то им је изговор да вам не приме летилицу. Значи, немате могућност да извршите превоз и путника до тог аеродрома, односно да их вратите назад.

Ваздушни саобраћај изузетно профитабилан

Водитељ: Какви су планови ЈАТ-а?

Тодоровић: Знате, авион није средство које можете да купите за пар месеци, односно решите да купите, чак и да имате готов новац.

Авион је као и брод, то је инвестиција, чија изградња траје мало дуже и за коју је потребно унапред уговорити, односно ући у одређене финансијске обавезе. ЈАТ је отприлике са Ербасом уговорио куповину 8 Ербасових летилица и то по неком плану, како би требало да крене, већ од 2000. године, требало би, мислим у јуну један, у августу други авион, углавном до 2005. године би 8 летилица потпуно нових, са свим најновијим технолошким достигнућима било на нашем небу, односно биле би у флоти ЈАТ-а.

То би ЈАТ-у омогућило да остане на европском небу, јер је ваздушни саобраћај изузетно профитабилан. То држава ни у ком случају не сме пропустити, односно не смемо то себи дозволити.

Водитељ: Ко ће то да финансира? Зашто АИРБУС, а не БОИНГ?

Тодоровић: Ја морам да вам кажем да су преговори са обе фирме вршени, међутим много је повољније услове ЈАТ добио од АИРБУС-а, то је једна ствар.

Друга ствар, политички мотиви код Боинга су били такви да ЈАТ није напашао на разумевање, односно једноставно политички утицај у Америци је био такав да Боинг није хтео да крене у неке чвршће обавезе и мислим да то нема никаквог разлога, односно ми за тиме не треба да жалимо. У крајњој линији Србија се налази у Европи и према томе, АИРБУС-ови авиони су показали изузетно велики квалитет и ми треба да искористимо све те предности везане за европске произвођаче.

Ја морам да вам кажем да ће ЈАТ ту добити одређене предности, односно добиће симулатор који не поседују околне земље које имају АИРБУС-ове авионе. Имају их Бугари, а мислим да имају и Румуни, тако да ћемо ми моћи да вршимо обуку и наших пилота и пилота који ће возити АИРБУС-ове авионе.

Ревитализација "деветки"

Водитељ: Све ће то финансирати држава?

Тодоровић: Све ће то у највећој мери финансирати држава, односно држава улази у ту обавезу, све док ЈАТ не буде изашао из ових тешкоћа, односно док не буде летео пуном снагом којом је летео раније. Ја морам још једну ст-

вар ту да напоменем, а мислим да ни то не треба занемарити, да су у ЈАТ-у већ кренули да раде и не чекају баш потпуну помоћ државе, већ крећу сопственим снагама да ревитализују две деветке, односно авионе ДЦ-9.

Треба да се уради ревитализација још два авиона ДЦ-9 и то, уколико се заврши имаће изузетно велике економске ефекте. Међутим, за ова два авиона немају средстава и ту би Републички фонд за развој, с обзиром да је начелно до сагласност, требало да нађе средства.

Ту постоји један ограничавајући фактор. Ако сада не кренемо у ревитализацију, јер авион мора бити ревитализован 1998. или до половине 1999. године, ако се не изврши ревитализација до тог датума онда после тога неће моћи да је изврше, односно неће нам дозволити да такав авион слеће на европске аеродроме. Мислим да би то била штета и да то ни у ком случају не смемо да дозволимо.

Од Ротердама, преко Србије, до Црног мора

Водитељ: Ми смо пре санкција били дунавска сила.

Тодоровић: Ми смо још увек дунавска сила. Поседујемо изузетно велики део пловног пута Дунава, а то је нешто око 580 километара, 164 километара Тисе, добар број километара канала Дунав-Тиса- Дунав и морам да вам кажем да је од укупног пловног пута, који је отпао на реке у бившој Југославији, 88 посто тог пловног пута је остало у Србији, значи Дунав, део реке Саве, комплетна Тиса кроз нашу државу и канали, тако да смо ми још увек речна сила.

Међутим, проблем је што су та речна средства, односно бродови, шлепови за време санкција у великој мери пропали, тако да ми нашу дунавску флоту морамо да обновимо. То су дугорочне инвестиције, али су то инвестиције које се у сваком случају исплате.

Ја морам да вам кажем да је то тренд и у западној Европи, да се речном саобраћају поклати пуна пажња, а то је најеконичнији вид саобраћаја, поготову за терете и што у овом моменту имамо могућност да повежемо Ротердам са Црним морем, а то је нешто што је Европа чекала.

Добила је. Према томе, наши бродари ни у ком случају не би требали да остану на репу догађаја. Они у овом моменту нису у могућности да сами обнове своју флоту.

Кредитори ником поницоше

Водитељ: Хоћете ли им помоћи?

Тодоровић: Потребно је прво да се економски опоравимо, јер банке немају могућности за кредитирање и мање-више у овом моменту, опет због политичке ситуације не постоји могућност страних кредита, односно ја

немам информације да је неко са стране заинтересован за кредитирање, међутим ја мислим да ће, уколико се ова политичка ситуација буде смиривала, уколико се економска ситуација буде поправљала у држави, да ће држава имати више могућности, да ће и банке јачати, а и да ће неко са стране имати интереса да крене у тај посао, јер стварно смо били речна сила на овим просторима и мислим да смо били један од најјачих бродара на Дунаву.

Брзе пруге

Али, нажалост из објективних разлога који нису зависили од нас, ми смо дошли у ову ситуацију, мада морам да вам кажем да смо још увек сила

је око 160 км. Без обзира ко ће да изгради брзе пруге.

Знате, проблем изградње брзих пруга се не решава изградњом, јер после остаје одржавање управо тог постројења које је везано за брзу пругу, а то одржавање је много скупље него што је изградња. Немамо ми интереса да нам неко дође на границу Мађарске и да не успе да не попије ни кафу, а да већ излази из Србије.

Нама је интерес ипак да прође кроз ову земљу, за нешто дуже време, а мислим да је брзина од 160 км добра. Нама је првенствено интерес да поправимо пруге на којима се саобраћај одвија од 10 до 20 км, то нам је првенствени интерес сада, као државе у овом моменту.

Нама је интерес у овом моменту да

не слично времену у Западној Европи.

Водитељ: И друго питање, господине Тодоровићу, да ли је морало да дође до поскупљења ПГТ услуга и да ли је оно оправдано у оваквим условима, у овако тешким временима, да покупи једанпут, па још и други и трећи пут?

Тодоровић: Не постоји ниједно поскупљење које је са становишта било ког грађанина оправдано. На ово поскупљење ми нисмо могли да имамо никаквог утицаја.

Морам да вам кажем да је поскупљење изазвано споразумом који је потписан приликом продаје дела ПГТ-а страним компанијама и да је том приликом договорено да цена импулса мора бити усклађена са ценом марке.

Доста дуго је та цена била испод стварног курса марке, али је сада дошло до краја, односно, то поскупљење се изједначава са ценом марке, и то у три етапе - прво 40%, па два пута по 20%, односно 23%.

Мислим да је око 83% укупно повећање. Морам да вам кажем да ми нисмо били за то, ја лично не бих био за то повећање, али прво, ми као Министарство саобраћаја и веза о томе не одлучујемо, односно немамо ингеренцију, као што нема ингеренција ни Министарство трговине, односно, то је већ споразумом, односно уговором уговорено, али смо изразили своје мишљење да би, између осталог, требало, не само по цени, него и по квалитету услуге да се изједначимо са Западном Европом, мада имамо информације да је цена импулса код нас мања, него што је у Западној Европи, али у сваком случају, квалитет услуга није на таквом нивоу.

Ја лично нисам задовољан и требало би то поправити. Требало би, они који су ушли у партнерски однос, да, уколико желе да цене буду светске, да нам пруже и светску услугу, а то је - да буде што мањи број двојника.

Знате, Западна Европа не познаје уопште проблем двојника. Према томе, да плаћамо светску цену, али да имамо светску услугу, а не да чекамо на везу по пет-шест минута итд, да можемо да решавамо још једну врло важну ствар - да жалбе наших грађана по питању високих рачуна можемо да решавамо на исти начин као што решавају грађани, рецимо, у Италији, Грчкој, или у било којој другој земљи Западне Европе.

Значи, да има могућности да се докаже да постоји грешка и код поште, а не само да се то свађује на цеп онога ко користи телефон, а да пошта има само могућност да искључи, уколико ви то не платите, односно ја или било ко други. Ја плаћам рачун за телефон.

Водитељ: Па, било би у реду да министар плаћа.

Господине Тодоровићу, хвала што сте били гост БК телевизије. Гледали сте "Гравитацију". Останите уз наш програм. Пријатно вече. Хвала.

Министар у обиласку аеродрома у Србији

и по питању безбедности пловидбе Дунавом, Тисом и осталим каналима, не постоји ниједан проблем.

За време санкција а и сада, нисам чуо да је била каква хаварија, да се било шта десило на нашим пловним путевима. Наши пловни путеви су обележени по светским стандардима и слушајући оне капетане са којима сам био, који су стручњаци у свом послу, тврде да смо тај посао урадили најбоље на Дунаву.

Водитељ: На самом крају смо емисије, имамо још само два питања. Шта је са помпезно најављеним пројектима брзе пруге Србије?

Тодоровић: Он је најављиван пре него што сам ја постао министар, а по мојим сазнањима, по ономе што сам ја могао и са чиме сам ја могао да се упознам до сада, мислим да наши интереси нису брзе пруге. Ја морам да вам кажем да нама максимална брзина, односно за коју смо ми заинтересовани,

обновимо маневарске локомотиве које имамо, односно да купимо нове, а не да морамо да плаћамо инопартнерима за задржавање њихових вагона на нашим пругама зато што не поседујемо довољан број маневарки, тако да смо прошле године дали нешто око 20 милиона франака само за вагоне које нисмо успели да опремимо на време. За светске цене, светска и услуга

За светске цене, светска и услуга

Према томе, то је наш првенствени интерес и ми ћемо се залагати у овом периоду, да првенствено дођемо у ситуацију да нам пруге повећају брзину и теретног и путничког саобраћаја, и да одговоримо захтевима привреде, односно да ставимо на располагање довољан број вагона и да то урадимо у времену које је по технологији, односно по времену утовара и отпремни-

БОРБА ЗА ОПСТАНАК ЧОВЕЧАНСТВА ЈЕ ПОЧЕЛА

"Део смо земље и она је део нас. Зато, када велики поглавица из Вашингтона шаље свој глас да жели да купи нашу земљу, превише тражи од нас. Велики бели поглавица обећава даће нам сачувати место на коме ћемо лепо живети, он ће нам бити отац, ми њему деца. Зато ћемо размотрити понуду да он купи нашу земљу, али то неће бити лако. Ова бистра вода што тече брзацима, рекама, није само вода, већ и крв наших предака"

Водитељ: Господине министре, добро дошли у Радио Шид. Врло сте активни у обиласима општина и провери стања заштите животне средине на терену. Који су разлози за то?

Бранислав Блажић: На лицу места треба да се уверимо о стању у тим општинама како би могли, моје Министарство и сви добронамерни људи, који желе да унапреде животну средину, адекватно да реагују и да нешто на тим просторима побољшамо.

Водитељ: Имаћемо прилике да о томе разговарамо. Ја сам се данас, долазећи у редакцију, прибојавала оног ризика мање слушаности, из три разлога – један сам елиминисала. Ово је пољопривредни крај, киша је пала па су

људи вероватно у кућама. Међутим, у току је једна утакмица на светском првенству, чини ми се Чиле или Аустрија, и оно, морам рећи нажалост, што људи немају довољно свести о томе колико је важна заштита животне средине, или је негде на репу по важности.

Надам се да ћемо ми у овом разговору њих подстакнути да мало другачије размишљају.

Бранислав Блажић: Ја се искрено надам, наша је жеља да ми управо популаризацијом и развијањем свести код људи о томе колико нам је важна животна средина, колико смо дошли до неког можда момента да можемо да кажемо – борба за опстанак човечанства је почела, а мени ће бити драго ако

успем да код људи створим тај осећај о томе – колико је битна животна средина.

Ја ћу користити, ако ми то будете дозволили, у пар реченица да се осврнем на период од пре 144 године, када је поглавица Сјетла писао Линколну, на његов одговор, када је овај хтео да купи земљу Индијанаца, како су они осећали ту животну средину, колико љубави је у тим људима било, са колико тоpline они саосећају са свим оним што их окружује.

Биће прилике у току емисије, ја ћу са пар тих цитата у ствари подсетити људе да почну да размишљају да су део земље и део природе и да треба да живе са њом.

Др Бранислав Блажић: Ускоро ћемо имати модеран закон који ће нам гарантовати миран сан када је реч о животној средини

Тероризам, светско зло број један

Водитељ: О томе ћемо за пар минута, ја сам само заборавила да кажем – наши слушаоци који имају неко питање да Вам поставе, наравно, у оној области, у оном ресору на чијем сте Ви челу – заштита животне средине, не само што се тиче наше средине, него и у глобалу, на нивоу Републике, могу то да учине на телефон 712-910, али ја бих ипак, пре но што кренемо, условно да кажем, у разради ове материје, Вас питала да ме не би, као посланика јавне речи критиковали да немам осећај за време, простор и до-

да се ми залажемо за дијалог, да се залажемо да мирним путем решавамо наше унутрашње проблеме. Проблем је што је очигледно деловање Америке, одређених земаља Западне Европе, практично у последње време, и ти притисци уверавају нас да је њихова жеља у ствари отцепљење дела територије Србије, а то је, значи, територија Косова и Метохије.

Наша је обавеза и према народу који је на референдуму јасно дао до знања да је Косово наша територија и на неки начин обавезао Владу Републике Србије и све факторе који треба да брину о стабилности ове земље, који су одговорни за територијални инте-

не, у целом свету тероризам се сматра злом које треба искоренити.

Наши ставови су ту јасни, недвосмислени. Мислимо да ће се уразумити сви, да ће ускоро доћи до дијалога, да ће се ти проблеми решити мирним путем, да ће се људи вратити на своје послове, својим кућама, да ће се друмови ослободити и да ће, једноставно, живот наставити да траје на Косову.

Буквар екологије и патриотизма

Водитељ: Гост програма Радио Шида је Бранислав Блажић, републички министар за заштиту животне средине и

Људи су део природе и треба да живе у складу са њом

гађаје, као члана Владе, да укратко прокоментаришете актуелну ситуацију у нашој земљи, у међународном окружењу, притиске, последњи разговор председника Југославије са Јељцином.

Бранислав Блажић: Ја сам можда мало каснио овде, ми смо данас имали седницу Владе, у 15,30 часова. На данашњој седници Владе Републике Србије, којој је председавао Мирко Марјановић, ми смо једнодушно усвојили Декларацију коју је потписао председник Југославије, Слободан Милошевић, и председник Русије, Борис Јељцин.

У тој Декларацији недвосмислено се каже да је Србија Југославија, земља која неће дозволити и не треба да дозволи да се руши њен територијални интегритет и да је на Косову на делу сепаратизам и тероризам.

С друге стране, та Декларација на неки начин јасно даје до знања свету

гритет ове земље, да нашом политиком, по нама исправном и коректном политиком, испунимо сва она грађанска и национална права, која треба да има свака национална мањина.

Ми ћемо то урадити, то није проблем, ми ћудимо разговор, дијалог о степену аутономије Албанаца на Косову, али јасно дајемо до знања да је Косово наша земља, да је то, уосталом, и наша колевка, које се никада, нити ми, а верујем ниједан народ коме је стало до себе, до свог достојанства, никада неби одрекао.

Према томе, став Владе Републике Србије у овој ситуацији је јасан. Ми се надамо да ће престати тамо сукоби, да ће терористи на Косову на неки начин почети да буду осуђивани и од света. Тероризам је светско зло број један. Чудно је да се оно овде у Србији сматра неким покретом који се бори за нека национална права, а, с друге стра-

посланик у Већу грађана Савезне скупштине, лекар, специјалиста, хирург.

Хвала Вам за овај коментар и то је све што се ове емисије тиче, а ради се о ортодоксној политици, јер је и заштита животне средине један вид политике, политике живљења. Ево прилике да прочитате то што сте хтели мало-час.

Бранислав Блажић: Да прочитам оно што је у ствари темељ екологије, што је буквар, што би требало дати људима да често читају. Решимо ово: "Није човек испустио мрежу живота, он је у њој само пука нит. Што год да учини тој мрежи, чини себи".

Има нешто што пише, а ту се види не само љубав према природи, него осећај и патриотизма и љубави према сопственој земљи. То би можда могло да се осети мало данас и према неким догађајима о којима сам управо малопре говорио, да осетимо и ми на овим

просторима. Он сад решимо, каже: "Део смо земље и она је део нас. Зато, када велики поглавица из Вашингтона шаље свој глас да жели да купи нашу земљу, превише тражи од нас. Велики бели поглавица обећава да ће нам сачувати место на коме ћемо лепо живети, он ће нам бити отац, ми њему деца. Зато ћемо размотрити понуду да он купи нашу земљу, али то неће бити лако. Ова бистра вода што тече брзацима, рекама, није само вода, већ и крв наших предака".

Отприлике, када је Косово у питању, ми можемо тако да одговоримо – како осећамо ту нашу земљу, како осећамо и све те наше реке, и сво то дрвеће, и сву ту нашу земљу, јер то није само обично, тим рекама тече и крв наших предака. Тако смо се ми можда за њих мало емотивније поставили, зато што они не осећају и немају ту душу. То је ипак један, како се овде каже и осећа, верујте, овде је и један осећај предвиђања ових људи, који су живели у тој природи, да кажу да се на тим просторима ствара једна велика, али болесна цивилизација, која ће им уништити природу, што се, де факто, десило и што се дешава на просторима Америке, али је проблем што ће се та болесна цивилизација, с обзиром на снагу или силу, почети да шири даље, па ће и оне народе који, ни криви ни дужни, желе да сачувају неки свој идентитет, почети да уништавају.

Нетакнута природа је богатство

Водитељ: Ево, дали сте ми шлагворт код овог достигнућа цивилизације, у смислу стандарда, по мери Запада. То је, у сваком случају, нова технологија, машине, то је атак на животну средину. С друге стране, она је нетакнута природа, али је стандард испод сваке критике. Рецимо, где се живи сиромашно, али је ту природа нетакнута. Где је веће богатство?

Бранислав Блажић: Да Вам ја кажем, верујте, веће је богатство тамо где је природа нетакнута и да Ви можете да се осећате човеком, да живите са том природом и имате ту ширину. Привидно материјално богатство, оно чиме Американци могу да се хвале и диче, често се одражава тако да скоро сваки други човек дневно проводи одређено време код неуропсихијатра и зар је то неко богатство, сви су у неким шоковима, у неким фрустрацијама?

Постоји више видова, неко ће можда заступати једну тезу, неко другу, али ја сам увек био за здрав живот, и психички и физички, и да је то нешто што треба да нас води, да нас чини оним што јесмо, да будемо људи, да осећамо да смо део природе, да смо део ове земље и да тако живимо.

Видите, они су због те њихове велике индустрије, технологије, уништили део њихове земље, али то не би био проблем да су се они задржали тамо и да живе, са оним што су направи-

ли и како су направили, па нека живе у неким својим границама. Проблем је што се овде шири и даље. Оно што су уништили, уништили су, а сада хоће и неке друге народе да униште. Како су уништили 350.000 Индијанаца, тако хоће да униште сада неки други народ, да пресеље те своје технологије, а да себи обезбеђују негде у свету здраву средину, у којој ће они живети, а у исто време писати и причати о демократији и причати како су они најнапреднија нација итд.

Право на загађивање за ситне паре

Они су на крају прошле године у Кјоту, у Јапану, имали једно саветовање, у ствари, то је био Конгрес о размишљањима и праћењу емисије загађивача у свету, ко загађује више. Чињеница је да велики системи, којих је највише у Америци и у развијеним земљама, највише загађују и њихова је највећа обавеза за све ово што нам се догађа. Практично, цех њиховог интензивног развоја плаћају сви остали народи.

Они су донели једну одлуку сада да се то смањује, да се смањује за 5,2%, да се смањи емисија загађивача у атмосфери, у односу на 1990. годину, али они кажу овако – видите, сада ће да се направи, практично, куповина и продаја неких акција око загађивача, и сада ви, као мала земља, не загађујете пуно, а дозвољени је неки контингент загађивача, они ће од вас да купе и даље ће моћи на неким просторима да шаљу у атмосферу прљаву технологију, али ће вама за неке ситне паре у ствари куповати право на загађивање земље.

Сачувати лепу земљу за потомке

Водитељ: Пошто ми нисмо телевизија, дакле само нас слушају, у обавези смо да се после неколико минута идентификујемо, па сам дужан да кажем слушаоцима – са нама је господин Бранислав Блажић, републички министар за заштиту животне средине и посланик у Већу грађана Савезне скупштине.

Господине министре, на месту на коме сте, у позицији сте да много тога промените у овој области. У припреми је измењени закон, практично нови закон о заштити животне средине, који, колико ја знам, треба да буде у скупштинској процедури негде можда до краја јесени, до краја године.

Шта је то ново што доноси тај измењени Закон о заштити животне средине, квалитативно ново?

Бранислав Блажић: Па видите, ја јесам у позицији нешто да изменим, али баш тако много јако, не знам, видећемо. Пазите, трудићу се максимално, то је сигурно, али то зависи од многих фактора. Један од фактора је сигурно и економски. Није наша позиција у Ср-

бији, када је у питању екологија, тако лоша. Ми не треба пуно да се жалимо. Не можемо превише ни да се хвалимо. Нисмо пуно нашим радом, људским радом, допринели да то буде тако висок ниво. Више нам је то богатство остало наслеђено од предака, више је то богатство терена које смо наследили, али је и наша морална обавеза да то сачувамо, да оставимо неким будућим генерацијама исто тако једну лепу земљу, богате и очуване природе. У том смислу ће сигурно бити ова политика и према томе и овај закон који ће на јесен бити у процедури, ми га интензивно припремамо.

Србија је 1991. године донела Закон о заштити животне средине. То је био закон који је рађен према узору на канадски закон, у то време један од модернијих закона у свету. Касније су европске земље овај наш закон у Србији узимале као неку основу да њихов закон модернизују, као модел, и наша је сада обавеза да после неколико година на основу искуства схватимо где може да се побољша. Ми смо ове године најзад добили и Савезни закон о заштити животне средине. Ја сам, али и моје министарство, учествовао у томе, јер је наша оријентација јачање савезне државе. Дали смо одређене сугестије, амандмане који су усвојени, значи допринели смо да се тај закон мало побољша и сада иде усаглашавање Републичког закона са Савезним и са искуствима земаља западне Европе. Ми ћемо ускоро, надам се, после стварно великог рада, после једне жеље да имамо нешто што ће нам бити једна водиља у заштити животне средине, имати један модеран европски закон који ће нам гарантовати миран сан када је у питању животна средина.

Закон добар, ал' се не спроводи

Водитељ: Пре почетка ове емисије, јер смо ми у више наврата данас објавили да ћете нам бити гост, стигло је једно питање – колико ће тај нови закон радикалније санкционисати пушење у јавним и радним просторијама?

Бранислав Блажић: Питање је сасвим на месту и сигурно је да ће бити радикалан закон самим тим што радикали воде ово министарство. Када је у питању Закон о пушењу, тај закон није мењан и сасвим је добар, само је проблем што се он не спроводи. Мислим да ту треба двојако утицати, с једне стране васпитањем младих људи, едукацијом преко медија, радија, телевизије, новина, да сви будемо у једној акцији, да развијамо свест код младих да је то изузетно штетно по здравље, а са друге стране, да угрожава људе ни криве ни дужне, који су у окружењу, који исто тако удишу тај дим који за њих представља чак и веће оптерећење за њихово здравље, него самих пушача. Значи, проблем је у не-

спровођењу закона. Верујте да имамо доста тих проблема.

Ми ћемо овим новим законом гледати да тачно дефинишемо ко је тај који треба да буде одговоран и да спроводи тај закон и када је у питању мањи закон, али и када су у питању крупне и опасне ствари, какве су рецимо транспорт опасних материја. У последњих два-три месеца имали смо један број акцидентата који се, срећом, нису завршили катастрофалнијим последицама. На несрећу, угашена су два људска живота на Зрењанинском путу, код Београда, услед експлозије амонијака и оне цистерне. Ти људи су платили својим животима нечији немар. Све је то у оном делу који ћемо ригорозније санкционисати, где ћемо тачно направити систем, али тако затворен систем да нема искакања, да не може у закону да се нађе негде да се провлачи та наша алчкост, једноставно ћемо га направити радикално, стварно, да он буде строго под контролом и да санкционишемо што више тих преступника.

Транспорт опасних материја

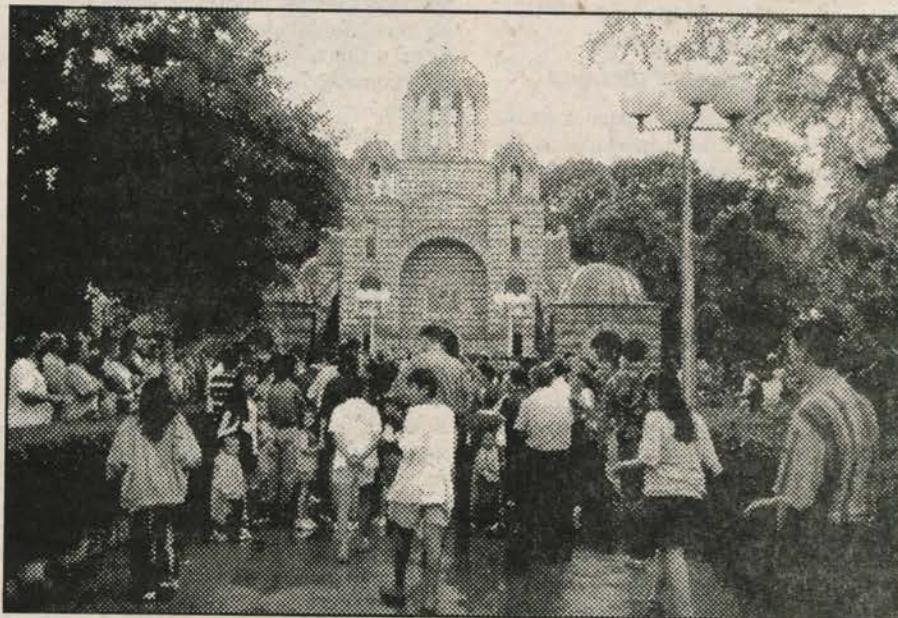
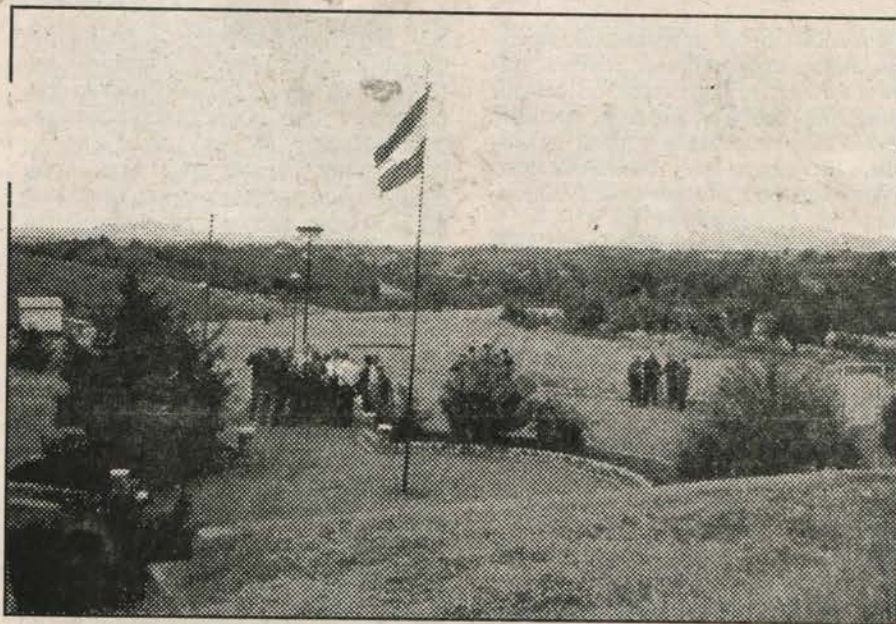
Водитељ: Споменули сте транспорт опасних материјала и претпостављам да морају да постоје стандарди о пратњи, заштити, упозорењу, да не може тек тако да се креће друмовима.

Бранислав Блажић: Влада Србије је и пре ових догађања направила Координациони и почиње Програм и план рада. Координациони тим ће функционисати на територији читаве Србије у случају акцидентата већих размера. То је читав шема коју смо ми направили и почиње од момента транспорта такве материје. Контрола је да, евентуално, ако дође до акцидента, што се на крају крајева не може спречити, увек се нешто догоди, али да тачно постоји систем како ће функционисати санација, збрињавање тих људи, а поготово систем превентиве да до тога не дође. То је посебна прича, тако да ће то бити један изузетно модеран систем, ради један експертни тим, разрађује читав систем од тога чиме ми располажемо у Србији, како ће функционисати контроле, које капацитете имамо за смештај, за транспорт, значи имамо читаву базу података које материје имамо у Србији, које могу да буду опасне, када могу да буду опасне, значи од производње таквих материја, па све до крајње локације биће под контролом Оперативног тима у Србији. Ту ћемо систематизовати, уозбиљити и дисциплиновати читав тај однос према таквим материјама.

Екологија

= култура = здравље

Водитељ: Значај еко едукације је несумњив. У том смислу је и улога средстава јавног информисања. Нека ми буде допуштено да кажем да је ова радио станица збиља дала свој допри-

Косово и Метохија: наша морална обавеза је да за будуће генерације сачувамо ову лепу и богату земљу очуване природе

нос и добитник је признања на савезном нивоу, овогодишњег Зеленог листа и збиља смо популарисали начин живљења, заштиту животне средине и увек се руководили једном максимумом, а мислим да је у бити тачна, неко је иза екологије ставио знак култура, екологија једнако култура.

Бранислав Блажић: Лесте, можда и трећи знак једнакости здравље. То је чињеница. Моје је мишљење да новинари највише могу да допринесу развоју те еколошке мисли у Србији, развоју културе и васпитања, значи од вас пуно тога зависи. Ја сам са своје стране поручио на првој конференцији за штампу новинарима да очекујем подршку, да очекујем да они прате све те наше пројекте, да се укључују, да помогну развоју те еколошке мисли, у погледу васпитања, поготову младих људи, јер је то будућност и то је оно што нам је за неки наредни период веома важно.

Обавеза министра да нема тешких питања

Водитељ: Непосредно пре доласка код нас имали сте конференцију за новинаре. Које је, условно да кажем, најтеже питање које су вам поставили?

Бранислав Блажић: Нисам осетио да је неко било изузетно тешко. Верујте, људи питају добронамерно, људи питају оно што их интересује и моја је обавеза да нема тешких питања, да нема тешких проблема у екологији, да ми морамо све то решавати. Када сам дошао рекао сам да нема приоритета, не постоје приоритети, све нам је приоритет. Ми ћемо се максимално ангажовати, укључити у сваки проблем да га решимо. Ми ћемо бити срећни ако успемо да решимо и мањи проблем, а и већи, јер је проблем увек проблем.

Водитељ: Ово се можда дотиче и ингеренција општинске инспекције, еколошке комисије и надлежности министарства. Један слушалац каже: Прича се да ће у Шиду, и то у ужем подручју, да се гради фабрика целулозе. Претпостављам да је ту сагласност Министарства о угрожености неопходна.

Бранислав Блажић: Нећемо дати сагласност.

Мањак општинских инспектора

Водитељ: Постоје приватне сушаре у граду, па угоститељски објекти са термичком обрадом хране, па долази до испарења, и која је надлежност општинске комисије, општинског инспектората?

Бранислав Блажић: У том новом закону посебно ћемо обратити пажњу на надлежности инспектората заштите животне средине. Ми данас имамо око 40 републичких инспектора. Међутим, њихове надлежности нису велике. Њихова је надлежност да констатују стање, да интервенишу, праве при-

јаве, поготово у промету заштићених биљних врста, у промету опасних материја, али немају овлашћења као други инспектори да могу на лицу места да кажњавају, да могу да одузму ту робу, да могу да зауставе ту цистерну, и да је буквално одузму ако нема атест, да затворе фабрику ако фабрика ради и толико угрожава животну средину, ако се директор оглушава на све наше захтеве, молбе итд. Проблем је управо што сте споменули едукацију, да та едукација треба да иде пре свега код директора великих система и код политичких фактора у локалу који не схватају значај заштите животне средине. Ви дођете у једну фирму и упозорите га да стварно то што раде загађује животну средину, да могу да постоје филтери, да му дајете чак и начин како то да реши.

Међутим, онда се они позивају на масу проблема, социјалних, плате, незадовољства и, добро, ако напишу неку пријаву, то ћемо ми преко неких веза, у неким другим министарствима стопирати, па на крају неће бити кажњени, а даља деградација животне средине од стране таквих људи се наставља. Ми ћемо ту бити стварно ригорозни, нико се неће провући. Овлашћења инспектора ће бити таква да може да казни одговорно лице.

Ми нећемо више кажњавати фирме, кажњаваће се човек који је на челу те фирме, да не може да се сакрије иза тога, шта ако је фирма кажњена, није то за њега тако лично велики проблем. Значи да ћемо у том смислу деловати. Општинских инспектора сада нема довољно у Србији, а ми смо чак послали допис свим председницима општина да су у обавези да запосле општинске инспекторе, и 50% се већ испунило од наших захтева. Ја се надам да ће ускоро Србија бити покривена, односно да ће све општине бити покривене инспекторима. Они су нама битни на терену, да прате ситуацију, да обилазе, да нас обавештавају, значи, да имамо једну мрежу покривености с обзиром на мали број републичких инспектора, али да имамо мрежу покривености, да можемо адекватно да одговоримо и да све те проблеме решавимо. Битно је да постоје нормативе, граничне вредности емисије загађености, када је у питању гас, било шта друго или у водама или било шта друго, да би ми тачно могли да реагујемо. Знате како, морају постојати локали, морају постојати ресторани, мора постојати све, али зато са једним малим филтером ви решите проблем да то што из његове кутије излази негде, у ову околину и комшиluk, да му он не загађује животну средину. Све то постоји само са мало улагања и са мало добре воље, мало контроле и законске регулативе, ми ту долазимо у ситуацију да немамо шта да бринемо и да сви једноставно буду задовољни.

Човек носилац и загађивања и заштите природе

Водитељ: Сигурно, уз уважавање свих тих објективних лимитирајућих фактора да се нешто спроведе до краја, јер не треба да се заборави да је човек најважнији еколошки фактор.

Бранислав Блажић: Апсолутно, човек је фактор број један и када је у питању заштита и када је у питању загађење.

Водитељ: Причамо скоро 30 минута, а пошто је ово говорна емисија било је занимљиво, а ја предлажем да ипак направимо једну музичку паузу и да наставимо овај разговор после. Ево, имамо и једног слушаоца. Добар дан, изволите.

Слушалац: Ја бих господину Блажићу поставио једно питање, добро, то је наше локално, али можда Ви њега нешто и информисете о томе, али ја ћу му рећи шта се дешава код нас. Иначе, Шид је познат као еколошка бомба, а колико ја знам, мислим да је страховито загађен, свуда се баца смеће по Шиду и тако постаје старији. Ја имам један посебан проблем, ова свињска фарма код Словачког гробља, то је 50 метара од кућа и ту се дешавају разне ствари. Ту нам фекалије цуре по њивама већ годинама и то никако не могу инспекције да реше, тако да бих ја Вас замолио да ми кажете коме да се обратим, не само ја, већ и сви грађани који овде живе и којима смрди ту до неба, када је кишно време, зависи од времена, али углавном је то јак близу. Ми чујемо чак и дерњаву тих свиња, углавном када изађемо на прозор. Желео бих да ми одговори министар, шта ми треба да учинимо да би се та фарма можда средила или нешто друго да се уради. А пошто је све то преузела сада месна индустрија, мислим да они имају већу могућност да ту нешто ураде. Само бих то хтео да вас питам.

Бранислав Блажић: Добро, ја Вам се захваљујем на питању. Желим да Вам кажем да сам већ упознат, са доласком овде око тог проблема. Ми ћемо се са своје стране стварно залажити и зато мислим да би дислокација те свињског фарме било право решење. Сагледаћу све оно што имамо, комплетан проблем и надам се да ћемо ускоро кренути ка решавању овог проблема.

Слушалац: Такође, постоји један проблем који није решен, око гушења...

Бранислав Блажић: Да, познато ми је то око тог колектора и ситуације, јер ја имам један извештај инспектора и ми ћемо ускоро покушати да решимо тај проблем.

Слушалац: Хвала Вам пуно и ја Вам се захваљујем.

Водитељ: Министре Блажићу, један од циљева ове посете и гостовања на радију је, у ствари, да се упознате са ситуацијом.

Бранислав Блажић: Да, да се упознам са ситуацијом, да видим где је проблем и шта можемо да решимо.

Колизација надлежности везује руке

Водитељ: Тако је. Мало пре смо разговарали, а пошто је једно питање претходно стигло, да вам кажем да има више свињогојских фарми, једно питање се односило на фарму илиначку, а слушалац је рекао да отпадне воде, а

у питању и свињогојска фарма и те отпадне воде и сва та загађења, то је у њиховој надлежности. Проблем је што код нас имамо ту колизацију надлежности. Министарство заштите животне средине нема законску надлежност, али, верујте ми, ми то осећамо као неку моралну обавезу да у таквим ситуацијама када неко други, ко је законски на-

са тим проблемом, без обзира што немамо законску надлежност, али оно што сам данас урадио, позвао све инспекторе и дао им задатак да прегледају по Србији комплетна постројења која ми имамо.

Верујте, имамо јако много постројења за пречишћавање отпадних вода, које нису никада распаковане. Никада нису коришћене или је почело са коришћењем, па је дошло до неког малог квара и обично у тим фирмама, то гурну са стране и никада више то не погледају зато што немају развијен осећај да они стварно треба да брину о тој заштити животне средине. Нико их не жури, не плаћају казне, код њих није развијена та свест, а није развијена ни свест за све што се деси, тако да сам ја наложио инспекторима да ми се у року од месец дана направи пресек и да се практично сними ситуација у Србији када су у питању та постројења. Добио сам информацију да 10.000 биодискова, који су произведени у Риједи, а Србија их је својермено купила, да су сви ван функције, а сви су исправни. Замислите ви шта је то. Значи, Србија има у овој садашњој ситуацији, у потенцијалима, постројења, а само неко треба да се ту уозбиљи, да се дисциплинује, да се то активира и ми ћемо самим тим већ значајно побољшати животну средину.

Жеђ прети Банату

Водитељ: Проблем вода је иначе велики, а ја сам, припремајући се за ову емисију, сазнала да сте Ви, господине министре, из Кикинде. А пре две године сам тамо боравила на суверетима новинара и запамтила да је вода била очајна и да су нам као неки презент дали мини кућни пречистач. Које је подручје у Србији и Војводини најугроженије, што се тога тиче?

Бранислав Блажић: Верујте ми, Банат. Банат је у јако тешкој ситуацији. Севернобанатски округ Кикинде и Зрењанина, ту је алармантна ситуација када је у питању квалитет пијаће воде. А вода је, то могу слободно да кажем, затрована канцерогеним материјама, а ми смо, сада сам се и ја укључио, јер је то моја морална обавеза као Кикинђанина, прво ме мене да нападају и одмах су ме питали када ће се решавати проблем воде. Укључио сам у тај проблем један тим, направили смо пресек, урадили смо комплетан пресек ситуације, рађени су и неки пројекти, нешто се ту покушавало, али ништа није конкретно урађено. Али оно што је сада нека оријентација о којој размишљамо, то су површинске воде, да се оне користе за пиће. Са Мађарима смо прошле недеље имали разговоре, после неколико година једног вакуума у међународној сарадњи. Моја жеља је од првог дана била да интензивирам ту међународну сарадњу, поготово са земљама у окружењу, да видимо где смо и да видимо како ћемо сарађи-

Демонстрације Срба у Приштини: Србија неће дозволити да се руши њен територијални интегритет

ја то не знам, да ли са примарним или без примарног пречистача одлазе у Босут, једну дивну реку која се загађује, а богата је рибом. Чије су то надлежности и шта треба да се уради?

Бранислав Блажић: Видите, то су надлежности Министарства за пољопривреду, односно водопривреду. Када је

длежан, то не ради, да се онда ми укључујемо, зато што је то све животна средина, а људи нису криви што можда код нас то није тако регулисано да то спада у надлежност животне средине. У другим земљама је то у надлежности Министарства животне средине, али ми ћемо се, свакако, борити

вати. Екологија у заштити животне средине и природе, ту нема границе.

Довољно је да са оне стране границе, на 10 километара, има неког загађивача који ће вас загадити више него све ваше фабрике које се ту налазе. Не можемо посматрати у неким границама, него морамо широко размишљати и верујте ми да сам наишао на једно одобравање да су са пуно поштовања, задовољства, прихватили жељу за сарадњом. Ми смо потписали један квалитетан споразум, а са Румунима је то било пре месец дана, и ја ћу ускоро обавити разговор са министром Бугарске за животну средину, да заједно кренемо у неке заједничке пројекте. Да Стара планина буде јединствен национални парк, да нема границе националном парку, а са Мађарима ми је жеља да Тису доведемо у такво стање да она буде практично извориште за пијаћу воду, и то је сада један велики пројекат за Кикинд, Зрењанин и Суботицу, а Светска банка ће се у укључити да се направи једно регионално решавање пијаће воде, једне велике фабрике воде где би ми решили за дуже време тај проблем. Ресурси подземних вода су исцрпљиви и у Кикинди, Зрењанину, Банату и њима прети опасност да 2010, 2020. године остану без воде. Значи, морамо размишљати на мало дуже стазе. Ја се наддам да ћу ја помоћи да буде здравија вода у Банату.

Еко таксе за загађиваче

Водитељ: Гост Радио Шида је републички министар за заштиту животне средине, Бранислав Блажић. Рекли сте, министре Блажићу, да имате моралну обавезу да помогнете Банату. Можемо ли ми некада да се позовемо за оно што је у Вашој надлежности, а да нам се помогне, јер и овде много проблема, било их је дуго у водоснаблевању, а сада су ти проблеми мање изражени, јер је комунално предузеће водовод озбиљно предузело опсежне мере. Међутим, постоје неки предели у нашој општини, као што је месна заједница Вишњићево. Ви као лекар вероватно ћете то боље објаснити.

Бранислав Блажић: Да вам кажем нешто, али немојте погрешно да ме схватите, ја сам рекао морална обавеза према Банату, али верујте сваки део Србије је једнако боли када се нешто догађа. Не бих се ја поставио да то стварно није проблем број један и кала је у питању цела Србија, да је то највећи проблем. Овде код вас је нешто слично, а ја не бих могао да тврдим да је вода ту узрочник, код великог броја пацијената који су на дијализи, али сигурно да нечега има. Међути, оно што је сигурно, то је да се треба максимално борити, да људи имају здраву пијаћу воду, без обзира коме и како изгледа. Тако ћемо се према том проблему и овде код вас споставити.

Водитељ: Било је речи о неким еко таксама. А шта то значи?

Бранислав Блажић: Еко такса, односно ми ту сада хоћемо да уградимо један нови закон једном уредбом. Видите, еко такса постоји сада у целом свету и то је један нови принцип прилазу, практично кажњавања загађивача за загађивање животне средине. До сада је овде у Србији принцип административног, практично, колективног деловања из Министарства да ви директно утичете на неког загађивача, да му шаљете пријаве, да утичете на њега, да му говорите како он треба да брине о загађењу, а еко такса је сада систем тржишног механизма који је прихваћен у свету, а то значи да за емисију штетних материја, које емитују у атмосферу, плаћају одређену таксу за производњу која постоји. Он је сада витално заинтересован, у зависности колико је он заштитио животну средину, њему ће сама цена производа на тржишту бити мања. Ако он више загађује животну средину, еко такса ће њему бити далеко већа и он ће морати то да угради у своју цену и онда неће бити конкурентан на тржишту. То је сад интересантно, зато што ми на време треба да заузмемо неко своје место и да се престројимо, јер сутра верујте она земља која не угради еко таксу у свој производ, неће моћи да изађе на тржиште.

На примеру да вам кажем – у питању су карбонска једињења и Западна Европа има еко таксе на карбонска једињења. Кад су они схватили, мада је индустријски лоби тражио да им се то укине, јер не могу да буду конкурентни, зато што се увозе производи из осталог дела света, карбонска једињења која немају еко таксу и за тих 20% на тржишту могу да буду јефтинији. Међутим, њима није укинута еко такса, али је затворено тржиште, па су из Западне Европе рекли – може да дође на западноевропско тржиште онај ко у својој земљи има већ уграђену еко таксу за дате производе. Они су заштитили своје произвођаче, а са друге стране, натерали су остале да уведу у својим земљама еко таксу.

Према томе, наша је обавеза да ако хоћемо сутра да изађемо на европско тржиште, да већ на време планирамо да за наше производе то уводимо, а то је позитивно, јер то није никакав намет. То је само жеља да кроз то заштитимо животну средину. Верујте, загађивачи ће једноставно бити принуђени да би појефтинили своје производе да уложе одређена средства у заштиту животне средине, а самим тим постигли смо максимални ефекат. То је механизам тржишта који ће заживети и који све више узима свој простор и заузима своје место кад је у питању заштита животне средине.

Гасификација и аеро загађење

Водитељ: Кажу људи – дар није трошак него инвестиција. По тој логици би се могло рећи – улагање, па макар

колико било велико у заштити животне средине није трошак.

Бранислав Блажић: То није трошак. **Водитељ:** Ово Вас питам зато што је још једно од питања које је стигло пре подне – могућност гасификације овог терена у смислу смањења аеро загађења?

Бранислав Блажић: То је сигурно, гасификација смањује аеро загађење. Значи, нисам упућен да то индустријски гледам, где су и какве су могућности да се гасификује, али то у сваком случају треба да буде наша оријентација, да се чврста горива искључе јер се јавно смањују загађења ваздуха.

Акција озелењавања Србије

Водитељ: Имамо још 7-8 минута, ја сам за крај овог разговора хтела да Вас питам о важној акцији, великој акцији која треба да уследи на јесен, а то је пошумљавање и озелењавање у нашој Републици. Пошто кажу да је зеленило, трава, да су плућа града, а очито да су то плућа и сваке средине – колико је процената обухваћено, вероватно имате податак?

Бранислав Блажић: То је велика акција коју смо ми замислили да спроведемо у читавој Србији. Желимо да изведемо на улицу, да изведемо све добронамерне људе у природу, да их укључимо у хуману акцију, што кажу Кинези – ко мисли за будућност, тај седи дрво. Да озеленимо Србију, пошумимо, да све саднице које имамо ставимо у земљу, да развијемо осећај и љубав према природи и према ономе што нас окружује. Србија је данас пошумљена са 27,4%, то је далеко испод неког европског пресека. Европски просек је 35,4%.

Значи, наша жеља је да се полако приближавамо том европском просеку, а идеја је да 2010. године, практично достигнемо вредност од 42%. Посебно је велики проблем Војводина, Банат још више, зато што је у појединим општинама проценат пошумљености катастрофалан. Дрво је за поједине градове представљало на неки начин и брану против ветрова, прашице, песка, сад је то мало уништено, па су у том смислу ти градови угрожени.

Код нас се осетила жеља и потреба да акцију покренемо. Ми смо ту организатори и учествују "Србијашуме", "Завод за заштиту природе", сви еколошки покрети, пионери, школе. Желимо да то буде једна од најмасовнијих акција организованих у Србији. Да направимо дружење, нешто о чему ће можда и свет писати, а верујем да хоће, јер ћемо ми то тако медијски припремити да и тај свет схвати да у Србији има пуно љубави за природу, за ову земљу, а да је овај период био кишни период Србије, али ће он проћи, јер увек после кише долази сунце. Ми ћемо најзад заузети своје место које људима припада. То ће бити акција коју припремамо.

У природи има доста тога што желимо. Ми смо ове године покренули и финансирамо пројекат "црвене књиге". Нажалост, последња смо земља у Европи која нема своју "црвену књигу". Ми ћемо то решити. Скинућемо са себе ту срамоту да будемо у нечему последњи. Искрено се надајем, јер верујете оно што је животна средина, ми нећемо бити последњи, то вам искрено обећавам. Верујем и желимо да до 2000. године, значи у 21. век, уђемо са 10% заштићене природе Србије, то нам је сада задатак и ми ћемо тај задатак да испунимо.

Водитељ: Верујем да сте случајно изоставили, да ће и на Косову бити шумљавања. Ја сам из тог краја и тамо има много голети.

сале липе и да то буде алеја липа. Кад су могли пре толико стотина година да направе долину јоргована...

Водитељ: Којом ја пролазим када идем на посао.

Слушалац: Добро госпођо, кад је Јелена Анжујска долазила, што ми не би у данашње време могли да посадимо једну најобичнију липу поред нашег потока па да то буде лепо.

Бранислав Блажић: Обећавам госпођо, да ћу Вам послати саднице липе на јесен, а Ви ћете се организовати да горани и грађани то ураде.

Слушалац: То спада у национални парк и то је врло лепо шеталиште.

Бранислав Блажић: Направите пројекат колико тога треба и обећавам Вам да ћу их послати.

Бранислав Блажић: Нема везе, Ваше присуство ће нам пуно значити, не треба Ви да садите.

Слушалац: Хвала лепо, будите поздрављени.

Водитељ: Била је то наша редовна слушатељка. Угледна стара Шићанка. Добили смо јавно обећање за алеју липа.

Бранислав Блажић: Наравно. Нека се зове улица липа.

Водитељ: Са оптимизмом завршавамо овај разговор и мислим да неће бити последњи, видећемо се још, пошто акција траје.

Бранислав Блажић: Искрено се надајем, јер је моја жеља да што више пропутујем и видим проблеме по Србији, а где год будем могао да помогнем, ја ћу се максимално укључити. Оно што

Новинари највише могу да допринесу развоју еколошке мисли у Србији

Бранислав Блажић: Ове године треба тамо да буде национални парк.

Водитељ: Имамо још слушалаца и вероватно хоће да Вам упуте питања, а то је можда и најбољи начин да завршимо овај разговор.

Питања слушалаца

Слушалац: Добро вече, како сам се укључила у вашу емисију, нисам чула да ли се дају предлози и постављају питања. Ја сам стара Шићанка. Наш Шић је испод обронака Фрушке Горе, а имамо у плану да се прави језеро, у ствари базен на крају Шића. Ту протиче наш Сибир. То је врло лепо, јер тече кроз ливаде. Спојено је са нашим излетиштем – Липовачком шумом – мој предлог је да се поред тог потока направи један леп дрворед и да се по-

Слушалац: Три стотине до пет стотина комада.

Бранислав Блажић: Нема везе, колико треба.

Слушалац: То је три до четири километара.

Бранислав Блажић: Није проблем, осећам искрену жељу да Ви то направите, уопште није проблем да Вам то обезбедимо, с обзиром да ће то бити акција у Србији, све саднице које имамо ми ћемо ставити у погон.

Слушалац: Чула сам да сте рекли да ће се укључити школе и горани и то би било врло лепо.

Бранислав Блажић: Ето, и Вас позивамо да изађете у природу и да нам помогнете у томе.

Слушалац: Ја сам стара и имам пуно година.

смо првог дана одлучили, да не водимо никакво канцеларијско министарство, него да стално будемо са нашим народом и да будемо на терену и да максимално помогнемо колико можемо. Дан траје буквално 24 сата, тако да ћемо ту праксу наставити колико можемо да издржимо физички и психички.

Водитељ: Без обзира што сте рекли да нисте у позицији много тога да учините, ипак се надајем, пошто Вам је ужа специјалност хирургија, да ћете каква-такав позитиван рез направити у заштити.

Бранислав Блажић: Радикалан.

Водитељ: Најлепше Вам се захваљујем. Поштовани слушаоци Радио Шића, наш гост је био господин Бранислав Блажић, републички министар за заштиту животне средине и посланик у Већу грађана Савезне скупштине.

ЗОРАН КРАСИЋ, РЕПУБЛИЧКИ МИНИСТАР ТРГОВИНЕ,
У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ, У СТУДИЈУ РАДИЈА "М"

ШПЕКУЛАНТЕ ИЗА БРАВЕ!

Трговина је врло значајна делатност у Србији. Тим послом бави се око 155.000 запослених. Већина је у тзв. друштвеном сектору који је суочен са великим проблемима.

Трговина је већ неколико година у тешком положају, па у тој области има пуно посла, и оног систематског и оног који тражи хитно реаговање.

Водитељ: 17 је часова и 9 минута. Поштовани слушаоци Радија "М", желимо вам добар дан. На програму Радија "М", од сада па наредних сат времена, имаћете прилику да чујете нашег госта, господина Зорана Красића, иначе републичког министра трговине у Влади Републике Србије. Господин Красић је члан Централне отаџбинске управе, председник Колегијума и савезни посланик Српске радикалне странке. Желимо вам, пре свега, добар дан и да се пријатно осећате у студију Радија "М" у Сремској Митровици.

Зоран Красић: Добар дан Вама и вашим слушаоцима.

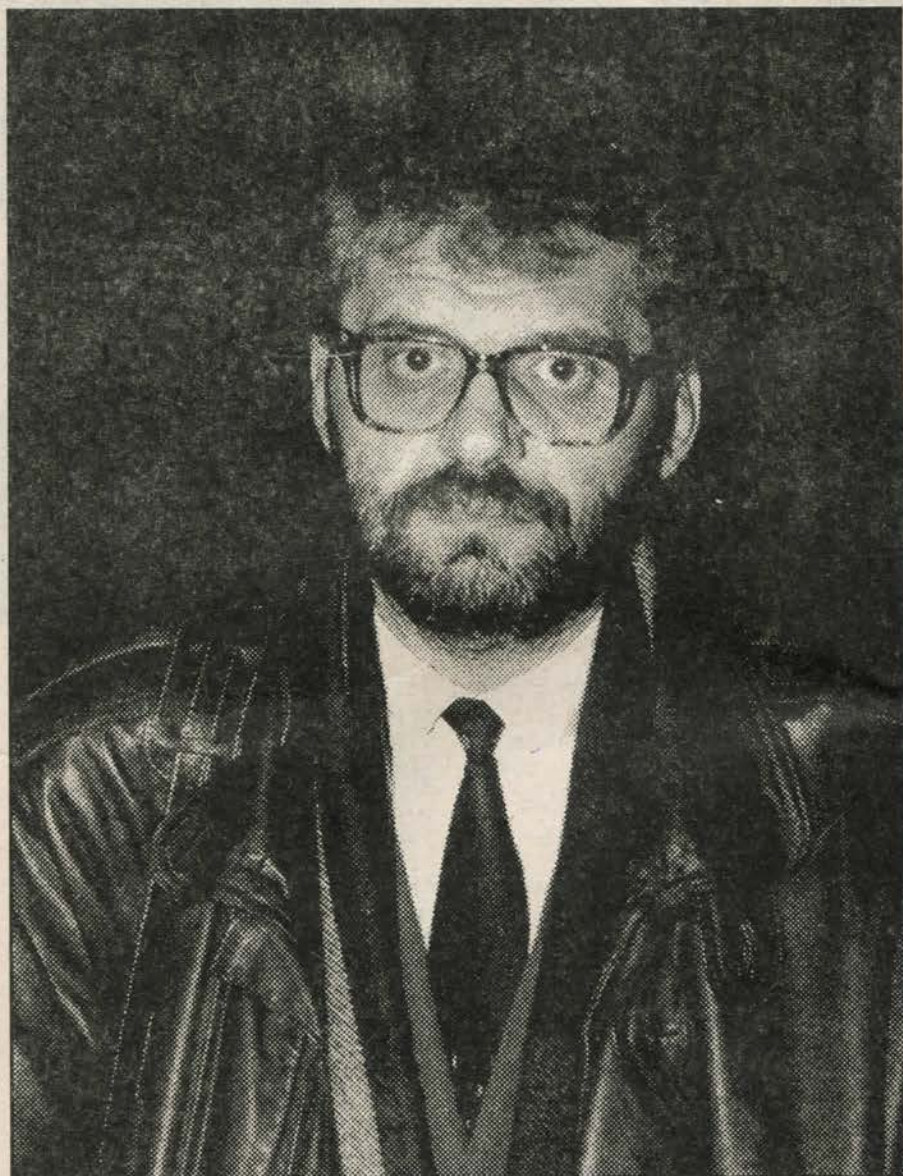
Водитељ: Ви сте овде код нас у студију да, између осталог, одговарате и на питања која смо припремили за Вас и на питања слушалаца, који то могу учинити на наш дежурни број телефона 213-606. Ако буде питања и ван подручја Сремске Митровице, позивни број је 022. На самом почетку да кажемо да сте Ви на месту министра трговине у Влади Србије однедавно, тек можда два месеца. Да нам, пре свега, одговорите какво је стање у трговини на које сте наишли и како сте успели на самом почетку да се снађете на том месту, и да ли има проблема приликом решавања неких ствари.

Усаглашавање курса динара и марке

Зоран Красић: Па, Влада народног јединства је формирана 24. марта, значи нешто мало више од три месеца откако Влада постоји у овом саставу. Чине је три политичке странке које имају апсолутну већину у Народној скупштини Републике Србије. Па, наравно, после неколико дана оног елементарног упознавања десио се 1. април, десио се девалвација, напоскон је динар, да будем прецизнији – курс динара, усаглашен са неким фактичким стањем које је постојало, јер знамо да динар већ дуго није био у односу на марку 3,3 динара, да је једна немачка марка вредела практично 6 динара, и то усаглашавање је урађено 1. априла. И то је, можда, тај први почетни корак који је мало продумао и јавност и ова наша министарства. И, наравно, онда се кренуло са неком бујицом захтева

за повећањем цена и ту је требало на време реаговати. А богами, морам да кажем да је било и ситуација када је неким предузећима било тешко да се саопшти да није решење њихових проблема, пре свега, у повећању цена, већ у једном сектору производње који треба на један другачији и квалитетнији начин организовати.

Министарство, као и свако друго, има одређени број сектора који стручно и професионално прате поједине области и надлежности министарства, тако да ми у Министарству имамо врло значајан сектор, а то је сектор који контролише цене, даје сагласности на цене неких производа који су на антимонополској уредби, која је била,

Зоран Красић, министар трговине: наше тржиште мора да буде стабилно јер имамо материјалних резерви

ипак, нека нужност из 1995. године, када је дошло до оне промене курса динара. Постоји други сектор, сектор трговине где се прати стање у трговачким фирмама и опште стање снабдевености нашег тржишта.

И још бих поменуо један врло значајан сектор, а то је сектор тржишне инспекције, јер у саставу овог министарства је и тржишна инспекција која врши контролу промета роба и услуга са врло широким спектром надлежности, од оне практично елементарне контроле да ли су испуњени услови да се може обављати делатност промета роба и услуга у неком објекту, па преко контроле тог објекта до изрицања мера у инспекцијском надзору и у спречавању шпекулација, шверца, монополског понашања. Тако да је врло значајно Министарство, тако да се ја и моје колеге осећамо не као неки министри, него као директори неких предузећа, јер практично посао се ради од пола осам и не само до пола четири после подне, него и мало дуже.

И, наравно, има и неких системских ствари које покушавамо да разрешимо. Нешто је, значи, хитно, зато морамо одмах да одреагујемо кад је у питању, пре свега, снабдевање, цене, контрола тог промета. Радимо и један други део, системски део, он се односи на уређивање промета, прегледа привредних субјеката и успостављање неких објективних критеријума на основу којих се касније могу извући неки закључци који би сугурно довели до стабилности и цена и стабилности нашег тржишта.

Трговина је врло значајна делатност у Србији. Тим послом се бави преко 155.000 запослених. Већина је у тзв. друштвеном сектору који је суочен са великим проблемима. За протекле четири године код цена на мало ако се посматра, пре свега, промет роба на мало, и ако се посматра та маржа, дошло је до пада за четири индексна поена, што је страховито за сектор трговине. Трговина у нашој земљи је можда у најтежем положају већ неколико година, тако да има, кажем, пуно посла и оног системског и оног који тражи хитно, дневно реаговање. Мислим да се примећује да је ипак доста ствари урађено.

Ја бих само да подсетим ваше слушаоце – ми смо, отприлике, пре месец дана напосто неких 6 до 8% роба скинули са уредбе, антимонополске уредбе. То значи да се код тих роба слободно формира цена на нашем тржишту, да постоји значајна конкуренција на домаћем тржишту, да је увоз извесних роба на неком задовољавајућем режиму, тако да скидање са контроле практично гарантује да ће ипак стабилност на тржишту бити присутна и мислим да се то већ приметило. Тај захват се односи, пре свега, на телевизоре, на грејалице, на апарате за домаћинство, на рото папир, тако да идемо доследно ономе што смо обећали

да ћемо извршити – максималну либерализацију домаћег тржишта. Надам се да ћемо врло брзо ићи и са захтевима према Савезном министарству за спољну трговину, да би се и ту отклонили уочени недостаци у пракси.

У ком правцу отиче зејтин?

Водитељ: Трговином се баве и многи на подручју Срема, па ја претпостављам да ће ова тема заинтересовати наше слушаоце да Вас питају нешто у вези тога. Још једном да подсетимо, телефон 213-606 отворен је за ваша питања, поштовани слушаоци. Ја предлажем да мало предахнемо уз музичку нумеру, па ћемо наставити разговор са нашим гостом, господином Зораном Красићем, републичким министром трговине у Влади Републике Србије.

Господине Красићу, Ви сте рекли да ћемо данас говорити о делатностима којима се бави Министарство трговине у Влади Србије. Како ви лично оцењујете снабдевеност нашег тржишта?

Зоран Красић: Па, на бази овог искуства које постоји већ два месеца и увида у свакодневне извештаје о снабдевености по окрузима, могу рећи да је снабдевеност задовољавајућа, с тим што се, с времена на време, јављају неки испади у снабдевању и то, пре свега, код неких роба за које апсолутно не постоји никакво оправдање да се и помишља о несташицама. Мислим да је класичан пример за то јестиво уље, што има свој психолошки утицај на потрошаче. Не постоји апсолутно ни један разлог који би могао да укаже да треба бити несташица на нашем тржишту. Постоје сасвим довољне количине, чак постоје и количине за извоз.

Што се тиче цене која је одобрена произвођачима, и она је задовољавајућа. Међутим, јављају се неке фирме које се напосто уметну и вештачки се створи осећај да ће бити неке несташице и онда крене зидање цена, неконтролисани раст зависних трошкова, па знате, негде се дешавају и проблеми са маржама. Ја морам да кажем да је у овом периоду тржишна инспекција интервенисала код готово свих произвођача уља, а ми их имамо четири, и код произвођача сировог уља – значајна су два, извршили пописе залиха и њихових, и туђих, и дирекцијских, и утврдили да постоје неки врло чудни правци кретања тих роба преко великопродајних предузећа према неким територијама и неким пространствима, где се стварно потпуно неправдано зида цена и она негде долази до 14 и 15 динара.

Ја, сво, користим и ову прилику да наше слушаоце обавестим да законска цена за коју постоји сагласност Министарства трговине је 8 динара за литар амбалажираног рафинисаног јестивог уља, и када се ту уграде још неки зависни трошкови и ове две ма-

рже, цена би морала да буде у малопродаји испод 10 динара. Апсолутно не постоји ниједно оправдање да та цена буде преко 10 динара. Е, сад кад сам рекао, а претпостављам да сте имали прилике и да прочитате у дневној штампи да се на неким подручјим напосто вештачки створи осећај нестабилности тржишта, крене се са неким скромним количинама, то се разграби и то је већ први наговештај да неко треба да интервенише на неки свој специјалан начин, па онда није ни чудо што се у неким малопродајним објектима и на пијацама појављује уље далеко, далеко веће цене него што је законом прописано. Тржишна инспекција и то прати, и ту интервенише.

Интервенишемо чак и кад нас грађани позову па укажу да ту има неких проблема у снабдевању, а интервенишемо и када нас малопродајна предузећа, драгстори итд. обавесте да се код њиховог традиционалног добављача налази већ тикопродајна цена уља далеко већа од ове која би била прописана. И онда нам је то сигнал да видимо ко је то у ланцу подбацио. И кад причам већ о уљу, хајде да поменем и нешто мало кондиторских производа, брашно и шећер, па ја мислим да смо за ових два месеца преко 30 кривичних пријава послали. Имамо неких уљара које су нам дужне преко 20 милиона динара по основу незаконите имовинске користи коју су оствариле повећањем произвођачке цене уља без претходне сагласности Министарства трговине.

Очувати стабилност кључних производа

Има један врло значајан део који ради Министарство трговине, а то је да практично омогућавамо да Дирекција за робне резерве интервенише према нашим подацима, где ми процењујемо да је снабдевеност слаба, и мислим да је јавност већ упозната да овако ниску цену хлеба ипак одржавамо захваљујући интервенцијама Дирекције за робне резерве, а знате да је пре отприлике месец дана Влада Републике Србије донела три уредбе којим се практично субвенционира, значи поред премије и регреса за неке производе, иду и субвенције само са једним основним циљем – да се очува овај ниво цена кад је у питању пастеризовано млеко, кад је у питању брашно, односно хлеб, и кад је у питању снабдевање уља. Код уља интервенција иде 29 пара по литру. Све уљаре су дужне да путем својих фактура за месец дана које су издале, докажу те количине да би оствариле право на субвенцију.

Значи, покушавамо да очувамо стабилност, пре свега, ових основних пољопривредно-прехранбених производа, а то је тај списак од 11 производа који имају велике пондере и директно утичу на раст цена на мало и потрошњом тих производа мери се она елементарна снабдевеност тржишта и

задовољавање оних елементарних потреба наших грађана.

Ми ћемо морати једноставно да покажемо да Влада Републике Србије не може да препусти нетржишно понашање појединих привредних субјеката на нашем тржишту и да се додатно изазове нека нестабилност. И да у очувању ове стабилности, за коју кажемо да имамо доста аргументације, материјални биланси су гаранција да робе постоје. Мало пре сам рекао да ми имамо код ових артикала и сасвим добре количине и за извоз и то није никаква тајна, јер ипак тога има на нашем тржишту и то наша производња може да обезбеди, и не можемо да прихватимо да се неким чудним путевима, пре свега спекулативним, зидају те цене и директно угрожава стандард наших грађана.

Против корекције цена по сваку цену

Водитељ: Шта ће радити Министарство трговине ако стигну захтеви произвођача за повећавање цена њихових производа? Конкретно се мисли на хлеб.

Зоран Красић: Па, ми смо имали већ у првом удару од 1. априла преко 300 захтева, што колективних, што појединачних. Кад кажемо колективних, мислим на асоцијације неких произвођача, неких грана, а то појединачно су се неке фирме јавља. Ми смо тај први удар некако издржали, јер смо практично све те приједне субјекте успели да убедимо не неком снагом силе или ауторитета, већ пре свега њиховим калкулацијама, и рекли смо им отворено да то што се десило 1. априла – извршена је девалвација динара – не утиче на цене њихових производа, јер су они већ у произвођачким калкулацијама својих производа на основу ранијих решења Министарства трговине, већ имали укалулисан однос једна марка – 5,6 или 5,8 динара. Тако да нема тих реалних разлога, оправданих разлога, за повећање цена.

Али, морам да кажем, ако неко мисли лако је то рећи и а блок одбити свредом, ипак све ове захтеве које смо у међувремену добили, гледали смо, пре свега, са ове две стране колико је учешће увозних компоненти у производњи одређеног производа и колико се девизно плаћање према иностранству јавља као неки инпут производње. И где год је то било у некој значајнијој мери, а да већ није укалулисан неки штицовани курс из ранијег периода, да кажемо, имали смо неки благонаклон став и налазили смо неке начине како да пребродимо те захтеве. Уосталом, већ знате шта се десило са ценама електричне енергије. Она је напосто после девалвације постала толико депресивна да практично није омогућавала ни елементарну репродукцију. Не могу да кажем ни просту, јер је практично та цена гарантовала губитак, ако могу тај термин да употребим, губитак на супстанци. И због

тога је и дошло до оне корекције пре неких месец дана.

Слична је ситуација и са ценом гаса. И ту смо морали да дамо сагласност из једног простог разлога што Нафтна индустрија Србије у трговини са гасом практично трпи губитак, јер све калкулације указују да цена која постоји на домаћем тржишту не може да покрије набавну цену тог гаса. Није тај тврд став израз неке политичке воље, него пре свега једног економског размишљања какви су ти захтеви и колико су они са гледишта тржишта и тржишних услова привређивања оправдани. По други пут потенцирам оно на чему инсистирамо као Влада, а то је да идемо према либерализацији и кад је у питању обезбеђење производа, кад су у питању неки спољнотрговински аранжмани и режими, а такође идемо према либерализацији кад је у питању цена. Јер, знате и сами, цена донекле може бити узрок, а негде се појављује као последица неких поремећаја.

У суштини, Министарство трговине до сада је више пута успело да само региструје неке пропусте у неким другим секторима наше привреде и у неким другим гранама наше економије. То се неминовно, и то страховитом брзином, одрази на трговину и ми то у трговини региструјемо и онда тражимо где је узрок тог поремећаја и видимо да тих узрока нема суштински у трговини, већ су они тамо негде у привреди, у цени капитала, у том још увек нерешеном својинском односу над средствима за производњу, у закасној приватизацији, у неким променама које су неопходне у спољнотрговинским режимима и мораћемо, ипак, да интервенишемо и код неких чудних појава које се дешавају код нас на тржишту. Ево, узео сам за пример фамозни детерцент из увоза, који је два и по до три пута скупљи од домаћег детерцента, а цена му је од 18 до 30 динара по килограму. Разлог тако високе цене увозног детерцента је, пре свега, у томе што увозници калкулишу неку своју увозничку провизију чак 136 посто.

Ето, и то смо регистровали и тражили смо од Министарства за спољну трговину да убудуће кад одобравају контингенте за поједине производе, обратите пажњу да тако увезена роба мора бити отприлике на неком нивоу који наше тржиште може да прихвати. Јер, знате, јављају се неке ствари које морамо под хитно да разрешимо у контакту са савезном Владом. Сав тај наш увоз, кад је у питању роба широке потрошње пре свега, требало би да задовољи два циља. Први је циљ да обезбеди неку стабилност. Значи, постоји неки простор за ту робу на нашем тржишту. И други сегмент, који је врло значајан, јесте да утиче са ценом на цену домаћих производа како би се у тржишној конкуренцији пронашао свако према свом квалитету.

У овом периоду се десило нешто сасвим друго, тако да је увезена роба практично деловала подстицајно за домаће произвођаче да јуре тај неки други, много виши ниво робе која долази из иностранства.

Лобисти коло воде

Водитељ: Чак да домаће робе и нема на тржишту, него само налазимо стране марке у продаји.

Зоран Красић: Да, али ја морам да кажем да то што се повремено јавља, узео сам, ипак, пример детерцента – не могу да причам о шећеру и уљу, јер то није овај случај о коме причам, али када се ради о детерценту и парфемима, где је такође значајно деловање тог увозничког лобија, тако их треба назвати, то је једна интересна група људи која сматра да провизија треба да буде 136%, а код неких лекова, када су у питању геомичини, цитостатици и неки ампуларни производи из иностранства, та увозничка провизија зна да иде чак и до 150%. Кад год такви случајеви дођу у додир са Министарством трговине, ми интервенишемо, наравно тражећи неки законски основ који нам омогућава одређену интервенцију.

Можда је деловало мало шокантно за постојећу привредну управљачку структуру што смо отворено рекли да постоје неки неприципијелни лобисти. Ја то врло сликовито објашњавам, 5-6, да кажемо, значајнијих произвођача на нашем тржишту тако се лако организују и када дође време да се враћају неки кредити у које су олако ушли, онда наступа једна прерасподела задужења унутар те групе – једног задуже за медије, једног да врши притисак према странкама, трећег према влади, четвртог према Привредној комори, петог према потрошачима и великопродаји и онда се ствара једна врло опасна слика о томе какво је стање на нашем тржишту и какво је стање у нашој привреди, што не одговара истини. За њих је било шокантно да се управо на овај начин, по имену и презимену, њима то каже.

И таква понашања Министарство трговине неће да толерише, већ ће јавно да санкционише и да, што кажу, убрк, у лице каже. Јер, напосто ми ипак носимо неку одговорност као Министарство за снабдевање нашег тржишта за стабилност и цена и количина. И онај који неприципијелно ради, не жели да прихвати правила тржишне економије, мора то на време да му се каже. Треба он да се, ако могу да употребим тај термин, престроји у смислу законитости понуде и потражње и неког формирања цене и других правила тржишне економије. Ако окрећемо главу на страну, онда ћемо имати сасвим нешто друго.

У коштац са поскупљењима

Водитељ: Ја предлагам да мало предахнемо уз музику из нашег студија, и још једном да подсетим наше драге слушаоце да је у нашем студију републички министар трговине, господин Зоран Красић. Не долазе нам министри сваки дан, па искористите прилику ако имате неко питање из ове сфере, слободно нам се обратите. Наш телефон 011/213-606 је отворен за ваше позиве.

Настављамо разговор са господином Зораном Красићем, министром трговине у Влади Републике Србије. У пређашњем блоку разговора рекли сте да заиста на нашем тржишту постоји разноликост у ценама неких производа и да се Министарство трговине изузетно озбиљно ухватило у коштац са таквим стварима, поготову када су у питању цене неких изузетно важних животних производа. Ево, конкретно, имамо неких примера и у Сремској Митровици, неких проблема баш кад је у питању цена уља. У неким продавницама може да се набави по цени од девет динара. У ствари, тако се каже да се може набавити по цени од девет динара пошто је из републичких робних резерви. Међутим, док купац дође до таквог производа већ га нема, или је продат, или једноставно трговци не желе да га продају, а нађе се у неким другим продавницама исто такво уље по цени од 13-14 динара. Како заштитити обичног потрошача, обичног купца од таквог дизања цена?

Тржиште диктира цене

Зоран Красић: Па, врло једноставно. То је апсолутна либерализација. Значи, да се појаве...

Водитељ: Шта то, заправо, значи?

Зоран Красић: То значи да се појављују значајне количине те робе на тржишту, да се слободно формира цена, да се понуда и потражња некако усагласе. Уколико има већих количина робе, сигурно ће цена одређених производа падати. Ми имамо тих количина, али имамо и интересних група које се ад хок организују. А ово што сте рекли шта се дешавало у Сремској Митровици, дешавало се и на неким другим местима, у неким другим градовима. Ми то сад редефинишемо, то не значи да ако је неко друштвено предузеће, да само оно може бити корисник одређених роба из Дирекције за робне резерве, а због недостатка средстава да плати одређену робу, затвара то преко неке цесије са неким другим својим пословним пријатељима, и она роба која је намењена крајњој потрошњи, крајњем потрошачу, ради стабилности тржишта практично се појављује на неком другом месту. Они то врло лепо заврше са папирима, прикажу да је та роба продата, али је зато има на другим местима, нема је у малопродајним објектима тог предузећа које се јавило Дирекцији и добило робу. Наравно, то тржишна инспекција контролише и већ тачно се зна са којим количинама се интервенисало, у

ком временском периоду је могуће да се то потроши.

Ми смо средином априла и маја месеца имали готово два пута већу потрошњу него што су реалне потребе код нас. Значи, очигледно да то подгрејавање осећаја несташица чини неки утицај. Кад нас грађанин позове и укаже конкретно шта се дешава у неком продајном објекту, ми смо до сада увек интервенисали и, по правилу, све оно на шта су нам грађани указали, показало се тачним. Ево, јуче смо имали један пример у Крушевцу, у дисконту једне фирме, ја мислим да се зове "Ива", продавало се уље и када је наишла тржишна инспекција, напосто да виде колико далеко људи могу да иду, целокупни пазар који није приказан у књигама, да то тржишна инспекција не би ухватила, једноставно су бацили у WC шољу и пустили воду да паре оду. Е, видите колико далеко то може да оде. Кажем, интервенишемо да би очували ову стабилност и свакоме у лице кажемо шта може да се ради, а шта је забрањено. Ми из трговине за сада нисмо баш задовољни којом брзином сустижу санкције, али се надамо да ће и то врло брзо прорадити.

Иначе, решење за стабилност нашег тржишта је либерализација, па да се онда произвођачи према квалитету, према ценама, некако исортирају и створе неки имиџ код потрошача. Управним и административним мерама не може да се гарантује стабилност тржишта. Или, да будем прецизан,

Потребно је омогућити равноправност привредних субјеката, без обзира на својински облик

само управним мерама, надзором, итд., не може се гарантовати стабилност, уколико постоји неки недостатак тих количина које су потребне за ово наше тржиште. Ми смо опали са потрошњом, то је нормална последица свега овога што се код нас десило, она се преполовила кад су у питању неки производи, а они луксузни производи готово да су се избацили из потрошње код грађана са просечним примањима. А знамо да су та примања врло, врло скромна.

Значи, либерализација је ипак један од путева како да се реше ови наши проблеми. Мени је просто несхватљиво – ми имамо капацитете, ми са овим нашим капацитетима можемо и морамо да освајамо и нека друга тржишта, и морамо отворено да кажемо неким људима, који се страховито боре за нека, наводно, улагања из иностранства – није нама циљ да се туђе тржиште прошири код нас. Било би добро да та страна улагања као ефекат имају и одређени извоз, тако направљених производа код нас, у иностранство. До сада тога врло мало има. И морам да кажем да смо са ценама далеко изнад просека у Европи. То има оправдања зашто је то тако, јер се прошло кроз једну голготу, и економску и привредну, и морамо под хитно да нађемо нека решења. Надам се да је већ примењено, ових 24%, за колико смо смањили обавезе по основу пореза и доприноса на зараде запослених, треба да буде одређени простор који стимулише и производњу и да се након пријаве они који раде на црно, а и нешто мало да се повећају ти приходи по основу зарада и плата како би се кренуло са побољшањем стандарда.

Борба против сиве економије

Водитељ: Господине министре, не можемо а да вас не питамо за постојање бивљих пијаца, односно шверцована роба и даље може да се купи, доступна је сваком по јефтинијој цени од робе која се налази у продавницама, где је проверен квалитет, али, у сваком случају, било је речи да ће се на бивљим пијацама продавати само оно што спада тамо. Међутим, сведоци смо да то баш и није тако. Овде код нас у Сремској Митровици имамо једну велику и заиста добро снабдевену пијацу, поред низа мањих које постоје. Шта ту може Министарство трговине да учини, и да ли се ради нешто на том плану?

Зоран Красић: Ја претпостављам да се не ради о бивљој него о такзваној робној пијаци, али да се манемо тих термина. Па, видите, у једном периоду Министарство трговине је са изменом Правилника о минимуму техничких услова за вршење промета роба омогућило да се у једном делу мало сузбије та сива економија. То су они киосци и оне тезге на робним пијацама где се практично ради о радњама, о предузетницима. Да би обављали ту

делатност, продају индустријских непрехрамбених производа, практично су морали да се упишу код јединица локалне самоуправе у регистар радњи. И то је дало неког ефекта.

Што се тиче класичних бивљих пијаца, тамо се продаје практично само половна роба. Чудни су ти путеви, али, знате, ако могу да употребим тај термин, онај са два бокса цигарета на улици је само последица, а није он креатор те политике, није он креатор сиве економије. Креатор сиве економије је онај који по неколико шлепера претера тих цигарета или неке друге робе, а не измири ниједну обавезу према држави, нити плати порез на промет, нити акцизу. Знате, са њима нам предстоји, односно ми већ, буквално речено, водимо рат са њима, регистровани смо неке путеве, али то је више нека санкција и она је увек на неки начин закаснела.

Ми, као Министарство, кренули смо према Влади са једном иницијативом да се ипак изврше неке корените промене, пре свега у нашим прописима о акцизама и порезу на промет, да се то одмах наплати, да другачији буде обрачуни, другачије плаћање, много ефикасније, јер ако се одмах уплати порез на промет код ових производа, и код акцизних и код ових других који имају вишу стопу пореза на промет, чим та роба изађе из производње, онда се губи мотив за неке шпекулативне појаве.

Ми и дан данас имамо тзв. порез на промет који се плаћа у крајњој потрошњи. Он је далеко од контроле. Што више има посредника у великопродаји и малопродаји, много је теже утврдити да ли је он обрачунат или наплаћен. Идемо са једним предлогом да се изврши та промена у Закону о акцизама и порезу на промет, да се порез на промет и акциза практично наплати чим одређена роба изађе из фабричког круга и чим та роба, ако је у питању увоз, пређе границу наше земље. На тај начин се губи мотив за неким шпекулативним пословима. То је такозвани нормативни део који може помоћи сузбијању сиве економје. Не би било сиве економије да наша привреда профункционише и почне да ради са неким значајнијим капацитетима. Када човек нађе неки економски интерес да путем рада обезбеди своју егзистенцију, да је уз гаранцију уплаћен и допринос за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање, и за случај незапослености да су исплаћени порези на лична примања, онда је то јак стимулативни фактор који, по природи ствари, сузбија сиву економију.

Иначе, примери последица које може да нанесе сива економија можда су били најдрастичнији кад су биле у питању цигарете. Наше годишње потребе на овом подручју су негде око 2.000 тона. Наша дуванска индустрија, ова три комбината, оспособљена су да произведу од 1.100 до 1.300 тона годишње. Прошле године је то било сведено на

неких 600 до 700 тона, а није било несташница. Значи да онај остатак до 2.000, а то је негде око 1.300 до 1.400 тона, дошло је из иностранства. На одређену количину која је ишла легално, сигурно су наплаћене акцизе и порези, али гро количине је ушао илегалним каналима, и ту је зарада еноормно већа и тога нема нити у књигама, нити у стварности.

Доста нас оптерећује сама чињеница да постоје специјализоване фирме које, једноставно, мало очисте ту документацију, па нешто што је нелегално, постане крајње легално. То је један други проблем. То је проблем који нас оптерећује и за који мора да се траже и нормативна и практична решења, опет са основним циљем да се обезбеди и снабдевеност и унормале те цене према неким тржишним критеријумима.

Интервенције министарства трговине

Водитељ: Пет минута до 18-ог сата. Опет ћемо мало паузирати уз музику из нашег Студија.

Тачно је 18 часова. Слушате Радио "М" на ултра кратким таласима 91,9 и 92,3 мегахерца. Гост у нашем студију је републички министар трговине у Влади Републике Србије, господин Зоран Красић, иначе члан Централне отаџбинске управе, председник Колегијума Српске радикалне странке и савезни посланик. Господине министре, кажите нам за сам крај, оно што наше слушаоце, просечне суграђане, занима да ли ће цене у наредном периоду бити стабилне, када су у питању животне намирнице, без којих свако домаћинство не може, а притом мислимо и на шећер, и на хлеб, млеко, уље. Доста смо коментарисали током ове емисије све то и шта утиче на промену цене, али да ли можете да дате обећање да ће тако бити у наредном периоду?

Зоран Красић: Па, управо ради очувања те стабилности ја сам напоменуо да смо интервенисали са три уреда у којима смо прописали нове субвенције са циљем да се обезбеди стабилност цена и да се омогући да на тржишту буду количине које су потребне за очување солидне снабдевености нашег тржишта. То је став Владе Републике Србије, став је овог министарства, кажем, уколико треба нешто и исправити и интервенисати, до сада смо интервенисали путем аграрног буџета овим субвенцијама. Све наше процене кад су у питању овогодишња берба, жетва и све оно што иде, показује да ћемо имати сасвим солидне количине које обезбеђују и наше тржиште и обезбеђују одређене количине за извоз.

Ви сте потенцирали нешто око шећера. Видите, ту је мало интересантна ситуација. Произвођачка цена, за коју постоји сагласност Министарства трговине, је 3,95 динара. Шећеране су про-

давале шећер и испод цене од 3,30. Код шећерана ради се о једном потпуно другом проблему. А кад смо већ овде у Митровици, па и "Матроз" је добио право да може слободно да формира цену рото папира, тако да је уважено ово настојање да "Матроз" покрене и тај део програма који производи рото папир и онај други део, мени се чини да се зове целулоза.

Заштита потрошача у првом плану

Водитељ: Тако је, погон целулозе.

Зоран Красић: Тако да, иако су једини произвођачи, уважили смо ову ситуацију да рото папир долази из иностранства по далеко већој цени од оне која је била призната "Матрозу", а сад

Порез на промет је далеко од контроле

је "Матроз" у прилици да пронађе начине да укључи економску логику и да се избори за своје место на овом тржишту. А шта нам предстоји? Па, врло крупне ствари нам предстоје.

Прво, мораћемо да мало дефинишемо те носиоце снабдевања, да што више укључимо и приватни сектор, да не робујемо поделама фирми у зависности од тога да ли је то приватна својина или је тзв. друштвена својина. Мораћемо код дефиниције носиоца снабдевања да се водимо, пре свега, критеријумом колико малопродајних објеката има и формулишемо један нови критеријум, а то је кумулативни обрачун пореза, да видимо ко је колико платио порез држави, па они који су више платили порез држави, ваљда заслужују да буду и носиоци снаб-

девања на неком подручју, до оне ситуације када треба интервенисати робом из Дирекције за робне резерве. Али, Министарство трговине у суштини не жели да се убудуће дешавају те интервенције из Дирекције за робне резерве, јер желимо да се у комерцијалним аранжманима између трговачких кућа и производње обезбеде сасвим приступне, задовољавајуће количине по прихватљивим ценама за наше тржиште.

Следећа ствар у којој ћемо свакако деловати, то је преиспитивање ових контингената и свођења што већег броја роба на режим слободног увоза и извоза. Наравно, водићемо увек рачуна о томе да се наши материјални биланси не угрозе неким неконтролисаним увозом или извозом. Наравно, и даље иду те инспекцијске контроле које треба да омогуће стабилност, пре свега, на тржишту. И да се, напослетку, подсетимо онога што је централно, а то је заштита потрошача. Ми у овој гужви, у овом метежу и у настојањима да, како да кажем, доскочимо онима који се баве шверцом, помало стичем утисак као да смо заборавили тог потрошача. У једном мирнијем периоду наша светиња је потрошач и ја се надам да ће можда за неколико месеци тржишна инспекција бити у прилици да кажњава уколико није истакнута цена или није издат блок, а да се више не упуштамо у ове дубинске контроле, да ће то тржиште само да профилише кретање ових роба. Развијамо тај наш сектор трговине како би имали у сваком тренутку оцену снабдевености и цена, и морам да кажем да нам је жеља да се укључимо у још један део посла, да видимо којим произвођачима можемо препоручити нека тржишта изван наше земље.

Можда је ово баш мало и утопијски у овом периоду, али ми стварно имамо такве произвођачке капацитете да можемо задовољити и наше окружење и била би права штета да и ми не дамо неки допринос, да упутимо наше привреднике на те локације, на та тржишта, чисто онако саветодавно, необавезујуће, јер то и не можемо не би ни требало да буде обавезујуће, како би видели где су ти прави изласци из економске кризе. У суштини, док не повећамо производњу, а то значи и док се људи не врате на радна места и оним старим пословима које знају да раде, ми и не можемо рачунати да ћемо да изађемо из економске кризе.

Наравно, отварају се и неки други сегменти, неке друге области. И ту треба хитно и брзо реаговати. Има доста посла, много више овог системског који треба да омогући равноправност привредних субјеката, без обзира на својински облик. Знате, врло је тешко друштвеној трговини где се плате исплаћују из дневног пазара. Велика друштвена трговачка предузећа су већ годинама у блокади, нека су пред стечајним поступком, против неких се већ

и отворио стечајни поступак, и ту морамо, без обзира што немамо директну надлежност, заузети политичке ставове и предложити Влади да она види у којим правцима треба интервенисати и сачувати део те трговине. Јер, уосталом, то је све друштвена имовина, и сутра кад треба да се приватизује, да држава нешто приходује од те имовине, а не да се све уништи, па онда, знате, у том метежу по правилу зграби највише онај који најмање заслужује да зграби.

Водитељ: А ви сте, у сваком случају, ту да то спречите.

Зоран Красић: Па, видите, Министарство трговине је укључено, мора бити укључено кад се ради о приватизацији ових пет фирми, великих трговачких фирми које су обухваћене Уредбом Владе Републике Србије. Ово све друго је практично у надлежности Министарства за својинску трансформацију. Али кажем, иако није наша надлежност, ми морамо то да пратимо, да видимо какве су те појаве и да предложимо Влади неке политичке ставове како би се интервенисало и у тим областима. Значи, иако није наша надлежност, ми желимо да помогнемо.

Водитељ: Како да не. И сарађујете са осталим министарствима у Влади Републике Србије.

Зоран Красић: Да.

Материјалне резерве за стабилно тржиште

Водитељ: На самом крају емисије, да ли можда имате неку поруку за наше Митровчане и Сремце?

Зоран Красић: Па, гледајући чисто сектор трговине, ево поруке: Наше тржиште треба да буде стабилно, мора да буде стабилно, јер имамо материјалних резерви, шта друго да кажем? Уколико се приметне неке поремећаји на тржишту или неке шпекулативне појаве, сваки грађанин у Митровици може слободно позвати наше Одељење тржишне инспекције и да укаже где треба интервенисати. Тржишна инспекција је, између осталог, ту да помогне нашим потрошачима и да све ове који праве забуну на тржишту приведемо тамо где им је место.

Водитељ: Господине министре, ја вам желим пуно успеха у обављању овако значајне и одговорне функције, као што је министар трговине у Влади Републике Србије, и хвала вам на данашњем учешћу у емисији Радија "М".

Зоран Красић: Хвала и вама.

Водитељ: Поштовани слушаоци, 18 је сати и 10 минута. Слушали сте разговор са господином Зораном Красићем, републичким министром трговине у Влади Републике Србије, савезним послаником и чланом Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке.

Разговор у студију водила Верица Криновић, дежурни новинар.

Пријатно поподне.

ИГОР МИРОВИЋ, ЗАМЕНИК МИНИСТРА ЗА ФИНАНСИЈЕ
У РЕПУБЛИЧКОЈ ВЛАДИ И ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ОДБОРА
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ У НОВОМ САДУ

НОВИ САД ЗАСЛУЖУЈЕ КОРЕНИТЕ ПРОМЕНЕ

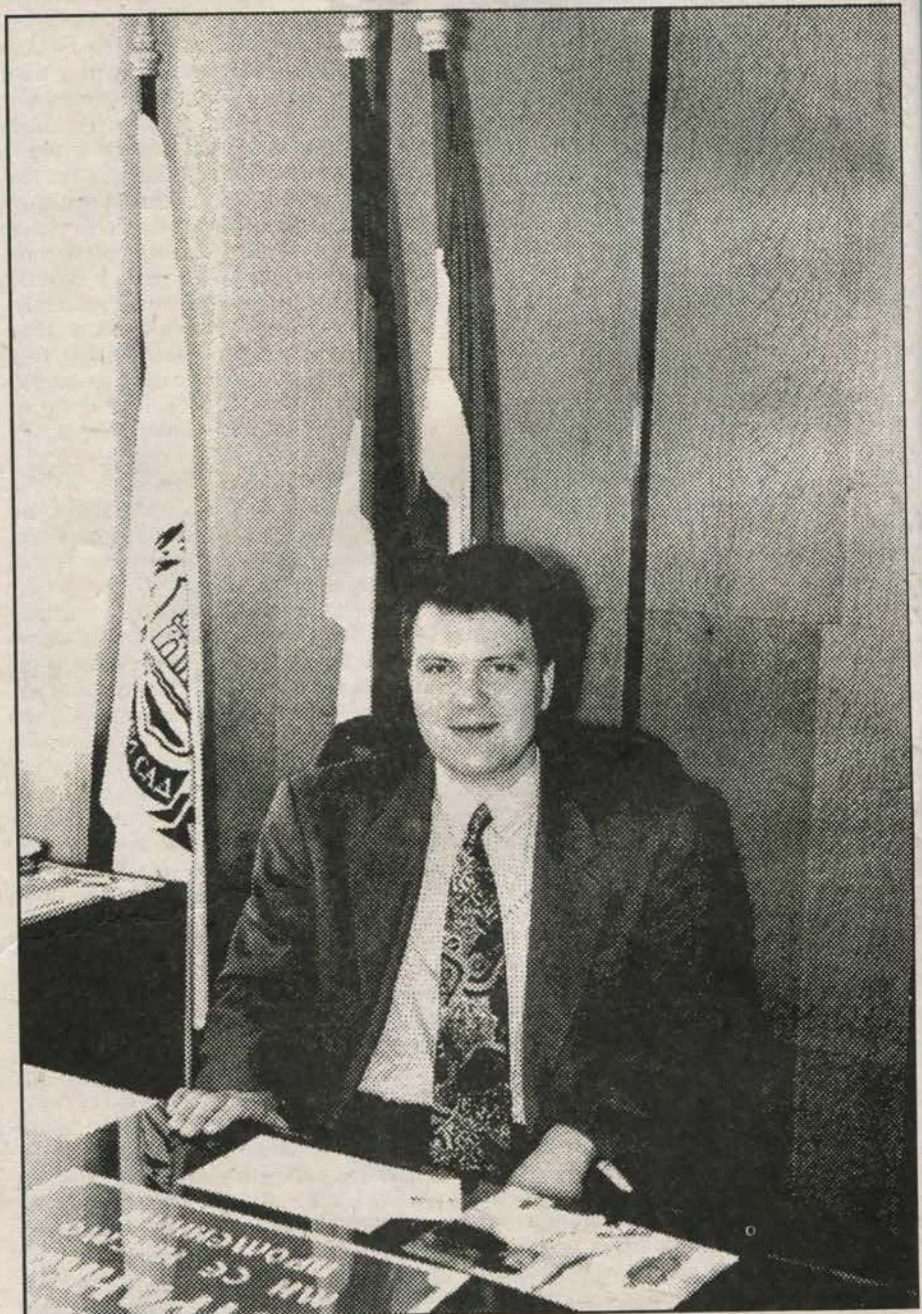
Гостујући у емисији Радија "021" у Новом Саду Игор Мировић је одговарао и на актуелна питања слушаца која се нису односила на основну тему – кризу локалне власти у Новом Саду

Водитељ: Добар дан драги слушаоци Радија "021" Нови Сад, На програму је емисија "Отворена врата", а наш данашњи гост је Игор Мировић, заменик министра за финансије у Влади Републике Србије и председник Градског одбора Српске радикалне странке у Новом Саду. Тема нашег разговора је криза локалне власти у Новом Саду.

Господине Мировићу пре него што се слушаоци почну да се јављају реците нам нешто више о проблемима на које наилазите од како су радикали ушли у Владу народног јединства.

Игор Мировић: Проблеми се морају постављати у време када их је могуће разрешавати. Грешка у односима између садашњих коалиционих партнера постављена је већ у старту, у почетку када је требало изградити нове односе у Граду и када су за то биле повољне прилике и када смо и, као Српска радикална странка, о томе говорили, када смо то заговарали. Нисмо покушали да створимо један нови концепт управљања, нисмо покушали да се било шта промени, свађали смо се, око некадашњег Свилара, имали смо персоналне проблеме, имали смо несугласице, имали смо стварање нових малих олигархија по јавним предузећима и, на крају, десило се да је дошло до заузимања позиција, које онемогућавају било какву промену.

Промене сада подразумевају да се ови одборници и чланови владајуће већине морају лишити неких привилегија, неких позиција, неких функција и неких елемената за одлучивање са тих позиција и функција, да би концепт могао да заживи. Принципијелно, на почетку мандата сваке власти, коалиционе или већинске, треба поставити основе на којима ће она функционисати у периоду који јој је дат. Касније, то је веома тешко и ту лежи "грешка у корацима" извршног одбора и председника извршног одбора и мислим да је он те грешке свестан и мислим да ћемо ускоро о томе расправљати.

Свесно смо прихватили одговорност да по битним државним циљевима остваримо наш програм и променимо све што се реално може променити

Водитељ: Господине Мировићу, неко од наших слушалаца је на телефонској вези и, с обзиром да су нам покушале импулси, а покушаће још, негде до 97% до краја јула, да не одузимамо време.

Добар дан, изволите.

Слушалац: Надамо се да ће пошта испунити свој план стопостотно.

Водитељ: Хоће сигурно, што се тиче покушања ту нема проблема.

Слушалац: Ја бих питао, слушајући на ову тему два-три пута разговоре, око концепта, јер је концепт чини ми се нека мисаона именица, бар по обиму информисања о концепту.

Водитељ: Шта мислите, притом, да нису грађани били упознати.

Слушалац: То је нешто "округло, па на хоше", о чему може да мисли ко год шта хоће и може неко да напада један део из њега, не базирајући се на друге делове, не повезујући цело. И чак, кад је гостовао господин Поповић, није ни он ништа конкретније или шире рекао о том свом концепту.

Водитељ: Сматрате да грађани практично уопште нису ни упознати о чему се ради.

Слушалац: Ми само реч "концепт" знамо и ја знам шта је концепт као реч, али шта он садржи конкретно, тај концепт, то не знам и зашто га неко не прихвата, са којим аргументима одбија нешто да неће функционисати онако како то концепт предвиђа.

Водитељ: А шта концепт предвиђа, ни то по процени не знају. То је једина примедба заиста начелна, бар што се тиче тога дела.

Слушалац: То је чињеница, друго, питамо се ми грађани – где смо ми и шта смо ми? Чујемо само свађе оних коалиција, односно чланова коалиције на власти, практично, град су испарцелисали на интересне зоне, или институције у граду, и свака се држи грчевито тога да она има власт на неком делу, или некој институцији, или неком јавном предузећу итд., у управном одбору, ту су они подељени.

Само да поменем Драшковића, кад је говорио на скупу 1996., пред ове локалне изборе и републичке изборе итд. – "грађани Новог Сада, сви ћете знати ко ће вам бити председник скупштине, ко ће вам бити председник онога, ко ће вам бити посланик итд." а они су провели малтене годину дана да се договоре ко ће шта бити, а обећано је пре гласања. Они су изгубили време у конституисању да би могли нешто да раде.

Сада питам, када те странке толико мељусобно ратују, да не би прошао концепт, јер неке њихове личне интересе, или партијске крњи, па боље нека не буде концепт. Али, сада се поставља друго питање – сви они кажу: Ако није успео, односно ако није прихваћен концепт председника извршног одбора, Поповића, зашто он мора да оде, има толико предлога који нису прошли, има закона који нису прошли, па нико није смењен. То уопште

није логика, ако тај његов предлог буде незрео, одбићемо га, али да видимо да ли он остале ствари завршава како треба, или, да ли је у стању да се прилагоди неком новом предлогу или сугестијама итд.

Још једно питање, које заиста захтева образложење или објашњење.

Водитељ: Да ли то постављате начелно питање, или директно господину Мировићу?

Слушалац: Директно господину Мировићу, да објасни – како бисмо то ми требали да разумемо, они практично јесу за концепт, са неким изменама, амандманима итд. Шта би сметало да они подрже ову владајућу страну, онолико колико јесу за концепт, да буду неки "језичак на ваги" и да тај концепт прође мимо интереса нпр. СПО или Демократске странке. Шта то смета једној опозиционој странци да у интересу грађана, у интересу града Новог Сада и функционисања његовог, да одреде тај концепт који можда један паметан човек (говорим без чињеница, али то је претпоставка да је тај концепт паметан), зашто га не би подржао, ако неће СПО да га подржи?

Али, уједно сумњам, претпостављам, интерес је да падне градска влада, да дође принудна управа и да на леп начин, миран начин, без избора, власт преузму радикали, СПО и социјалисти, као што функциониса на savezној, односно републичкој скупштини. Да ли се о томе ради? Хвала што сте ме саслушали.

Мора да се зна ко је где газда

Водитељ: Хвала вам лепо. Дакле, која је логика овог вашег захтева за смењом?

Игор Мировић: Слушалац је врло добро уочио – постоји, пре свега, концепт на нивоу идеје. Идеја је та да Скупштина града, Извршни одбор и јавна комунална предузећа буду, једним војним језиком речено, повезани једном субординативном нити, а то значи да се у суштини зна ко је газда у Скупштини града, у Извршном одбору или у јавним предузећима, да не постоје паралелни органи одлучивања. Ако Извршни одбор града донесе неку одлуку, онда се та одлука мора у кратком року и без резерве спроводити. Сада то није случај, јер постоје органи одлучивања, који су именовани на скупштини, који заобилазе одлуке извршног одбора (мислим на директоре и на управне одборе јавних предузећа).

То се одржава у неефикасности рада јавних предузећа, установа, служби итд. Е сада, идеја је добра и сви се слажемо да је идеја добра, међутим, идеја је још увек била на некој теоријској основи и ми смо, као Српска радикална странка, ту добру идеју подржали. Рекли смо – желимо да седнемо за један сто, представници свих политичких странака, и да идемо тачку по тачку, да пречешљамо све оно што можда може бити сметња реализаци-

ји једне такве идеје или што можда може да унапреди једну такву идеју.

Међутим, до таквог једног заједничког састанка дошло је само једном, где се разговарало о начелним питањима. Касније је покушано да се тај састанак обнови, да се поново организује, ту је СПО изашао са неким својим концептом и ми смо видели да од тих састанака нема ништа. То је, дакле, одговор и на питање – зашто ми, као представници опозиције у Скупштини града, не подржавамо, практично, нисмо дали "језичак на ваги", нисмо гласали за тај концепт.

Водитељ: Зашто тражите смену?

Игор Мировић: Мора да Вам кажем, на седници Скупштине града био је предложен дневни ред. Ми смо били за то да се прва тачка усвоји, а прва тачка је била да се донесе закључак да се улази у програм промена на основу концепта и ми смо заиста за то били спремни и желели смо да гласамо.

Међутим, пре него што смо дошли у ситуацију да расправљамо о тој тачки, договором СПО-а и Демократске странке, а на предлог самог председника Извршног одбора (он је образложио чињеницу да има пуно амандмана, да не може да се стигне итд.), та тачка је скинута.

Ми смо заиста били веома изненађени, што значи да је сам председник Извршног одбора био слаб, немоћан и недовољно агресиван и није желео да се избори за свој предлог. Да сам ја био на његовом месту, ја бих до краја инсистирао и тражио бих да се гласа о тој идеји, која је у суштини добра.

Касније су уследиле тачке око којих је можда могло да буде расправе и да смо са тим амандманима можда могли нешто да поправимо. Према томе, то је истовремено и одговор на питање – зашто сада председник Извршног одбора мора да оде. Он мора да оде јер се једноставно повукао, он више није у стању да контролише и да наређује директорима и управним одборима.

Председник Извршног одбора мора да спроводи одлуке Скупштине града. Те одлуке се спроводе оперативно, ту нема милости, ту нема одлагања, ту нема избегавања, ту постоје само оперативне стратегије, дневне стратегије и мислим да председник Извршног одбора једноставно више нема, сигуран сам, ни воље ни снаге, нити подршке у јавним предузећима, где све странке, додуше без опозиције, углавном чине управне одборе и где скоро свака странка у тој већини има свог директора. Председник Извршног одбора више нема снаге да спроводи одлуке Скупштине града и ту је разлог. Ја не видим неки већи разлог зашто би он требало да оде, осим што више није у могућности да спроводи одлуке Скупштине.

Водитељ: Пропустили смо питање – није ли то начин (то је била претпо-

ставка нашег слушаоца) да се уведе принудна управа у Новом Саду?

Игор Мировић: Није, да Вам кажем, принудна управа у граду као што је Нови Сад, граду са демократском традицијом, граду са једном изразитом културом пре свега у односима политичких странака, то не приличи и то заиста није ни мото, није заиста ни циљ било кога, једноставно је циљ да се нешто покрене, да се нешто промени. Последњих шест месеци ништа се не мења, сви говоримо о концепту, концепт је још у фази идеје (слушалац је то добро приметно), не говоримо о детаљима, не говоримо о конкретним променама, вртимо се у круг, и ево, иницијатива је да се то једноставно прерине.

Водитељ: Поштовани слушаоци, прошло је 10,30 сати, емисија "Отворена врата" је у току, наш данашњи гост је господин Игор Мировић, председник Градског одбора Српске радикалне странке, а тема је наша домаћа, локална на градском нивоу. Уколико имате потребу да нешто питате, да приметите, или да прокоментаришете, наш телефон је увек отворен 422-774, а сада ћемо мало да застанемо и да се одморимо.

Настављамо емисију "Отворена врата", још неко од наших слушалаца је на вези, изволите.

Слушалац: Добар дан, хтела сам да кажем господину Мировићу да смо ми, пре свега, уморни од тих свађа уопште између странака и њихов је био градоначелник Мирчић, ништа није урадио. СПС је опљачкао, сви нам само деру кожу и ништа друго, и међу собом се свађају око тога ко ће доћи на власт. Ја мислим да оставе нама, Војвођанима, да ми сами решавамо своје проблеме. Онда смо били и најбогатији и имали смо за све друге да дајемо, а сада немамо ништа, а што се тиче њих из Радикалне странке, видимо шта се ради.

Водитељ: Можете се слободно обратити господину Мировићу у студију.

Слушалац: Обраћам се њему лично, јер знам кад је почео да влада, како влада, и сада шта раде. Том Поповићу треба дозволити да још нешто уради, јер је ипак и нешто добро урадио, а не одмах смењивати и свађати се, и те њихове састанке, све то плаћа овај народ, и те њихове дневнице и све то. Доста је било тога шта раде. Хвала лепо.

Циљ неслагања су промене на боље

Водитељ: Хвала вама на јављању. У Градској влади, у градској управи и у целој тој власти на нивоу града, партиципирају људи који су Новосађани, који су Војвођани, претпостављам као и Ви, господине Мировићу?

Игор Мировић: Сигурно, питање је било – докле свађа?

Водитељ: Јесте, то је питање које се врло често појављује, не само на овом

нивоу, него уопште, када су у питању политичке странке.

Игор Мировић: Невероватно је да се некако заобилази чињеница да се ипак у том делу свађа не појављују српски радикали, чињеница је и истина је да се понашамо веома принципијелно, да се понашамо у духу неког општег интереса грађана Новог Сада, где год смо могли, заиста, када је било у питању све оно што може да користи нашим Новосађанима, ми смо подржали такву одлуку и борили смо се на терену да се преко наших активиста она и спроведе.

Међутим, ми сада имамо блокаду, практичну блокаду рада Скупштине града и о томе сам и говорио у последњих неколико реченица, чини ми се да та блокада више не може да се трпи и да нешто мора да се предузме.

Дакле, то је на трагу такве чињенице, таквог утиска, који је нама, српским радикалима, познат и јасан, јер имамо једну солидну одборничку групу од осам одборника, која делује заиста упорно, систематски у Скупштини града, која има све информације и јасно је да нешто мора да се мења.

Није то ништа ново, није то ништа трагично, доћи ће неко нови који ће преузети неке нове идеје, ко ће спроводити нове програме који можда још нису реализовани, који ће бити нешто мало агресивнији, који ће имати већу слободу деловања. Није то ништа страшно. У односима између политичких странака постоје периоди када свађе можда изгледају сувише агресивно, али свађе ипак на крају буду препуштене неким одлукама, које донесу промене. То је циљ. Циљ је да се нешто промени.

Ако постоји блокада у процесу промена, онда се нешто мора мењати код оних који то блокирају.

Водитељ: Још неко од наших слушалаца је на вези. Добар дан и Вама, изволите.

Слушалац: Поздравља вас грађанка Новог Сада, Вера Михаиловић, а хтела бих да кажем да је то све у принципу врло једноставна ствар, да се придружим овој претходној слушатељки и да кажем да сва та господа, којима су грађани Новог Сада изгласали поверење, је дужна да поведе рачуна шта грађани Новог Сада заслужују, а не да се међусобно трве, свађају и да се боре за власт, а то су они до сада само показали, и ништа друго.

Нарочито бих хтела да питам господина Мировића – како то да је Радикална странка, на челу са својим вођом, господином Шешељем, обехавала овом народу куле и градове, да не кажем нешто ружније, како наш народ каже, "обрнули ћурак наопако" и, само да би дошли до власти, придружили се владајућој партији и ми грађани једноставно немамо више ни наде, ни поверења ни у кога, и ето то је то. Хвала Вам лепо.

Водитељ: Хвала лепо на јављању. Господине Мировићу, хоћете ли да прокоментаришете ово питање?

Игор Мировић: Имам кратак коментар на ову тврдњу наше суграђанке – нисмо се придружили владајућој партији, већ су три политичке партије, између којих је и Српска радикална странка, формирале Владу националног јединства, са циљем да се у овој земљи рашчисте неки односи и да се неке ствари промене. Ви видите каква се борба води око очувања интегритета земље, затим у сфери економије, око смањивања пореза итд.

Након сто дана (а ускоро истиче тај рок) положиће се први рачуни и мислим да је Влада сигурно оправдала поверење и оправдала одлуку Централне управе Српске радикалне странке да се уопште формира концентрациона влада, заједно са социјалистима и са Југословенском левицом. Неке ствари из нашег програма ће моћи да се спроведу у кратком року, неке ствари не, али и ако се нешто мало промени, а већ се са смањивањем пореза сигурно битно мења у односима у економској сфери, моћи ћемо да будемо задовољни.

То је кратак коментар, мада то није тема данашње емисије.

Водитељ: Да, није тема и нећемо сада коментарисати то, јер економисти, који су недавно дали оцену рада Владе, су утврдили да у суштини ова Влада није буквално ништа урадила, али о томе једном другом приликом.

Игор Мировић: То сте вероватно Ви сада нешто прочитали или видели, који су то економисти?

Водитељ: То је независна група економиста.

Игор Мировић: Нисам чуо за ту независну групу. Та група је, напротив, пре два месеца рекла да има скоро истоветне погледе са погледима Српске радикалне странке што се тиче економије.

Независни економисти променили мишљење

Водитељ: Наравно, али су оценили и рекли да се отприлике економски програм Српске радикалне странке, радикалан скоро као и њихов, међутим, од свега тога што је понуђено, до сада није ништа урађено, па наводе и чињенице – црни девизни курс, видљиви знаци попуштања, рестриктивне политике, раст новчане масе итд. а у светлу свега овога и санкције.

Игор Мировић: То су све паушалне оцене и многе од тих оцена и од тих ставова не зависе уопште од Владе Србије. То су оцене, то нису чињенице.

Водитељ: Ја само износим чињенице, девизни раст није оцена, него је чињеница, а то слушаоци по својим ценовима могу врло лако да утврде, да ли им расту цене свакодневно, како расте црни курс итд.

Игор Мировић: Иако то није тема емисије, ја ћу Вам одговорити. То ни-

су чињенице, то су оцене групе економиста. У групи је њих седамнаесто. Постоје људи који су заиста оценили да је економски програм Српске радикалне странке заиста веома либералан, да је модеран.

Водитељ: У начелу.

Игор Мировић: У начелу, али је сасвим сигурно и то сви економисти знају, јер и ја сам њихов колега, економиста, да се не може за два месеца кренути од нуле и доћи до онога што је циљ у економским променама. Ми покушавамо да урадимо, и урадићемо сасвим сигурно у наредних неколико месеци, можда годину, две дана, много више него што је урађено у протеклих пет, шест или седам година.

Већ смо учинили револуционарну ствар са смањењем пореза (мислим на Закон о порезима и доходу грађана), такође припремамо нови пакет пореских закона, а смањење пореза је сасвим сигурно једна од главних полуга, где можемо рећи да ће грађани имати користи од уплићања државе у економске токове. Такође, Закон о приватизацији, који ће имати обавезан карактер, је револуционарна новост итд.

Према томе, не бих могао да се сложим са оценама те групе економиста.

Водитељ: Само кратко – да ли је оцена или чињеница да је инфлација у априлу и мају 9,9%, што је више него у читавој прошлој години, када је износила 9,3%?

Игор Мировић: У овој години имамо сасвим сигурно, циљ да стабили-

зујемо и буџетску, пореску, и ценовну сферу, али неке цене су у великим диспаратима, а ми смо у првих месеца – два деловали на отклањању тих диспаратита. Након тога се појавила та статистичка анализа, која о томе говори.

Водитељ: Добар дан, слушамо Вас, изволите.

Слушалац: По први пут се јављам на овај Ваш телефон, релативно касно сам открио Вашу таласну дужину, али сам пожеleo да се јавим данас, да бих нешто долао. Пре свега, волео бих да се захвалим Вашем музичком сараднику за музички коментар овог разговора, са Бреговићевом песмом, затим бих желео да се сагласим са већином ставова, које су претходни слушаоци изнели.

Направио бих малу дигресију, па бих подсетио слушаоце који су чули јучерашњу изјаву једног слушаоца, генерално, какав смо ми народ. Његов коментар је био прилично црн. Е сада, наша ситуација је таква да смо ми стално у ситуацији да, када и најситнији проблем покушамо да решимо, суочимо се са таквом гомилом проблема, да једноставно просечан човек, не види одакле да крене. Мени је цела ова прича о конценту управо на то личила.

Пошто ништа под милим богом не функционише, онда је страшно тешко конкретне проблеме решавати, јер, када се сетимо да је терминолошка демографија у овој земљи у последњих

десет година интензивирана страшно, кад се сетимо да је свака од ових странака које су сада на власти оптуживана да се бори за власт, а странка на власти, која је и даље на власти, ту власт и даље има, онда је цела ова прича јако проблематична за просечног човека. Јер, не зна одакле да почне, не зна коме да верује, све странке су своје програме у међувремену заборавиле.

Закључак је – безнадежна ситуација. Искористио бих прилику за један мој лични закључак. Господина Мировића не познајем лично, нити морам да га познајем, он своје мишљење изражава припадносту странци којој припада, он није одговоран за политику те странке, али чим јој припада, вероватно се слаже, а ја се сећам да је та странка поставила овај режим на власт. Једино у тренутку када су имали шансу да сруше овај режим, они су га учврстили. То је генерална политика те странке.

Како сада појединачни елементи, поступци, све се то да причати, али се опет суочимо са чињеницом да је све заједно хаос. Према томе, не видим решење. Ја једноставно немам довољно информација да бих могао да размишљам, као што мислим да и већина грађана нема информација.

Још једну ствар бих рекао, ако дозвољавате, уопште ми се не допада што смо ми као народ стално у ситуацији да скачемо из тигања у ватру, једноставно, немамо избора. Јако ми се не допада ова садашња ситуација у Новом

Време је за рад, за деловање, за промене, за храбрије решавање неких односа који су годинама зачураени

Саду, где, да би смо решили ову ситуацију, морамо скочити у загрљај господину Берисављевићу и осталима. То ми се много не допада.

Водитељ: Има пуно тога што нам се не допада.

Слушалац: Много тога ми се не допада, али на несрећу још сам овде, нисам успео да изађем ван овог окружења, али то је наша прича.

Недостатак великих инвестиција у Градској влади

Водитељ: Хвала Вам на јављању. Како је јуче наша гошћа, госпођа Донка Станчић, историчар уметности, рекла – ситуација је шизофрена.

Господине Мировићу, како Ви оце-

Водитељ: Зашто сте онда обећавали до маја?

Игор Мировић: Програм је био такав да решавамо дуг преко бонова. Има проблема око тога, штампање бонова би, сасвим сигурно изазвало оне поремећаје о којима сте Ви говорили, и сада гледамо да читаву ствар усагласимо, да би она протекла на један безболан начин, по неке основне макроекономске параметре. То је једини разлог.

Водитељ: Добро, слушаоци ће проценити Ваша обећања у овом периоду, који сте најавили. Надам се да не бежите ни од одговорности.

Игор Мировић: Не, на следећим изборима чека нас сигурно суд грађана. Ми смо истицали да је ово велики ри-

проблема, али за песимизам и за депресију сигурно није време, време је за рад, за деловање, за промене, за сигурно храбрије улажење у неке забране и у неке односе који су годинама зачаурени и ми, као Српски радикали, ту немамо резерви и у то улазимо заиста храбро.

Негде постоје отпори, рецимо, код Закона о универзитету постоје страшни отпори, који се свде само на једно – ми желимо да направимо мање трошкова и ефикасније управљање универзитетом. Мање трошкова подразумева више пара и за пензије. Према томе, ствар је у кругу и уколико желимо да режемо проблеме, да их сечемо, морамо бити храбрији и ефикаснији.

Игор Мировић на XIV Конгресу градова света у Лисабону 1994. године

њујете укупан рад досадашње Градске владе. Колико сам из Вашег досадашњег излагања схватила, не може се рећи да ништа није учињено у самом граду.

Игор Мировић: Све чињенице су нас мотивисале да негативно оценимо рад Градске владе.

Водитељ: Шта је позитивно, да то прво чујемо?

Игор Мировић: Да кренемо од овога, недостатак великих инвестиција.

Водитељ: Одакле паре за те велике инвестиције?

Игор Мировић: Рећи ћу Вам одакле паре.

Морамо прво да покушамо нешто да учинимо око решавања дуга пензионерима. То се не може урадити за 15 дана.

зик и један "ход по жилету" – или ћемо успети, или ћемо пропасти као политичка странка и ми смо свесно прихватили одговорност да по битним државним циљевима остваримо наш програм и да променимо све оно што се реално променити може.

Водитељ: Надам се, господине Мировићу, да ћете на крају поделити и мој став – хоћете ли ви опстати као странка, или не, мање је битно од питања – хоће ли овај народ у будућности опстати?

Време је за деловање, а не за депресију

Игор Мировић: Наравно, народ ће сигурно опстати, опстаће и држава, опстаће и народ, уз сигурно бројне муке и

Водитељ: Рекли смо да данас нећемо разговарати, колико год слушаоци буду инсистирали, о Закону о универзитету, јер је то врло комплексно питање, о коме се пуно расправљало.

Игор Мировић: Ви сте, овако, њихов адвокат, па желите да сада о томе причамо, као што сте били адвокат "Групе Г-17".

Водитељ: Не, ја сам само изнела чињенице, а сада, господине Мировићу, хвала Вам лепо на гостовању.

Наш данашњи гост је био господин Игор Мировић, заменик министра за финансије у Републичкој влади и председник Градског одбора Српске радикалне странке, а већином смо говорили са ове Ваше функције.

Игор Мировић: Хвала и Вама.

Водитељ: Пријатно и до слушања.

НАЈЛЕПШЕ ЈЕ БИТИ СРБИН

Делегација Савезне скупштине, коју је предводио Љубиша Ристић, током јуна боравила је у Мексику и Холандији. У тој делегацији Српску радикалну странку представљао је савезни посланик Зоран Дражиловић. О различитостима и евентуалним сличностима између Мексика и Холандије са Савезном Републиком Југославијом, Дражиловић каже: "Мексички народ је сличан Србима, а Холанђани су хладни и незаинтересовани"

Зоран Дражиловић-Чича, рођен је на Хомољу, и како често каже, у најлепшем делу Србије. Дражиловића за Хомоље вежу лепа сећања и успомене дечака, који се касније са родитељима преселио у Београд, али сваки слободан дан је проводио код рођака на Хомољу. Чича каже да и данас врло често иде на Хомоље, јер се тамо најбоље одмара. Иначе, Чича је рођен у месту

Рановац, а касније се са родитељима преселио у Петровац, Пожаревац, па у Београд.

Сећања Зорана Дражиловића

"Врло радо се сећам свог детињства и безбрижних дана које сам проводио углавном у причи са децом који ми је причао о његовим ратним договорштинама.

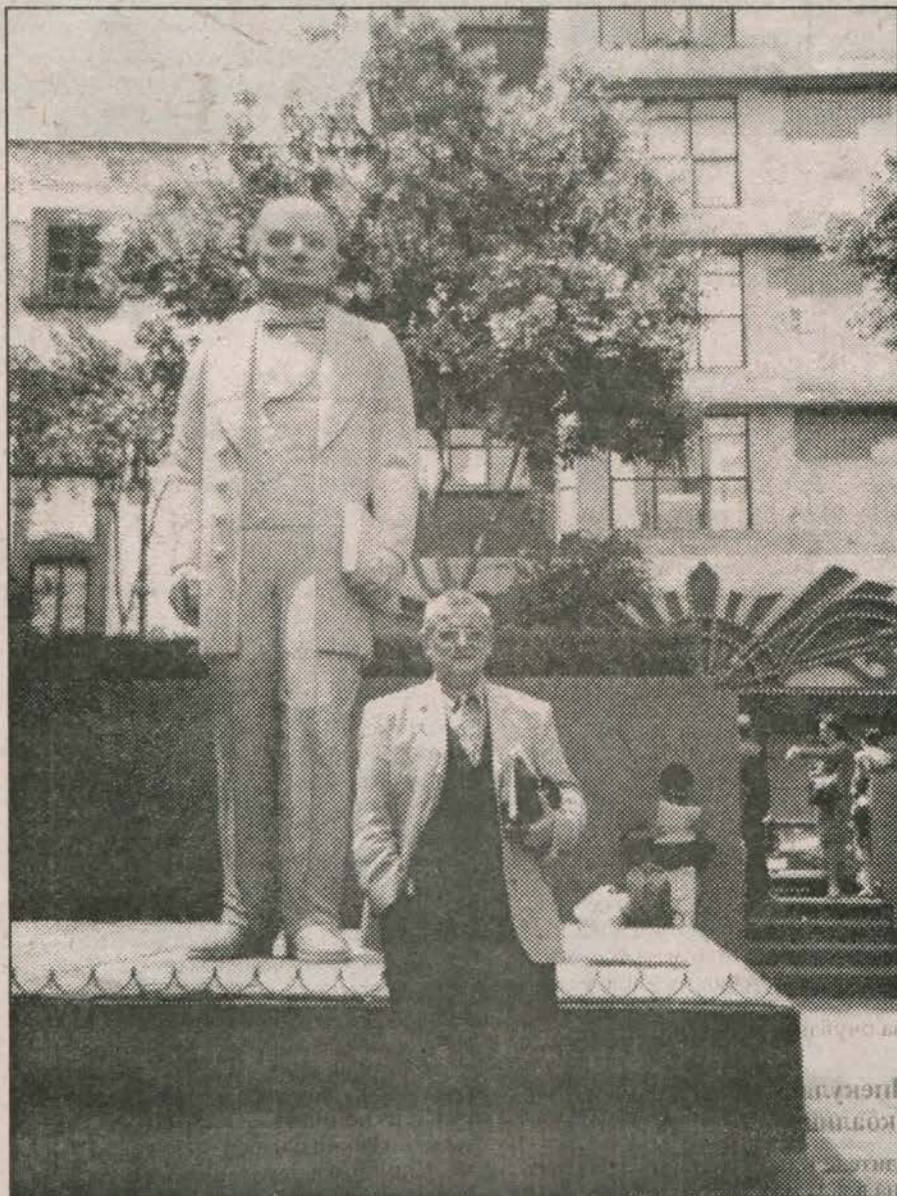
Наиме, у Првом светском рату, мој деда је учествовао заједно са војводом Вуком, био је у комитама. Нас у том делу Хомоља и зову комите. Од свих Дражиловића, најпознатији је управо мој деда Мита, кога су такође звали комита", сетно нам прича Зоран Дражиловић Чича.

Зоран Дражиловић каже да је управо деда Мита учинио пресудним неке моменте у његовом васпитању. Наиме, деда Мита је врло често, сећајући се својих ратних дана говорио Зорану како је најважније у животу једног човека да зна ко је, одакле је и које је вере. По тим принципима који су постављени у најранијем периоду живота, Зоран Дражиловић је знао да је Србин, да више од свега воли отаџбину, а Божић и Васкрс имају посебно место у животу сваког православаца, па се тако Дражиловић ни у периоду када је Србима било забрањено да имају крсну славу, да прослављају Божић и Васкрс, често супротстављао комунистичким догмама, које иначе није признавао.

Оно што је још занимљиво из биографског дела Зорана Дражиловића јесте чињеница да је читавог свог живота сањао како ће својој отаџбини служити као одан и добар војник, а ако затреба и као борац. Истина је да су се животни услови у некадашњој Југославији смењивали, али Чича никада није заборављао да је Србин, православац и да је његова отаџбина свети камен, родна груди која се мора штитити и поштовати. Године су пролазиле, а Дражиловић је сазревао у све озбиљнијег и одговорнијег човека, али никада није заборавио приче о храбрим Србима који су стално бранили родну грудну.

Поносан на српско порекло

"Србин сам, а то значи да сам човек који изнад свега воли своју отаџбину", каже Чича. "поштује традицију и културу, негује све тековине које је наследио од својих предака. Србима је породица изнад свега, изнад те љубави према породици, само је љубав према слободи и правди. Србин је једини који је спреман свој живот да стави на олтар отаџбине, јер зна зашто то чини. Национална свест код нас Срба у неком дужем периоду, а знамо који је то

Југословенска делегација путовала је у Холандију и Мексико

Према оценама мексичких пословних људи, чвршће економске везе између Савезне Републике Југославије и Мексика могу се очекивати већ у блиској будућности

период, била је тенденциозно гуше-на. Међутим, не може Србин да заборави све оно што је џама генетски усађено, тако да се то и данас код нас види, осећа и примећује”.

Увођењем вишепартијског система у Србији, Дражиловић је по сопственом признању олахауо, јер је најзад могао слу своју љубав према националном да искаже. Наравно, једина политичка партија која је неговала на прави и искрени начин националну љубав, поштовала отаџбину, била је Српска радикална странка.

”Др Војислава Шешеља, председника Српске радикалне странке, упознао сам крајем осамдесетих година”, каже Зоран Дражиловић. ”Његов политички рад сам врло пажљиво пратио, схватио сам да је управо он отелотворење како прави Србин изгледа. Др Шешељ је харизматичан лик, зрачи невиђеном снагом, пун је енергије и натпросечно је паметан. Од његове појаве на политичкој сцени, па све до данас, још се није догодило да је др Шешељ у процени политичке ситуације погрешно. Од самог старта ми се допала његова одлучност и потреба да се истакне национални интерес Срба. Једноставно, др Војислав Шешељ је рођен да буде лидер, он је човек који увек иде испред својих следбеника, а његова мудрост и храброст су само допринели буђењу успаваног српства. Значи, када сам требао да се одлучим у коју ћу политичку партију да се учланам, ту није било дилеме, била је то Српска радикална странка, наравно, пре оснивања Српске радикалне странке, мислим да на-

зив политичке партије, звали смо се другачије, имали смо неколико имена, али мислим да је то небитно. Оно што је за мене било тада важно, јесте да будем члан оне политичке партије чији је председник др Војислав Шешељ. Протекло време је најбоље показало колико нисам погрешно, или колико сам био у праву. Наиме, од сиљних прогона, које је Српска радикална странка доживљавала као опозициона политичка партија, па до данас, када је Српска радикална странка владајућа партија, и није прошло много времена. Извесно је да су српски радикали увек водили доследну политику, своје ставове су бранили моћним аргументима, па су због тога често били на мети осталих опозиционих партија, али и режима. Ако сам као дете размишљао о будућем животу и томе шта ме све чека, онда је сасвим јасно да сам већину својих жеља остварио, јер је код мене од малих ногу све било повезано с националним интересима и поштовањем отаџбине. Уз др Војислава Шешеља, као српски радикал, много тога је ближе и јасније”.

О Мексику и Холандији

Зоран Дражиловић је посланик Савезне скупштине, пре тога био је посланик Републичке скупштине, тако да би се за њега са сигурношћу могло рећи да му не недостаје посланичког искуства. Ових дана Зоран Дражиловић је са делегацијом Савезне скупштине, коју је предводио Љубиша Ристић, био у Мексику и Холандији. Ути-

ци са овог пута су свакако занимљиви, а то је био и један од мотива за разговор са Зораном Дражиловићем. Мексико је оставио велики утисак на Дражиловића, нарочито сусрети које је делегација Савезне скупштине остварила у Мексику.

”Мексико се простире на 2.000.000 квадратних километара”, прича Дражиловић. ”Мексико Сити је главни град Мексика. Има преко двадесет милиона становника, представља град различитих култура. По Уставу из 1917. године састоји се из двадесет девет федералних држава, федералног округа главног града и две територије. Највиша законодавна власт је конгрес (скупштина и сенат). На челу државе је председник Републике Ернесто Седиљо Понсе де Леон. Сенат има 128 сенатора. Председник Велике комисије Сената је др Хеновеа Фигероа Самудио. Државно уређење Мексика је по принципу парламентарне демократије.

Значајну улогу у политичком животу Мексика свакако игра Револуционарна институционална партија, која је од 1929. године на власти. Поред ове политичке партије постоје још и Партија националне акције и Партија рад...”

Стабилизација мексичког пезоса

О раду и животу људи у Мексику, Зоран Дражиловић каже да не зна колико су његове процене релевантне, јер је имао врло мало времена за упознавање правог живота Мексиканаца.

али оно што је сазнао током многобројних званичних сусрета у Мексику је и то да председник Мексика, Ернесто Седиљо, води политику стабилизације националне валуте, а то је пезос. Такође, по речима Дражиловића, у Мексику се спроводе велике политичке реформе, али и оно што се и те како може приметити, јесте да садашњи председник Мексика своју политику и вођење државе и те како дистанцира од политике свог претходника. Занимљиво је да су главни партнери Мексика, у спољнотрговинској размени, Сједињене Америчке Државе и Канада.

"Наша делегација је у Конгресу Мексика водила разговоре са председником Велике комисије Сената, др Хеновевом Фигероом Самудиом, затим са делегацијом комисије за спољне послове Сената, коју је предводио Фернандо Солана Моралес", каже Дражиловић. "Такође, имали смо прилике да разговарамо и са амбасадором Карлосом де Икасом, в.д. министром иностраних послова, који се током разговора осврнуо на досадашњу сарадњу Мексика и Савезне Републике Југославије. Неминовно, министар иностраних послова Мексика, Карлос де Икасом, нагласио је како људи у Мексику и те како прате развој политичке ситуације на Балкану, нарочито се занимају за дешавања на просторима бивше Босне, али и на најактуелнијим политичким збивањима везаним за Косово и Метохију.

Наравно, наша делегација је искористила могућност и саопштила пра-

ву ситуацију и политичка дешавања, мексичкој делегацији. Покушали смо на најбољи могући начин да објаснимо генезу дешавања на Косову и Метохији, наравно, нагласили смо да је Косово и Метохија српска земља, да нема ни говора о томе да би Арнаути могли да остваре своје тежње и да од Косова направе самосталну федералну јединицу коју би касније припојили Албанији. Наши мексички саговорници су сасвим добро разумели ситуацију и политичка збивања на Косову и Метохији, тако да су испољили велико разумевање за све проблеме у којима се тренутно налази Савезна Република Југославија, а посебно Република Србија".

О евентуалној привредној сарадњи са Мексиком

Зоран Дражиловић нам је, такође, открио да је наша савезна делегација у Мексику посебно занимљиве разговоре водила и са помоћником министра трговине и индустријског развоја, господином Фернандом де Матеом. Иначе, Фернандо де Матео је уједно и генерални директор за преговоре са Европом. Занимљиво је да је Де Матео нагласио како би по хитном поступку требало унапредити бидатералну сарадњу између Мексика и Савезне Републике Југославије.

"Наша делегација је апсолутно подржала предлог господина Де Матеа", тврди Зоран Дражиловић. "Нарочито нам је био занимљив развојни пут, мислим пре свега на привредни развој Мек-

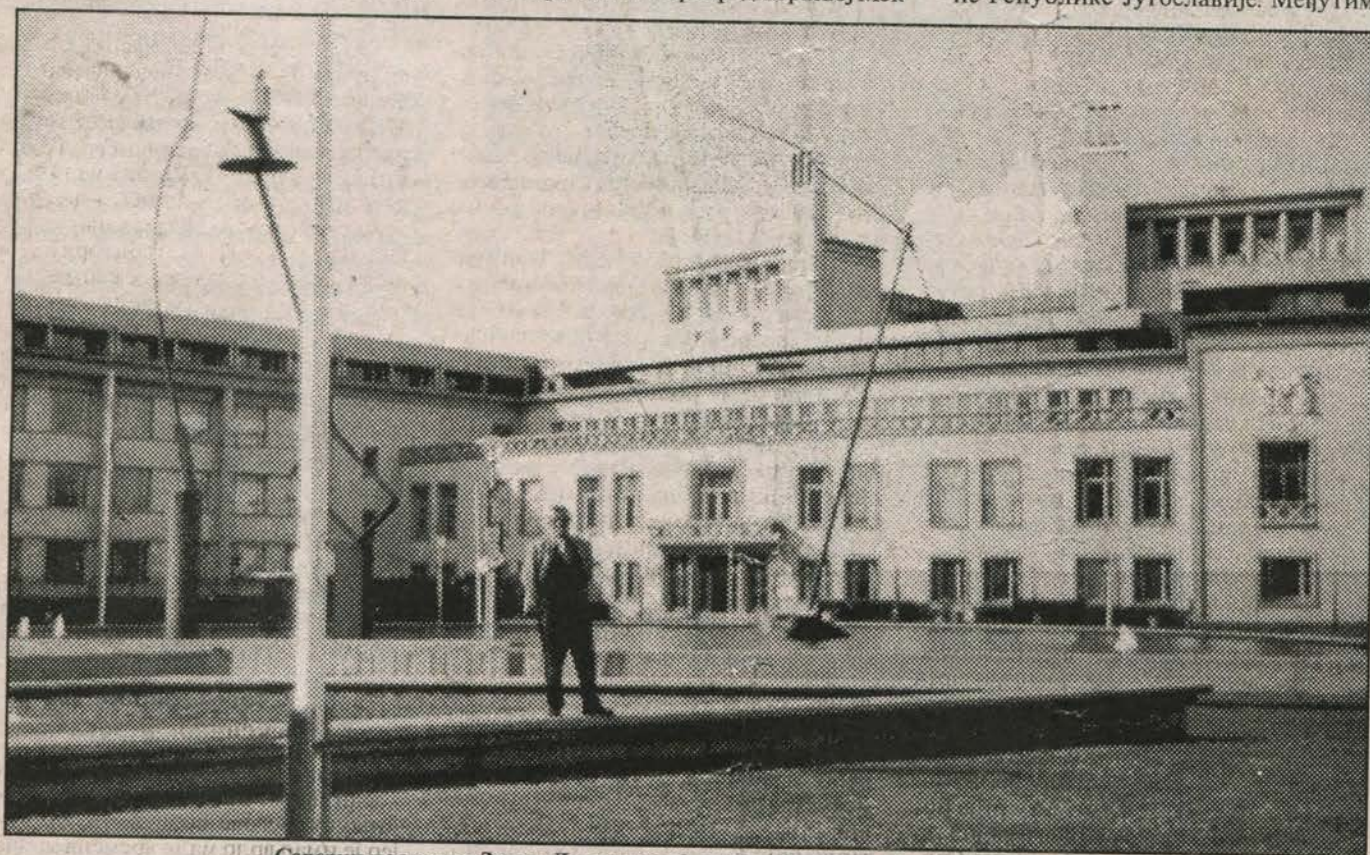
сика. Наиме, Мексико је осамдесетих година имао једну од најзатворенијих привреда у свету, а у другој половини осамдесетих година знатно је унапредио економију и трансформисао је у једну од најотворенијих".

Мигуел Хауреги Рокас је председник Одсека за Централну и Источну Европу, Мексичког савета пословних људи за међународне послове. У разговору са Рокасом наша делегација је сазнала да ће Мексико уложити много напора да се Савезна Република Југославија прими у чланство Светске трговинске организације.

"Чвршће економске везе", каже Зоран Дражиловић о сусрету са Рокасом, "између Савезне Републике Југославије и Мексика су, по предвиђањима Рокаса, наша блиска будућност. Такође, господин Рокас сматра како би за почетак требало вратити економску сарадњу на ранији ниво, а затим је постепено унапређивати. Са наше стране, савезна делегација је истакла како је заинтересована за сарадњу са Мексиком, и да би у некој блиској перспективи били јако задовољни уколико се макар нешто од уцртаних договора оствари".

И дипломате могу да буду необавештене

На једном од пријема који је организован у част доласка наше савезне делегације, Дражиловић каже како је имао прилику да упозна већи број успешних бизнисмена који су из Савезне Републике Југославије. Међутим,

Савезни посланик Зоран Дражиловић испред такозване "хајке суднице", у којој су изречене многе срамне пресуде и лажи о Србима

на једном од таквих пријема Дражиловић је имао сусрет и са једним високим дипломатом који га је директно питао зашто су Срби ускратили аутономију Албанцима. Како је Зоран Дражиловић човек који сматра да је најбоље са саговорником отворено и искрено разговарати, одмах је прецао на ствар и свом необавештеном саговорнику објаснио како су Шиптари сами себи одузели право националне мањине. Наиме, Дражиловић је разјаснио овом високом дипломати да је проблем у Шиптарима и њиховом бојкоту свега што представља државу, то јест Савезну Републику Југославију. Затим, објаснио му је како Албанци не

се тачно дешава на Косову и Метохији".

У земљи лала – Холандији

После Мексика, наша делегација је наставила пут према Амстердаму. По Дражиловићевим речима, у Холандији је савезну делегацију сачекао амбасадор Савезне Републике Југославије, господин Грубић. О утисцима из Холандије Дражиловић мало прича. Каже да му је засметао хладни однос Холанђана према свему што има југословенско, а посебно српско обележје. Иначе, не може Дражиловић да се отме утиску да је Холандија, ипак, лепа

Опет о Косову и Метохији

"Током овог сусрета", присећа се Дражиловић, "наглашен је значајан помак и подвучена је обострана корист овог сусрета. Наиме, овај сусрет, након 10 година ћутања, представља обнављање парламентарног дијалога између наше две земље. Наравно да се највише говорило о проблемима на Косову и Метохији. Једногласно мишљење наших двеју делегација гласило би да је дијалог између Срба и Албанаца неопходан. Холандске парламентарце смо упознали са генезом проблема на Косову и Метохији, нагласивши да су праве намере албанских сепаратиста демонстриране још 1981. године, када су се Шиптари масовно побунили против Устава из 1974. године.

Нагласили смо им, такође, да су Шиптари још тада устали против аутономије коју су имали. Мир на Косову је основни интерес Савезне Републике Југославије, а територијални интегритет и суверенитет земље не сме ничим да буде угрожен; био је став наше делегације. Такође, покушали смо холандским парламентарцима да објаснимо како у нашој земљи национална права, посебно Шиптара, ничим нису угрожена. Међутим, проблем је што Шиптари одбијају да користе то право како би лакше остварили своје сепаратистичке циљеве. После наших исцрпних објашњења, Јан Дирк Блаув је нагласио како Холандија поштује и уважава суверенитет Савезне Републике Југославије, и како су Холанђани против отцепљења Косова и Метохије. Такође, Блаув је осудио шиптарски тероризам. Извесно је да су наши домаћини овом приликом изразили спремност да помогну Савезној Републици Југославији у уласку у чланство Савета Европе, ОЕБС-а и евентуално посредовање код других међународних организација".

Делегација Савезне скупштине имала је још један значајан сусрет у Хагу. Био је то сусрет са госпођом Ханеке Хелдерблом – Ланкхаут, која је шеф делегације холандског Парламента у Парламентарној скупштини Савета Европе. По речима Зорана Дражиловића и током овог сусрета наша делегација је покушала да расветли дешавања на Косову и Метохији, са једним циљем, да свет најзад сазна праву истину. Колико је савезна делегација успела да објасни званичним холандским представницима стварна дешавања у Савезној Републици Југославији и Србији, не знамо. Међутим, извесно је да су сви чудни оно што би требало да знају, али извесно је да ће поступити по неким личним нахођењима, па макар то било и против њихове савести.

Јасна Олуић

Мексиканци су испољили велико разумевање за све проблеме у којима се налази Србија

излазе на изборе, како не одјављују мртве, а новорођенчад пријављују у неколико општина. Такође, била је ово прилика у којој је Дражиловић нагласио како Албанци свакодневно инкогнито прелазе из Албаније у Савезну Републику Југославију, како на све начине шверпују оружје и терористичке, албанске банде малтретирају Србе. Затим, нагласио је Дражиловић и то како Албанци не поштују ни светковине, као што су многобројни манастири и цркве, да их свакодневно скривају и нападају. Извесно је да је овом необавештеном саговорнику Зоран Дражиловић и те како појаснио ситуацију у нашој земљи, јер се овај саговорник захваљивао Дражиловићу на исцрпним обавештењима.

"Разговор смо завршили тако што је мој саговорник", каже Дражиловић, "рекао да је најзад схватио колико лажи су лансирали Албанци, и да је то велика грешка, јер свет у ствари не зна шта

земља. Оно што прво запада за око, по Зорановим речима, јесте неописива гужва на улицама Амстердама. Свуда шетају туристи, који су раздрагани и неоптерећени политичким збивањима. Из Амстердама, делегација Савезне скупштине је наставила пут за Хаг, административно главни град Холандије.

"Доласком у Хаг, нешто је у мени буктало", напомиње Дражиловић. "Дуго сам размишљао шта би то могло бити. Онда сам схватио да је то одбојност према хашкој судници, у којој су изречене многе срамне пресуде и лажи о нама Србима. Ту чињеницу и неправду нисам никако могао да заборавам, ма колико се трудио".

Од важнијих сусрета савезне делегације у Холандији, Дражиловић издваја разговоре вођене у Парламенту Холандије, вођене са копредседником сталне комисије Доњег дома холандског Парламента. Дотични господин зове се Јан Дирк Блаув.

РАДИКАЛИ СВУДА УЖИВАЈУ ПОВЕРЕЊЕ

Средином прошлог месеца, тачније од 9. до 12. јуна, Вељко Ружић, савезни посланик Српске радикалне странке боравио је четири дана у Белорусији, као члан вишестраначке делегације Југославије. Поводом ове званичне посете Белорусији разговарали смо са господином Вељком Ружићем, али смо део разговора посветили "незваничном" Вељку Ружићу. Утиске о Белорусији нам је у ствари пренео човек кога политика није много интересовала, али су га први конфликти са тамном страном самоуправљања, самопоуздање, енергија и искрени патриотизам природно спојили са радикалима.

Вељко Ружић је рођен је на први дан пролећа историјске 1948. године у селу Ђала, у општини Нови Кнежевац у Војводини, на самој мађарској граници, тамо где почиње југословенски део реке Тисе. Ружићи су пореклом Херцеговци, али откад је Вељков деда, солунац, добио девет јутара земље у Војводини, фамилија Ружић потиче из равнице. Вероватно је спој херцеговског крша и равничарске сталожености у генима помогао Вељку да на животним раскрсницама донесе праве одлуке, добро промишљене, али непоколебљиве. После основне и средње школе, завршава Вишу пољопривредно-машинску и запошљава се у "Пољопривредном комбинату Београд" у Падеју, родном месту своје мајке. О својим првим радним и "политичким" искуствима из тог периода господин Ружић говори:

"Био сам руководиоца радне јединице тешких трактора и комбајна, истовремено и председник збора радних људи. Те кишне године и војска је помагала у сабирању летине. Под својом контролом сам имао 110 радника који су били махом Мађари и имали су велико поверење у мене и ја у њих. Радили су пуно и без поговора.

Међутим, када је требало да им се исплате зараде, виши руководиоци су тражили од мене да умањим зараде радника. Нисам пристао и против мене је покренут кривични поступак.

Судски спор је трајао три године. Ту ме је затекло и Титово писмо 1973. године. Тада сам осетио сву неправду самоуправног система. Судски спор сам на крају добио, али више нисам хтео ту да радим.

Вратио сам се на земљу у родну Ђалу и почео да се бавим сточарством и ратарством. Иако сам те послове довео до неког врхунца за то време, мој циљ је био да зарадим новац да бих отворио неки локал у граду. Од новца зарађеног на земљи купио сам 1979. године локал у Новом Саду, запуштену

У почетку за радикалима, а после с њима: савезни посланик Вељко Ружић

крчму коју сам реновирао и створио чувени ресторан "Вериге". Успешно је радио све до 1986. године, када је изгорео. О приватном сектору се у то време није смело говорити, а дозволе су се добијале преко ноћи, преко неких тешких, потплатљивих веза, а не легалним путем, на шалтеру.

Шиптарски локали у центру Новог Сада и Будимпеште

"У то време Шиптари су, као неким чудом освојили центар Новог Сада. Добијали су најповољније локације обезбеђене свим потребним папирима. Неке исплате су ишле преко Мађарске, тако да је новосадски рецепт примењен и на Будимпешту. И тамо су најповољније локације у центру града запосели Шиптари са својим послатичарницама и бурекиџијама. Као потврда истинитости моје приче су ти локали који и данас раде и датирају из тог времена".

Схватио је да почиње да се бори са ветрењачама. У Новом Саду је одједном осетио тескобу, аутономаштво је све више јачало и знао је само да мора да оде. Осим тога, у Београду су ипак дували неки други ветрови. Тако је 1986. године Вељко Ружић прешао у Београд.

Још у време првог новосадског периода Вељко Ружић је био заинтересован за спорт, био је спонзор. Спортски дух га је одвео и пут Сједињених Америчких Држава, кошмарне 1991. године, када почиње рат и када оживљава политичка сцена у Србији.

У америчким контејнерима је горела српска штампа

Сва српска штампа последњих 30 година се извозила у Америку преко загребачког "Вјесника". Вељко Ружић се присећа тог времена: "Оно што је било погубно је то да је 35 до 45 одсто ремитенде било под штетним уговорима на рачун српске штампе, а продавала се сва, такорећи. Међутим, то је дуго радио неки Немац из Њујорка који је правио лажну документацију. Уз потплаћивање, таква ремитенда је признавана, а тај Немац је остваривао девизни прилив и био један од богатих дистрибутера прекоокеанске штампе.

"Једном приликом сам са Живадином Крстићем отишао на аеродром да преузмемо неку спортску опрему. У једном контејнеру је горела ватра. Он ми је објаснио да сваки пут када стигне авион из Југославије ту данима гори сва српска штампа. Прво су почела да горе "Политикина" издања, јер су се у то време шиптарски рудари затворили у јами рудника Стари трг, а сви знамо како је "Политика" писала о томе. Албански лоби у Њујорку је све то откупљивао и спаљивао, и те српске штампе месецима није било нигде. Када сам се вратио у Београд, успео сам да ступим у контакт са тадашњим директо-

ром "Политике" Живорадом Миновићем и испрчао му то. Био је изненађен тим податком да му лист тамо гори у контејнеру. Живорад Миновић је прекршио међународне уговоре које је имао и дозволио ми да преко једне фирме извозим "Политику" авионима за Чикаго. Првих три, четири пута је то функционисало без проблема, али је онда српска штампа почела да се избацује у Загребу где је авион слетао. То је био почетак те двогодишње приче која је трајала до ембарга. У то време, 1990, 1991. године било је много повике око тога да немамо никаквог одјека преко штампе, а нико није желео у Србији, осим Живорада Миновића, да помогне, бар у пласману те српске штампе. Ми смо успели да се тамо пробијемо, створили смо велику дистрибуцију која је почела да функционише, али је престала са увођењем ембарга".

Било је и трагичних догађања. Када је авионом управљао хрватски пилот, српска штампа је у Загребу избацивана "због вишка пртљага". На загребачком аеродрому је радио командир полиције који то није дозвољавао. Нешто касније, када су преузеле загребачки аеродром, усташе су га одвојиле и убиле.

Испочетка за радикалима, а затим са њима

Током својих боравака у Америци Вељко Ружић је упознао четнички покрет, а његова патриотска убеђења су нашла свој одраз као у огледалу - у Српској радикалној странци. Ниједна политичка партија која је тада деловала у Србији и на српским територијама није му толико наде и вере уливала као Српска радикална странка. Схватио је да је све што му се до тада дешавало у животу, догађало се управо због непристајања на лажи, због залагања за правичност и због непоткупљивог патриотизма. Иако га политика није интересовала, када је упознао неке људе увидео је да је његова путања паралелна са радикалском. Био је у суштини радикал док још није ни размишљао о било каквим странкама. Само је било питање времена када ће се десити то што је било природно - да уједини своју енергију са осталим радикалима у странци. Тако га је наш човек из Америке упознао у Зворнику са др Војиславом Шешељем о коме је до тада већ доста чуо, боље се упознаје са њим у Београду и од 1992. године постаје и званично члан Српске радикалне странке. До тада је Вељко Ружић путовао за радикалима, пратећи их из места у места где су одржавали трибине, а од тада је ишао заједно са њима. Безрезервна помоћ и подршка и у најтежим годинама када је Српска радикална странка била осуђивана и од стране опозиције, као и од владајуће партије, даноноћно ангажовање, како сам каже, "за победу српства", довели су до победе у десетој изборној једи-

ници Врбас на савезним изборима, када је постао савезни посланик. Непрекидно ангажовање у странци се наставило, јер су тешка времена то захтевала. И улазак Српске радикалне странке у Владу народног јединства је тада био изазов кога се прихватају само храбри и самоуверени.

Пут у Белорусију

Јасан став радикала, када је реч о међународним односима, да присуствују само састанцима оних међународних организација чији је равноправни члан наша земља, или да иду у званичне посете на позив пријатељских земаља, одредио је и Вељко Ружић, за члана вишестраначке делегације Савезне скупштине Југославије која је отпутовала у Белорусију. Осим званичног извештаја, који такође објављујемо, интересовали су нас и детаљи којих у њему нема и утисци једног радикала. Посебно сусрет на највишем нивоу, са председником Републике Белорусије, Александром Лукашенко, који је уприличен последњег дана посете. О том сусрету Вељко Ружић прича:

"Дочекани смо на највишем нивоу, као државници Југославије. Председник Лукашенко нам је пожелио добродошлицу и питао нас како смо провели претходне дане, да ли смо задовољни посетом, има ли још нешто што бисмо желели да видимо. Објаснио нам је да од своје последње посете председнику Милошевићу прати његов рад и да је забринут због проблема Косова и Метохије. Изразио нам је безрезервну подршку у ставовима да не дозвољавамо утицај страних сила, да је Косово наше, неотуђиво и да верује у господина Милошевића да ће истрајати у том правцу. Тада је већ била најављена посета председника Милошевића Москви, и председник Лукашенко нам је рекао да нашем председнику пренесемо да, уколико не буде задовољан разговорима у Русији, да је он расположен да се састане са њим.

Подвлачећи паралелу између Србије и Белорусије, председник Лукашенко је даље рекао да Белорусија, као и Србија, због страних утицаја нема уопште страних кредита, али да није забринут због тога. Они свом народу могу да обезбеде услове за рад и средства за живот, док је Русија у огромним проблемима јер су јој обећана огромна средства од стране Запада која јој се дају на кашичицу, и да је због тога упуњена. Због драматичне економске ситуације у Русији страховао је да ће и Јељцин бити упуњен Косовом, што би неповољно утицало на Милошевића.

Што се тиче привредне сарадње наше две земље, председник Лукашенко је изразио незадовољство, образлажући то чињеницом да се од почетних разговора није одмакло, а да нема разлога да се конкретна сарадња не оствари. При том је навео конкретне примере у којим областима производње

бисмо могли успешно сарађивати. Председник Лукашенко се прилично задржао на овом делу разговора, залажући се за реализацију конкретне сарадње”.

Наши привредници не виде интерес у сарадњи са Белорусијом, по цену да ништа не раде

У прилог томе говори и чињеница да је у изложбеном салону Консерна за материјалне ресурсе ”Белресурси” у Минску слободан простор од око 2.000 квадратних метара резервисан за југословенске привреднике који буду заинтересовани за излагање и пласман своје робе. На лицу места били би могући и конкретни договори, преко представника, и реализација. Међутим, тај простор је празан.

На питање зашто нема наших привредника на том простору Вељко Ружић нам је одговорио да је и њега исто то интересовало. Распитивао се приликом посете том концерну и рекли су му да наши привредници долазе, разгледају и одлазе не предузимајући ништа. Влада уверење да немају свог личног интереса, да не могу да остваре задовољавајући проценат, тако да им више одговара да роба и стоји овде, него да било шта предузимају. При том бар не ризикују са државним платама које добијају. Што се тиче наших приватника, Вељко Ружић верује да нису довољно и на прави начин информисани о могућностима пословања у Белорусији. Сматра да већина њих има накардна мишљења о Бело-

русији, јер не зна да им је роба ту сигурнија него у Русији, нема криминала, а све махинације су строго кажњиве. У овој земљи правни систем беспрекорно функционише, можда боље него у свим осталим земљама источне Европе, рачунајући и оне које су настале после распада старог система.

У другом делу разговора председник Лукашенко је говорио о њиховом искуству са страним притисцима. Одлучни у ставу да не дозволе улазак НАТО трупа у своју земљу, били су спремни на велике жртве. НАТО је био на њиховим границама и они су веома забринути, али не могу да забораве шта су им донели фашизам, Немци... Главни град Белорусије, Минск, био је потпуно нестао за време Другог светског рата, осим 150 метара једне улице, све остало је ново, сваки трећи становник Минска је погинуо. Због тешке прошлости они су давно прозрели фаму о Западу који сада хоће да их искористи. Белоруси верују у себе и у сопствени рад и неће дозволити да буду искоришћени. И Лукашенко је човек који делује непоколебљиво. Код њих је национални интерес изнад свега, зато нам и пружају подршку у нашем решавању косовског проблема.

Са наше стране је, шеф наше делегације Срђа Божовић уопштено одговорио да ћемо се потрудити да сарадња успе, али ми је жао што председник Лукашенко није могао ништа конкретно да добије, јер је сам имао конкретне понуде, позивајући се непрестано на договор између њега и го-

сподина Милошевића који треба да се реализује.

Лукашенко има посебно поверење у Српску радикалну странку

Пошто је председник Лукашенко сазнао да је наша делегација вишестраначка, обратио ми се са, дословце, следећим речима - да прати рад Српске радикалне странке, рад господина Војислава Шешеља и замолио ме да му пренесем да само тако настави и он ће имати и даље пуно поверења у господина Шешеља.

Председник Лукашенко се прилично задржао у разговору са мном, интересујући се за моје мишљење као радикала о другим странкама у Србији и њиховом јединству по питању Косова и Метохије, као и о уласку радикала у Владу Републике Србије. Ја сам му рекао да у Србији постоје четири парламентарне странке које у последња два месеца, не дуже, имају прилично уједначене ставове у односу на Косово и Метохију, чак и што се тиче СПО-а који није ушао у Владу националног јединства, а у коју смо ми ушли са СПС-ом и ЈУЛ-ом. Тражио је појашњење назива наше владе - националног јединства и ја сам рекао да се наша странка разликује по програму од СПС-а и ЈУЛ-а, и да ми не одустајемо од свог програма у Влади, али да неке корекције на седницама Владе правимо. Такође, објаснио сам му да смо ми, према нашем програму далеко више за приватизацију, далеко више за слободно тржиште. За неке разлике је већ знао. Додао сам и следеће: ”Буди-

Наш проблем су Косово и Метохија, проблем Белорусије је Чернобил

те уверени, како је Ваша песница против НАТО-а и како је белоруски народ јединствен, тако је песница др Војислава Шешеља песница српства у Србији и знајте да ми радикали Косово нећемо дати. Ми смо уз господина Милошевића да у томе истраје до краја, обећао нам је то, али уколико се било шта другачије деси, ми ћемо изаћи из Владе". Испричао сам да ми имамо и других проблема, са шверцом многих артикала, са исплатом пензија, али да нам је Косово сада приоритно за решавање; да Српска радикална странка има своје чланство у свим српским земљама, како у Србији, тако и у Републици Српској и Републици Српској Крајини, као и у Црној Гори у којој су избори тада били завршени. Питао ме је и о томе какви су односи нашег председника странке и господина Милутиновића. Увод који сам направио о току председничких избора био му је познат. Рекао сам да ми сматрамо да ти избори нису били у потпуности регуларни, али, с обзиром на ситуацију у Србији, наш председник је то превазишао и сматра да треба решавати проблеме који су пред нама и не треба се враћати на то. И даље је insistирао на томе да му децидно кажем да ли су њихови односи добри, што сам ја потврдио као добре односе какви треба да буду између једног председника и потпредседника Владе.

При одласку, стегао ми је руку и рекао: "Поздрави пуно твог председника и желим му успех у раду".

У једном делу разговора који се одвијао без представника јавних медија председник Лукашенко нам је постављао питања и ми њему. Представник СНО-а, Драгоје Луковић, питао га је какви су односи између Белорусије, Русије и Украјине и шта мисли о уједињењу, на шта је господин Лукашенко одговорио да су њихови односи са Русијом на нивоу.

После састанка са председником Лукашенко потписан је Протокол о сарадњи између Националне скупштине Републике Белорусије и Савезне скупштине Савезне републике Југославије, а затим је организована конференција за новинаре на којој је јасно и гласно речено да су против НАТО-а, против било каквог страног мешања у проблем Косова.

Као гости Павела Шипука, председника Савета националне скупштине Републике Белорусије, југословенски делегати су дочекани са пуном пажњом и разговарали са најугледнијим представницима белоруске владе - са председником Представничког дома Малофејевим, Премијером Лингом, министром иностраних послова Антоновићем, и у свим разговорима преовладавала је основна тема, Косово и Метохија. Саветовали су нам да не треба уопште да разговарамо са западним силама, нарочито њихов министар иностраних послова Антоновић.

Посете фабрикама

Вељку Ружићу су биле посебно интересантне посете фабрикама, једне фа-

брике трактора и фабрике фрижидера и расхладних уређаја. У фабрици трактора је запослено 25 хиљада радника. Трактори који се ту производе извезени су у 120 земаља света. У Југославији се прави хидраулична пумпа за мотор тог трактора, а у Земуну, у "ИКАТЕРМ" прави се хладњак који је заступљен са 20 одсто у производњи ових машина. Од ове године су почели производњу тежих трактора. У разговору са директором фабрике сазнао је да је радницима обезбеђен комплетан живот, а деца су одмалена упућена на фабрику, од предшколске установе до запослења, а затим да као радници буду мотивисани да остану у фабрици, јер им она представља све у животу. Што се тиче наше сарадње са овом фабриком, Вељко Ружић, као некадашњи пољопривредник, каже да се ти трактори користе у Југославији већ тридесетак година.

У фабрици "Атлант", са 7 хиљада радника, производе се фрижидери и расхладни уређаји. Подаци у перспективама одговарају стварности, за разлику од западних, код којих је квалитет преувеличан. Дизајн им је прихватљив, можда није на нивоу најновијих западних фрижидера, али је квалитет врхунски.

Белоруси су стално истицали да су њихови постојећи ресурси потпуно искористишени. После распада Совјетског Савеза они су искористили све своје ресурсе који и даље раде, а имају и повољност у великом тржишту у Русији. Такође, да би остали на том тржишту непрестано прате европске стандарде технологије и успевају у томе.

За крај овог разговора замолили смо господина Ружића да нам изнесе неке своје опште утиске и сазнања о Белорусији и њеном народу. Причао нам је са задовољством да су им градови веома уредни, чисти, комунално обезбеђени, да влада ред и мир, нема криминала, на улицама има свих могућих возила, и страних, што значи да је трговина слободна. Видео је Минск и околину, али је дознао да је свако село у било ком делу Белорусије такође уредно.

Просечна плата код њих је 150 до 200 долара месечно, а од тога се око 20 долара троши на све комуналне - струју, воду, грејање... Недостатак струје и гаса које добијају из Русије плаћају својим радом или кроз компензационе производе, тако да су то за њих јефтине производи, иако их увозе. После распада Совјетског Савеза почела је приватизација, али накардна, тако да је разним каналима државно добро почело да одлази у приватне руке. То је трајало две године, код претходне власти. Сада је то заустављено, а владајућа партија је скоро једина, јер је опозиција толико слаба, да се и не осећа да постоји. Страним улагачима су врата отворена, јер имају велику сигурност у Белорусији. На пример, чувени "Форд" је тамо нашао интерес да се производи. По броју становника Минск је сличан Београду, мада је на већој површини. Има доста страних националних ресторана, али изворних, јер

у француским ресторанима ради комплет француска постава, у италијанским италијанска, у кинеским кинеска и тако даље. Нема рекетирања, влада закон и ред, полиција строго контролише све.

Наш проблем је Косово, а њихов Чернобил

У разговорима који су се непрестано враћали на Косово истакли су да и они имају велики, али далеко трагичнији проблем. Упоредили су их не следећи начин: Косово је наш велики проблем, и ми га морамо сами решавати, не дозвољавајући да нам га други решавују. Они имају свој велики проблем - Чернобил, који не зависи од њих, али га морају решавати најмање у наредних сто година (читавим програмима озелењавају површине, не препоручују мајкама да имају друго дете). Важила је за индустријско-пољопривредну земљу и за највећег извозника кромпира у Русију, али после Чернобила Руси више неће ништа од пољопривредних производа да купују од њих, нити било ко.

И Белорусија има свој Јасеновац

Белорусија има 10 милиона становника, али је по територији велика као бивша Југославија. Они су чисто једнонационална земља. Страшно су поносан народ, веома цене себе, али су и неповерљиви према другима, јер су много издржали, око 600 насеља у Белорусији је за време Другог светског рата нестало са лица земље, скоро 3 милиона становника је побијено.

Господин Ружић се присећа другог дана посете када је југословенска делегација положила венац на Спомен обележје на Тргу победе у Минску и после тога обишла село у близини, меморијални комплекс Хатињ: "То је нешто слично нашем Јасеновцу, с том разликом, ја сам им то рекао, што су у Јасеновац довођени Срби са разних страна и убијани, али да ми тамо данас не можемо да одемо, да то држе усташе и да је тај наш меморијални центар у овом рату уништен. Они нису знали за то и били су изненађени да је хрватска држава према том споменику из Другог светског рата, који потиче од фашизма, тако поступила и сматрала су да нешто тако мора и у самом рату да се сачува".

Препитали су се ратови, светски, недавни, наши и туђи са стрепњама за будућност. Саткана је прича једна на земунској обали Дунава о непрестаним борбама српских радикала. Ма где бити препознаће се по искреном патриотизму и налазиће праве пријатеље.

Весна Арсић

БЕЛОРУСИЈА ПРОТИВ МЕШАЊА У УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ СРБИЈЕ

Савезна скупштина би требало да донесе акт о прихватању Протокола о сарадњи Националне скупштине Републике Белорусије и Савезне скупштине Савезне Републике Југославије. Протокол је потписан приликом посете југословенске делегације Белорусији, а извештај о путовању су добили Савезна влада, Савезно министарство за иностране послове и Привредна комора Југославије ради предузимања конкретних активности у вези са сарадњом. Како би и наши читаоци били у току збивања, преносимо извештај господина Вељка Ружића, савезног посланика Српске радикалне странке и једног од чланова југословенске делегације, о посети овој занимљивој земљи.

Југословенска делегација је средином јуна боравила три дана у Белорусији, у њеној престоници Минску, на позив председника Савета Националне скупштине Павела Шипука. Осим представника Српске радикалне странке, Вељка Ружића, посланика у Већу грађана Савезне скупштине и члана Одбора за тржиште и развој, у делегацији су били и професор др Милутин Стојковић, шеф посланичке групе Социјалистичке партије Србије у Већу грађана и председник Одбора за одбрану и безбедност, затим Драгоје Луковић, посланик Српског покрета обнове у Већу грађана, члан Одбора за економске односе са иностранством, Одбора за савезни буџет и Одбора за јавно обавештавање. Делегацију је предводио мр Срђа Божовић, посланик Скупштине Републике Црне Горе у Већу републике Савезне скупштине испред Социјалистичке народне партије Црне Горе и председник Већа републике Савезне скупштине, а секретар делегације је била Зорица Десанчић, секретар Одбора за спољнополитичке и економске односе са иностранством Савезне скупштине. Делегацији су се прикључили и Никола Пејаковић, амбасадор Савезне Републике Југославије у Белорусији и мр Љубомир Милић, помоћник директора Дирекције Савезног министарства иностраних послова за Русију, Украјину и ЗНД.

Југословенска делегација је путовала у Белорусију на позив председника савета националне скупштине Републике Белорусије, Павела Шипука. Овом позиву претходило је низ сусрета југословенских и белоруских званичника. Прошле године, у септембру, делегација Националне скупштине Белорусије је пратила председничке и парламентарне изборе у Србији.

Ове године, крајем јануара, председници Већа грађана, М. Минић и Већа република, мр С. Божовић разговарали су са председником Белорусије Александром Лукашенком, као и са председником Савета Националне скупштине Павелом Шипуком и замеником председника Представничког дома Националне скупштине Владимиром Конопљовим. Тада је потврђена важност развоја парламентарне сарадње и размена информација између њих. Господин Павел Шипук је предао Најрт споразума о парламентарној сарадњи и предложио да се сам споразум потпише приликом посете председника Већа република Белорусији.

Нешто касније, почетком маја, делегација Савезне скупштине је учествовала на осмом заседању Парламентарне скупштине Савеза Белорусије и Русије, на њихов позив. На овом заседању је Комисија за спољну политику Парламентарне скупштине овог савеза покренула иницијативу да се Југославији додели статус сталног посматрача њиховог тела. Осим тога, усвојено је и обраћање поводом ситуације на Косову и Метохији и осуђен сепаратизам, мешање у унутрашње ствари Србије и Југославије.

Савезна скупштина је донела 11 закона о потврђивању међународних споразума и договора са Белорусијом - о пријатељству и сарадњи; о трговини и економској сарадњи; о научно-техничкој сарадњи; о узајамном подстицању и заштити улагања; о избегавању двоструког опорезивања у односу на порезе на доходак и на имовину; о друмском и ваздушном саобраћају и други.

Приликом садашње посете делегација Савезне скупштине се у Белорусији састала са председником Републике Белорусије Александром Лукашенком, затим са председником Представничког дома А. Молофјевим, са премијером С. Лингом, са министром иностраних послова И. Антоновичем, а домаћин је био председник Савета Националне скупштине Павел Шипук.

У свим разговорима изражено је задовољство због посете и уверење да ће то бити даљи подстицај унапређењу билатералне сарадње Југославије и Белорусије, посебно на економском плану. И поред евидентних унутрашњих тешкоћа обеју земаља после распада СССР и СФРЈ, констатовано је да узајамна подршка и сарадња може бити обострано корисна, нарочито због блиских ставова у вези са актуелним унутрашњим и спољнополитичким

питањима. Дијалог на нивоу парламентарној, као и узајамна подршка у међународним организацијама ће још више учврстити пријатељство ове две земље.

Економска сарадња Југославије и Белорусије

У области економије Белорусија жели што бржу реализацију договора о економској сарадњи на нивоу од 100 милиона долара у 1998. години. Послови који су до сада уговорени у вредности од 40 милиона долара нису до краја реализовани због тешкоћа у плаћањима са обе стране.

У Белорусији је стопа незапослености 2,1%, развојни приоритети су им енергенти, инжењеринг, војна индустрија, хемија, нове технологије у пољопривреди, модернизација телекомуникација и транспортне инфраструктуре. У трговинској размени бележи дефицит због увоза енергената са ЗНД, али са остатком света бележи суфицит.

Белорусија је посебно оптерећена санирањем чернобилске катастрофе из 1986. године, када је 70% радиоактивног отпада пало на њихово тло и угрозиле око 20% обрадивог земљишта. Због спорог разлагања стронцијума последице ове катастрофе ће се осећати и више од сто наредних година, а сада се 20 до 30% средстава буџета годишње издваја за санирање ових последица.

Југословенска делегација је оценила веома повољно ову посету и за будућност обе земље и позвала председника савета Републике да узврати посету Југославији. Такође, наша делегација је последњег дана посете потписала Протокол о сарадњи Савезне скупштине Савезне Републике Југославије и Националне скупштине Републике Белорусије и предложила да одбори за спољнополитичке односе размотре и усвоје извештај делегације о овој посети, да донесу акт којим ће прихватити потписани протокол, да се извештај о посети достави посланицима Већа република и грађана ради информисања, као и да се достави Савезној влади, Савезном министарству за иностране послове и Привредној комори Југославије, ради предузимања конкретних активности у сарадњи са Белорусијом.

КРСТ И МАЧ РУСИЈЕ

Козаци су свесни да рат, притисци и уцене, које су Србима наметнули Запад и Сједињене Америчке Државе, представљају само увертуру у визији новог светског поретка за коначно сламање и распарчавање Русије. Зато је огромно њихово дивљење према српском народу.

Драшко Марковић са великим козачким атаманом Александром Мартиновом

Козаци представљају ратнички ста- леж Русије, борце и чуваре правосла- вне вере и припадају углавном словен- ском народу за које слобода представ- ља највиши идеал. За њихов настанак везује се период после пропасти Кије- вске државе 1240. године, када одбе- гли кметови насељавају предео између Каспијског мора и Дњепра, где се меша- ју са староседеоцима и образују војне дружине: Запорошки на Дњепру, Дон- ски, Павлошки и Уралски козаци.

Писаних података има о њима од XIV века. Живели су под оружјем, сло- бодним хајдучким и војничким жи- вотом, сами бирајући своје стареши- не-атамане. Руски цареви су их радо узимали у службу, где су у борбама против Татара и Турака чинили елит- ни део руске војске. Посебну улогу ови храбри ратници имају 1581. године када по налогу Ивана IV Грозног, а под вођством чувеног уралског козачког ата- мана Јермак Тимофејеваа, започињу осва- јање Сибира који се од почетка XIII

века налазио под влашћу монголских ханова. Козачки одреди, на челу са ата- маном Јермаком, разбијају Монголе и сибирског хана Кучана, заузимају му престоницу Кашљик и западни Сибир. Од XVII до друге половине XIX века завршено је освајање источног Сиби- ра и далеког истока, Приморске обла- сти до 1860. године, када је основан Вла- дивосток, главни град те области.

Козаци у Запорожју и Украјини при- знавали су врховну власт пољских кра- љева до 1648. године, када су пољски па- нови и католичка црква почели да их уг- њетавају и отимају земљу, што дово- ди до велике побуне запорошких ко- зака против Пољске под вођством ата- мана Богдана Хмељницког. Помогла их је Русија, па је цела Украјина са Кије- вом ослобођена од Пољске и пригоје- на Русији.

И поред свих ратних заслуга чак и феудална Русија, а Пољска поготово, нису поштовале козачке самоуправе, већ су настојале да козаке претворе у кме- тове. Навикли да живе слободно и по

Грб савеза козака

сопственим правилима, они се ника- да нису мирили са државним нормама, па макар оне долазиле и од руског ца- ра, коме су били одани. Стога у другој половини XVII века долази до устања- ка козачких и сељачких маса, а пошто њима прилазе и сељаци кметови ру-

ских и неруских народности, покрети се претварају у велике сељачке устанке. Због великог војничког искуства, на челу ових устанака налазили су се увек козаци: Стјепан Радин 1670. године, Кондратије Булавин 1707, и Иванович Пугачов 1773. године.

У другој половини XVII века, ширењем руске државе према југу, покоровани су и козаци; последњи су били Запорошки, а њихове самоуправе дефинитивно су укинуте када је Катарина II загосподарила Украјином и црноморским обалама. Тада козаци поново постају кметови, а њихове старешине племство.

Званично козаци престају да буду војни staleж и добијају грађанска права 1920. године.

Међутим, да козаци и данас представљају крст и мач Русије и праве следбенике славних претходника, лично сам се уверио током конференције у Москви, која је била посвећена ширењу НАТО пакта на исток.

После мог излагања у Думи срдечно ми је пришао заменик председника Координационог савета Антинато савеза, депутат руске Думе и атаман Савеза козака, Александар Гаврилович Мартинов, честитао ми и позвао да заједно са нашом браћом Козацима присуствујем ускршњој служби у козачком храму. Са великим задовољством сам прихватио позив и имао посебну част да, као српски радикал, будем гост атамана Мартинова у поноћ 18. априла, на велики хришћански празник посвећен Христовом васкрсењу у Храму успећа Богородице у Москви.

Пола сата пре поноћи у хотел, у који сам одсео, у униформи донског козака долази Александар Мартинов и заједно се одвозимо према храму. Ускршња служба коју смо затекли није ме могла оставити равнодушним: мирис тамјана и свећа у рукама стотина козака обучених у њихове трдиционалне униформе, појали су са свештеницима као један, одавајући нестваран и предиван приказ. Уз њихову непосредност и гостољубивост, у чему је предњачио атаман Мартинов, осећао сам се не као гост, већ као међу најрођенијима.

Александар Гаврилович Мартинов – магистар економских наука, генерални директор аутомобилског комбината, депутат руске Думе, 29. јуна 1990. године на Великој оснивачој скупштини је изабран за атамана Савеза козака;

– Усуријска (атаман Полујанов)
– Хабаровска (атаман Калмиков) и
– Црноморска (атаман Рјабински)
Савез козака броји више од седамдесет земаљских управа које су основане чак и у местима која нису тради-

Смотра козака у Москви

на трећој Великој скупштини Савеза козака 1993. године у Оренбургу, по други пут бива изабран за атамана Савеза козака. Са поносом носи козачки чин – сотник, а у априлу 1995. године директним указом Министра одбране Руске Федерације, Мартинову су уручене еполете војног старешине.

Савез козака, основан у јуну 1990. године, објединио је све историјске козачке армије:

- Амурска (атаман Козлов)
- Астраханска (атаман Јегоров)
- Свекубанска (атаман Громов)
- Јенисејска (атаман Платов)
- Забајкалска (атаман Богданов)
- Иркутска (атаман Меринов)
- Оренбуршка (атаман Прудников)
- Сибирска (атаман Белозерцев)
- Семиреческа (атамани Бучнев и Казаков)
- Терска (атаман Шевцов)

ционално козачка. Сам пријем у Савез обавља се преко регионалних удружења.

Овом приликом Мартинов и његови сарадници изразили су братску солидарност за сву муку и голготу којој је данас изложен српски народ. Свесни су да рат, притисци и уцене које су Србија наметнули Западу и Сједињене Америчке Државе, представљају само увертиру у визији новог светског поретка за коначно сламање и распарчавање Русије. Јединствени осећај када су речи сувишне да би се исказало сво поштовање и дивљење према српском народу оцртавало се на одлучним лицима козака.

Тај утисак ме није напуштао ниједног тренутка тог ускршњег јутра 1998. године, под куполом козачког храма у Москви.

Драшко Марковић

Навикли да живе слободно и по сопственим правилима, козаци се никада нису мирили са државним нормама

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Шешељ: Даме и господа, настаљају се жестоки притисци западних сила на Србију и српски народ са крајњим циљем да нам одузму Косово и Метохију. Ми Косово и Метохију не смејемо дати ни по коју цену. Морамо га бранити свим средствима, а и Влада народног јединства је одлучна да се у корену сузбије сваки облик тероризма на Косову и Метохији, а, са друге стране, и даље ћемо инсистирати да се води дијалог са представницима албанских политичких партија и да се комплетан процес каналише кроз парламентарне институције, да се обезбеди нормалан живот и рад и на подручју Косова и Метохије као и на свим другим деловима Србије. Најновија претња оружаном интервенцијом НАТО пакта, пре свега је програмирана да изазове психолошки ефекат, али реалну опасност једноставно не треба искључити и морамо бити спремни за све ситуације.

Руководство Српске радикалне странке и руководство Српске демократске странке имало је састанак јуче у Лозници. Договорена је коалиција наше две странке на предстојећим изборима у Републици Српској. На парламентарне изборе обе странке иду самостално, пошто тамо не постоји цен-

зус, и пошто нема никакве потребе да се формира заједничка листа кандидата. Имаћемо заједничке кандидате за председника Републике Српске, за члана Председништва Уније Босне и Херцеговине и за потпредседника Републике Српске. Кандидат за председника Републике Српске биће из Српске радикалне странке др Никола Поплашен, а у току данашњег дана Српска демократска странка ће одредити своје кандидате на заједничкој листи, на заједничкој коалиционој листи за члана Председништва Уније Босне и Херцеговине и за потпредседника Републике Српске.

Сутра, у 13 часова, у Бијељини ће бити свечано потписивање коалиционог споразума. Српска радикална странка је у стању да све заинтересоване новинаре повезе у Бијељину на то потписивање, полазак је сутра у 10,30 часова испред седишта Српске радикалне странке, за новинаре који желе да буду са нама.

Српска радикална странка сматра да треба уложити максималан напор да се смире тензије и политичке страсти у Црној Гори, да се створе услови за несметано функционисање савезне државе и мислимо да све политичке странке треба да покажу и испоље нај-

виши степен одговорности и активности да се то заиста постигне. Ми сматрамо да Влада на савезном нивоу мора бити коалициона Влада и да у њој треба да буде места за све озбиљне политичке партије, пропорционално њиховој снази у Савезној скупштини. Ми сматрамо да у тој Влади треба да буду пропорционално заступљени и припадници Демократске партије социјалиста Црне Горе. У том плану треба водити све наредне разговоре о реконструкцији Савезне владе, као што очекујемо и од Демократске партије социјалиста Црне Горе да буде коректна приликом избора делегације Црне Горе за Веће република Савезне скупштине, и да у тој делегацији буду пропорционално заступљени представници свих политичких партија из Народне скупштине Црне Горе.

Са обе стране то би били веома озбиљни потези који би водили изналажењу неког процеса разумевања, снижавања тензија, снижавања нервозе, који би били фактори стабилизације општих политичких прилика у нашој земљи, а поготово је то сада неопходно, поводом жестоких притисака са Запада на Србију по питању Косова и Метохије. Изволите, имате ли ви неко питање.

Влада народног јединства: иако је деловала у најтежим могућим околностима, остварила је солидне резултате

Новинар: Господине Шешел, будите мало прецизнији. Ваша изјава – реална опасност од војне интервенције, може наступити и морамо бити спремни да се суочимо. Да ли је то најаву рата?

Др Шешел: То није најаву рата. Ми морамо бити спремни. Знате, држава која има оружане снаге не најављује рат самим постојањем својих оружаних снага, али морамо бити спремни за било какву агресију, поготову када нам сада и неки светски државници прете агресијом. После изјава Тонија Блера, и неких сличних западних државника, ми једноставно морамо ставити до знања да ми ту опшију не искључујемо и да смо на то спремни, да ћемо се бранити свим средствима.

Новинар: Господине Шешел, данас је заменик министра иностраних послова Сједињених Америчких Држава на Студију Б, односно Гласу Америке, једноставно рекао – ако Србија жели да остане у својим границама, мисли на Југославију... а сад Ви кажете вероватно има намеру да се мењају границе, односно да дођу снаге НАТО пакта на Косово. Шта ће Југославија да ради?

Др Шешел: НАТО не може да дође на нашу територију. Наша земља мора то да спречи по сваку цену. Ако нас нападне, морамо се бранити.

Новинар: Али, они ће да користе сценарио већ виђен у другим земљама, да униште Југославију.

Др Шешел: Какав ће сценарио користити, то ћемо видети. Они већ покушавају да униште нашу земљу. То значи да за нас то није ништа ново. Дугогодишње санкције, блокада, све су то покушаји да се нашкови нашој земљи. Ми немамо резервну земљу осим ове. Ми морамо да бранимо ову земљу коју имамо.

Новинар: Господине Шешел, како оцењујете ванредни свесрпски црквено-народни сабор о Косову који се сада одржава у београдском Сава центру, његов значај и домет и зашто тамо нема неког Вашег представника?

Др Шешел: Имате ли ви господине Марковићу неко озбиљније питање?

Марковић: Биће. Мислим да је за сада довољно озбиљно.

Др Шешел: Јесте ли чули да су се данас у Миријеву посвађале две компаније, почувале за косу и траже арбитражу, траже посредовање. Чуди ме што нисте питали да ли смо спремни и у томе да учествујемо. Стварно су вам неозбиљна питања. Црквено народни сабор, кога сазива Момчило Трајковић и владика Артемије, како не видите разлику између тако звучне најаве и пет људи који у томе учествују.

Новинар: Тамо су многи страначки лидери...

Др Шешел: Који?

Новинар: Коштуница, Ђинђић, Весна Пешић.

Др Шешел: Из којих су они страначка? Тих странака нема у Народној скупштини Републике Србије, господине Марковићу. Знате да је основна подела политичких странака на парламентарне и ванпарламентарне. Парламен-

тарних имамо свега неколико, а ванпарламентарних 150.

Ја нисам у стању да набројим све ванпарламентарне странке у Србији.

Новинар: С обзиром да сте раније тврдили да нема могућности да се само једној федералној јединици уведу санкције, какве су могућности и да ли може Црна Гора бити изузета од санкција?

Др Шешел: Нема изузимања Црне Горе. Немогуће је да се само једној федералној јединици заведу санкције, а да друга буде поштеђена, а тамо где су заведене санкције у нашој земљи, они могу да кажу да ће сада тражити неке

Плаше мечку решетом: претње НАТО пакта програмиране су да изазову психолошки ефекат

варијанте да попомогну режим у Црној Гори. Ми сматрамо да је то, једноставно, немогуће.

Новинар: Да ли мислите да улазак СПО у Савезну владу може да утиче да се смире тензије између Владе Црне Горе и Србије?

Др Шешел: Српски покрет обнове данас уопште није значајан, уопште није релевантан политички фактор, и ми се не обазиремо на политичко понашање његових челника. Ми сматрамо да има шансе да се смире тензије у Црној Гори, да се крене путем дијалога, за то се залажемо. Ви знате, од јануара се ми непрекидно залажемо и са своје стране чинимо поприличне потезе и напоре да се смире тензије. Ми смо за то да и Српски покрет обнове пропорционално учествује у Савезној власти, да имају посланике у Савезној ску-

пштини. То је наш званични став и ту нема никаквих промена, за то смо се залагали и на републичком нивоу. Али, да се не осврћемо на то шта би радио Српски покрет обнове, јер његов председник толико неозбиљно говори, знате већ то.

Новинар: Имате ли какво реално огледало према америчкој претњи да ће авијација НАТО пакта бомбардовати одређене делове у нашој земљи?

Др Шешел: Ми морамо озбиљно схватити све претње које долазе од западних сила и спрематти се да реагујемо поводом најављене реализације било које од тих претњи. То је оно што ми морамо, а шта је могуће, а шта немогуће, то ваљда само Бог зна.

Новинар: Како објашњавате потпуно политичку издају Лесковца, ранијег председника Српске радикалне странке Републике Српске, оланог предлагача стручне политике према Србији?

Др Шешел: Он је искључен из наше странке пре неколико година. Ми смо одмах рекли да је он издајник, многи у то време нам нису веровали, а ми такве оцене не дајемо ако за њих нема неких посебно тешких аргумената. У овом случају се показало да смо били апсолутно у праву, и ми смо њега на време елиминисали из наших редова.

Новинар: Господине Шешел, реците нам нешто о случају "Далија", коју је Влада Србије помогла.

Др Шешел: То је било на Одбору за привреду и финансије Владе Србије, и ми смо, једноставно, одлуке доносили на основу лажних докумената. Сви смо сазнали за тај фалсификат, а Влада је донела само одлуку о укидању привремених мера, ништа друго, али смо после видели на лицу места, министар је открио разне неправилности. Држали смо се поступка на основу тога и немогуће је, а можда је и могуће, да неко нешто тако подметне, да на основу лажних података, нетачних података, донесемо неку одлуку, али сада се ради о томе да ту одлуку треба исправити. Ми смо то ваљано решили, нема никаквих последица.

Новинар: Реците нам нешто о покретању питања око вредности Милана Бека.

Др Шешел: Ја не знам зашто сада покретимо питање за вредности Милана Бека. Тај случај би требао да се испита, да се види шта је све у питању, а ако буде елемената да било ко од министара одговара, зашто да не одговара. Али, не могу унапред да вам било шта прејудицирам. Да ли има још неко питање?

Хвала што сте дошли, сутра у пола једанаест полазак за оне који су заинтересовани за Бијељину.

Ја сам увек спреман да одговарам на ваша питања само на конференцији за штампу.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Уводна реч др Војислава Шешеља: "Даме и господо, данас нам је у радној посети делегација Словачке народне странке. То је једна од владајућих политичких партија у Словачкој. На челу те делегације је потпредседник Словачке народне странке, госпођица Ана Маликова. Сутра ће та делегација бити службено примљена у Влади Србије и у Министарству индустрије.

Српска радикална странка сматра да је у правом тренутку дошло до сусрета између Слодојана Милошевића и Бориса Јељцина. Ми смо задовољни резултатима тог сусрета. Шта је разговор Бориса Јељцина и Слободана Милошевића потврдио? Потврдио је, пре свега, да је наша позиција, поводом кризе на Косову и Метохији, била потпуно исправна. Недопустиво је било какво мешање у унутрашње послове Републике Србије и Савезне Републике Југославије.

Друго, не долази у обзир било каква војна интервенција са стране и угрожавање територијалног интегритета наше земље.

Треће, српска Влада, Савезна влада и све друге институције власти ће до краја инсистирати на дијалогу са представницима политичких партија косовских Албанаца. Ми тражимо мирно и демократско решење садашње кри-

зе у оквиру Устава Србије и Савезне Републике Југославије.

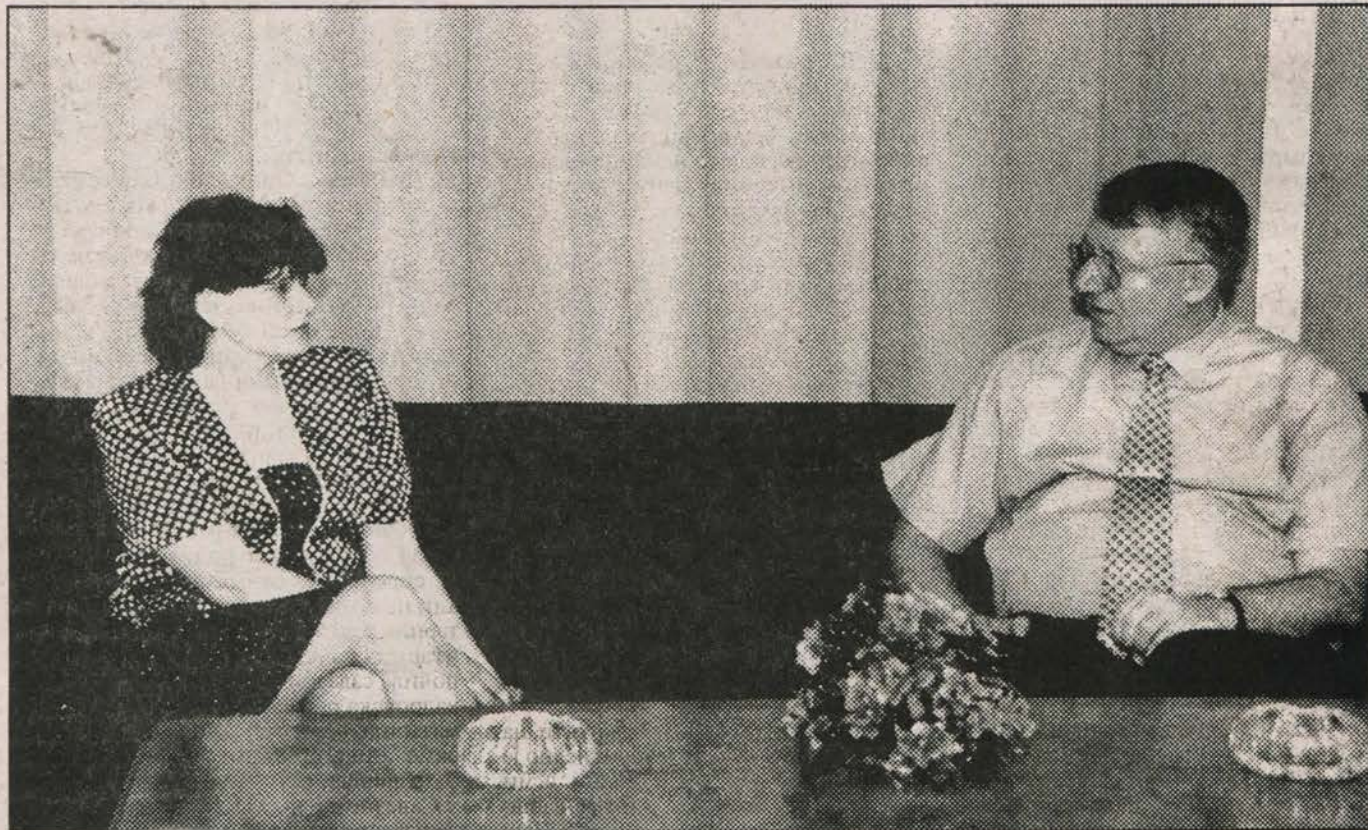
И четврто, са терористима једноставно не може бити никаквих преговора, никаквих разговора. Јер, тероризам је крајње нелегалан облик политичког понашања у целом свету, па не може легалитет да стекне ни у нашој земљи, без обзира што је јасно да стране силе, да западне земље стоје иза терористичких акција на Косову и Метохији. Чак из западних кругова чујемо процене колико ће још времена протећи док не сазнамо да ЦИА, заправо, води све те операције албанских терориста. Српска радикална странка сматра да, без обзира на све те претње са Запада, наша земља мора да остане чврста, стабилна и одлучна у одупирању било каквом страном мешању. Нас не сме да уплаши ни поколеба било каква претња од стране НАТО пакта. Наравно, стране обавештајне службе мешетаре на све стране и налазе своје савезнике у неким издајничким политичким партијама у Србији, и у неким медијима, који на њихов миг воде пропагандну кампању покушавајући да постигну психолошке ефекте на које НАТО пакт рачуна.

Ми разумемо забринутост свих родитеља чији се синови налазе на одслужењу редовног војног рока. Али,

армија и држава брину о њиховим синовима. Друго, ниједан војник, док не заврши обуку, не упућује се на било какве војне задатке.

И треће, армија брани само границе земље, што јој је уставна надлежност, а у обрачуна са терористима на територији наше земље учествују професионални полицајци. Разне гласине и разне лажне вести се шире како би немир међу родитељима био што већи, а видели смо и ово данас што је урађено пред зградом Генералштаба. Иза тога стоје издајничке политичке партије, како чујемо Чанкова партија је до краја умешана, и још неке друге. И, наравно, има новинара који се директно укључују у пренос на својим радио станицама подстичући нервозу, подстичући страх, што је, такође, јасно је сасвим, иницирано са Запада.

Српска радикална странка сматра да је актуелно руководство Црне Горе кренуло лошим путем заоштравања односа у Савезној Републици Југославији. Ми смо, начелно, непрекидно саопштавали јавности да смо спремни да разговарамо о свим питањима, али да делегација Црне Горе у Већу република мора бити сачињена пропорционално снази политичких партија у црногорској Народној скупштини. Уколико неко на силу покушава отети ман-

Посета делегације Словачке народне странке: Ана Маликова и др Војислав Шешељ у пријатељском разговору

дате, ми ћемо се супротстављати жестоко и, једноставно, нећемо гласати за верификацију мандата оних посланика који су дошли на туђа места. Као што бисмо се супротставили таквим настојањима у Србији, тако се супротстављамо и у Црној Гори.

То заопштавање односа у Савезној скупштини, наравно, није добро, изазиваће нове проблеме, може имати несагледиве последице, али, очигледно је да бар једно крило у владајућем режиму у Црној Гори директно заговара сепаратизам, опељење Црне Горе, директно призива западне силе да

политици и који је покрао нашу фабрику "Галеника". То чиме се ми сада бавимо, то је да истражујемо све не легалности, незаконитости око приватизације "Галенике", са крајњим циљем да напослетку Милана Панића стрпамо у затвор због његовог лоповлука.

Новинар: Колико је могућа ова солудија, за коју се залажу у последње време неке западне дипломате, о самосталном деловању НАТО-а и Сједињених Америчких Држава, независно од Савета безбедности, уколико Милошевић не повуче безбедносне снаге?

Полагање заклетве: војну обавезу служе млади пунолетни грађани

се мешају у наше унутрашње послове. Од тога, па до позива за директну окупацију - само је један корак. Ми очекујемо да се директно изјасни Демократска партија социјалиста, која је на својој снази увела у Савезну скупштину безначајне политичке партије попут Киљбардине и Ракчевићеве. Да ли она стоји иза таквих изјава којима се утркују Новак Киљбарда и Дарко Ракчевић ових дана? Јер, ако су неке поклонице посланичке мандате, онда треба да носе реперкусије политичког понашања својих нејаких, неуких, неизграђених штићеника. Свима је јасно да те две странке у Народној скупштини не би имале ниједан мандат, да им Демократска партија социјалиста то није поклонила.

Изволите, имате ли ви неко питање?"

Новинар: Господине Шешел, како оцењујете недавно конституисање новог савеза дела српске опозиције на челу са Миланом Панићем, и сматрате ли да то политички може да угрози постојећу власт као што они најављују, па и позиције Ваше странке?

Др Шешел: То страшно може да угрози постојећу власт и ми сви сада држимо од те политичке снаге коју предводи Милан Панић. То је један шарлатан, циркуски клоун који нема појма о

Др Шешел: Агресија у међународним односима је увек могућа. Не би то била прва агресија на нашу земљу, али ми се морамо бранити од сваке евентуалне агресије, пошто немамо резервну отаџбину. Имамо ову једну једину и морамо је бранити свим средствима која нам стоје на располагању.

Новинар: Како мислите да спречите црногорску власт да делегира само своје посланике у Веће република?

Др Шешел: Морају им се верификовати мандати.

Новинар: Али, до сада је то била само формалност.

Др Шешел: Формалност је када се те ствари на иоле нормалан начин одвијају. А тамо где долази до кршења основних уставних начела, онда више није формалност. Посланици Српске радикалне странке никада неће гласати да се ратификују мандати у Веће република само једне, и то владајуће партије, из било које федералне јединице.

Новинар: Какве поруке очекујете из Црне Горе после тога?

Др Шешел: То треба њих питати, на какве су кораке спремни. Очигледно је да су спремни на заопштавање, а ми нећемо поустати. На њихова заопштавања ми нећемо капитулирати. Наш став ту принципијелан - обе делегације

морају бити строго пропорционалне. Ми смо то демонстрирали на примеру Србије, чак, ако се сећате, Српска радикална странка је одустала од једног свог мандата, да би мађарска партија била заступљена и у Веће република, иако смо, по свим математичким рачуницама, ми имали право на још један мандат, а они нису ни на један. Ми смо и ту показали добру вољу.

Новинар: Како, као правник и политичар, коментаришете најаву обједињавања служби безбедности у Савезној Републици Југославији и, да ли је то уопште могуће, без гажења садашњег уставног поретка?

Др Шешел: Могуће је без гажења садашњег уставног поретка. Српска радикална странка се залаже за централизацију савезне државе и за концентрацију власти у њеним органима. Увек су се српски радикали за то залагали, а тако је и по нашем програму.

Новинар: Како коментаришете резолуцију коју је јуче донела Скупштина Црне Горе, како она може да се одрази и која су њена правна дејства?

Др Шешел: Већ сам имплиците коментаришао ту резолуцију. Она правне последице не изазива, али изазива политичку забринутост. Због таквог резонарања, због таквог политичког понашања. То је усвојено у правцу цепања заједничке државе.

Новинар: Шта мислите, да ли ће се и у Србији, како неки предвиђају, у догледно време појавити неки "србијански Додик" и ко би, по Вама, то могао бити?

Др Шешел: Неко чија би странка могла да освоји два посланичка мандата на изборима. Таквих Додика смо имали много до сада, маргиналних, малих радника.

Новинар: Раније сте најавили да ће до реконструкције Савезне владе доћи најкасније до 20. јуна. Да ли се сада зна када ће то бити?

Др Шешел: Очигледно да су се ствари мало искомпликовале. Ми смо мислили да после ових избора долази до смирења страсти, мислили смо да ће бити могући нормални разговори са представницима Демократске партије социјалиста. Могу и да вас информисем да сам имао и незваничан телефонски разговор са Светозаром Маровићем, пре једног десетак дана, да смо се обојица сложили у том разговору да треба ићи на смиревање тензија, да треба ићи на проналажење неких оптималних заједничких решења. Ми смо били спремни са свима да разговарамо. И даље смо, као политичка партија, спремни са свима да разговарамо, али не по цену кршења неких елементарних политичких принципа, парламентарних начела или основа на којима почива савезни Устав. Дакле, нама свакадровска решења могу бити проблематична, о свему можемо да разговарамо, али о принципима не можемо.

Новинар: Шта значе такви односи у Савезном парламенту, могу ли они да изазову кризу у Савезној Републици Југославији?

Др Шешел: Ако дође до те кризе, она наступа у најтежем тренутку по нашу земљу, у тренутку када нам западне силе прете отвореном агресијом. То је лоша страна свега овога. Али, знате, ми своју снагу меримо и величини искушења у којима се налазимо.

Новинар: Шта ако се омасове ови протести мајки војника?

Др Шешел: Не верујем да је могуће да се омасове ти протести родитеља. Ја вам кажем да је реч о људима који су изманипулисани од стране маргиналних, издајничких политичких партија. С поносом наши родитељи испраћају синове у војску. Помало је трагично када се каже: "Вратите нам децу". У нашој земљи се деца не мобилишу. У нашој земљи се млади пунолетни грађани мобилишу. Шта то значи? Нису ишли у дечја обданишта, него у војску. Ако је то сувише низак праг зрелости, можемо да иницирамо законске промене да се са 25 година иде у војску. Или са 30 година, или са навршених 50 година да се иде на одслужење редовне војне обавезе. Свима нам је јасно да ћемо за дуже време морати још да имамо сталну војну обавезу, редовну војну обавезу. Да видимо која је то граница доба са којом се иде на одслужење редовне војне обавезе. До сада је то било 18 или 19 година. Ако су заиста то деца, да идемо са 25 година, са 50 година. Треба мало логике унети у све то. Нису то деца, то су млади људи, наши синови, синови нашег народа. И они иду да испуне дуг према отаџбини. Наравно да су изложени неким опасностима. Али, још увек су већим опасностима изложени на београдским улицама и у београдским кафићима, него у својим касарнама, где се налазе на одслужењу и на обуци. Или, после обуке, где испуњавају војне дужности. Још увек су веће опасности у београдским кафићима. Видите колико овде има оружаних обрачуна и погибија. Још увек се много гине у саобраћајним несрећама, значи, у саобраћају су много више изложени опасности. Опасности вребају сваког грађанина и свуда.

Ми настојимо да ред и мир овлада целом Србијом и постижемо добре резултате у том правцу. Наша полиција је показала да је способна да се обрачунава са терористима. И наша полиција неће одустати од обрачуна са терористима. Нашу полицију нико неће натерати да се повуче са Косова и Метохије. И наравно, нашу војску нико неће натерати да се повуче са граница Србије и Савезне Републике Југославије. Основна уставна улога војске је да чува границе. Некада је чување граница опасно и са том опасношћу морамо рачунати. А ви знате врло добро, и када је реч о неким обрачунама на граници, да војска користи, пре свега, професионалце. Регрути уопште не учествују у борбеним дејствима, они су на обуци и немају војне задатке. Војне задатке добијају тек по завршеној обуци. Сматра се да су онда обучени за такве војне задатке, да су способни да их остваре. И ни тада, грађани који су

на редовној војној обавези, не користе се за најосетљивије војне акције, него војници професионалци. Тако се понаша свака нормална армија у свету, тако се понаша и наша војска.

Новинар: Шта очекујете од одласка Ибрахима Ругове у седиште НАТО пакта и каква је његова садашња политичка ситуација?

Др Шешел: Очигледно је да Ибрахим Ругова одлази по нове налоге. Очигледно је да албанске политичке партије координишу своје политичке активности са настојањима западних сила. То су три крила из те завере - НАТО пакт, албанске политичке партије и албанске терористичке организације. Албанске политичке партије и албанске терористичке организације су само марионете НАТО пакта.

Новинар: Господине Шешел, рекосте малочас "супротставићемо се свим средствима". Има ли још политичких средстава и, да ли, после московског састанка, постоји поново реална могућност наставак дијалога?

Др Шешел: Ми смо непрекидно спремни на дијалог и непрекидно нудимо дијалог. Ми не бежимо од дијалога. Од дијалога беже представници албанских политичких партија, јер их у том правцу усмеравају западне силе. То је суштина овога што се сада дешава. Иначе, наши министри непрекидно путују на Косово и Метохију. Прекјуче је тамо био Драган Тодоровић, јуче Александар Вучић, вероватно ћемо и једну седницу Владе ускоро имати у Приштини. Значи тамо смо, присутни смо, хоћемо разговор, хоћемо дијалог са представницима свих политичких партија. Дијалог са терористима нећемо. Са онима који имају оружје у рукама нећемо дијалог.

Новинар: Господине Шешел, да се вратимо на ову причу о родитељима. Многи родитељи тврде да на Косово одлазе само деца родитеља који немају никакву везу. Да ли Српска радикална странка, пошто ви имате обичај да истерујете правду, хоће да покрене, рецимо у Влади Србије неку иницијативу о томе да се испита да ли деца високих функционера служе војску, да ли су они заштићени на неки начин, да ли се налазе у иностранству? Хоћете ли нешто предузети по том питању да се то сазна?

Др Шешел: То је надлежност савезне државе. Ако Српска радикална странка уђе у Савезну владу, предузеше све мере да се и то питање до краја разјасни. Ми знамо, у време делимичне мобилизације 1991. и 1992. године да је било таквих проблема, да је било привилегованих. Ми смо против било каквих привилегија, ми никада не интервенишемо када су наши синови у питању, нити ћемо интервенирати, нити интервенишемо када су наши чланови у питању, да буду изузети од својих војних обавеза. Ви знате, и наш савезни посланик Драшко Марковић се уредно одазвао када је био позван и служио у резерви неколико месеци - онолико колико је било предвиђено.

Ми, дакле, сами не користимо такве привилегије, а против тога смо да било ко има такве привилегије. Одслужења војне обавезе могу бити изузети само они којима надлежна лекарска комисија установи здравствену неспособност. То је једини разлог на који можемо пристати код неслужења редовне војне обавезе. И међу функционерима Српске радикалне странке не можете наћи војне бегунце и не можете наћи родитеље чији синови избегавају служење војног рока, који не иду тамо где су упућени. А ми сматрамо да тако треба да буде код свих других, да ниједна категорија становника не сме бити привилегована. И ако дође до напада на нашу земљу, ако дође до мобилизације, ми који смо на високим државним функцијама треба први да се одазовемо тој мобилизацији и ми смо на то спремни.

Новинар: Колико Србија и Југославија могу да рачунају на подршку Русије, с обзиром да НАТО пакт прети интервенцијом и без одобрења Савета безбедности и, с обзиром на то да Русија очекује велику финансијску помоћ од истог тог Запада?

Др Шешел: Ви сте видели каква је завршна позиција руске Владе и руског председника. Ми немамо никаквог разлога да не верујемо да ће остати доследни свом политичком ставу. Наравно, Запад ће покушати да превари Русију, Запад ће покушати да уцени Русију, да врши разне притиске и на Кину и на друге земље које му се супротстављају, али ми сматрамо да се овде брани нешто много више од слобод нашег народа и судбине наше државе. Брани се један много значајнији принцип у међународним односима. Да ли се може легитимисати агресија главне силе која данас доминира светом? И докле та сила може свим народима и државама да кроји судбину? Да ли смо ми сви поданици те велике силе?

Новинар: Неки аналитичари сматрају да је све то што се дешава резултат тога што Југославија неће да уђе у савез са НАТО-ом. Да ли би Ви били спремни да уђете у такав облик сарадње са њима?

Др Шешел: Не, са агресорима ни у какву сарадњу нисмо спремни да уђемо. Бар наша странка за то није. Са онима који су бомбардовали Републику Српску да сада уђемо у војни савез, на шта би то личило? Користили су нуклеарно оружје, осиромашени уранијум, у неким врстама наводно комерцијалног наоружања. Какве су последице у Републици Српској? Рађају се дегенерисана деца, права епидемија рака тамо влада, стока и домаће животиње су угрожене, извори воде, пашњаци, шуме - то су последице миротворне улоге НАТО пакта. Педесет година се развијао НАТО пакт, развијао се у највећу силу савременог света, развијао се у највећу силу коју је икада историја запамтила, да би своје товаре испресао на Републику Српску и да би сада претио Србији и Савезној Републици Југославији. Мора се при-

нати да такав војни савез има изразито злочиначку природу.

Новинар: Сваки сукоб, па и наш, еволуални, који више није потпуно неизвесан, са Атлантским пактом, представља неуспех одређене политике и одређених политичара, ако се долази до војних решења. По Вашем мишљењу, која је то политика и који су то политичари који су нас довели до оваквог стања?

Др Шешељ: То је неуспех Клинтонове политике и других западних политичара који нису успели мирним путем да нас натерају на капитулацију. Циљ западних земаља је уништење Србије. И то видите и по српској политичкој сцени. Ко овде у Београду има њихову подршку? Само онај ко је унапред спреман на капитулацију, ко је спреман да отуђи свој народ и своју државу и ко је спреман да се приклони традиционалним српским непријатељима. Због тога су западне земље подржавале и Словенце, и Хрвате, и муслимане, и сада Шиптаре. И у Београду подржавају, а ви знате ко су њихови експоненти, само они који су крајњи издајници свога народа и државе.

Новинар: Господине Шешељ, има ли неких конкретних резултата суботње одлуке Владе, односно суботње седнице, када је речено да ће избеглице бити враћене, куће обновљене, путеви слободни?

Др Шешељ: Путеви су слободни. Јуче је министар Вучић прошао путем од Приштине до Ђаковице, сасвим нормално, гостовао је на радио емисији у Ђаковици и вратио се назад. Путеви су слободни. Сви грађани који су избе-

гли ван територије наше земље под притисцима терориста или услед операција које је полиција обављала против терориста, могу да се врате. Има оштећених кућа и ми смо спремни да помогнемо да се те куће поправе. За пет, шест дана нису могле куће бити поправљене, то је и вама јасно. Ми смо спремни да на томе радимо, а наравно, по том питању сарађујемо са хуманитарним организацијама које су спремне да помогну.

Новинар: Да ли се најавила нека већа хуманитарна организација да ће доћи да помогне?

Др Шешељ: Ја не знам за било какву најаву помоћи од било каквих хуманитарних организација.

Новинар: Најавили су да ће њихови посматрачи доћи, или је то само вербално?

Др Шешељ: Наравно, то је увек само вербално. Кад треба нешто конкретно да се помогне, онда беже. Они би хтели да нама прописују услове и облике наших наметања.

Новинар: Како коментаришете недавно најављивање смањења пензија у Србији за 20 одсто, када се зна да већина пензионера и са постојећим пензијама једва преживљава?

Др Шешељ: Читате погрешну штампу, господине Марковићу. Читате жуту, прљаву штампу попут "Дневног телеграфа", "Блиц", "Наше борбе" и сличних, који лансирају такве лажи и измишљотине. Од данас је почела исплата другог дела мартовске пензије и опет је та пензија повећана за 11%. С тешком муком обезбеђујемо паре, али

имамо редовност исплате и имамо повећање у складу са законом.

Новинар: Како оцењујете тврдње Мирослава Шолевића и Момчила Трајковића да ће Срби са Косова, у крајњем случају, прогласити своју српску државу у оквиру шиптарског Косова и да ли би, ако већ дође до тога, тако нешто подржали?

Др Шешељ: Ја сам Вам већ више пута рекао, господине Марковићу, да не постављате таква питања? Ви знате да ми немамо обичај никада да коментаришемо изјаве политичара из ванпарламентарних странака, политичара који не могу ни цензус на изборима да постигну. Заиста нема смисла да коментаришем Момчила Трајковића и Мирослава Шолевића.

Новинар: Да ли ће Српска радикална странка у оквиру Владе предузети неке активности поводом боравка великог броја Албанаца који без држављанства живе у Југославији?

Др Шешељ: Они који немају држављанство, а делују са сепаратистичких позиција, мораће да напусте територију наше земље. Знате да се ми залажемо већ дуже време и за ванредни попис становништва, а јасно вам је да, бар тренутно, тај попис није могућ. Али, свако конкретно решење и стицање културне аутономије од стране албанске националне мањине подразумева и ванредни попис становништва. Ислеђивање матичних књига држављана, рођених, умрлих, катастарских и других земљишних књига.

Пошто више није било питања, конференција за новинаре Српске радикалне странке је завршена.

Уставна надлежност: војска брани границе, а у обрачуна са терористима на територији наше земље, учествују професионални полицајци

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Конференцију за новинаре Српске радикалне странке је отворио др Војислав Шешељ следећим речима:

"Даме и господа, изазивачки, јавни сусрет америчког амбасадора у Уједињеним нацијама, Ричарда Холбрука, са вођама албанских терориста на Косову и Метохији, посведочио је оно што ми, српски радикали, већ месецима и годинама тврдимо. Иза свих сепаратистичких и терористичких акција на Косову и Метохији директно стоје Сједињене Америчке Државе, Влада Сједињених Америчких Држава, њихова обавештајна служба и њихова војна сила. Све акције планирају Американци, школују, обучавају терористе, финансијски их потпомажу, наоружавају их и осмишљавају и усмеравају њихове терористичке активности. Овакв гест, без преседана, директни сусрети представника једне стране државе, у присуству новинара, са наоружаним терористима на територији друге суверене државе, представља сумрак међународног јавног права, рушење тог новог светског поретка у који се заклињу Американци. Немогуће је изградити нови светски поредак, без елементарних правних принципа.

Српска радикална странка сматра да са представницима америчке Владе једноставно не треба водити никакве разговоре о Косову и Метохији. Аме-

рика је ту умешана страна, директно умешана страна, држава која спроводи субвенцију, која спроводи психолошки рат против наше земље, држава која прети нашем државном суверенитету и територијалном интегритету, која зевца оружјем, а већ је, на примеру Републике Српске Крајине и Републике Српске, Влада Сједињених Америчких Држава показала да јој је крајњи циљ уништење српског народа.

Изволите, имате ли неко питање?"

Новинар: Да ли ћете то што сматрате да не треба преговарати са Сједињеним Америчким Државама изнети пред Владу и тражити да се изјасни о томе?

Др Шешељ: Влада Србије уопште не разговара са представницима Сједињених Америчких Држава. Са њима разговарају представници савезне власти. Ви знате да на савезном нивоу Српска радикална странка још није владајућа политичка партија, иако се воде разговори о нашем укључивању у Савезну владу.

Новинар: Шта мислите, да ли, ушанчени у косовску формулу неизвесности, све више постајемо материјал за неку нову дејтонску формулу којој, ваљда, још једино недостаје војна интервенција?

Др Шешељ: Не долази у обзир никаква нова дејтонска формула, не долази у обзир уопште да стране силе решавају нашу судбину. Народ је на референдуму одлучио да нема страних посредника, да нема никаквог страног институционалног мешања и Српска радикална странка истрајава у подршци вољи народа.

Новинар: Како онда коментаришете то што се Слободан Милошевић често састаје са Холбруком?

Др Шешељ: Председник Савезне Републике Југославије, по Уставу, представља Савезну Републику Југославију у земљи и свету, и он самостално одлучује с ким ће се састати и с ким се неће састати. Да сам на његовом месту ја се више никада са Ричардом Холбруком не бих састао у животу своме.

Новинар: А да ли осуђујете то што се он састаје са њим?

Др Шешељ: Па знате, нисам судија да било шта осуђујем или не осуђујем. Ја изражавам став Српске радикалне странке.

Новинар: Да ли мислите да је сусрет Холбрука са терористима, у присуству новинара, био случајан?

Др Шешељ: Сусрет са терористима никако није могао бити случајан. Холбрук је ишао тамо где је унапред знао да се налазе терористи. Сусрет са терористима је унапред договорен.

Сумрак међународног права: изазивачки сусрет Ричарда Холбрука са шиптарским терористима доказује да све њихове акције планирају Американци

Новинар: Како тумачите то, да, за разлику од својевременог сукоба у Хрватској и Босни и Херцеговини, још нико у Србији не формира страначке добровољачке оружане одреде и гарде за заштиту српског живља на Косову, и хоће ли у догледно време доћи до тога, бар када је у питању Ваша странка?

Др Шешељ: Све страначке гарде и сви страначки одреди су имали безначајну улогу у рату за одбрану западних српских земаља. А добровољци Српске радикалне странке који су били далеко најмасовнији и најактивнији у том рату, никада нису представљали самосталне војне формације, увек су били у саставу војске или полиције Републике Српске Крајине и Републике Српске, или у саставу Југословенске народне армије или Територијалне одбране. Све то што називате страначким војскама било је кратког даха и безначајно. Као српска гарда Српског покрета обнове, било је ту истакнутих бораца, неки су и погинули, не можемо ми да ниподаштавамо њихов лични допринос. Али, у оквиру овог рата, стотинак добровољаца који су били ангажовани у Госпићу, то је искључиво место где су они били ангажовани, нису представљали неку значајнију војну снагу. А неки су причали да имају значајније војне формације и лагали јавност, попут Синише Вучинића, који се представљао војводом, командантом "српских соколова", а те "соколове" нико није видео, осим, можда, у кавезима у зоолошком врту, или Мирка Јовића и сличних.

Што се тиче Косова и Метохије, то није територија где не функционише државна власт. У западним српским земљама у једном тренутку није функционисала државна власт и били су неопходни добровољци. На Косову и Метохији функционише државна власт Републике Србије и државна власт Савезне Републике Југославије. Искључиво војска и полиција треба да обављају своје уставне надлежности. Војска на границама наше земље, а полиција у унутрашњости, у сузбијању терористичких дејстава. А ако буде потребе за неком широм мобилизацијом, онда ће добровољци Српске радикалне странке најмасовније да учествују у попуњавању, било војних, било полицијских јединица, у складу са потребама. Али, наравно, доноси се политичка одлука и не долазе у обзир никакве страначке војне формације. То би чак било веома опасно. Ту би чак могли да дођемо под удар Савета безбедности уз неке тезе, рецимо, да тамо где постоје страначке војне формације не постоји регуларна државна власт. Јер ниједна држава на свету не дозвољава никакве страначке војне формације, нити ми, српски радикали, уопште тако нешто планирамо. Али, ако затреба, у одбрани интегритета наше земље ангажовање додатних снага, онда ће наши чланови међу првима да се одозову масовно на сваки позив за мобилизацију.

Новинар: Господине Шешељ, зашто, према јучерашњем саопштењу Владе, није попуњен Универзитет у Приштини, да ли је Паповић и даље ректор у Приштини? Како коментаришете избор Јагоша Пурића за новог ректора у Београду, и које су његове предности у односу на досадашњи избор?

Др Шешељ: Јуче је Влада именовала ректора Београдског универзитета, ректора Универзитета уметности, ректора Универзитета у Новом Саду, ректора Универзитета у Нишу и ректора Универзитета у Крагујевцу и управне одборе тих универзитета. Именовани су сви декани факултета који су у саставу ових универзитета и сви управни одбори тих факултета. Једино још није био завршен, усаглашен посао око Универзитета у Приштини. Што се тиче Српске радикалне странке, ми смо своје кандидате за чланове управних одбора и декане и тамо одредили. Наши коалициони партнери нису стигли да заврше свој део посла. Због тога то није било спремно за јучерашњу седницу Владе. То је био једини разлог. Што се тиче свих ректора, свих декана који су именовани, свих чланова управних одбора, око њиховог именовања је постигнута пуна сагласност међу коалиционим партнерима у Влади народног јединства.

Новинар: Како коментаришете то што се име Јагоша Пурића повезује са осмом седницом?

Др Шешељ: Мене не интересује осма седница. Она спада у историју Социјалистичке партије Србије, односно њених правних претходника, оних политичких организација чији је она правни следбеник. Тако се и дефинисала.

Друго, што се тиче Јагоша Пурића, за њега никада ништа лоше нисам чуо. Важи лично за човека на свом месту, за искреног патриоту. Никада нисам чуо да је везан ни за једну криминалну аферу, за било какву нечасну радњу. Можда неко нешто друго зна, али у јавности се никада о Јагошу Пурићу у том смислу није говорило. Никада ниједну реч за њега нисмо чули.

Новинар: Да ли је Радивоје Паповић и даље ректор у Приштини?

Др Шешељ: Да. Није било никакве смене, никаквих нових именовања, а Приштински универзитет ће бити вероватно на једној од наредних седница Владе третиран у погледу именовања, на основу одредби новог Закона о универзитету.

Новинар: Спомињало се да ћете Ви и господин Вучић ући у Управни одбор Правног факултета?

Др Шешељ: Ја сам ушао у Управни одбор Правног и Економског факултета и у Управни одбор Универзитета, а господин Вучић је ушао у Управни одбор Филозофског факултета и у Управни одбор Универзитета у Београду. Мислим да ће данас, сутра, у "Службеном листу" све то бити објављено, сва та именовања.

Новинар: Господине Шешељ, како коментаришете ту контрадикторност садашње политичке пропаганде, састављене од Роговог, какав је био протест

против тероризма и отцепљења и слично?

Др Шешељ: Западне силе и НАТО пакт воде једну перфидну политичку игру. С једне стране декларативно се изјашњавају у прилог територијалног интегритета Савезне Републике Југославије, а с друге стране чине све што је у њиховој моћи да издејствују да Косово падне под власт шиптарских терориста и да се прогласи посебном федералном јединицом у саставу Савезне Републике Југославије. Покушавају нас, Србе, власт у Србији и у Савезној Републици Југославији, да натерају, под претњом бомбардовања, да прихватимо такву солупцију. На тај начин, кад бисмо ми попустили, ми бисмо дали правни основ за будуће неко отцепљење Косова и Метохије као федералне јединице. Док Косово и Метохија не буду, уз нашу сагласност ентузално конституисани као федерална јединица, не постоји никакав правни основ за отцепљење. Све друго може бити амнестија, може бити оружана побуна, може бити било шта друго, али не може бити регуларно отцепљење.

Новинар: Како коментаришете окупљање родитеља који траже своју децу назад?

Др Шешељ: Реч је о једној манипулацији издајничких политичких странака о којој смо већ говорили на једној од претходних конференција за штампу. У томе је учествовао Чанак, учествовали су и неки други.

Ми разумемо забринутост родитеља чији се синови налазе на одслужењу војног рока на подручју Косова и Метохије. Сваки родитељ би био забринут. Ја бих био забринут да су моји синови тамо на одслужењу војног рока. Али ово окупљање није начин да се било чему допринесе. Обавеза је војника да буде у касарни на свом борбеном положају, у случају да обавља неке војничке задатке. Оно што је битно и за шта смо се ми и раније залагали, а о томе смо говорили и на конференцији за штампу, овога пута је саопштено и кроз јасан став Генералштаба да се војници регрути не упућују на Косово и Метохију док не заврше војну обуку.

Новинар: Имам питање за господина Николића - Како коментаришете то што је баш у Крагујевцу било једно од највећих окупљања?

Николић: Ту је манипулација била највећа. Наиме, радио станица Крагујевац, други програм, отворио је микрофон ујутру у суботу са темом "Где су наша деца". Тако да су се тензије допоподне, до један сат, у тој мери подигле, да се група родитеља окупила испред Команде града. У томе је учествовао и председник Скупштине града Верољуб Стевановић, који је одмах изашао пред родитеље, обећао аутобусе, обећао да он врати децу крагујевачку и обећавао оно што не може да оствари.

Новинар: Како коментаришете извесне тврдње и наговештаје да ће командант Роговог, какав је био протест

инсистирају Американци бити постигнут тако што ће на једном делу територије Косова и Метохије владати Шиптари, односно ОВК и неки њихови политичари, а на другом делу Србија, и да Милошевић наводно већ пристаје на то?

Др Шешељ: Терористи нигде неће моћи да владају на било који начин. Али албанске политичке партије могу да владају локално у свим општинама у којима победе на изборима. Ви знате да је у припреми нови Закон о локалној самоуправи. Ми смо спремни одмах да изађемо са тим законом на Скупштину, у тој фази је та припрема већ завршена. Али, желимо и да неким дијалогом, и са представницима албанских политичких странака усагласимо ставове како бисмо их приволили да изађу на изборе који следе након доношења тог закона. То би били локални избори пре свега, затим избори за покрајинску скупштину, којих није било већ осам година, од усвајања новог устава, а на крају следе и републички и савезни избори, наравно, јер је наш политички интерес да представници албанске националне мањине, односно њених политичких странака, сагласно вољи бирача, заузму посланичка места и у републичкој и у савезној Скупштини и, евентуално, учествују у другим облицима власти у нашој земљи. То је, дакле, један демократски принцип од кога ми не одустајемо. А терористима нигде нећемо дозволити да обављају било какву власт и са терористима, једноставно, нема разговора, нема преговора. Терористи треба прво да баце оружје, па да евентуално рачунају на неку амнестију за оно што су до сада радили, ако се некима од њих не могу приписати озбиљни злочини, убиства, или злочини друге врсте. Дакле онај ко се само дигао на оружје, а да није ниједан злочин почињено, може рачунати на амнестију, уколико одбаци оружје и уколико се одрекне било каквих терористичких активности.

Новинар: Да ли је спреман нови Закон о локалној самоуправи, а чули смо да се спрема и нови Закон о информисању? Када ће бити доступни јавности?

Др Шешељ: Рекао сам већ оно што се тиче Закона о локалној самоуправи. Влада је практично спремна да с тим изађе, али нам треба сада неки конкретан договор и усаглашавање. Ви знате, у јавности је било расправе о тим одредбама које се тичу локалне самоуправе на Косову и Метохији. А што се тиче Закона о информисању, неке радне верзије су већ готове, о њима је било још неких разговора, али тај посао још није приведен крају. Надамо се да ће у скорније време, не бих вам могао прецизније одређивати рокове. Али, ради се на једном врло либералном Закону о информисању.

Новинар: Како коментаришете писмо које је Медлин Олбрајт упутила председнику Црне Горе, у коме да обавештава да ће Црна Гора бити изузета од санкција?

Др Шешељ: Нисам читао писма Медлин Олбрајт, нити имам намеру, не интересују ме њена писма. Али немогуће је да било који део Савезне Републике Југославије буде изузет од санкција. Кад се санкције примене само према једном делу, страда цела држава, то је сигурно. Они могу слати пакете помоћи, рецимо, Буковићу и његовим политичким сарадницима, могу им послати тоалетне марамиче, могу им послати све оно што им недостаје, али не знам како би могли изузети Црну Гору ако санкције примене против Србије.

Новинар: Шта мислите, да ли се код нас са четвртином освојених гласова може рачунати са освајањем власти, како неки сматрају, и да ли би Ваша странка могла на наредним изборима толико гласова да освоји?

Др Шешељ: Ја као доктор уставног права и политичког система, једноставно не разумем то питање. Битно је да сви пунолетни грађани имају право да гласају. Да ли ће неко то право искористити, то је његова ствар. Али, рачунају се само они који изађу на изборе и њихови гласови. Шта то значи онда, само са једном четвртином гласова? Ми који освојимо једну четвртину можемо с пуним правом да кажемо - људи који нису изашли сигурно би гласали за нас, иначе, за кога би другог, очекивали су да ми победимо, па нису ни излазили. То вам је елементарна логика коју се примењује у Енглеској, Француској, Немачкој, Италији, по развијеним демократијама, зашто не би и код нас?

Новинар: Како предвиђате изборе у Републици Српској и коалицију која је већ у старту добила један шамар сменом њеног члана у Народној скупштини Републике Српске?

Др Шешељ: Мислим да наша коалиција није добила никакав шамар. Они који су издејствовали смену заједно са представницима муслиманских партија из муслиманско-хрватске федерације су добили шамар, то би се могло назвати ауто-шамаром, пред саме изборе. Како они могу очекивати народну подршку? Онај ко са Сафетом Бићом склапа коалицију, на шта може рачунати, кад је реч о вољи нашег народа на предстојећим изборима у Републици Српској.

Новинар: Да ли ће ваш посланички клуб тражити расправу о Косову у Скупштини Србије?

Др Шешељ: Ми смо расправу о Косову имали, доносећи одлуку о референдуму. Народ је рекао своје и не видим шта бисмо још могли расправљати уопштено о Косову. На Косову свако зна своје дужности, своје обавезе. Обавеза је полиције да уништи терористе. Полиција улаже максималне напоре у том правцу. Обавеза је војске да чува наше границе, границе су практично затворене. Пресечени су канали дотурања оружја шиптарским терористима, а други органи власти треба да обезбеде снабдевање становништва и функционисање државне управе и на подручју Косова и Метохије.

Дакле, све је ту јасно до краја, све је ту под контролом и не видим шта би ту имао неко у генералној дебати да расправља. Једино кад будемо имали конкретна законска решења, онда ће се водити расправа. Претпостављам да ће то бити прво расправа о Закону о локалној самоуправи.

Новинар: Како коментаришете јучерашњи позив Томислава Крсмановића, председника Покрета за заштиту људских права, преко "Наше борбе" упућен Вама и челници ЈУЛ-а, професору Мирјани Марковић, да вратите новац који су наводно украли његовој мајци, по Вашем наређењу, непознати лопови у аутобусу, или ће обелоданити све што зна о Вама?

Др Шешељ: Господине Марковићу, Ви знате да ја немам намеру да коментаришем изјаве Вашег бившег партијског компаноња. Ја сам помало болелив и према Вама и према господину Томиславу Крсмановићу, јер сте својевремено били жртве злоупотребе психијатрије у политичке сврхе. Страдали сте, дакле, на вама су злоупотређавали и правни систем, и психијатријске методе, и одлуке психијатријских конзилијума, и све остало. Због свега тога што је господин Томислав Крсмановић претрпео у свом животу, немам намеру да било шта о њему лоше кажем. Ја саосећам са његовом судбином, али је срамота да неки листови објављују све то што он напише, а знају о каквој се личности ради. То је сад нова злоупотреба психијатрије у политичке сврхе, то што ради "Наша борба", или ко му је то објавио, "Демократија". Ми немамо намеру ни да тако нешто коментаришемо, и да се у то мешамо.

Новинар: Према неким информацијама, једна трећина Косова коју држе албански терористи налази се на 5 километара од Приштинe. Каква су Ваша сазнања о томе?

Др Шешељ: Не, албански терористи ништа не контролишу. Они су у густим шумама. Они су разбијени, дакле, немају никакву озбиљнију формацију, а ви знате колико би нама полицајца требало да покријемо сваки квадратни метар територије на Косову и Метохији. То је оно што је проблем. Дакле, полиција мора још систематскију борбу против њих да води, али у сваком случају, према нашим сазнањима, врло је лоше расположење међу терористима. И они су добили по носу протеклом акцијом полиције код Дечана, и мислим да се од тога, једноставно, не могу опоравити.

Новинар: Судећи по снимцима које смо видели на телевизији, терористи држе већа насељена места?

Др Шешељ: Не, то уопште није неко веће насељено место. То је једна сеоска кућа, то се и видело. То је село негде у околини Дечана, колико сам ја успео да схватим. Ви знате, Американци су намерно организовали тај сусрет, јер су претпостављали да наша полиција, из политичких разлога, неће бачи у том тренутку да удари на ту терористичку групу, јер се тамо на-

лази Холбрук. Могао би неки Шиптар да убије Холбрука, па да се припише да је то урадила наша полиција, а то би нама непроцењиву дипломатску штету нанело. Овако, чак имамо дипломатску корист, пошто су Американци до краја разголили своју политику према нашој земљи директним сусретом са терористичким вођом. А ја сам убеђен да ће тај терористички вођа ускоро да заврши на исти начин на који је завршио и Адем Јашари.

Новинар: Како називате ове актуелне акције руске дипломатије, као и Ричарда Холбрука?

Др Шешељ: Руска дипломатија до сада води принципијелну политику. Руска дипломатија је против страног мешања и све је већи број земаља које се супротстављају евентуалној војној интервенцији НАТО пакта. Чак сте видели, и Република Македонија је одбила да било какве војне акције против

сова? Какав је Ваш став, као члана државног преговарачког тима?

Николић: Ми са Демократским савезом Косова хоћемо да разговарамо. Њихове везе са тероризмом наслућујемо, али немамо никаквих доказа. Уосталом, и они, кад дају изјаве, врло пажљиво спомињу такозвану ослободилачку војску Косова. Не можете нити да их вежете за њих, нити пак нешто друго. Ти терористи могу да их нападну за то што су их они евентуално осулили. Дакле, ми ћемо разговарати са Демократским савезом Косова, а са терористима нећемо никада. Уколико Демократски савез Косова прихвати терористе као своје сараднике, онда нема разговора ни са њима.

Др Шешељ: Ја бих само да додам још нешто, ако дозвољавате. Све до овог Холбруковог сусрета са терористичким вођама, и Демократски савез Косова, и остале политичке партије Албанаца су тврдиле да уопште нема-

лојални држављани Србије. Практично је врло тешко доћи до доказа те врсте. Кад бисмо живог ухапсили овог садашњег вођу шиптарских терориста, а он признао у истражном поступку, онда би већ постојали неки основи за предузимање кривичног поступка и према неким политичким лидерима.

Знате, у ирском случају, постоји војно и постоји политичко крило ирске републиканске армије. Британска влада никад није могла доказати директну везу политичког крила са војним крилом. Цери Адамса су избацили из британског парламента зато што није хтео да се закуне на верност краљици, а не зато што су могли било какву везу са терористима да му докажу. А ми смо такође правна држава и морамо да се руководимо правним принципима. Не можемо да кажњавамо никога док му не докажемо кривицу. Кривица мора унапред кривичним законом бити предвиђена за одређено конкретно дело.

Новинар: У документима које је објавио Институт за геополитичке студије из Београда, постоје неки картографски прикази где се ДСК и Парламентарна партија Косова, и још неколико мањих албанских политичких партија директно вежу са целом овом терористичком структуром. Једна од тих стелица иде директно из штаба ДСК у штаб ОВК.

Др Шешељ: Не може једна озбиљна држава да се руководи стелицама и картама које сачини неки наводни институт. Питање је какав је то институт, могу да Вам кажем да не знам никог из тог института, не знам да постоји нешто тако у озбиљном смислу речи. То ми нешто изгледа као "жене у црном", колико ја разумем.

Новинар: Да ли мислите да једна озбиљна држава може да се бори против терориста рушењем и паљењем села?

Др Шешељ: Никаква села наша држава није рушила. То једна издајничка агенција, попут Агенције Бета лансира тенденциозно. Можете да се смејете до миле воље, то је једна издајничка агенција која је плаћена страним новцем, новцем са Запада, и она чини све што је у њеној моћи да напакости Србији и српском народу. И попут те Агенције Бета понашају се лист "Данас", лист "Време", лист "Наша борба" и неки други. Можете да се смејете до миле воље, Ваши потомци ће се стидети Ваше улоге коју имате у томе, госпођице Наташа Одаловић и госпођице Александра Ранковић. Само се Ви смејте. После се деца чупају за косу какви су им родитељи били.

Новинар: Моја неће, не знам Ваша. Хвала Вам на позиву. Одавно нисте прозивали новинаре.

Др Шешељ: Све у своје време. Кад заслужите највише.

Имате ли још питања? Хвала вам што сте дошли.

Овим је редовна конференција за новинаре Српске радикалне странке завршена.

Политика добросуседских односа: Република Македонија је одбила да било какве војне акције против наше земље иду преко њене територије

наше земље иду преко њене територије. Све је већи број земаља које схватају да би то био опасан преседан, који би дефинитивно упропастио међународни правни поредак.

Новинар: Ако то није посредовање, шта је то онда, како то називате?

Др Шешељ: То није посредовање. Ја сам вам то објашњавао на једној од претходних конференција за штампу, шта значи, по међународном јавном праву, посредовање. Посредник је учесник у спору, на извесан начин. И ако се две супротстављене стране не могу договорити, глас посредника односи превагу. То је једна врста арбитраже. Дакле, кад се каже посредовање, у смислу међународног јавног права, мисли се на институционално посредовање. Да нека држава, или нека међународна организација буде прихваћена као институционални посредник. А ово није посредовање, ово је разговарање.

Новинар: Питање за господина Николића - Став ваше странке је да нема разговора са терористима. Зар је неосновано да ДСК има директне везе са такозваном ослободилачком војском Ко-

ју појма о постојању терористичких група. То је њихов јавни став био.

Новинар: Господине Шешељ, једном када је ухваћена једна група такозване ослободилачке војске Косова, претпоставља се да је један од ухваћених био члан Руговине партије, само није објављено његово име?

Др Шешељ: Али то што је један од терориста био формално члан или локални активиста Руговине партије, за наш суд није довољан и опипљив доказ за предузимање било каквих судских мера. И Ви сте сами рекли, претпоставља се, или вероватно. То је и за нас вероватно, и ми претпостављамо, али као држава не можемо да реагујемо тамо где немамо конкретне доказе. Кад би се могло доказати да једна од тих партија директно сарађује са терористима, онда би било основа за примену правних санкција према тој партији, за њену судску забрану, за кажњавање њених челника, и тако даље. Ми тих доказа немамо. Ви знате како су албански сепаратисти организовани, и како постоји завера ћутања међу њима, и како ликвидирају све оне Албанце који им допаду шака, а који су

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Шешел: Даме и господо, навршило се управо 100 дана коалиционе Владе народног јединства, у којој учествује и Српска радикална странка. Влада је деловала у најтежим могућим околностима, чак под претњом војне агресије, највећег пакта који познаје историја човечанства и у тим условима Влада је остварила солидне резултате. Наравно, ми нисмо спремни да упадамо ни у какве облике политичког самозадовољства, да се хвалимо, да се китимо неким ловорикама. Ми сматрамо да је и у најтежим околностима урађено оно што је било реално. Који су то конкретни резултати?

У старту Влада је заузела реформски курс у привреди. Резултат заузимања тог реформског курса је, прво, обарање стопе пореза и доприноса на плате са 124 на 98%. То је веома велико достигнуће и у историји Србије се није десило толики пад пореза и доприноса на плате. Тај проценат је и већи за плате испод просека. Ту су доприноси и порези сведени на 70%.

Друго, Влада народног јединства је скинула са листе производа чије се цене контролишу, велики број производа и тиме, такође, растеретила нашу привреду, спречила монополизам увозника. На том плану и даље радимо и у припреми је нова уредба која ће додатно неке робе скинути са тог система контроле и ослободили смо сву техничку робу која се производи у нашим фабрикама, телевизорима, телефонима, аутомобиле, рото-папир итд.

Влада народног јединства је водила политику чувања курса динара. Заузели смо став, да нема ни по којој цену, ребаланса буџета ове године без обзира на девалвацију коју је прогласила Савезна влада након нашег ступања на дужност. Ми смо се прилагодили тим условима које је створила Савезна влада девалвацијом. Сматрали смо да је та мера била оправдана у тренутку када је донешена и успешно, већ три месеца, чувамо нови курс динара. Ово што се дешава протеклих дана на црном тржишту изазвано је искључиво психолошким разлозима, јер нова количина динара сигурно није пуштена у промет, нити је дошло до других реалних економских мера које могу изазвати раст девиза.

Жута штампа је спекулисала са подизањем цена бензина, и ја вас уверавам да апсолутно ниједне речи о подизању цена бензина на Влади Србије није било. Сада се не очекује раст цена.

Друго, жута штампа је спекулисала са динарима из Републике Српске, а тог преливања динара из Републике Српске једноставно није било и за те динаре постоји реално покриће. Ми

очекујемо у наредних неколико дана пад садашњег високог курса девиза на црном тржишту, јер нема реалног основа да се настави овакав тренд.

Влада је скресала све видове буџетске потрошње. Отада је наша Влада ступила на дужност, ниједан стан није купљен, ниједан службени аутомобил није купљен. Влада апсолутно штедљиво користи она средства којима располажемо и можемо се похвалити да смо имали редовне исплате пензија. Два, три дана закашњења ће сада узелити, али већ од понедељка ће се исплаћивати редовно пензије.

Влада је постигла значајне резултате у области просвете, здравства, културе и другим делатностима. Донели смо напокон нови Закон о универзитету који представља значајно средство за сређивање стања на универзитету. Поносни смо на тај закон, он је већ ступио на снагу и по том закону су извршени избори ректора, декана, управних одбора итд.

У сфери здравства, уведена је забрана лекарима да истовремено обављају своју функцију у државним здравственим установама и у приватном сектору. Сматрамо да ћемо на тај начин сузбити корупцију у здравству, делимично је сузбити, спречити преливање опреме и лекова из државних у приватне клинике, приватне амбуланте, и очекујемо да ћемо на тај начин повећати потражњу за лекарима на тржишту радне снаге. У припреми су Закон о информисању, Закон о локалној самоуправи, који је готово доведен до краја и може се очекивати ускоро његово усвајање у Народној скупштини, а у припреми је и читав низ других законских пројеката. Зауостављен је процес приватизације, пре свега из објективних разлога, што сталне претње санкцијама, једноставно одвлаче стране, потенцијалне, стране инвеститоре, плаше их и спречавају улазак старог капитала у нашу земљу. С друге стране, разматра се питање неких значајних измена у Закону о својинској трансформацији.

Оно што је најважније, Влада Републике Србије чува и брани Косово и Метохију, брани ефикасно, без обзира на изазове, без обзира на претње. Док су Косово и Метохија у саставу Србије може се рачунати да ће постојати ова Влада народног јединства. Ова Влада је своју судбину везала за очување Косова и Метохије, као саставног дела Србије. Један од главних, пресудних мотива за улазак Српске радикалне странке у Владу Србије била је наша тежња, наша одлучна воља да сачувамо Косово и Метохију. Читав низ других ствари Влада је урадила у овом периоду. Наравно, то не може у оквиру једне кон-

ференције за штампу да се саопшти, али је Влада непрекидно била изложена суду јавности. Сви потези, које смо вршили, били су јавни, били су објављени и били су разматрани и од стране наших критичара. Ми желимо да наша опозиција што оптрије критикује Владу, јер из те њене критике ми понекад можемо извући неку поуку. Нажалост, опозиција нам је толико слаба и онемоћала да се и не осећа у политичком животу.

Изволите, да ли имате неко питање?

Новинар: Господине Шешел, у оквиру овога што сте данас рекли, о томе је углавном и било речи, како коментаришете општар напад на Владу народног јединства од стране летка Демократске странке под насловом "После 100 дана Милошевићеве и Шешелеве Владе, данас је у Србији горе него пре 100 дана", који се ових дана појавио на улицама?

Др Шешел: Најбоље да сами извезете поређење како изгледају општине и како функционише власт у општинама где је Демократска странка победила на изборима заједно са својим коалиционим партнерима и шта се тамо дешавало за првих сто дана, и да упоредите како функционише власт у Србији у ових сто дана. Када сагледате, поготово наше реалне показатеље ефеката Владиних мера, можете најбољи закључак сами извући.

Новинар: Поново сте, говорећи о скоку марке на црном тржишту, оптужили жуту штампу за девалвацију. Уочи девалвације, када је марка отишла на 6,00 динара, председник Владе је рекао да одговорно тврди да девалвације неће бити, и поново је оптужио жуту штампу. За пар дана девалвација је била.

Др Шешел: Ја нисам оптужио жуту штампу због најаве девалвације. Оптужио сам жуту штампу због лансирања лажи да је доштампан новац. Новац није доштампан. Имамо гаранције гувернера Народне банке Југославије да ни један једини динар није доштампан. Да је доштампан иједан динар, Влада Србије би морала бити обавештена. Ми не можемо да одлучимо, не можемо да наложимо да се штампа новац, али бисмо сигурно били информисани. Апсолутно ни један једини динар у међувремену није штампан. То лаже жута штампа. Што се тиче девалвације из априла, ви знате да смо се од септембра непрекидно залагали, и раније, за ту девалвацију, јер смо се увек држали политике реалног курса динара. Овог тренутка апсолутно нема никаквих разлога за девалвацију, јер није повећана количина новца у оптицају. Ја не могу гарантовати

за шест месеци или godinu дана шта ће се десити и хоће ли некада бити нужно доштампавање новца. То не могу унапред да говорим. Говорим каква је сада ситуација. Новац није доштампаван и власт нема намеру да доштампава новац.

Новинар: Како коментаришете новинске вести да представници српских власти преговарају са Шиптарима иза медијских рефлектора и да ће резултат тих преговора бити леоба власти у Србији, односно улазак шиптарских представника у постојећу власт, у ширину аутономију Косова?

Др Шешељ: Први пут чујем за такву информацију. Не знам у којим сте то новинама читали. Нисам видео да српска власт тајно преговара са Шиптарима. Ја то нисам прочитао. Можда је то неко специјално издање за вас, господине Марковићу. Да ли је неко други видео да се тајни разговори воде са Шиптарима? Ја то нисам видео. Нема никаквих тајних разговора. Постоји непрекидно наша понуда за дијалог и ми смо спремни за дијалог. Оног тренутка када представници албанских партија буду хтели да разговарају, наша делегација ће поново путовати у Приштину. Ми непрекидно нудимо дијалог. Са терористима нема дијалога. Терористичке акције ћемо до краја сузбити.

Још на ово пређашње питање неколико детаља. Рецимо, штампана пише да се спрема повећање цена бензина. Ниједне речи о томе није било и неће бити повећања цена бензина. Могу чак да вам орочим. Не могу баш неки превише дуг рок, али сигурно неће, непо-

средно пред нама, бити повећања бензина.

Жута штампана пише да непосредно предстоји повећање цена електричне енергије. Неће бити повећање цена електричне енергије, могу вам се заклетти, најмање за месец дана. До 1. августа вам могу гарантовати да неће бити тог повећања. Можете да се смешкате, у садашњој ситуацији, знате, кад је та цена испод свих светских нивоа, то је једна веома јака гаранција.

Новинар: И стандард грађана је испод светског нивоа.

Др Шешељ: Никада цена робе на тржишту не зависи од стандарда грађана, него од понуде и потражње и од производне цене, а производна цена укључује цену коштања и просечан профит. Производна цена уопште не третира то колика је ваша куповна моћ. Ви знате, то су економске категорије. Јер, да бисте нешто наставили да производите, морате обезбедити и ремонт, и повећати капацитете постројења и ископати угаљ итд.

Дакле, тренутно неће бити никаквих поскупљења.

Новинар: Да ли даља реакција власти Црне Горе на растућа српско-црногорска трвeња може бити повлачење из свих савезних институција, од политичких представника до војника, како се у мањој југословенској републици већ најављује?

Др Шешељ: Прво, војнике не може нико да повлачи из Војске Југославије, пошто је Војска Југославије саздана на основу Устава и савезних закона.

Друго, ствар је сваког политичара посебно да ли ће дозволити да неко њиме манипулише, или не. Постоје народни представници, то су савезни, то су републички посланици, и они су обавезни да делују на основу Устава, на основу закона, на основу своје савести, а наравно, и као дисциплиновани чланови партије, понашају се према својим партијским упутствима и мислим да питање нисте упутили на праву адресу. Питајте Демократску партију социјалиста Црне Горе, какве су јој намере у том погледу.

Новинар: Како коментаришете повлачење министра Бека из Владе народног јединства?

Др Шешељ: Не, министар Беко је био ванстраначки министар у Влади народног јединства и он се прихватио једног веома озбиљног и тешког посла. Влада народног јединства ће учинити све што је у њеној моћи да му помогне на том послу. Наравно, ушао је у ризичан посао, али ако успе, то ће бити од великог значаја и за Заставину фабрику, и за Крагујевац, и за Србију у целини. Бекове способности никад нико није доводио у питање и ми сматрамо у овом тренутку да је он можда прави избор за ту функцију.

Новинар: Господине Шешељ, кажете да је ситуација на Косову под контролом. Свакодневно бројимо нове мртве и рањене. Каква је то онда контрола? И друго, у неформалним разговорима са полицијом на Косову, сазнајемо да они чекају политичку одлуку за акцију.

Др Шешељ: Ја не знам шта вама говоре полицији у тим разговорима. Ви знате врло добро да, с једне стране, има-

Влада народног јединства: одлучност у сузбијању сваког облика тероризма на Косову и Метохији

мо борбу против тероризма, а, с друге стране, сталне притиске НАТО пакта, претње бомбардовањем, овим санкцијама, завођењем нових санкција итд. Влада је принуђена да ту, дакле, тражи неку меру којом би се сузбијао тероризам, а којом се не би давали аргументи западним медијима, који воде прави пропагандни рат против Србије, за даље насртаје на нашу независност и на нашу државу.

Ја у суботу и недељу боравим на Косову, и то одлазим тамо где су најучесталије терористичке активности. Идем на лице места да се уверим каква је ситуација, а наши министри непрекидно путују и наш је договор у Влади да је један део министара непрекидно присутан на Косову и ситуацију држимо под онтролом. Знате, не можете никада ништа апсолутно држати под контролом. Нико од вас неће да спори да се ситуација у Београду држи под контролом, али се гангстерски обрачуни непрекидно дешавају. Ево, сада је убијен и овај Ашанин, пре тога неки други.

Знате, никада не можете апсолутно све држати, али зна се шта значи држати под контролом – то значи да функционише правни систем, да су грађани у високом проценту заштићени од делатности разних терористичких банди. То је и случај на Косову. Апсолутно не могу бити сви заштићени, никада, нигде, па чак ни у Београду, и то треба да знате, али ми држимо под контролом територију, држимо под контролом саобраћајнице, држимо под контролом све виталне економске објекте, држимо под контролом све градове, држимо под контролом сва већа села.

Има неких забачених села до којих не можете ни за шест сати на коњу стићи, знате, треба и то имати у виду. Код великог броја припадника албанске националне мањине осећа се непријатељски однос према државној власти, чак и ако нису ангажовани у терористичким активностима. Али што се тиче склоности ка учешћу у терористичким акцијама, онда се то своди на заиста веома низак проценат становника Косова и Метохије.

Новинар: Како данас, после 100 дана, оцењујете вашу сарадњу са коалиционом партнерима у Влади и какав је то квалитет који је Српска радикална странка унела у Владу Србије?

Др Шешељ: Видите, сарадња је била коректна, то морам одмах да истакнем. Друго, о свему отворено разговарамо, износимо аргументе, некада сучељавамо те аргументе и превагу однесе бољи аргументи.

То је наше досадашње искуство у Влади народног јединства. Много тога се променило у стилу рада Владе народног јединства у односу на остале, на раније Владе у Србији. Мислим да је ова влада по својој штедљивости, по својој дисциплинованости, врхунац који је Србија постигла, може се слободно рећи од Другог светског рата наопамо. Србија није имала дисциплинованију, одговорнију, чвршћу владу и владу са вишим степеном унутраш-

њег разумевања, што не значи да ми немамо проблема у раду владе, али те проблеме разрешавамо на један цивилизован, демократски и аргументован начин.

Новинар: Господине Вучићу, како оцењујете рад Вашег Министарства и шта је оно учинило на подручју сарадње са српским медијима, као и са светским медијима, поводом ширења истине о ситуацији у Србији?

Вучић: Пре свега, Министарство за информације Владе Републике Србије, како је потпредседник Владе и председник Српске радикалне странке малопре рекао, понашало се штедљиво. Постигли смо, верујем, значајне буџетске уштеде.

Што се тиче односа српских медија према догађајима у Србији и онога што смо ми учинили да се таква ситуација промени – све оно што је било у нашим рукама, оно што је било у оквиру наших реалних могућности, ми смо предузели. Шта то значи и шта под тим подразумевамо?

Пре свега, у савременој мрежи Интернета, направили смо један другачији програм, ви сте то већ видели и приметили, далеко модернији него што је то раније био случај. Од пре три, четири дана учествујемо са свакодневним коментарима и анализама последњих догађаја, одговорима и демантима писанима и емитовања прилога западне штампе и електронских медија, слањем одговора бројним агенцијама и информативним кућама, учествовањем у емисијама, давањем интервјуа, изјава, одговора преко нашег сајта, на све такве нападе, на све медијске манипулације. Такође, ту су и сваконедељне посете некога од представника Министарства за информације из Београда, иако ми сарађујемо са покрајинским секретаријатом за информације на Косову и Метохији. Ви знате да и господин Бошко Дробњак огромне напоре улаже да би објаснио реалну ситуацију на Косову и Метохији. Ми ћемо у предстојећем периоду покушати да идемо са гостовањем у електронској мрежи најмоћнијих медијских кућа. То је, иначе, доста тешко, чак и када захтевате гостовање, чак и када захтевате да се објави истина о вашој земљи. Не истина, да се објави просто један политички став представника наше Владе, онда добијате понуду да, рецимо, објавите две стране њиховог садржаја за 600 хиљада долара, да они говоре на Каналу 4, на CNN-у и другим каналима. Онолико колико смо могли, ми смо се борили, са скромним финансијским средствима, и чини ми се, многе лажи и многе медијске манипулације успели да прикажемо у њиховом правом светлу.

Новинар: А однос према албанским медијима?

Вучић: Што се тиче албанске штампе, што се тиче албанских гласила, ви знате да на Косову и Метохији излазе 53 албанске новине и већи број је апсолутно сепаратистички политички настројен и подржава чак терористичке банде на Косову и Метохији које

свакодневно врше злочине против, не само српских цивила и припадника државних органа, већ чак и против својих сународника. Ви знате, они који крше Устав на најбруталнији начин морају да носе последице.

Др Шешељ: Да ли још неко има питање?

Новинар: Како оцењујете вест да ће ДПС Црне Горе номинисати Милана Панића за савезног премијера на месту Момира Булатовића?

Др Шешељ: Први пут чујем за тако нешто господине.

Новинар: То је из новина.

Др Шешељ: Из којих новина? Мора да су то неке новине које ви уређујете, господине Марковићу, и које до мене не допире.

Новинар: Нико не сме да ме прими ни за помоћника уредника.

Др Шешељ: Баш ме чуди. Да ли има још питања?

Новинар: Како коментаришете недавну тврдњу Ратомира Танића, саветника председника Пове демократије, да је Југославији место у партнерству за мир и да се Србија мора обавезно нагодити са Америком и НАТО пактом, иначе ће потпуно пропасти. Ово сам прочитао у данашњем броју "Дневног телеграфа".

Др Шешељ: Из које је странке Ратомир Танић?

Новинар: Саветник председника Нове демократије.

Др Шешељ: Интересантно. Имате ли још питања?

Новинар: Премијер Републике Српске, Милорад Додик, гостујући на телевизији "Палма" изјавио је да ескалација сукоба на Косову датира од уласка радикала у Владу Србије. Ваш коментар на то, и да ли је одржана седница владе Србије поводом стања на Косову и да ли је потребна заједничка седница сва три парламента око стања на Косову?

Др Шешељ: Што се тиче те тврдње Милорада Додика, веома је смешна. То је као кад бих ја сада рекао да ескалација панисламизма на Балкану почиње даном рођења Милорада Додика. Тодико је паметан Милорад Додик, а ви извлачите закључке.

Имате ли још питања? Што се тиче седница, нема никаквог разлога да се парламент састаје поводом тог питања. Парламент је расписивањем референдума рекао своје. На референдуму је народ рекао своје, а сад је ствар Владе да води политику државе и, наравно, да за све последице те политике опет одговара парламенту. Ми немамо конвенциски систем, па да парламент треба да одлучује о тим питањима. Одлучује влада, онај ко је по Уставу одређен.

Имате ли још питања?

Позивам вас да останете још мало јер имамо послужење.

Четврти син, јесте господине Марковићу.

**КОСОВО, НИТИ ЈЕ ПРЕСТАЛО НИТИ ЈЕ НЕСТАЛО,
НИТИ ЋЕ ИКАДА ДОК ЈЕ НАС** Исидора Секулић

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

**КОСОВО, НИТИ ЈЕ ПРЕСТАЛО НИТИ ЈЕ НЕСТАЛО,
НИТИ ЋЕ ИКАДА ДОК ЈЕ НАС** Исидора Секулић

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА